

คำอธิบายพระราชบัญญัติรับราชการทหาร

พ.ศ. ๒๔๙๗

สารบัญ

บทที่ ๑ กฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร และ	
ประวัติของกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร ของไทย	๑
กฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และ กฎหมายอื่น ที่เกี่ยวข้อง	๑
ประวัติกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารของไทย	๒
บทที่ ๒ บททั่วไปและคำศัพท์	๖
ชื่อของพระราชบัญญัติรับราชการทหาร ฉบับที่ใช้ในปัจจุบัน	๖
วันที่ใช้บังคับพระราชบัญญัติรับราชการทหาร ฉบับที่ใช้ในปัจจุบัน	๖
ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติรับราชการทหารที่ใช้อยู่เดิม	๖
วิธีนับอายุตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร	๖
กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๔๕๘)	๑๒
ทหารกองเกิน	๑๓
ทหารกองประจำการ	๑๔
ทหารกองหนุนประเภทที่ ๑	๑๔
ทหารกองหนุนประเภทที่ ๒	๑๔
พื้นราชการทหารประเภทที่ ๑	๑๕
พื้นราชการทหารประเภทที่ ๒	๑๕
ทหารประจำการ	๑๕
ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับทหารประจำการ	๑๗
ภูมิลำเนาทหาร	๑๕
การแจ้งต่อนายอำเภอเมื่อ ไปอยู่ต่างท้องที่ชั่วคราวเกิน ๓๐ วัน	๒๑
การแจ้งต่อนายอำเภอเมื่อมีความประสงค์จะย้ายภูมิลำเนาทหาร	๒๒
การแจ้งต่อนายอำเภอเมื่อ ได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล	๒๓
ตำรวจกองประจำการ	๒๔
การเรียกคนเข้าเป็นตำรวจกองประจำการ	๒๔
การตรวจเลือกคนเข้าเป็นตำรวจกองประจำการ	๒๔
หน้าที่รับราชการทหารของชายที่มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมาย	๒๕
การได้สัญชาติไทย	๒๕
การเสียสัญชาติไทย	๒๗
ความหมายของเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก	๒๘
การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ	๒๕
การร้องขอเข้าเป็นทหารกองประจำการในวันตรวจเลือก	๒๕
การร้องขอเข้าเป็นทหารกองประจำการก่อนวันตรวจเลือก	๓๐
การร้องขอเข้าเป็นทหารกองประจำการ โดยผู้ซึ่งยังไม่ถูกเรียกเข้าเป็นทหารกองประจำการ	
หรือผู้ซึ่งเคยถูกเรียกเข้าเป็นทหารกองประจำการแล้วแต่ไม่ถูกเข้ากองประจำการ	๓๑

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๕(พ.ศ.๒๕๑๖)	๓๒
ข้อบังคับ กท. ว่าด้วยการรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ โดยวิธีร้องขอ พ.ศ.๒๕๓๐	๓๔
การรับราชการทหารกองประจำการ	๓๕
ผู้ที่อยู่ในระหว่างที่จะต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ	๓๕
ระยะเวลาที่ต้องอยู่ในกองประจำการ	๓๕
กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๔(พ.ศ.๒๔๙๘)	๓๖
การยื่นหลักฐานคุณสมบัติพิเศษเพื่อขอลดเวลารับราชการในกองประจำการ	๓๘
กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๒(พ.ศ.๒๕๑๔)	๔๕
เวลาเริ่มรับราชการในกองประจำการ	๔๖
บุคคลซึ่งสำเร็จการฝึกวิชาทหาร	๔๖
การออกหนังสือสำคัญให้แก่ทหารกองประจำการที่ถูกปลดเป็นทหารกองหนุน	๔๗
นักเรียนทหาร	๔๗
บทที่ ๓ การยกเว้น	๕๑
การยกเว้น ไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ	๕๑
พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์หรือที่เป็นเปรียญ	๕๑
คนพิการทุพพลภาพหรือมีโรคซึ่งไม่สามารถรับราชการทหารได้	๕๓
บุคคลซึ่งไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นทหารได้เฉพาะบางท้องที่	๕๓
กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕(พ.ศ.๒๕๑๘)	๕๔
การยกเว้น ไม่เรียกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ	๕๖
พระภิกษุ สามเณร และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือยวนซึ่งเป็นนักธรรม	๕๖
นักบวชศาสนาอื่นซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนา	๕๖
กฎกระทรวงฉบับที่ ๗(พ.ศ.๒๔๙๘)	๕๘
ผู้ที่อยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหาร	๕๙
นักเรียนโรงเรียนเตรียมทหารของกระทรวงกลาโหม	๖๐
ครู ซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่างๆ	๖๐
กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๒(พ.ศ.๒๕๑๓)	๖๑
นักศึกษาของศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ	๖๕
นักศึกษาของศูนย์ฝึกการบินพลเรือนของกระทรวงคมนาคม	๖๕
บุคคลที่ได้สัญชาติเป็นไทยโดยการแปลงสัญชาติ	๖๕
บุคคลซึ่งได้รับโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไปหรือเคยถูกศาลพิพากษาให้กักกัน	๖๕
การแจ้งพื้นฐานะยกเว้นหรือผ่อนผัน	๖๖
บทที่ ๔ การลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ	๖๗
กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๐(พ.ศ.๒๕๑๖)	๖๗
การลงบัญชีทหารกองเกินในกรณีปกติ	๖๙

การประกาศให้ผู้มีอายุถึงกำหนดมาลงบัญชี	๗๒
การลงบัญชีทหารกองเกินกรณีตกค้าง	๗๓
การลงบัญชีทหารกองเกินใหม่	๗๔
บุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องลงบัญชีทหารกองเกิน	๗๕
บุคคลที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องไปแสดงตนเพื่อขอลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ	๗๕
บทที่ ๕ การเรียกคนเข้ากองประจำการ	๗๖
บุคคลที่อยู่ในกำหนดออกหมายเรียก	๗๖
จะเรียกเมื่อใด อายุใดบ้าง และกี่ครั้ง	๗๖
กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕(พ.ศ.๒๔๕๘)	๗๕
การออกหมายเรียก	๘๐
กฎกระทรวงฉบับที่ ๓๖(พ.ศ.๒๕๑๖)	๘๓
การรับหมายเรียก	๘๔
การประกาศให้ทหารกองเกินมารับหมายเรียก	๘๖
ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันไม่ต้องเข้ารับการตรวจเลือกตามหมายเรียก	๘๗
กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐(พ.ศ.๒๔๕๘)	๘๘
ไปเข้าตรวจเลือกที่อื่น	๕๐
คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๒๕/๒๕๐๗	๕๑
คำพิพากษาฎีกา (นายพานิช เพชร จำเลย)	๕๓
คำพิพากษาฎีกา (คดี เกาะขาว)	๕๔
บทที่ ๖ การตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ	๕๘
การกำหนดผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเลือก	๕๘
คณะกรรมการตรวจเลือก	๕๘
หน้าที่ของกรรมการตรวจเลือกและวิธีการตรวจเลือก	๕๕
กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๗(พ.ศ.๒๕๑๖)	๑๐๐
คณะกรรมการชั้นสูง	๑๐๔
หน้าที่ของนายอำเภอท้องที่ที่มีการตรวจเลือก	๑๐๕
การผ่อนผันไม่ส่งเข้ากองประจำการในคราวที่มีคนพอ	๑๐๖
กฎกระทรวงการผ่อนผันเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการแก่บุคคลซึ่ง	
อยู่ระหว่างการศึกษาหรือเรียนรู้	๑๐๘
การปฏิบัติเกี่ยวกับการขอยกเว้นหรือผ่อนผันในวันตรวจเลือก	๑๑๒
การส่งคนหลักเลี้ยงขัดขึ้นเข้ากองประจำการ	๑๑๒
การรับราชการของทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการ	๑๑๓
บทที่ ๗ การเรียกพลและระดมพล	๑๑๘
ผู้ที่มีหน้าที่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพล	๑๑๘

ผู้ที่มีอำนาจกำหนดให้ทำการเรียกพล	๑๑๘
การผ่อนผันไม่ต้องเรียกหรือไม่ต้องเข้ารับราชการในการเรียกพล	๑๑๘
กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๕(พ.ศ.๒๕๑๖)	๑๑๕
บทที่ ๘ การปลด	๑๒๓
การเลื่อนเวลาปลดทหารกองประจำการเป็นทหารกองหนุนชั้นปีที่ ๑	๑๒๓
การปลดทหารกองเกินเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒	๑๓๐
การปลดทหารกองประจำการ เป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒	๑๓๐
การปลด ทหารกองประจำการ ทหารกองเกิน หรือทหารกองหนุนเป็นพ้นราชการทหาร	๑๓๒
กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔(พ.ศ.๒๕๔๐)	๑๓๓
บทที่ ๙ บทกำหนดโทษ	๑๓๘
โทษทางอาญา	๑๓๘
หนังสือซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ให้ไว้ชำระหรือสูญหายไม่แจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ เพื่อรับใหม่	๑๔๑
การฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๒,มาตรา ๑๒ ทวิ หรือมาตรา ๑๕	๑๔๒
บุคคลซึ่งฝ่าฝืน มาตรา ๑๖, ๑๘, ๑๙, ๒๑ และ มาตรา ๒๕	๑๔๓
การหลีกเลี่ยงขัดขืนการตรวจเลือกหรือการเข้ากองประจำการ	๑๔๔
ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุน ฝ่าฝืน มาตรา ๓๖	๑๔๔
ทำร้ายร่างกายตนเอง หรือให้ผู้อื่นทำเพื่อจะให้พ้นจากการรับราชการทหาร	๑๔๕
ใช้อุบายหลอกลวงให้เจ้าหน้าที่หลงเชื่อเพื่อหลีกเลี่ยงการเข้ารับราชการทหาร	๑๔๖
บทที่ ๑๐ บทเฉพาะกาลและการรักษาพระราชบัญญัติ	๑๔๗
บทเฉพาะกาล	๑๔๗
การรักษาพระราชบัญญัติ	๑๔๗

บทที่ ๑

กฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร และ
ประวัติของกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารของไทย

วิชากฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร ประกอบด้วยพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๕๗ กฎกระทรวงซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๕๗ และบันทึกข้อตกลงระหว่างกระทรวงกลาโหมกับกระทรวงมหาดไทย ในระเบียบการอันเกี่ยวกับพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๕๗ รวมทั้งกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น ประมวลกฎหมายอาญา, พ.ร.บ. สัญชาติ, ระเบียบ, คำสั่ง, ข้อบังคับ กห., ทบ. ซึ่งเป็นรายละเอียดกำหนดแนวทางให้เจ้าหน้าที่ยึดถือปฏิบัติ

๑. กฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

๑.๑ พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๕๗ แบ่งเป็น ๕ หมวด ๕๑ มาตรา

หมวด ๑ บททั่วไป

- " ๒ การยกเว้น
- " ๓ การลงบัญชีทหารกองเกิน
- " ๔ การเรียกคนเข้ากองประจำการ
- " ๕ การตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ
- " ๖ การปลด
- " ๗ บทกำหนดโทษ
- " ๘ บทเฉพาะกาล
- " ๙ การรักษาพระราชบัญญัติ.

๑.๒ กฎกระทรวง ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตาม มาตรา ๕๑ แห่ง พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๕๗

กฎกระทรวงที่ใช้ในปัจจุบัน

ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๔๕๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร มาตรา ๔(๑)

- " ๓ (พ.ศ. ๒๔๕๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร มาตรา ๑๔(๒)
- " ๕ (พ.ศ. ๒๔๕๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร มาตรา ๒๓
- " ๑๐ (พ.ศ. ๒๔๕๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร มาตรา ๒๗(๒)
- " ๒๔ (พ.ศ. ๒๔๕๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร มาตรา ๕ วรรค ๒
- " ๓๒ (พ.ศ. ๒๕๑๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร มาตรา ๕ วรรค ๑
- " ๓๕ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร มาตรา ๘
- " ๓๖ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร มาตรา ๒๔

ฉบับที่ ๓๗ (พ.ศ.๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร มาตรา ๒๘ ทวิ

“ ๓๕ (พ.ศ.๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร มาตรา ๓๖

“ ๔๐ (พ.ศ.๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร มาตรา ๑๖,๑๘,๑๕

“ ๔๒ (พ.ศ.๒๕๑๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร มาตรา ๑๔(๕)

“ ๔๕ (พ.ศ.๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร มาตรา ๑๓(๑)

กฎกระทรวงการผ่อนผันเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ แก่บุคคลซึ่งอยู่ระหว่างการศึกหรือเรียนรู้อุ พ.ศ.๒๕๔๕ ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร มาตรา ๒๕(๓)

ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ.๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร มาตรา ๔๑

๑.๓ บันทึกข้อตกลงระหว่าง กระทรวงกลาโหมกับกระทรวงมหาดไทย ฯ

การลงบัญชีทหารกองเกิน

การเรียกคนเข้ากองประจำการ

การตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ

การปลดและจำหน่าย

การย้ายภูมิลำเนาทหารหรือย้ายที่อยู่

การเรียกทหารกองเกินและทหารกองหนุนเข้ารับราชการทหาร

การออกหนังสือสำคัญ ใบสำคัญ แทนฉบับที่ชำรุดหรือสูญหาย

๑.๔ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประมวลกฎหมายอาญา, พ.ร.บ.สัญชาติ, ระเบียบ, คำสั่ง, ข้อบังคับ กท., ทบ. ซึ่งเป็นรายละเอียดกำหนดแนวทางให้เจ้าหน้าที่ยึดถือปฏิบัติ

๒. ประวัติกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

ประวัติความเป็นมา ของกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารพอจะแบ่งออกได้เป็น ๔ ยุค ดังนี้

๒.๑ ยุคก่อนกรุงสุโขทัย

ชนชาติไทยอพยพมาทางใต้ โดยพากันมาเป็นพวกๆ ตามวงศ์ญาติสกุลเดียวกัน ตั้งบ้านเรือนอยู่รวมกันเป็นหมู่บ้านเป็นพวกใครเป็นผู้อาวุโสมีผู้เคารพนับถือมากที่สุดก็ขึ้นเป็น “เจ้าหมู่บ้าน” คือเป็นหัวหน้าชุมชนนั้น ใครเป็นหัวหน้าในครัวเรือนใดก็ควบคุมลูกหลานวงศ์วานของตนให้มีกำลังเป็นกลุ่มเป็นก้อนไว้ เจ้าหมู่บ้านอยู่ในบังคับบัญชาของเจ้าเมืองซึ่งเป็นผู้ปกครองอาณาเขต เมื่อเจ้าเมืองต้องการกำลังไปรบ ก็สั่ง “เจ้าหมู่บ้าน” เกณฑ์คนในสังกัด รวมกำลังจัดเป็นกองทัพ จึงจำเป็นต้องบังคับให้ชายฉกรรจ์ทุกคนต้องเป็นทหาร พาหนะ และเสบียงอาหารของตนเองทั้งสิ้น สรุป ยุคก่อนกรุงสุโขทัย

- บังคับคนเข้าเป็นทหาร

- ถือเอาวงศ์สกุลเป็นหลัก บิดาเป็นทหาร บุตรต้องเป็นทหารตามบิดา

- การเกณฑ์กำลัง เจ้าเมือง สั่งเจ้าหมู่บ้าน นายบ้าน ให้เกณฑ์กำลังคน

๒.๒ ยุคกรุงสุโขทัย

ยุคกรุงสุโขทัยไม่ยอมรับการปกครองแบบ "เทวราชา" เพราะคล้ายนัยปกครองทาสเป็นการขัดต่อประเพณีของคนไทย สมัยกรุงสุโขทัยเลือกเอาระบอบการปกครองของไทยดั้งเดิมมาใช้ คือถือเอาระบบการปกครองในสกุลเป็นหลักปฏิบัติ โดยถือว่าประชาชนในครัวเรือนทั้งหลายเป็น "ลูกบ้าน" หลายครัวเรือนยกผู้อาวุโสขึ้นปกครองเรียก "พ่อบ้าน" หลายบ้านรวมกันเป็นเมืองขึ้นอยู่ในปกครองของ "เจ้าเมือง" หลายเมืองรวมกันเป็นประเทศขึ้นอยู่ในการปกครองของ "พ่อขุน" ซึ่งมีตำแหน่งเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ผู้ที่เป็นข้าราชการช่วยบริหารบ้านเมืองเรียก "ลูกขุน" เรียกการปกครองนี้ว่าเป็นการปกครองแบบ "พ่อปกครองลูก" การจัดทำคลังเข้ากองทัพ

- ในยามปกติบรรดาชายฉกรรจ์มีฐานะเป็น "พลเมือง" แต่พอเกิดสงครามเปลี่ยนสภาพเป็น "ทหาร" เข้าประจำในกองทัพ

- ชายฉกรรจ์ทุกคนต้องเป็นทหาร ส่วนคนต่างด้าวเช่น มอญ ขอม ลาว ทางราชการไม่ยอมรับเข้าเป็นทหารด้วยยังไม่ไว้ใจ

๒.๓ ยุคกรุงศรีอยุธยา

การเกณฑ์พลเมืองเข้ารับราชการทหาร ได้กำหนดบุคคลไว้ ๔ จำพวก คือ

๑. คนไทย เป็นทหารทุกคน คนต่างชาติเกิดในไทย ถือว่าเป็นคนไทย

๒. นักบวช ทุกศาสนา ได้รับการยกเว้น

๓. คนต่างชาติ แบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ

- พวกที่ไปมาค้าขายชั่วคราวไม่เรียกเกณฑ์เข้าเป็นทหาร แต่ต้องเรียกเงินแทนหรือเรียกใช้งานเป็นครั้งคราว

- ผู้ที่มาตั้งภูมิลำเนาอยู่ในเมืองไทย ถ้าใครสมัครก็รับไว้ ในจำพวก "ทหารอาสา"

- พวกที่เป็นลูกหลานเกิดในเมืองไทยต้องเกณฑ์เข้าเป็นทหารอย่างคนไทย

๔. ทาสหรือเชลยจะเป็นคนไทยหรือชาติใดก็ตาม ถือว่าเป็นคนชั้นต่ำไม่ให้เกียรติยศเป็นทหาร

การรับราชการทหาร

๑๘ ปี ต้องขึ้นทะเบียนเป็น "ไพร่สม" ให้มุลนายฝึกหัดใช้สอย ยังไม่เป็นทหาร

๒๐ ปีปลดจากไพร่สมเป็น "ไพร่หลวง" เข้ารับราชการผู้อื่นจะเอาไปใช้สอยไม่ได้จนถึงอายุ ๖๐ ปีจึงปลดจากราชการ เว้นแต่มีบุตรส่งเข้ารับราชการทหาร ๓ คน ก็ปลดบิดาพ้นราชการทหารก่อนได้

ในเวลาปกติ "ไพร่หลวง"ต้องเข้าประจำราชการปีละ ๖ เดือนเรียกว่า "เข้าเวร" ต้องเอาเสบียงอาหารของตนมากินเองด้วย

การเข้าเวรประจำราชการนั้น เดิมอนุญาตให้คนอื่นเข้าเวรแทนตัวได้ ครั้นมาในตอนกลางสมัยกรุงศรีอยุธยา รัฐบาลต้องการใช้เงินมากกว่าได้คนมาเข้าเวร จึงอนุญาตให้เสียเงิน "ค่าราชการ" ได้

การเข้าเวรนั้น กระทำแต่เฉพาะในหัวเมืองชั้นใน เมืองพระยามหานครไม่ต้องการตัวไพร่เข้ามา

ประจำราชการ รัฐบาลจึงคิดวิธีส่ง "ช่วย" แทนการเข้าเวร เช่น ช่วยคืนประสิ่วเพื่อทำคืนปืน ช่วยตีบุก เพื่อทำลูกปืน ช่วยเกลือ และอื่นๆอีกมากแล้วแต่จะกำหนดแต่ละถิ่น ซึ่งกระทำแต่ในเวลาปกติเท่านั้น ถ้ามีสงคราม ก็เรียกเกณฑ์เข้ามารับราชการหมด

"ไพร่พล" คือรวมทั้ง "ไพร่สม" และ "ไพร่หลวง" เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "เลก" ไพร่สังกัดกรมกองใด เรียกว่าเลก ของกรมกองนั้น

การสักละกจึงหมายถึงการสักละไพร่พลเพื่อเป็นเครื่องหมายให้ทราบว่าเป็นไพร่พลนั้นๆสังกัดกรมไหน และเพื่อสะดวกในการควบคุมบังคับบัญชา

๒.๔ ยุคกรุงรัตนโกสินทร์

ตั้งแต่ รัชกาลที่ ๑ ถึง รัชกาลที่ ๔ ยังคงใช้วิธีการเกณฑ์ทหารข้อกำหนด เช่นเดียวกับสมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงสมัย รัชกาลที่ ๕ ได้มีการออกกฎหมายดังนี้

๒.๔.๑ ข้อบังคับลักษณะเกณฑ์ทหาร ร.ศ. ๑๒๒ (พ.ศ. ๒๔๔๖)

ประกาศใช้ ตั้งแต่ ๑ ก.ย. ๒๔๔๖ มีทั้งสิ้น ๕ หมวด ซึ่งจะนำมากล่าวเพียงบางเรื่อง ดังนี้
หมวดที่ ๒ การกำหนดอายุคนเข้ารับราชการทหาร

- ๑๘ ปีต้องเข้ารับราชการทหาร พัน ๔๐ ปีแล้วไม่ต้องรับราชการทหาร

หมวดที่ ๓ กำหนดเวลารับราชการทหาร

- ราชการทหารแบ่งเป็น ๔ ประเภท คือ กองประจำการ, กองเกินอัตรา, กองหนุน

ชั้น ๑, กองหนุนชั้น ๒

- ชายฉกรรจ์ อายุ ๑๘ ปีรับราชการในกองประจำการ ๒ ปี แล้วปลดไปอยู่กองหนุนชั้นที่ ๑ ห้าปี ชั้นที่ ๒ สิบปี เป็นหมดหน้าที่รับราชการทหาร

- ทหารกองหนุนชั้นที่ ๑ ให้ไปอยู่ตามภูมิลำเนา เมื่อมีศึกสงครามหรือการระดม จึงต้องเข้ารับราชการเป็นครั้งคราว เวลาปกติมีหน้าที่เข้าฝึกซ้อมวิชิยุทธปีละไม่เกิน ๒ เดือน

- ทหารกองหนุนชั้นที่ ๒ ให้ไปอยู่ตามภูมิลำเนา เมื่อมีศึกสงครามหรือการระดมถ้ากองหนุนชั้นที่ ๑ ไม่พอจึงจะเรียกทหารกองหนุนชั้นที่ ๒ เข้ารับราชการ ปกติมีหน้าที่เข้าฝึกซ้อมวิชิยุทธปีละไม่เกิน ๑๕ วัน

- กองเกินอัตราคือผู้ที่มีอายุครบกำหนดที่จะต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการแต่คนในกองประจำการครบแล้วจึงให้สังกัดในกองเกินอัตราที่กำหนด ๗ ปี แล้วปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๒ ทหารกองเกินอัตราให้ไปอยู่ตามภูมิลำเนา เมื่อมีศึกสงครามหรือการระดมจึงต้องเข้ารับราชการเป็นครั้งคราว เวลาปกติมีหน้าที่เข้าฝึกซ้อมวิชิยุทธปีละไม่เกิน ๒ เดือนและต้องเข้ามารับราชการทหารกองประจำการเมื่อทหารกองประจำการขาดจำนวนลง

ในข้อบังคับนี้มี คำชี้แจงในข้อความและวิธีจัดการตามข้อบังคับฯ ออกมาด้วย เช่น ชี้แจงว่า

- คนอายุ ๑๘ ปี เข้าประจำการ ๒ ปีปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๑ ครบ ๕ ปี ชั้นที่ ๒ ครบสิบปี หรือ คนที่อยู่ในกองเกินอัตราครบ ๗ ปี กองหนุนชั้นที่ ๒ ครบ ๑๐ ปี ทั้ง ๒ กรณีเมื่ออายุไม่ถึง ๔๐ ปี ก็ไม่มีหน้าที่รับราชการทหาร แต่ผู้ที่ยังไม่เคยรับราชการทหารเลยหรือรับราชการทหารไม่ครบกำหนดนี้มีหน้าที่รับราชการทหารต่อไปจนอายุ ๔๐ ปี

๒.๔.๒ พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร ร.ศ. ๑๒๔ (พ.ศ. ๒๔๔๘)

- เมื่อได้ประกาศใช้ ข้อบังคับลักษณะเกณฑ์ทหาร ร.ศ. ๑๒๒ แล้วปรากฏว่าได้ผลดี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร เมื่อ ๑๕ ส.ค. ๒๔๔๘ ประกาศใช้ในมณฑลนครราชสีมา, นครสวรรค์, พิษณุโลก และมณฑลราชบุรี รวม ๔ มณฑลก่อนตั้งแต่วันประกาศ และประกาศใช้ในมณฑลอื่นๆ ในโอกาสต่อมา จนประกาศทั่วราชอาณาจักรเมื่อ ๑ เม.ย. ๒๔๔๙

- พ.ร.บ.ฉบับนี้มีทั้งสิ้น ๑๐ หมวด สาระสำคัญเช่นเดียวกับข้อบังคับลักษณะเกณฑ์ทหาร ร.ศ. ๑๒๒ แต่เพิ่มหมวด ๘ ว่าด้วยโทษในการขัดขืนไม่เข้าเป็นทหารตามพระราชบัญญัติ

- พ.ร.บ.ฉบับนี้ มีการแก้ไข และเพิ่มเติม ดังนี้

ร.ศ. ๑๒๓ (พ.ศ. ๒๔๕๑) พ.ร.บ.เพิ่มเติมลักษณะเกณฑ์ทหาร ร.ศ. ๑๒๓ กำหนดวิธีรับคนเข้ากองประจำการ นอกจากที่กำหนดใน พ.ร.บ.ฉบับ ร.ศ. ๑๒๔ คือ ว่าด้วย คนสมัคร คนอาญา และ ลูกจ้าง ประกาศใช้เมื่อ ๑ ม.ค. ๒๔๕๑

ร.ศ. ๑๒๕ (พ.ศ. ๒๔๕๓) ประกาศแก้ไข เรื่องคนยกเว้น

๒.๔.๓ ข้อบังคับการเรียกเข้ารับราชการตำรวจภูธร ร.ศ. ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๔๕๐)

ประกาศเมื่อ ๑๕ ก.พ. ๒๔๕๐

๒.๔.๔ พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร พ.ศ. ๒๔๖๐

ได้ปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มเติม พ.ร.บ. ฉบับ พ.ศ. ๒๔๔๘ ใช้บังคับเมื่อ ๑๘ มิ.ย. ๒๔๖๐

- ภาค ๓ หมวด ๑

ว่าด้วยการทำบัญชีสำหรับเรียกทหาร ดันเดือน มี.ค. ทุกปี นายอำเภอเรียกชายไทย อายุ ๑๗ ปี มาบันทึกประวัติ และทำบัญชีรายชื่อไว้

- ภาค ๓ หมวด ๒

ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเป็นคนกองเกินอัตรา อายุ ๑๘ ปี ขึ้นทะเบียนเป็นคนกองเกินอัตรา ๑๘ ปี ในปีใดให้เรียกว่าคนชั้นปีนั้น ผู้ที่ไม่ได้ลงบัญชีและขึ้นทะเบียนเป็นคนกองเกินอัตรา พร้อมกับคนชั้นปีเดียวกันเพราะเหตุใดก็ดีให้ขึ้นทะเบียนพร้อมกับคนชั้นปีถัดๆ ไป จนกว่า อายุจะครบ ๔๗ ปีเต็ม

- ภาค ๓ หมวด ๔ ว่าด้วยระเบียบรับราชการทหาร

- อยู่ในกองประจำการ สองปี

- กองหนุนชั้นที่ ๑ เจ็ด ปี

- “ ๒ สิบ ปี

- กองหนุนชั้นที่ ๓ หก ปี
- วันเริ่มรับราชการทหาร ให้นับจากวันขึ้นทะเบียน
- คนที่อยู่ในกองเกินอัตรา ถ้าอยู่ในกองเกินอัตราจนคนชั้นปีเดียวกับตนได้ปลด

เป็นชั้นที่ ๒ ก็ให้ปลดเป็นชั้นที่ ๒ เหมือนกัน ชั้นที่ ๓ และพ้นราชการทหารก็เช่นเดียวกัน

พ.ร.บ.ลักษณะเกณฑ์ทหาร พ.ศ.๒๔๖๐ มีเพิ่มเติม ๑ ครั้ง คือ พ.ร.บ.ลักษณะเกณฑ์ทหาร
เพิ่มเติม พ.ศ.๒๔๖๖ ว่าด้วยการเรียกคนเวลาระดมพล

๒.๔.๕ พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร พ.ศ.๒๔๗๕

แก้ไข พ.ร.บ.ฉบับ พ.ศ.๒๔๖๐ ให้ทันสมัยและเพิ่มเติมในบางประการ

- แก้ไขเพิ่มเติม ๑ ครั้ง คือ พ.ร.บ.ลักษณะเกณฑ์ทหารเพิ่มเติม พ.ศ.๒๔๗๗ ว่าด้วยการ
ยกเว้น และผ่อนผัน
- มีกฎกระทรวงออกมา ๑ ฉบับว่าด้วยเรื่องกำหนดรับราชการของผู้ที่ได้รับการศึกษาทหาร

๒.๔.๖ พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม ๔ ครั้ง คือ

- พ.ร.บ. รับราชการทหาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๔๗๑
- พ.ร.บ. รับราชการทหาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๔๗๓
- พ.ร.บ. รับราชการทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๔๗๕
- พ.ร.บ. รับราชการทหาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๔๗๔

๒.๔.๗ พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๗๗

ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๗ เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาลปัจจุบัน แบ่งเป็น ๕ หมวด
มี ๕๑ มาตรา

พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๗๗ มีการแก้ไข เพิ่มเติม ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๔๗๗

- ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ ส.ค.๗๗ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ลง ๒๖ ส.ค.๗๗ รจ. ๗๒/๖๖
- ยกเลิก มาตรา ๑๔ และให้ใช้ข้อความใหม่แทน

- เหตุผล เนื่องจากสถานการณ์ในขณะนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องให้ชายที่มีสัญชาติไทยได้เข้ารับ
ราชการเพื่อป้องกันประเทศชาติ โดยเปลี่ยนแปลงประเภทบุคคลที่ควรยกเว้นให้น้อยลง จึงจำเป็นต้อง
แก้ไข พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๗๗ เพื่อให้สอดคล้องกับความจำเป็นดังกล่าว

๒. พระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๐๗

- ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ ม.ค.๐๗ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๒๑ ม.ค.๐๗ รจ. ๗๑/๗
- ยกเลิก มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๒ และให้ใช้ข้อความ

ใหม่แทน

- เหตุผล กระทรวงกลาโหมได้รวบรวมโรงเรียนเตรียมทหารทั้ง ๓ เหล่าทัพเป็น โรงเรียน

เดียว

กัน เรียกว่าโรงเรียนเตรียมทหาร และได้มีกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินให้ยุบเลิกภาค เป็นเหตุให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเลือกเปลี่ยนแปลงไป กับเห็นควรยกเว้นการเรียกเข้ากอง ประจำการในยามปกติแก่นักศึกษาของศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ ของกระทรวงศึกษาธิการ และ นักศึกษาของศูนย์ฝึกการบินพลเรือน ของกระทรวงคมนาคมด้วยจึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วย การรับราชการทหาร ให้สอดคล้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น

๓. พ.ร.บ.รับราชการทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๑๖ ลง ๒๘ มิ.ย. ๑๖ ร.จ. ๕๐/๗๕

ยกเลิก มาตรา ๔(๒) มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ มาตรา ๒๑

มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕ ใช้ข้อความใหม่แทน เพิ่ม มาตรา ๑๒ ทวิ

๔. ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ วันประกาศ ๑๕ ต.ค. ๑๕

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๑๘ ต.ค. ๑๕

ร.จ. ๘๕/๑๕๓

ยกเลิก มาตรา ๕ มาตรา ๕ มาตรา ๑๔ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๖

มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ ใช้ข้อความใหม่แทน

เพิ่ม มาตรา ๔(๕)(๑๐)(๑๑), มาตรา ๒๘ ทวิ, มาตรา ๒๘ ตริ และ มาตรา ๒๘ จัตวา

๕. ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๐๐ ลง ๑๓ ธ.ค. ๑๕

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๑๓ ธ.ค. ๑๕

ร.จ. ๘๕/๑๕๐

ยกเลิก มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๘ ทวิ ใช้ข้อความใหม่แทน

บทที่ ๒
บททั่วไปและคำศัพท์

๑. ชื่อของ พ.ร.บ.รับราชการทหาร ฉบับที่ใช้ในปัจจุบัน

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๕๗"

๒. วันที่ใช้บังคับ

มาตรา ๒ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๗ ดังนั้นวันใช้บังคับคือ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๗

๓. ให้ยกเลิกพ.ร.บ.รับราชการทหารที่ใช้อยู่เดิม

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๕

เหตุผล คือ การจัดการทัพประจำการตามแผนการทหารปัจจุบัน ทำให้วิธีการเรียกบุคคลเข้ารับราชการทหารในกองประจำการเปลี่ยนแปลงตามไปเป็นอันมาก จึงจำเป็นต้องปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารเสียใหม่เพื่อให้เป็นการเหมาะสม

๔. อธิบายศัพท์

๔.๑ วิธีนับอายุตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

(๑) วิธีนับอายุ ถ้าเกิดพุทธศักราชใดให้ถือว่ามิอายุครบหนึ่งปีบริบูรณ์เมื่อสิ้นพุทธศักราชที่เกิดนั้น ส่วนการนับอายุต่อไปให้นับแต่เฉพาะปีที่สิ้นพุทธศักราชแล้ว ถ้าไม่ปรากฏปีเกิดให้นายอำเภอท้องที่เป็นผู้กำหนดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

กฎกระทรวงซึ่งออกตามความในมาตรา ๔(๑) นี้ได้แก่กฎกระทรวงฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๔๕๘) มีสาระสำคัญ คือ

วิธีนับอายุตามมาตรา ๔(๑)คือคนเกิดในพุทธศักราชใดก็ตามเมื่อสิ้นพุทธศักราชที่เกิดนั้นให้นับอายุครบหนึ่งปีบริบูรณ์ และนับอายุครบ สอง สาม สี่ ฯลฯ ปีบริบูรณ์ เรียงตามลำดับเมื่อสิ้นพุทธศักราชต่อไป อายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์ในพุทธศักราชใด ให้เรียกว่าคนชั้นปีนั้น เช่น คนเกิดในพุทธศักราช ๒๔๗๕ จะเป็นวันเดือนใดก็ตาม ให้นับอายุครบหนึ่งปีบริบูรณ์เมื่อสิ้นพุทธศักราช ๒๔๗๕ อายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์ในพุทธศักราช ๒๔๙๓ และเรียกว่าคนชั้นปี ๒๔๙๓ เป็นต้น

ถ้าไม่ปรากฏปีเกิด ให้นายอำเภอท้องที่ถือเอาตามที่เพื่อนบ้านเชื่อกันว่าอายุเท่าใดประกอบกับการสังเกตร่างกายเป็นเกณฑ์สำหรับกำหนดอายุ

สรุปเกี่ยวกับวิธีนับอายุ

วิธีนับอายุครบบริบูรณ์ มีกล่าวไว้ใน มาตรา ๔ (๑), กฎกระทรวงฉบับที่ ๓

หลักสำคัญได้ คือ

- เกิด พ.ศ.ใด ให้ถือว่าอายุครบ ๑ ปีบริบูรณ์ เมื่อสิ้น พ.ศ. ที่เกิด
- การนับอายุ ๒,๓,๔ ปีบริบูรณ์ ให้นับเมื่อสิ้น พ.ศ. ต่อๆไป

"สิ้น พ.ศ. ที่เกิด" จะมีอายุครบ ๑ ปีบริบูรณ์ " หมายความว่าให้ถือเอา พ.ศ. เป็นหลักไม่คำนึงถึงวันที่หรือเดือน ข้อความใน มาตรา ๔(๑) ที่ว่า "การนับอายุต่อไปให้นับแต่เฉพาะปีที่สิ้นพุทธศักราชแล้ว" แสดงให้เห็นว่าการนับอายุให้นับเป็นปีและข้อความในกฎกระทรวงฉบับที่ ๓ ที่ว่า "อายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ใน พ.ศ.ใด ให้เรียกว่าคนชั้นปีนั้น เช่นคนเกิน พ.ศ.๒๔๘๕ จะเป็นวันเดือนใดก็ตามให้นับอายุครบ ๑ ปีบริบูรณ์ เมื่อสิ้น พ.ศ.๒๔๘๕ และเรียกว่าคนชั้นปี ๒๔๘๖..." แสดงให้เห็นว่าทั้งการนับอายุบริบูรณ์และการนับอายุเป็นชั้นปี ให้นับเป็นปีทั้งสิ้น เพราะการเรียกคนเข้าเป็นทหารกองประจำการโดยปกติกระทำปีละ ๑ ครั้ง ไม่ได้กระทำในทุกเดือนหรือทุกวัน ดังนั้น พระราชบัญญัติรับราชการทหารจึงได้กำหนดวิธีนับอายุของบุคคลขึ้นเป็นพิเศษต่างไปจากกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คือการนับอายุตามกฎหมายนี้ให้คนเกิดในรอบปีเดียวกันมีอายุเท่ากันหมด ไม่ว่าจะเกิดต้นปีหรือปลายปี เพราะการนับอายุตามพระราชบัญญัติรับราชการทหารนับเพื่อประโยชน์ในการเรียกหรือรับคนเข้ารับราชการทหาร ซึ่งต่างจากการนับอายุตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งได้กำหนด ไว้ใน มาตรา ๑๖ คือ

"การนับอายุของบุคคลให้นับแต่วันเกิด ในกรณีที่รู้ว่าเกิดเดือนใดแต่ไม่รู้วันเกิด ให้นับวันที่ ๑ แห่งเดือนนั้นเป็นวันเกิด แต่ถ้าพันวิสัยที่จะหยั่งรู้เดือนและวันเกิดของบุคคลใดให้นับอายุของบุคคลนั้นตั้งแต่วันต้นปีปฏิทิน ซึ่งเป็นปีที่บุคคลนั้นเกิด"

จะเห็นได้ว่า ถ้านับอายุเช่นเดียวกับการนับอายุตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จะทำให้ยุ่งยากมากในการเรียกคนเข้ารับราชการทหาร เพราะมีคนอายุครบบริบูรณ์ทุกวัน พระราชบัญญัติรับราชการทหารจึงได้กำหนดวิธีนับอายุใหม่เพื่อให้สะดวก ในการเรียกและการรับคนเข้ารับราชการทหาร

คำถาม วันที่ ๓๑ ธ.ค. ของ พ.ศ.ที่เกิด เขาจะมีอายุครบ ๑ ปีบริบูรณ์ หรือไม่

ตอบ ไม่ครบ เพราะวันที่ ๓๑ ธ.ค. ของ พ.ศ.ที่เกิดยังอยู่ใน พ.ศ.ที่เกิด ยังไม่สิ้น พ.ศ. เมื่อสิ้น พ.ศ. ที่เกิดก็จะเป็นวันที่ ๑ ม.ค.ของปีถัดไป ฉะนั้นจะนับอายุครบ ๑ ปีบริบูรณ์ต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๑ ม.ค.ของ พ.ศ.ถัดจาก พ.ศ.ที่เกิด เช่น เกิด พ.ศ.๒๕๐๐ จะมีอายุครบ ๑ ปีบริบูรณ์ ในวันที่ ๑ ม.ค.๒๕๐๑

คำถาม

๑. เกิด พ.ศ. ๒๕๐๐ จะมีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ใน พ.ศ.ใด ? (ตอบ $๒๕๐๐ + ๑๘ = ๒๕๑๘$)

๒. เกิด พ.ศ. ๒๕๐๐ ในปี ๒๕๑๒ จะมีอายุกี่ปีบริบูรณ์ ? (ตอบ $๒๕๑๒ - ๒๕๐๐ = ๑๒$)

วิธีนับอายุอย่าง

มีกล่าวถึงใน พ.ร.บ.ฯ มาตรา ๑๖ มาตรา ๒๕ และ มาตรา ๒๖ ส่วนคำอธิบายมีกล่าวไว้ใน คำสั่งกองทัพบก ที่ ๑๑๗๓/๒๕ ฯ เท่านั้น คือ

๑. นับแต่บุคคลเกิดก็มีอายุอย่าง ๑ ปี

๒. เมื่อสิ้น พ.ศ. ที่เกิดก็จะมีอายุ ๑ ปีบริบูรณ์ พร้อมกันนั้นก็จะมีอายุ อย่าง ๒ ปีด้วย ฉะนั้นการนับวิธีต่างๆ คือ คิดจากวิธีนับอายุครบบริบูรณ์แล้วบวกด้วย ๑ จะเป็นอายุอย่าง

วิธีนับอายุเป็นชันปี

พระราชบัญญัติรับราชการทหารฯ มีกล่าวถึงในมาตรา ๑๘ คำอธิบายมีในกฎกระทรวงฉบับที่ ๓ คือ บุคคลใดอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ใน พ.ศ.ใด ถือว่าเป็นคนชันปีนั้น เป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่สำหรับจัดทำบัญชีรายชื่อทหารแยกไว้เท่านั้น ไม่มีความสำคัญกับประชาชน

วิธีนับอายุบุคคลไม่ปรากฏปีเกิด

มีกล่าวไว้ใน มาตรา ๔(๑),กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓

จาก มาตรา ๔(๑)

ถ้าไม่ปรากฏปีเกิด ให้นายอำเภอเป็นผู้กำหนด ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกฎกระทรวง

จาก กฎกระทรวงฉบับที่ ๓

ถ้าไม่ปรากฏปีเกิดให้นายอำเภอท้องที่ถือเอาตามที่เพื่อนบ้านเชื่อกันว่าอายุเท่าใด ประกอบกับการสังเกตร่างกายเป็นเกณฑ์สำหรับกำหนดอายุ”

จากคำสั่งกองทัพบกที่ ๑๑๖๓/๒๕ ๗

บุคคลที่ไม่ปรากฏปีเกิด ให้นายอำเภอท้องที่เป็นผู้กำหนด โดยถือหลักสอบถามจากบิดามารดา หรือเพื่อนบ้านใกล้เคียง ญาติ หรือพี่น้อง หรือสังเกตสิ่งปลูกสร้าง เช่น อนุสาวรีย์ หรือวัด ประกอบกับการสังเกตร่างกายเป็นเกณฑ์

หมายความว่า ผู้ที่มีอำนาจกำหนดอายุให้ คือ นายอำเภอท้องที่ที่บุคคลนั้นอยู่ในเขตปกครอง

คำถาม วิธีนับอายุ ตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร มีกี่วิธี ?

สำหรับคำถามนี้ มีความคิดเห็นแตกต่างกันดังนี้คือ

ความเห็นที่ ๑ มี ๑ วิธี

ผู้ที่มีความเห็นเช่นนี้ให้เหตุผลว่าเมื่อพิจารณาจาก พระราชบัญญัติฯ ในมาตรา ๔(๑) ซึ่งว่าด้วยวิธีนับอายุ จะเห็นว่าวิธีเดียว คือการนับอายุบริบูรณ์ ส่วนการที่บางคนอาจไม่ปรากฏปีเกิดซึ่งต้องให้นายอำเภอเป็นผู้กำหนดอายุนั้น ก็เป็นการกำหนดปีเกิด เพื่อจะนับอายุบริบูรณ์นั่นเอง สำหรับการที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ ซึ่งออกตามความใน มาตรา ๔(๑) บัญญัติว่า อายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์ในพุทธศักราชใด ให้เรียกว่าคนชันปีนั้น เป็นการกำหนดกลุ่มบุคคลสำหรับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานเท่านั้นไม่ถือว่าเป็นวิธีนับอายุ

ความเห็นที่ ๒ มี ๒ วิธี

ผู้ที่มีความเห็นเช่นนี้ให้เหตุผลว่าวิธีนับอายุจริงๆแล้วน่าจะมีเพียงการนับอายุบริบูรณ์ และอายุอย่างเท่านั้น เพราะการนับอายุคนไม่ปรากฏปีเกิดก็คือการนับอายุบริบูรณ์หรืออายุอย่างนั่นเองส่วนการนับอายุเป็นชันปีนั้นไม่น่าจะนับเป็นวิธีนับอายุบุคคล น่าจะเป็นการกำหนดกลุ่มบุคคลสำหรับเจ้าหน้าที่ใน

การปฏิบัติงานเท่านั้น ซึ่งเมื่อพิจารณาจากกฎกระทรวงฉบับที่ ๓ ซึ่งใช้ว่า “..ให้นับอายุครบ ๑ ปีบริบูรณ์เมื่อสิ้น พ.ศ.๒๔๘๕ และเรียกว่าคนชั้นปี ๒๔๕๗ เป็นต้น” คล้ายกับว่าอายุบริบูรณ์เป็นวิธีนับอายุ แต่อายุเป็นชั้นปี มิได้กำหนดวิธีนับแต่อย่างใด เป็นการใช้เรียกบุคคลกลุ่มหนึ่งเท่านั้น

ความเห็นที่ ๓ วิธีนับอายุ มี ๓ วิธี

แนวความเห็นนี้ตีความกฎหมายเป็นหลักเพราะ มาตรา ๔(๑) คือ บทบัญญัติที่ว่าด้วยวิธีนับอายุได้กำหนดวิธีนับอายุไว้คือ วิธีนับอายุบริบูรณ์ และวิธีนับอายุบุคคลไม่ปรากฏปีเกิด ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และได้มีกฎกระทรวงฉบับที่ ๓ ออกมาซึ่งมีการกล่าวถึงการนับอายุเป็นชั้นปีด้วยจึงต้องถือว่าการนับอายุเป็นชั้นปีเป็นการนับอายุวิธีหนึ่งด้วย แต่การนับอายุอย่างไม่มีปรากฏใน มาตรา ๔(๑) และกฎกระทรวงฉบับที่ ๓ จึงไม่ถือว่าอายุอย่างเป็นวิธีนับอายุตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารเพราะไม่มีการกล่าวถึงไว้ในมาตราที่ว่าด้วยวิธีนับอายุ

ความเห็นที่ ๔ วิธีนับอายุมี ๔ วิธี

แนวความเห็นนี้พิจารณาจากตัวบทใน พระราชบัญญัติรับราชการทหารทั้งฉบับ แม้ว่าจะได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีนับอายุไว้ใน มาตรา ๔(๑) และกฎกระทรวงฉบับที่ ๓ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๔(๑) และบทบัญญัตินี้ดังกล่าวจะมีได้มีการกล่าวถึงวิธีนับอายุอย่างไรก็ตาม แต่ในมาตรา ๑๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มีการกล่าวถึงอายุอย่างด้วย จึงน่าจะถือถือว่า อายุเป็นการนับอายุวิธีหนึ่งด้วย เพราะถ้าไม่ถือว่าอายุเป็นการนับอายุอีกวิธีหนึ่ง ก็ไม่น่าที่จะมีการบัญญัติถึงอายุอย่างไรในพระราชบัญญัติ

ความเห็นของข้าพเจ้า มีความเห็นเช่นเดียวกับความเห็นที่ ๔

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๕๘)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๕๗

.....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๕๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงร่วมกันไว้ ดังนี้

วิธีนับอายุตามมาตรา ๔(๑) คือคนเกิดในพุทธศักราชใดก็ตามเมื่อสิ้นพุทธศักราชที่เกิดนั้นให้นับอายุครบหนึ่งปีบริบูรณ์ และนับอายุครบ สอง สาม สี่ ฯลฯ ปีบริบูรณ์ เรียงตามลำดับเมื่อสิ้นพุทธศักราชต่อไป อายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์ในพุทธศักราชใด ให้เรียกว่าคนชั้นปีนั้น เช่น คนเกิดในพุทธศักราช ๒๔๗๕ จะเป็นวันเดือนใดก็ตาม ให้นับอายุครบหนึ่งปีบริบูรณ์เมื่อสิ้นพุทธศักราช ๒๔๗๕ อายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์ในพุทธศักราช ๒๔๙๑ และเรียกว่าคนชั้นปี ๒๔๙๑ เป็นต้น

ถ้าไม่ปรากฏปีเกิด ให้นำอำเภอท้องที่ถือเอาตามที่พักผ่อนที่เพื่อนบ้านเชื่อกันว่าอายุเท่าใด ประกอบกับการสังเกตร่างกายเป็นเกณฑ์สำหรับกำหนดอายุ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ เม.ย. พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก ส. ธนะรัชต์

รัฐมนตรีว่าการฯ รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเรือโท สุนาวินวิวัฒ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศในราชกิจจานุฯ วันที่ ๑๔ มิ.ย.๕๘ เล่ม ๗๒ ตอนที่ ๔๔ หน้า ๗๗๓

๔.๒ ทหารกองเกิน

มาตรา ๔(๒)

ทหารกองเกิน หมายความว่า ผู้ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์และยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์ ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ หรือผู้ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๘ แล้ว

จากมาตรา ๔(๒)

ทหารกองเกิน มี ๒ กรณีคือ

๑. ผู้ที่มีอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ และยังไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์ ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ตาม มาตรา ๑๖

๒. ผู้ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๘ ไว้แล้ว

๔.๒.๑ ที่มาของทหารกองเกิน

จากคำนิยาม จะเห็นได้ว่ามาจากการลงบัญชีทหารกองเกินตาม มาตรา ๑๖ และ มาตรา ๑๘ การลงบัญชีทหารกองเกินตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร มีทั้งสิ้น ๓ กรณี คือกรณีปกติ ตามมาตรา ๑๖ กรณีตกค้างตามมาตรา ๑๘ และการลงบัญชีใหม่ ตาม มาตรา ๑๘

ทหารกองเกินมาจากการลงบัญชี ตาม มาตรา ๑๖ และ ๑๘ ส่วนมาตรา ๑๘ เป็นการลงบัญชีใหม่ซึ่งผู้ที่มาลงบัญชีได้ผ่านการลงบัญชีมาแล้วจึงไม่ใช่ที่มาของทหารกองเกิน แม้บางคนลงบัญชีไว้ตาม มาตรา ๑๖ ซึ่งยังไม่เป็นทหารกองเกิน และมาเป็นทหารกองเกินภายหลังจากที่ลงบัญชีตามมาตรา ๑๘ ก็ไม่ถือว่ามาตรา ๑๘ เป็นที่มาของทหารกองเกิน การเป็นทหารกองเกินต้องถือเอาตามการลงบัญชีในครั้งแรก

บุคคลซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกิน ตาม มาตรา ๑๖

มาตรา ๑๖ บังคับบุคคลปีเดียวคือบุคคลที่อายุ ย่าง ๑๘ ปีหรือ ๑๗ ปีบริบูรณ์นั่นเอง ฉะนั้นเมื่อลงบัญชีตาม มาตรา ๑๖ แล้วจึงยังไม่เป็นทหารกองเกินเพราะอายุยังไม่ครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ บุคคลซึ่งลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ นี้ จะเป็นทหารกองเกินเมื่อมีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์แล้ว ก็คือเมื่อสิ้น พ.ศ.ที่ลงบัญชี

บุคคลซึ่งลงบัญชีทหารกองเกิน ตาม มาตรา ๑๘

เป็นผู้ที่ลงบัญชี เมื่ออายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์แล้ว ถ้าลงบัญชีวันใดก็เป็นทหารกองเกินวันนั้น แต่ถ้าไปลงบัญชีเมื่ออายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์ขึ้นไปก็จะต้องปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ตามมาตรา ๑๘ วรรค ๓ แต่จะอยู่ในชั้นใดก็แล้วแต่อายุของผู้นั้น

๔.๒.๒ ระยะเวลาที่เป็นทหารกองเกิน

ทหารกองเกินมีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์จนถึง ๒๕ ปีบริบูรณ์ รวมทั้งสิ้น ๑๒ ปี ฉะนั้น ทหารกองเกินจึงมีทั้งสิ้น ๑๒ ชั้นปี แต่ระยะเวลาที่เป็นทหารกองเกิน ของแต่ละคนอาจไม่เท่ากัน คือ

ผู้ที่เป็นทหารกองเกินไม่ถึง ๑๒ ปี คือ

๑. ผู้ที่ลงบัญชีทหารกองเกินเมื่ออายุมากกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์
๒. ผู้ที่ถูกเข้ากองประจำการ ฯ
๓. ผู้ที่สำเร็จนศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ ๓ ขึ้นทะเบียนแล้วนำปลด
๔. ถูกปลดเพราะพิการทุพพลภาพหรือมีโรคซึ่งไม่สามารถรับราชการทหารได้ตาม มาตรา ๔๑

ผู้ที่จะเป็นทหารกองเกิน ๑๒ ปีคือผู้ที่เป็นทหารกองเกินตั้งแต่อายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์จนถึงอายุ ๒๕ ปีบริบูรณ์

๔.๓ ความหมายของทหารกองประจำการ

มาตรา ๔(๓)

ทหารกองประจำการ หมายความว่า ผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนกองประจำการและได้เข้ารับราชการในกองประจำการจนกว่าจะได้ปลด

จากมาตรา ๔(๓) ทหารกองประจำการ ต้องมีองค์ประกอบ ๒ ประการ คือ

๑. ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้ว
๒. รับราชการอยู่ในกองประจำการยังไม่ได้ปลด

เมื่อได้เข้ารับราชการในกองประจำการและยังไม่ได้ปลดก็ต้องถือว่ามีสภาพเป็นทหารกองประจำการ เช่นครบกำหนดปลดแล้วแต่ทางราชการยังไม่ได้ดำเนินการปลดให้ หรือวันปลดถูกยึดเวลาออกไป ก็ยังคงมีสภาพเป็นทหารกองประจำการอยู่ ในเรื่องที่มาของทหารกองประจำการ การรับราชการทหารกองประจำการ และการปลดออกจากทหารกองประจำการ จะได้กล่าวถึงในโอกาสต่อไป

๔.๔ ทหารกองหนุนประเภทที่ ๑

มาตรา ๔(๔)

ทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ หมายความว่า ทหารที่ถูกปลดจากทหารกองประจำการ โดยรับราชการในกองประจำการจนครบกำหนด หรือ ทหารกองเกินซึ่งสำเร็จการศึกษาทหาร ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร และได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการ แล้วปลดเป็นทหารกองหนุน ตามพระราชบัญญัตินี้

จาก มาตรา ๔(๔) ทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ มีที่มา ๒ ทาง คือ

๑. ถูกปลดจากทหารกองประจำการ โดยรับราชการในกองประจำการจนครบกำหนด
๒. ทหารกองเกินซึ่งสำเร็จการศึกษาทหาร ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร และได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการ แล้วปลดเป็นทหารกองหนุน

๔.๕ ทหารกองหนุนประเภทที่ ๒

มาตรา ๔(๕)

ทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ หมายความว่า ทหารที่ปลดจากกองเกินตามมาตรา ๓๕ หรือปลด

จากกองประชากรตามมาตรา ๔๐

จากมาตรา ๔(๕) ทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ มีที่มา ๒ ทางคือ

๑. ปลดจากทหารกองเกินกองเกินตามมาตรา ๓๕
  ๒. ปลดจากทหารกองประจำการกองประจำการตามมาตรา ๔๐
- รายละเอียดจะได้ศึกษาเมื่อได้ศึกษา มาตรา ๓๕ และ มาตรา ๔๐

๔.๖ พันราชการทหารประเภทที่ ๑

มาตรา ๔(๖)

พันราชการทหารประเภทที่ ๑ หมายความว่า ทหารซึ่งถูกปลดโดยที่ได้รับราชการในชั้นต่างๆ จนครบกำหนด หรือโดยที่พิการทุพพลภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถรับราชการทหารได้ ในระหว่างรับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้

จากมาตรา ๔(๖) พันราชการทหารประเภทที่ ๑ มีที่มา ๒ ทางคือ

๑. ทหารซึ่งถูกปลดโดยที่ได้รับราชการในชั้นต่างๆ จนครบกำหนด
๒. ทหารซึ่งถูกปลดโดยพิการทุพพลภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถรับราชการทหารได้ในระหว่างรับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้

รายละเอียดจะได้ศึกษาในมาตรา ๕ วรรค ๒ และ มาตรา ๔๑

๔.๗ พันราชการทหารประเภทที่ ๒

มาตรา ๔(๗)

พันราชการทหารประเภทที่ ๒ หมายความว่า ทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ที่มีอายุ ๔๖ ปี บริบูรณ์แล้ว หรือทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ซึ่งพิการทุพพลภาพหรือมีโรคอันไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ในระหว่างการรับราชการทหาร ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือ นายทหารสัญญาบัตรที่ถูกปลด โดยถูกถอดหรือออกจากยศ

จาก มาตรา ๔(๗) พันราชการทหารประเภทที่ ๒ มีที่มาดังนี้

๑. ทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ที่มีอายุ ๔๖ ปีบริบูรณ์แล้ว
๒. ทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ซึ่งพิการทุพพลภาพ หรือมีโรคอันไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ในระหว่างการรับราชการทหาร ตาม พระราชบัญญัตินี้
๓. ทหารกองเกินซึ่งพิการทุพพลภาพ หรือมีโรคอันไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ ในระหว่างการรับราชการทหาร ตาม พระราชบัญญัตินี้
๔. นายทหารสัญญาบัตรที่ถูกปลด โดยถูกถอดหรือออกจากยศ

๔.๘. ทหารประจำการ

มาตรา ๔(๘)

“ทหารประจำการ” หมายความว่า ทหารซึ่งรับราชการตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ซึ่งไม่ใช่

ทหารกองประจำการ

หมายความว่า เข้ารับราชการในอัตรา ตำแหน่ง ที่ กห.กำหนดขึ้น

ในเรื่องทหารประจำการ มีมาตราที่เกี่ยวข้องซึ่งจะได้นำมาบรรยายพร้อมกันนี้ คือ มาตรา ๑๑

มาตรา ๑๑

“ การรับราชการทหารประจำการ การแบ่งประเภท และการปลดทหารประจำการ ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของกระทรวงกลาโหม

ทหารประจำการนั้น ถ้ายังมีได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการ ก็ต้องขึ้นทะเบียนกองประจำการและรับราชการในกองประจำการจนครบกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่กระทรวงกลาโหมจะสั่งปลดเป็นทหารประเภทอื่น”

จาก มาตรา ๑๑

- การรับราชการทหารประจำการ การแบ่งประเภท และการปลดทหารประจำการ ให้เป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบแบบแผนของกระทรวงกลาโหม

- ถ้ายังมีได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการ ต้องขึ้นทะเบียนกองประจำการ และรับราชการในกองประจำการจนครบกำหนด ตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ กห. จะสั่งปลดเป็นทหารประเภทอื่น

การรับราชการทหารประจำการตามมาตรานี้ โดยปกติหมายถึงการเข้าเป็นทหารกองประจำการ โดยผู้ถูกเรียกชื่อก่อนวันตรวจเลือก และผู้ที่ยังไม่ถูกเรียกหรือเคยถูกเรียกแล้วแต่ยังไม่ถูกเข้ากองประจำการ ร้องขอเข้ากองประจำการ ซึ่งต้องเข้าเป็นข้าราชการกระทรวงกลาโหมในอัตราที่เป็นทหารจึงให้ขึ้นทะเบียนกองประจำการไว้ด้วย

จากบทบัญญัตินี้ผู้ที่เป็ทหารจึงต้องขึ้นทะเบียนกองประจำการทุกคน และเมื่อขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้ว ก็ต้องอยู่รับราชการในกองประจำการจนครบกำหนดปลด ตาม มาตรา ๕

การปลดออกจากกองประจำการถือตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร ส่วนการปลดจากทหารประจำการถือเอาระเบียบแบบแผนของ กห.

หนังสือ กสค.นสร. ที่ กท ๐๔๖๒.๑๑/๑๕๕๘ ลง ๒๔ ส.ค. ๔๖

เรื่อง ทหารหรือการขึ้นทะเบียนกองประจำการ

๑. ผสค.จว.ล.พ. ขอหารือตามที่ มทบ.๑๑ ได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการฯ แทนให้กับนายจรรุย ทิศชน สังกัด สยธ.กห. ๗๗๗ ซึ่งนายจรรุย เคยเข้ารับการตรวจเลือกฯ เมื่อ ๒ เม.ย. ๓๕ ผลการตรวจเลือก “ไม่ได้ขนาด” ขนาดสูง ๑๕๕ ซม. ขนาดรอบตัว ๗๔/๗๗ ซม. จะสามารถขึ้นทะเบียนกองประจำการได้หรือไม่ฯ

๒. ข้อเท็จจริง/ข้อพิจารณา

๒.๑ พ.ร.บ.รับราชการทหาร ฯ มาตรา ๑๑ วรรค ๒ กำหนดไว้ว่า ”ทหารประจำการนั้นถ้ายัง

มิได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการ ก็ต้องขึ้นทะเบียนกองประจำการและรับราชการในกองประจำการจนครบกำหนดตาม พ.ร.บ.นี้ เว้นแต่ กท.จะสั่งปลดเป็นทหารประเภทอื่น”

๒.๒ กสค.นสร. ได้พิจารณาแล้วกรณีของนายจรูญ ฯ มีฐานะเป็นทหารประจำการเนื่องจาก กท. ได้บรรจุเข้าเป็นข้าราชการกลาโหมพลเรือนต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร ตำแหน่งช่างไฟฟ้าแผนกสาธารณูป โภค กทส.สยธ.กท. ตามคำสั่งสำนักโยธาธิการกลาโหม(เฉพาะ) ที่ ๒๕๓/๔๖ ลง ๓๐ มิ.ย.๔๖ (เอกสารหมายเลข ๒) จึงต้องขึ้นทะเบียนกองประจำการฯ ตาม ข้อ ๒.๑

ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับทหารประจำการ

๑. การรับราชการ การแบ่งประเภท การปลด ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของกระทรวงกลาโหม

๒. ถ้ายังมีได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการ ก็ต้องขึ้นทะเบียนกองประจำการ และรับราชการในกองประจำการ จนครบกำหนดปลด เว้นแต่ กท.จะสั่งปลดเป็นทหารประเภทอื่น

๓. การรับบุคคลเข้าเป็นทหารประจำการ โดยปกติจะกระทำโดยวิธีร้องขอ ซึ่ง

๓.๑ ถ้าได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วไม่ต้องขึ้นทะเบียนอีก และให้ถือว่าเป็นทหารประจำการตั้งแต่วันที่บรรจุเข้ารับราชการในอัตราทหาร

๓.๒ ถ้าเป็นผู้ที่ยังไม่เคยขึ้นทะเบียนกองประจำการ เมื่อได้รับการฝึกตามกำหนด และได้รับการแต่งตั้งยศ เมื่อใด ถือว่าเป็นทหารประจำการ ตั้งแต่วันได้รับการแต่งตั้งยศ

๔. นายทหารสัญญาบัตร การแบ่งประเภทและการปลด ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับทหาร ที่ ๑๑/๑๖๔๓/๒๔๘๒ ลง ๑๔ พ.ย.๘๒ ว่าด้วยการแบ่งประเภทนายทหารสัญญาบัตร จึงไม่ต้องปลดตาม พ.ร.บ. ดังนี้

๔.๑ นายทหารประจำการ

๔.๒ นายทหารนอกกอง

๔.๓ นายทหารพิเศษและผู้บังคับการพิเศษ

๔.๔ นายทหารกองหนุน

๔.๕ นายทหารนอกราชการ

๔.๖ นายทหารพันราชการ

๕. นายทหารประทวนประจำการ

ต้องอยู่ในวินัยทหารเหมือนทหารกองประจำการ(มาตรา ๓๗) ผู้ที่ยังไม่ได้ปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ เมื่อรับราชการในกองประจำการครบกำหนดแล้ว ต้องปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ชั้นที่ ๑ ฉะนั้นนายทหารประทวนประจำการจึงเป็นทหารที่มี ๒ สภาพ คือ ทหารประจำการสภาพหนึ่งและทหารกองประจำการหรือ ทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ หรือ พันราชการทหาร

ที่ ๑ อีกสภาพหนึ่งด้วย ตาม พ.ร.บ.รับราชการทหาร แต่ให้ถือปฏิบัติตามสภาพเป็นจริง คือทหารประจำการ

๖. ข้าราชการกลาโหมพลเรือนที่ได้รับการแต่งตั้งยศเป็นทหารประจำการ ที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการเมื่อหน่วยต้นสังกัดได้นำตัวขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วแม้จะเป็นผู้มีคุณวุฒิพิเศษ นำหลักฐานไปแสดงในวันขึ้นทะเบียนกองประจำการก็ไม่ถือว่าเป็นผู้ที่ร้องขอเข้ากองประจำการ แต่คงได้รับสิทธิลดเวลารับราชการตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง(หนังสือ สป.ทบ.ที่ ๒๐๕๖๗/๕๗ ลง ๕ ต.ค. ๕๗ ถือว่ารับราชการเป็นทหารประจำการอยู่แล้ว การขึ้นทะเบียนกองประจำการเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายเท่านั้น)

๗. นายทหารประทวนและพลทหารกองหนุนที่เข้ารับราชการเป็นทหารประจำการ ถ้าปรากฏว่าพิการพิการทุพพลภาพหรือมีโรคที่ไม่สามารถรับราชการทหารได้ตามกฎกระทรวงฯ ก็ให้ปลดเป็นพื้นราชการทหารประเภทที่ ๑ ได้โดยไม่ต้องขออนุมัติจากกระทรวงกลาโหม (หนังสือ กท ที่ ๑๖๓๕๖/๕๕ ลง ๑๕ ส.ค. ๕๕)

หนังสือ กท ที่ ๑๓๕๕๕/๕๘ ลง ๖ ก.ค. ๕๘

เรื่อง ข้าราชการกลาโหมพลเรือนที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นนายทหารประทวนประจำการแล้ว
ออกจากราชการ

ตามที่ได้มีคำสั่งวางระเบียบปฏิบัติเรื่องการขึ้นทะเบียนกองประจำการ และการปลดนายทหารประทวนประจำการ สำหรับข้าราชการกลาโหมพลเรือนที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นนายทหารประทวนประจำการ ไว้ตามคำสั่งเฉพาะที่อ้างถึงข้างต้นนั้น บัดนี้ เห็นควรวางระเบียบปฏิบัติเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ นายทหารประทวนประจำการที่รับราชการในกองประจำการยังไม่ครบกำหนด ตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารต้องออกจากราชการ ให้ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดส่งตัวไปเข้ารับราชการในกองประจำการโดยถือหลักเกณฑ์ดังนี้

(๑) อายุไม่เกิน ๔๕ ปีบริบูรณ์ให้ส่งตัวไปรับราชการในกองประจำการ ตามหน่วยทหารจนกว่าจะครบกำหนด

(๒) ในระหว่างรับราชการทหารต่อในกองทหารให้รับเงินเดือนพลทหารชั้นปีที่ ๑ หรือชั้นปีที่ ๒ แล้วแต่กรณี แต่ให้แต่งเครื่องแบบ ตามชั้นยศเดิม เว้นแต่จะถูกถอดจากยศทหาร

(๓) ถ้าอายุเกินกว่า ๔๕ ปีบริบูรณ์ ไม่ต้องส่งเข้ารับราชการทหารต่อในกองประจำการให้ปลดเป็นพื้นราชการทหาร

ฯลฯ

หนังสือ สบ.ทบ. ลง ๘ ก.ค. ๖๒

ตามบันทึกข้อความ กพ.ทบ. ลง ๗ ก.ค.๖๒ ว่าด้วย รร.จปร. ขอผ่อนผันนายสมาน เลาหบุตร เสมียน รร.จปร. ผู้ซึ่งได้เข้ารับการตรวจเลือกถูกเข้ากองฯ ใน ๑ ส.ค.๖๒ ไม่ต้องเข้ากองฯ เพื่อรอการแต่งตั้งยศเป็น ส.ต. ซึ่งเป็นวันรับราชการครบ ๑๒ เดือน ใน ๑ ม.ค.๖๓ กพ.ทบ. พิจารณาแล้วมีความเห็นว่าไม่สามารถจะผ่อนผันให้ได้ ให้ สบ.ทบ. พิจารณา

ตามคำสั่ง รมว.กท. ค่วนมาก ที่ ๕๕๕๒/๒๕๐๐ ลง ๔ เม.ย.๒๕๐๐ เรื่อง การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการในตำแหน่งอัตราต่ำกว่าสัญญาบัตรหมายเลข ๑(๒) ผู้มิใช่ทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ให้บรรจุเข้าเป็นข้าราชการกลาโหมพลเรือนรับเงินเดือนอัตรานายทหารประทวน ชั้น ๑(๔๐ บาท)เบ็ดเตล็ด ๑๐บาท เมื่อรับราชการในตำแหน่งอัตรานายทหารประทวนครบรอบ ๑๒ เดือน และได้รับการฝึกอบรมวิชาทหาร มี

ความรู้ตามหลักสูตรของกระทรวงกลาโหมแล้วให้พิจารณาแต่งตั้งเป็นนายทหารประทวนประจำการ ฯลฯ

สบ.ทบ. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าทหารกองเกินที่ได้รับบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการกลาโหมพลเรือนต่ำกว่าสัญญาบัตรยังรับราชการไม่ครบ ๑๒ เดือน และยังไม่ได้แต่งตั้งยศเป็นนายทหารประทวน เมื่อถูกเรียกเข้ารับราชการ ตาม พ.ร.บ.ฯ ถูกกำหนดตัวให้เข้ากองประจำการ ก็ต้องไปรับราชการทหาร ตาม พ.ร.บ.ฯ ไม่มีสิทธิจะขอผ่อนผันได้ ฯลฯ

ตามหนังสือที่กล่าวถึงนี้เป็นกรณีที่ยังไม่มีสภาพเป็นทหารประจำการ เพราะสภาพทหารประจำการของ นายสมาน ฯ จะแม จะเกิดขึ้นตั้งแต่วันแต่งตั้งยศ

มาตรา ๔(๘) อำเภอ หมายความว่ารวมถึงกิ่งอำเภอด้วย

มาตรา ๔(๑๐) ที่ว่าการอำเภอ หมายความว่ารวมถึงที่ว่าการกิ่งอำเภอด้วย

มาตรา ๔(๑๑) นายอำเภอหมายความว่ารวมถึง ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย

๕. ภูมิลาเนาทหาร

๕.๑ บุคคลซึ่งต้องลงบัญชีทหารกองเกินจะลงบัญชีที่ใด

มาตรา ๕

บุคคลซึ่งต้องลงบัญชีทหารกองเกิน ให้ลงบัญชีที่อำเภอดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลซึ่งบิดายังมีชีวิตอยู่ หรือถ้าบิดาถึงแก่กรรมแล้วมารดายังมีชีวิตอยู่ หรือ ถ้าทั้งบิดาและมารดาถึงแก่กรรมแล้วมีผู้ปกครอง ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่บิดาหรือมารดาหรือผู้ปกครองมีภูมิลำเนาแล้วแต่กรณี

มาตรา ๕ (๑) อาจแยกได้ ๓ กรณี

๑. บิดายังมีชีวิตอยู่ ลงบัญชีฯ ที่อำเภอที่บิดามีภูมิลำเนา

จาก วารสารสถิติ ฉบับที่ ๔๘๕ ปีที่ ๔๓ ก.ย. - ต.ค. ๒๕๔๗ หน้า ๑๓๗

มาตรา ๔ (๘) (๑๐) (๑๑) เพิ่มโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลง ๑๕ ต.ค. ๖๕

ถูกยกเลิกและใช้ข้อความใหม่แทนโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลง ๑๕ ต.ค.๖๕

๒. บิดาตาย มารดายังมีชีวิตอยู่ ลงบัญชีฯ ที่อำเภอที่มารดามีภูมิลำเนา

๓. บิดามารดาตาย มีผู้ปกครอง ลงบัญชีฯ ที่อำเภอที่ผู้ปกครองมีภูมิลำเนา

(๒) บุคคลซึ่งเกิดนอกสมรสและบิดามีได้จดทะเบียนรับรองบุตร หรือถ้ามารดาถึงแก่กรรมแล้ว มีผู้ปกครอง ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่มารดาหรือผู้ปกครองมี ภูมิลำเนา แล้วแต่กรณี
มาตรา ๕ (๒) แบ่งได้ ๒ กรณี

๑. มารดายังมีชีวิตอยู่ ต้องลงบัญชีฯ ณ อำเภอท้องที่ที่มารดามีภูมิลำเนาอยู่

๒. มารดาตายแล้ว มีผู้ปกครอง ต้องลงบัญชีฯ ณ อำเภอท้องที่ที่ผู้ปกครองมีภูมิลำเนา

ผู้ปกครอง ตามมาตรา ๕ นี้มิได้หมายความว่าผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะผู้ที่จะไปลงบัญชีฯอาจบรรลุนิติภาวะแล้วก็ได้ คงถือเพียงว่าเมื่อบิดามารดาตายแล้วอาศัยอยู่กับใครก็ลงบัญชีทหารกองเกิน ณ อำเภอที่บุคคลนั้นมีภูมิลำเนาเท่านั้น

(๓) บุคคลนอกจากที่กล่าวใน (๑) และ (๒) หรือบุคคลที่ไม่อาจลงบัญชีทหารกองเกินตาม (๑) หรือ (๒) ได้ ไม่ว่าด้วยกรณีใดก็ตาม ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่บุคคลนั้น มีภูมิลำเนา ถ้าบุคคลนั้นไม่ปรากฏภูมิลำเนา ก็ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่พบตัวบุคคลนั้น

จาก มาตรา ๕ (๓) แยกได้ ๒ กรณี

๑. บุคคลที่มีได้กล่าวถึงใน มาตรา ๕(๑) และ (๒)

๒. บุคคลที่ไม่อาจลงบัญชีตาม มาตรา ๕(๑) และ (๒) ได้ ไม่ว่ากรณีใดๆ

บุคคลตาม มาตรา ๕ (๓) ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอที่ตนเองมีภูมิลำเนา

มาตรา ๕ วรรค ๒ เมื่อได้ลงบัญชีทหารกองเกินแล้ว ให้ถือว่าผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหาร อยู่ในท้องที่อำเภอที่ได้ลงบัญชี

มาตรา ๕ วรรคท้าย ภูมิลำเนาทหารให้มีได้เพียงแห่งเดียว

เพื่อป้องกันการสับสนในการเข้ารับการตรวจเลือก และป้องกันการหลีกเลี่ยงการเข้ารับราชการทหารกองประจำการด้วย กฎหมายจึงได้บัญญัติให้ภูมิลำเนาทหารมีเพียงแห่งเดียวเท่านั้น ซึ่งต่างจากภูมิลำเนาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งบุคคลสามารถมีภูมิลำเนาหลายแห่งได้

จากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะต้องอยู่ใต้อำนาจปกครองของบิดามารดา(มาตรา ๑๕๖๖) ซึ่งเรียกฐานะของบิดามารดาเช่นนี้ว่าผู้ใช้อำนาจปกครอง(มาตรา ๑๕๖๗) ผู้ใช้อำนาจปกครองเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของบุตรในกรณีที่บุตรถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถผู้ใช้อำนาจปกครองย่อมเป็นผู้อนุบาล หรือผู้พิทักษ์แล้วแต่กรณี (มาตรา ๑๕๖๕) กรณีบิดามารดาตายหรือถูกถอนอำนาจปกครอง ศาลมีอำนาจตั้ง**ผู้ปกครอง** ให้ผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ (มาตรา ๑๕๘๕) ความเป็นผู้ปกครอง นั้นเริ่มแต่วันทราบคำสั่งศาล(มาตรา ๑๕๕๑))

หนังสือ กท ที่ ๑๔๕๕๗/๒๕๐๑ ลง ๒๒ ก.ค. ๒๕๐๑

เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับภูมิลำเนาทหาร ชื่อบิดา มารดา และ ชื่อสกุล ของบุตร
บุญธรรม ในการรับลงบัญชีและออกใบสำคัญ

๑. ภูมิลำเนาทหารของบุตรบุญธรรม ถือเอาภูมิลำเนาของผู้รับบุตรบุญธรรมเป็นหลักโดยปฏิบัติ
ดังนี้

ก. ถ้าการรับบุตรบุญธรรมนั้น ได้กระทำเสร็จสิ้นสมบูรณ์ตามกฎหมาย ก่อนตัวบุตรบุญธรรม
ลงบัญชีฯ ตามกฎหมายฯ ก็ให้รับลงบัญชีและออกใบสำคัญตามภูมิลำเนาของผู้รับบุตรบุญธรรม

ข. ถ้าการรับบุตรบุญธรรมนั้น ได้กระทำเสร็จสิ้นสมบูรณ์ตามกฎหมาย หลังจากที่บุตรบุญธรรม
ลงบัญชีทหารกองเกินฯ แล้ว ให้ถือเอาภูมิลำเนาตามที่ปรากฏในบัญชีทหารกองเกินและใบสำคัญของตัว
บุตรบุญธรรมนั้น ส่วนการย้ายภูมิลำเนาทหารของบุตรบุญธรรมในโอกาสต่อไป ก็ให้กระทำได้ตาม
นัยแห่งกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร แต่ถ้าจะต้องอาศัยภูมิลำเนาของบิดามารดาในการย้ายนั้น
แล้ว ก็ให้ถือเอาภูมิลำเนาของผู้รับบุตรบุญธรรมเป็นหลักในการดำเนินการ

๕.๒ การแจ้งต่อนายอำเภอเมื่อไปอยู่ต่างท้องที่ชั่วคราวเกิน ๓๐ วัน

มาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง

บุคคลซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตาม มาตรา ๑๖ หรือทหารกองเกิน หรือทหารกองหนุน ผู้ใด
ประสงค์จะไปอยู่ต่างท้องที่ในอำเภอเดียวกันหรือต่างอำเภอเป็นการชั่วคราวเกินสามสิบวัน ให้แจ้งต่อนายอำเภอ
ท้องที่ที่ตนเข้ามาอยู่และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งทำการสอบสวนและออกใบรับให้ แล้วแจ้ง
ให้นายอำเภอท้องที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารทราบ

มาตรา ๑๒ วรรคท้าย

การแจ้งย้ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้กระทำภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ย้ายเข้ามาอยู่
ในท้องที่

จากมาตรา ๑๒ วรรคแรก

๑) บุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- ๑.๑ บุคคลที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ แต่ยังไม่เป็นทหารกองเกิน
- ๑.๒ ทหารกองเกิน
- ๑.๓ ทหารกองหนุน
- ๑.๔ นายอำเภอท้องที่
- ๑.๕ นายอำเภอภูมิลำเนาทหาร

๒) เหตุที่ต้องปฏิบัติ คือ เมื่อบุคคลที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินตาม มาตรา ๑๖ แต่ยังไม่เป็น

ทหารกองเกิน หรือ ทหารกองเกิน หรือทหารกองหนุน ไปอยู่ต่างท้องที่ในอำเภอเดียวกันหรือต่างอำเภอ
ชั่วคราวเกิน ๓๐ วัน

๓) การปฏิบัติ

๓.๑ ผู้ที่ไปอยู่ต่างท้องที่ในอำเภอเดียวกัน หรือต่างอำเภอ ชั่วคราวเกิน ๓๐ วัน ต้องแจ้ง
ต่อนายอำเภอท้องที่ที่เข้าอยู่ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ย้ายเข้าอยู่ในท้องที่ตามมาตรา ๑๒ วรรค ท้าย
ถ้าไปอยู่ต่างท้องที่ไม่เกิน ๓๐ วันไม่ต้องแจ้ง

ไม่ต้องแจ้งอำเภอเก่าไม่เหมือนการแจ้งย้ายทะเบียนบ้าน ซึ่งจะต้องแจ้งทั้งย้ายออกและย้ายเข้า
ถ้าไม่แจ้งภายในกำหนด มีความผิด ต้องระวางโทษ ตาม มาตรา ๔๓

๓.๒ นายอำเภอที่รับแจ้ง กรณี รับแจ้งการย้ายที่อยู่ชั่วคราว ให้ทำการสอบสวนและออกไป
รับให้ แล้วแจ้งให้นายอำเภอท้องที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารทราบ รายละเอียดในการปฏิบัติท่านจะได้
ศึกษาจากวิชาการทะเบียนพล

๓.๓ นายอำเภอภูมิลำเนาทหาร รายละเอียดในการปฏิบัติท่านจะได้ศึกษาจากวิชาการ
ทะเบียนพล

๕.๓ การแจ้งต่อนายอำเภอเมื่อมีความประสงค์จะย้ายภูมิลำเนาทหาร

มาตรา ๑๒ วรรค ๒

ถ้าบุคคลตามวรรคหนึ่งประสงค์จะย้ายภูมิลำเนาทหาร ให้แจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนเข้ามาอยู่
นั้นให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งทำการสอบสวน เมื่อพิจารณาเห็นว่าผู้ขอย้ายได้มาตั้งทำมาหาเลี้ยงชีพเป็น
ประจำหรือมีที่อยู่เป็นหลักฐานและไม่ประสงค์จะหลีกเลี่ยงการรับราชการทหาร ก็ให้แจ้งไปยัง
นายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารเดิมทราบ เมื่อได้รับตอบยืนยันเป็นการถูกต้องจึงให้รับแจ้งการย้าย
ภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น และออกไปรับให้ แล้วให้นายอำเภอที่เกี่ยวข้องแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัด
ของตนทราบ

มาตรา ๑๒ วรรคท้าย

การแจ้งย้ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้กระทำภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ย้ายเข้ามาอยู่
ในท้องที่

จากมาตรา ๑๒ วรรค ๒

เป็นกรณีที่ บุคคลตามที่ได้กล่าวในวรรคหนึ่งมีความประสงค์จะย้ายภูมิลำเนาทหาร การปฏิบัติ
เช่นเดียวกับวรรคแรก

๕.๔ การแจ้งต่อนายอำเภอเมื่อได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อตัว หรือชื่อสกุล

มาตรา ๑๒ ทวิ

บุคคลซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ หรือทหารกองเกิน หรือทหารกองหนุนผู้ใดได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อตัว หรือชื่อสกุล ให้ผู้นั้นนำหลักฐานไปแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ ที่เป็นภูมิลำเนา

ทหารทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอนุญาต ให้นายอำเภอออกใบรับให้และแก้ไขสำคัญและบัญชีให้ถูกต้อง ในกรณีหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญที่จังหวัดเป็น ผู้ออก ให้ส่งผู้ว่าราชการจังหวัดและ สัสดีจังหวัดจัดการแก้ไข

จาก มาตรา ๑๒ ทวิ

๑. ผู้ที่เกี่ยวข้อง

- ๑.๑ ผู้ซึ่งลงบัญชีทหารกองเกิน ตาม มาตรา ๑๖ แล้ว แต่ยังไม่เป็นทหารกองเกิน
- ๑.๒ ทหารกองเกิน
- ๑.๓ ทหารกองหนุน
- ๑.๔ นายอำเภอภูมิลำเนาทหาร

๒. เหตุที่ต้องปฏิบัติ

- เมื่อผู้ซึ่งลงบัญชีทหารกองเกินตาม มาตรา ๑๖ แล้ว แต่ยังไม่เป็นทหารกองเกิน, ทหารกองเกิน,ทหารกองหนุน ได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล

๓. การปฏิบัติ

๓.๑ บุคคลดังกล่าวต้องนำหลักฐานการได้รับอนุญาตไปแจ้งต่อนายอำเภอภูมิลำเนาทหาร ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับอนุญาต

๓.๒ นายอำเภอที่รับแจ้ง ศึกษาจากวิชาการทะเบียนพล

ผู้ฝ่าฝืน ม.๑๒ ทวิ มีความผิด ต้องระวางโทษตาม มาตรา ๔๓

อนึ่ง เคยมีคำพิพากษาของศาลฎีกา ที่ ๑๕๖๐/๒๔๕๕ ลงวันที่ ๒๘ ธ.ค. พ.ศ.๒๔๕๕ พิพากษาว่าผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล ที่อำเภอเดียวกับอำเภอภูมิลำเนาทหารนำหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญ ไปขอแก้ต่อนายอำเภอเกินกำหนด ๓๐ วัน ก็ไม่มีความผิดตามมาตรา ๔๓ เพราะศาลฎีกาถือว่าเป็นอำเภอเดียวกันและนายอำเภอที่ทราบคืออยู่แล้ว

๖. ตำรวจกองประจำการ

๖.๑ การเรียกคนเข้าเป็นตำรวจกองประจำการ

มาตรา ๖

“การเรียกและการตรวจเลือกคนเข้าเป็นตำรวจกองประจำการตลอดถึงการยกเว้น และการปลด ตำรวจซึ่งอยู่ในกองประจำการ ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกันกับการเรียก และการตรวจเลือกคนเข้าเป็นทหาร กองประจำการ การยกเว้น และการปลดทหาร

การเรียกคนเข้ากองประจำการเป็นตำรวจ ให้กระทรวงมหาดไทยทำได้โดยตกลงกับ กระทรวงกลาโหม”

จากมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง

การเรียกและการตรวจเลือกคนเข้าเป็นตำรวจกองประจำการ ปกติกระทำพร้อมกับการตรวจเลือก คนเข้าเป็นทหารกองประจำการ การเข้าเป็นตำรวจกองประจำการถือว่าการเข้ากองประจำการตาม พ.ร.บ.รับราชการทหารเช่นเดียวกันแต่เข้าแผนกตำรวจ และเมื่อรับราชการครบกำหนดแล้วก็ปลดเป็น ทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ทำนองเดียวกับทหารกองประจำการ แต่ปัจจุบันนี้ แผนกตำรวจไม่ได้ขอเรียก

การเรียกคนเข้าเป็นตำรวจกองประจำการ ได้มีบัญญัติไว้ใน บัญชีข้อตกลง ฯ ข้อ ๗ คือ

การเรียกทหารกองเกินเข้ารับราชการกองประจำการในปีใดนั้น ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายที่ต้องการคน แจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ดังนี้ ฯลฯ

(๒) สำหรับตำรวจจังหวัดอื่นๆ นอกจากจังหวัดพระนครและธนบุรี ให้เป็นหน้าที่ผู้กำกับ การหรือผู้บังคับกองตำรวจจังหวัดนั้นๆ ส่วนจังหวัดพระนครและธนบุรี ให้เป็นหน้าที่ของอธิบดีกรมตำรวจ

คำสั่ง กท ที่ ๒๘/๓๘ เรื่อง การเรียกและส่งคนเข้าเป็นทหารและตำรวจกองประจำการ

๔.๑ ตำรวจซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่จังหวัดใดให้เรียกและส่งคนจังหวัดนั้นๆ เข้ารับราชการ

๔.๒ การเรียกคนเข้าเป็นตำรวจกองประจำการสำหรับปีใดจังหวัดใดเป็นจำนวนเท่าใด ให้เจ้า หน้าทีฝ่ายตำรวจ ขอเรียกต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นๆ ฯ

๖.๒ การตรวจเลือกคนเข้าเป็นตำรวจกองประจำการ

การตรวจเลือกคนเข้าเป็นตำรวจกองประจำการได้มีบัญญัติไว้ในบัญชีข้อตกลง ฯ ข้อ ๑๑ คือ

“ การตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการกองประจำการตำรวจ ในจังหวัดที่เรียกคนเป็น ทหารให้กระทำร่วมกับการตรวจเลือกคนเข้าเป็นทหาร”

เรื่องการปลดตำรวจซึ่งอยู่ในกองประจำการมีบัญญัติไว้ในบัญชีข้อตกลง ฯ ข้อ ๑๖(๔) ข้อ ๑๗ และ ข้อ ๒๐ จะได้ศึกษาในหมวดที่ ๖ เรื่องการปลด และ ข้อ ๒๗ เรื่องการจำหน่ายตาย จะได้ศึกษา จากวิชาทะเบียนพล

๗. หน้าที่รับราชการทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร

มาตรา ๗ ชายที่มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมาย มีหน้าที่รับราชการทหารด้วยตนเองทุกคน
จากมาตรา ๗

๗.๑ ผู้มีหน้าที่รับราชการทหาร

เป็นเพศชาย เพศหญิงไม่ต้อง สำหรับกะเทยที่เป็นกะเทยจริงๆ ไม่ใช่ผู้ชายที่ชอบแต่งตัวเป็นหญิง ต้องแล้วแต่หลักฐานเริ่มแรกกว่าระบุเป็นเพศใด เช่น สูติบัตรและทะเบียนบ้าน ถ้าระบุว่าเป็นชายก็ต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ.รับราชการทหาร เมื่อถึงกำหนดเข้ารับการตรวจเลือก เป็นหน้าที่ของแพทย์ที่จะวินิจฉัย ถ้าพบว่าเป็นกะเทยก็ไม่ต้องเข้ารับราชการทหาร

มีสัญชาติไทยตามกฎหมาย หมายความว่า ต้องเป็นผู้ที่มีสัญชาติไทยเท่านั้น ที่ต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ.รับราชการทหาร ผู้ใดจะมีสัญชาติไทย ต้องเป็นไปตาม พ.ร.บ.สัญชาติ

การเข้ารับราชการทหารต้องเข้ารับราชการทหารด้วยตนเองจะเข้ารับราชการแทนกันไม่ได้

๗.๒ การได้สัญชาติไทย

ผู้จะได้สัญชาติไทยต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดใน พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ และ พ.ร.บ.สัญชาติ เพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๓๕ ซึ่งพอจะกล่าวได้ว่าบุคคลสามารถได้สัญชาติไทยได้ ๔ ทาง คือ

การได้สัญชาติโดยการเกิด

การได้สัญชาติโดยการแปลงสัญชาติ

การได้กลับคืนสัญชาติไทย

การได้สัญชาติโดยการสมรส

๗.๒.๑ การได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

การได้สัญชาติโดยการเกิดตามหลักกฎหมายของประเทศต่างๆ อาจสรุปได้ ๒ หลัก คือ

- หลักดินแดน คือ บุคคลใดเกิดในประเทศใด ก็ได้สัญชาตินั้น

- หลักสายโลหิต คือ บุคคลใดเกิดโดยบิดามารดามีสัญชาติใด ก็ได้สัญชาตินั้น

สำหรับประเทศไทย ได้ยึดถือทั้ง ๒ หลัก

มาตรา ๗ พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘

บุคคลดังต่อไปนี้ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

(๑) ผู้เกิดโดยบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทยไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย

(๒) ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย ยกเว้นบุคคลตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง

แก้ไขเพิ่มเติมโดย มาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๓๕ และ มาตรา ๑๐ พ.ร.บ.

สัญชาติฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๓๕ กำหนดให้บทบัญญัติซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมใหม่นี้มีผลใช้บังคับก่อนวันที่

ที่ พ.ร.บ. ฉบับที่ ๒ ใช้บังคับด้วย ซึ่งฉบับที่ ๒ ใช้บังคับตั้งแต่ ๒๖ ก.พ.๒๕๓๕ ร.จ.เล่ม ๑๐๘

ตอนที่ ๑๓ ลง ๒๕ ก.พ.๒๕๓๕

- มาตรา ๗(๑) ถือหลักสายโลหิตโดยไม่มีข้อยกเว้น คือ ถ้าบิดาหรือมารดามีสัญชาติไทย บุตรมีสัญชาติไทย

- มาตรา ๗(๒) ถือหลักดินแดนแต่มีข้อยกเว้นคือ ถ้าเกิดในประเทศไทยจะมีสัญชาติไทย ยกเว้นตาม มาตรา ๗ ทวิ และ มาตรา ๘ คือ

มาตรา ๗ ทวิ

ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวย่อมไม่ได้รับสัญชาติไทย ถ้าในขณะที่เกิดบิดาตามกฎหมาย หรือบิดาซึ่งมิได้สมรสกับมารดาหรือมารดาของผู้นั้นเป็น

(๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

(๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ

(๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ในกรณีที่เห็นสมควรรัฐมนตรีจะพิจารณาสั่งเฉพาะรายให้บุคคลตามวรรค ๑ ได้สัญชาติไทยก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ให้ถือว่าผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตาม วรรค ๑ เป็นผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เว้นแต่จะมีการสั่งเป็นอย่างอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๘ พ.ร.บ.สัญชาติ

ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ย่อมไม่ได้รับสัญชาติไทยถ้าขณะที่เกิดบิดาหรือมารดาเป็น

๑. หัวหน้าคณะผู้แทนทางการทูต หรือเจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนทางทูต

๒. หัวหน้าคณะผู้แทนทางกงสุล หรือเจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนทางกงสุล

๓. พนักงานหรือผู้เชี่ยวชาญขององค์การระหว่างประเทศ

๔. คนในครอบครัวซึ่งเป็นญาติอยู่ในความอุปการะ หรือคนใช้ ซึ่งเดินทางจากต่างประเทศ มาอยู่กับบุคคลใน (๑) (๒) หรือ (๓)

๗.๒.๒ ได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ

ได้แก่คนต่างด้าวที่มีคุณสมบัติครบตาม มาตรา ๑๐ แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ ขอแปลงสัญชาติเป็นไทยซึ่งต้องไปลงบัญชีทหารกองเกิน แต่ไม่ต้องเข้ารับการตรวจเลือก ตาม (มาตรา ๑๔ (๘))

๗.๒.๓ ผู้ได้กลับคืนสัญชาติไทย มี ๒ กรณี

ก. หึงสัญชาติไทยสละสัญชาติเมื่อได้สมรสกับชายต่างด้าว เมื่อได้ขาดจากการสมรสแล้วมีสิทธิขอกลับคืนสัญชาติไทย(มาตรา๒๓) กรณีนี้ไม่มีความสำคัญเพราะหญิงไทยไม่ต้องรับราชการทหาร

ข. ผู้มีสัญชาติไทยและได้เสียสัญชาติไทย ตามบิดามารดา ขณะที่ตนยังไม่บรรลุนิติภาวะมีสิทธิขอกลับคืนสัญชาติไทย(มาตรา ๒๔)การอนุญาตหรือไม่อนุญาตอยู่ในอำนาจของรัฐมนตรี

๓.๒.๔ ได้สัญชาติไทยโดยการสมรส

คือหญิงต่างด้าวสมรสกับผู้มีสัญชาติไทย ตาม มาตรา ๕ พ.ร.บ.สัญชาติ

๓.๓ การเสียสัญชาติไทย

มาตรา ๑๓ “หญิงซึ่งมีสัญชาติไทยและได้สมรสกับคนต่างด้าวและอาจถือสัญชาติของสามีได้ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของสามี ถ้าประสงค์จะสละสัญชาติไทย ให้แสดงความจำนงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา ๑๔ “ผู้มีสัญชาติไทย ซึ่งเกิดในขณะที่บิดาเป็นคนต่างด้าว และได้สัญชาติของบิดาด้วย ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของบิดาหรือผู้ซึ่ง ได้สัญชาติไทยตาม มาตรา ๑๒ วรรค ๒ ถ้ายังประสงค์จะถือสัญชาติอื่นอยู่ต่อไป ให้แสดงความจำนงสละสัญชาติไทยตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ภายใน ๑ ปีนับแต่วันที่มียายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์

เมื่อได้พิจารณาความจำนงดังกล่าวแล้วเห็นว่ามิหลักฐานเชื่อถือได้ว่าผู้นั้นอาจถือสัญชาติของบิดาหรือสัญชาติอื่นได้จริงก็ให้รัฐมนตรีอนุญาต เว้นแต่ในระหว่างประเทศไทยมีการรบหรืออยู่ในสถานะสงคราม รัฐมนตรีจะสั่งระงับการสละสัญชาติไทยรายใดก็ได้”

มาตรา ๑๕ “ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักร โดยมีบิดาเป็นคนต่างด้าว อาจถูกถอนสัญชาติไทยได้ เมื่อปรากฏว่า

(๑) ไปอยู่ต่างประเทศที่บิดามีหรือเคยมีสัญชาติเป็นเวลาติดต่อกันเกิน ๕ ปี นับแต่วันที่บรรลุนิติภาวะ

(๒) มีหลักฐานแสดงว่าใช้สัญชาติของบิดาหรือสัญชาติอื่น หรือฝึกฝอยอยู่ในสัญชาติบิดา หรือสัญชาติอื่น

(๓) กระทำการใดๆอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคง หรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐ หรือหรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ

(๔) กระทำการใดๆอันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การถอนสัญชาติไทย ตาม (๑)หรือ(๒) ให้รัฐมนตรีเป็นผู้สั่ง ส่วนการถอนสัญชาติ ตาม (๓)หรือ(๔) เมื่อพนักงานอัยการร้องขอศาลเป็นผู้สั่ง”

มาตรา ๑๖ “เมื่อมีพฤติการณ์อันเป็นการสมควรเพื่อความมั่นคงหรือประโยชน์ของรัฐ รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทย ของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทย ตาม มาตรา ๗ ทวิ วรรค ๒”

ผู้ซึ่งได้สัญชาติไทย ตาม มาตรา ๑๒ วรรค ๒ ได้แก่บุตรของบุคคลต่างด้าวซึ่งบุตรนั้นยังไม่บรรลุนิติภาวะและบุตรนั้นมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย ได้ขอแปลงสัญชาติเป็นไทยพร้อมกับบิดา

มาตรา ๒๑ “ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งเกิดในขณะที่บิดาเป็นคนต่างด้าว และอาจถือสัญชาติของบิดาได้ ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของบิดา ถ้าได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการ ทะเบียนคนต่างด้าวแล้ว ให้เสียสัญชาติไทย”

มาตรา ๒๒ “ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยและได้สัญชาติเป็นคนต่างด้าว หรือสละสัญชาติไทย หรือถูก ถอนสัญชาติไทยย่อมเสียสัญชาติไทย

ความหมายของเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก

หลักที่ ๑ หมายถึงประเภทบุคคล มี ๘ ประเภท

ประเภทที่ ๑ คนที่เกิดและมีสัญชาติไทยแจ้งเกิดภายในกำหนดเวลา (ตั้งแต่ ๑ ม.ค.๒๕๓)

ประเภทที่ ๒ คนที่เกิดและมีสัญชาติไทยแจ้งเกิดเกินกำหนดเวลา (ตั้งแต่ ๑ ม.ค.๒๕๓)

ประเภทที่ ๓ คนไทยและคนต่างด้าวที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวและมีที่อยู่ในทะเบียน บ้านในสมัยเริ่มแรก (๑ ม.ค. - ๓๑ พ.ค. ๒๕๓)

ประเภทที่ ๔ คนไทยและคนต่างด้าวที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวแต่แจ้งย้ายเข้า โดยยัง ไม่มี เลขประจำตัวประชาชนในสมัยเริ่มแรก (๑ ม.ค. - ๓๑ พ.ค. ๒๕๓)

ประเภทที่ ๕ คนไทยที่ได้รับอนุมัติให้เพิ่มชื่อเข้าในทะเบียนบ้านในกรณีตกรายหรือกรณีอื่นๆ

ประเภทที่ ๖ ผู้ที่เข้าเมืองไทยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และผู้ที่เข้าเมืองไทยโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่จะอยู่ในลักษณะชั่วคราว

ประเภทที่ ๗ บุตรของบุคคลประเภทที่ ๖ ซึ่งเกิดในประเทศไทย

ประเภทที่ ๘ คนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมาย คือได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่าง ด้าวคนที่ได้รับการแปลงสัญชาติเป็นสัญชาติไทยและคนที่ได้รับการให้สัญชาติไทย

หลักที่ ๒ - ๕ หมายถึงรหัสของสำนักทะเบียนที่ท่านมีชื่อในทะเบียนบ้านในขณะให้เลขสำหรับเด็กเกิด

ใหม่ จะหมายถึงถิ่นที่เกิดเลขที่เดียวโดยหลักที่ ๒ และหลักที่ ๓ หมายถึงจังหวัด หลักที่ ๔ และ

หลักที่ ๕ หมายถึงอำเภอหรือเทศบาล

หลักที่ ๖ - ๑๐ หมายถึงกลุ่มที่ของบุคคลแต่ละประเภทตามหลักแรก หรือหมายถึงเล่มที่ของสูติบัตร แล้วแต่ กรณี

หลักที่ ๑๑ และ ๑๒ หมายถึงลำดับที่ของบุคคลในแต่ละกลุ่มประเภท หรือหมายถึงใบที่ของสูติบัตรแต่ ละเล่ม แล้วแต่กรณี

หลักที่ ๑๓ คือตัวเลขตรวจสอบความถูกต้องของเลข ๑๒ หลักแรก

๘. การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ

การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ พระราชบัญญัติรับราชการทหาร ได้บัญญัติไว้ใน มาตรา ๘ และมีกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในมาตรา ๘ นี้ ๑ ฉบับ คือกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๕ เรื่อง การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการโดยวิธีร้องขอ และมีข้อบังคับ กระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการรับ บุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการโดยวิธีร้องขอ พ.ศ.๒๕๓๐ อีก ๑ ฉบับ

๘.๑ การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการกระทำโดยวิธีใด

มาตรา ๘

“การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ ให้กระทำด้วยวิธีเรียกมาตรวจเลือก หรือ จะรับเข้า เป็นทหารกองประจำการ โดยวิธีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงก็ได้

ถ้ามีความจำเป็น การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการจะไม่กระทำในบางท้องที่ก็ได้”

จากมาตรา ๘ การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ กระทำได้ ๒ วิธี คือ

๘.๑.๑ การเรียกมาตรวจเลือก จะได้ศึกษาใน มาตรา ๒๒ ถึง ๓๗

๘.๑.๒ วิธีอื่น ซึ่งได้มีกำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ ๓๕ (พ.ศ.๒๕๑๖) ได้แก่ วิธีร้องขอ สรุปได้ดังนี้

๘.๑.๒.๑ การร้องขอเข้าเป็นทหารกองประจำการในวันตรวจเลือก

- ผู้ที่ร้องขอต้องเป็นผู้ที่ถูกเรียก คือได้รับหมายเรียกให้เข้ารับการตรวจเลือกฯ (ข้อ ๓(๑))
- ผู้ร้องขอต้องไปเข้ารับการตรวจเลือก (ข้อ ๓(๑))
- ผู้ร้องขอต้องร้องขอต่อคณะกรรมการตรวจเลือกก่อนคณะกรรมการจะกำหนดตัวบุคคลให้เข้ากอง ประจำการ (ข้อ ๓(๑))

- ร้องขอได้เฉพาะผู้มีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่ซึ่งมีการเรียกคนเข้ากองประจำการ ของหน่วย นั้นๆเนื่องจากต้องไปสมัครในวันทำการตรวจเลือก(ข้อ ๔)แต่กองทัพเรือให้รับคนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในท้อง ที่ กทม. ได้ด้วย (ข้อ ๔(๑))

- จำนวนที่จะรับสมัครต้องไม่เกินจำนวนซึ่ง พวจ.เฉลี่ยให้ในท้องที่อำเภอ นั้น (ข้อ ๔)

- คณะกรรมการพิจารณารับสมัคร ผู้นั้นมีสิทธิเลือกแผนก (ข้อ ๓(๑))

- เป็นผู้ที่คณะกรรมการตรวจเลือกพิจารณาไว้ (ข้อ ๑) คือ เป็นคนได้ขนาด ไม่มีโรคตาม กฎกระทรวงฉบับที่ ๓๔ ไม่เป็นคนจำพวกที่ ๒ จำพวกที่ ๓ การรับสมัครให้รับบุคคลจำพวกที่ ๑ ซึ่งมี ขนาดสูง ๑๖๐ ซม.ขึ้นไป และมีขนาดรอบตัวตั้งแต่ ๗๖ ซม. ขึ้นไปก่อน ถ้าไม่พอจึงให้รับบุคคลที่มี ขนาดสูงต่ำกว่าลงมาตามลำดับ

กรณีนี้ได้มี หนังสือ ทบ. ที่ กท ๐๓๐๐/๓๘๓ ลง ๑ พ.ย.๑๕ เรื่องการรับบุคคลร้องขอเข้า
กองประจำการในวันตรวจเลือก ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

ด้วยปรากฏว่าในวันตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการเมื่อ เม.ย.
๑๕ คณะกรรมการตรวจเลือกบางอำเภอรับบุคคลร้องขอฯ ซึ่งเป็นคนจำพวกที่ ๑ มีขนาดสูงต่ำกว่า ๑๖๐
ซม. เข้ากองประจำการทั้งๆที่อำเภอนั้นมีคนจำพวกที่ ๑ ซึ่งมีขนาดสูงตั้งแต่ ๑๖๐ ซม. ขึ้นไปพอกับจำนวน
ที่ต้องการ การปฏิบัติดังนี้ไม่ตรงกับความมุ่งหมายของการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๗ ฯ ข้อ ๗
วรรค ๒ และ วรรค ๓ ฯล

ฉะนั้น การตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ากองประจำการในปีต่อไปขอได้ชี้แจงคณะกรรมการตรวจ
เลือกปฏิบัติเกี่ยวกับการรับบุคคลร้องขอเข้ากองประจำการ ให้มีขนาดสูงเป็นไปตามกฎกระทรวง ฯ
ดังกล่าวด้วย

ในหนังสือดังกล่าวได้อ้างถึงกฎกระทรวงฉบับที่ ๒๗ ซึ่งกฎกระทรวงฉบับที่ ๒๗ ได้ถูกยกเลิก
โดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๓๗ และกฎกระทรวงฉบับที่ ๓๗ ได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ใน ข้อ ๔ และข้อ
๕ คือ

ข้อ ๔ บุคคลซึ่งจะเข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้น ต้องมีขนาดรอบตัวตั้งแต่เจ็ดสิบหก
เซนติเมตร ขึ้นไปในเวลาหายใจออกและสูงตั้งแต่หนึ่งเมตรสี่สิบหกเซนติเมตรขึ้นไป ฯล

ข้อ ๕ วิธีคัดเลือกนั้นให้เลือกคนจำพวกที่ ๑ ซึ่งมีขนาดสูงตั้งแต่หนึ่งเมตรหกสิบเซนติเมตรขึ้นไป
ไปก่อน ถ้ามีจำนวนมากกว่าจำนวนที่ต้องการก็ให้จับสลาก

ถ้าคนจำพวกที่ ๑ ซึ่งมีขนาดสูงตั้งแต่หนึ่งเมตรหกสิบเซนติเมตรขึ้นไปมีไม่เพียงพอกับ
จำนวนที่ต้องการ ให้เลือกขนาดสูงถึรองลงมา ตามลำดับจนพอกับความต้องการ ถ้าเลือกถึงขนาดใดเกิน
จำนวนต้องการ ให้จับสลากเฉพาะขนาดนั้น

๘.๑.๒.๒ การร้องขอเข้าเป็นทหารกองประจำการก่อนวันตรวจ

- ต้องเป็นผู้ที่ถูกเรียก ฯ (ข้อ ๓(๒))
- ต้องร้องขอก่อนวันตรวจเลือก (ข้อ ๓(๒))
- ต้องร้องขอต่อเจ้าหน้าที่กรมกองที่ตนประสงค์จะเข้ารับราชการ ถ้าเข้าเป็นนายทหารประทวน
สมัครต่อกรมกองได้เพราะหน่วยระดับกองพลมีอำนาจบรรจุได้ส่วนนายทหารต้องสมัครต่อ ทบ. ทร.
และ ทอ. (ข้อ ๓(๒))
- ผู้ร้องขอต้องมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่ที่มีการเรียกคนเข้ากองประจำการของหน่วยนั้นๆ

(ข้อ ๔) ส่วน ทร. ให้รับผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน กทม. ได้ด้วย (ข้อ ๔(๑))

ผู้สำเร็จชั้นอุดมศึกษาของประเทศไทย หรือต่างประเทศ ที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง
วิทยฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าชั้นอุดมศึกษาให้รับได้ไม่จำกัดภูมิลำเนา แต่ต้องร้องขอ ต่อ ทบ. ทร. ทอ.
ตามที่

ประสงค์ ไม่น้อยกว่า ๗ วัน ก่อนวันตรวจเลือก (ข้อ ๔ (๒))

- รับได้ไม่เกินจำนวนที่ พวจ.เฉลี่ยให้ในท้องที่อำเภอ นั้น (ข้อ ๔)

- เมื่อตกลงรับผู้ใดแล้วต้องนำตัวขึ้นทะเบียนกองประจำการให้เสร็จก่อนวันตรวจเลือก

ในทางปฏิบัติมักจะไม่มีถือเคร่งครัดเรื่องภูมิลำเนาและจำนวนมากนักข้อสำคัญต้องสมัคร และให้มีการขึ้นทะเบียนกองประจำการ ให้เสร็จก่อนวันตรวจเลือกซึ่งในปัจจุบันมักไม่รับบุคคลประเภทนี้แล้ว

๘.๑.๒.๓ การร้องขอเข้าเป็นทหารกองประจำการ โดยผู้ซึ่งยังไม่ถูกเรียกเข้าเป็นทหารกองประจำการ หรือผู้ซึ่งเคยถูกเรียกเข้าเป็นทหารกองประจำการแล้วแต่ไม่ถูกเข้ากองประจำการ

คือ การสมัครเข้ารับราชการในอัตราของกระทรวงกลาโหม หรือ อัตราของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ นั้นเอง ได้แก่สมัครเป็นนักเรียนทหาร นายทหารประทวน นายทหารสัญญาบัตร

- ต้องร้องขอต่อกรมกองที่ประสงค์จะเข้ารับราชการ (ข้อ ๓(๓))

- เมื่อเจ้าหน้าที่พิจารณาบุคคลใด ให้นำผู้นั้นขึ้นทะเบียนกองประจำการ (ข้อ ๓(๓))

- การจะรับผู้ร้องขอเข้าสังกัดใด เหล่าใด ให้เป็นไปตามที่ กท. กำหนด (ข้อ ๓(๓))

- การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการตามข้อนี้ และการรับบุคคลเข้าเป็นนักเรียนทหารให้รับได้โดยไม่จำกัดภูมิลำเนา (ข้อ ๕)

หนังสือ กสด.กสร.ทบ. ที่ กท ๐๔๒๖.๔/๑๒๑๑ ลล ๒๕ ก.ค. ๔๐

เรื่อง หารือเกณฑ์จัดสรรเข้ารับราชการเป็นนายทหารสัญญาบัตร

๑. กท.ทบ. เสนอ กสร.ทบ. ขอให้พิจารณาร่วม และขอทราบหนทางปฏิบัติกรณี นายจรินทร์ ภารา เกษกรจัดสรร ที่ ก.พ.จัดสรรให้มาบรรจุเข้ารับราชการเพื่อชดใช้ทุนในสังกัด ทบ. ถูกเข้ากองประจำการ รายละเอียดตามเอกสารที่แนบ

๒. กสด.กสร.ทบ. พิจารณาแล้วเห็นว่าตามที่นายจรินทร์ฯ ไปเข้ารับการตรวจเลือกฯ ถูกเข้ากองประจำการผลัดที่ ๒/๔๐ แม้ว่าจะยังไม่ถึงกำหนดก็ต้องถือว่าเป็นผู้ที่ถูกเรียกมาตรวจเลือกและถูกเข้ากองประจำการแล้วจะไปร้องขอเข้ากองประจำการ ณ ส่วนราชการใดหาได้ไม่ และส่วนราชการจะรับทหารกองเกินดังกล่าวร้องขอเข้ากองประจำการไม่ได้เช่นกัน เพราะเป็นผู้ที่ถูกเข้ากองประจำการตามกฎหมายแล้ว ในทางปฏิบัติทหารกองเกินผู้นี้ต้องไปเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามกำหนดจนกว่าจะครบปลดตามกฎหมายหากไม่เข้ากองประจำการตามนัด ให้ถือว่าหลีกเลี่ยงจัดขึ้น ย่อมมีความผิดตามกฎหมาย ทั้งนี้ เป็นไปตาม พ.ร.บ.รับราชการทหาร ฯ มาตรา ๓๔ และ ข้อบังคับ กท. ว่าด้วยการรับสมัครบุคคลเข้ากองประจำการโดยวิธีร้องขอ พ.ศ.๒๕๓๐ ข้อ ๔

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๓๕(พ.ศ.๒๕๖๖)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๕๗

.....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๕๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงร่วมกันไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวงฉบับที่ ๔ (พ.ศ.๒๔๕๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๕๗

ข้อ ๒ การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการโดยวิธีอื่นให้กระทำโดยวิธีร้องขอ และบุคคลที่จะร้องขอ ต้องมีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ และยังไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์

ข้อ ๓ การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการโดยวิธีร้องขอ ตาม ข้อ ๒ ให้กระทำดังนี้

(๑) การร้องขอเข้าเป็นทหารกองประจำการในวันตรวจเลือก ให้ผู้ที่ถูกเรียกร้องขอต่อคณะกรรมการตรวจเลือกก่อนการกำหนดตัวบุคคลเข้ากองประจำการ เมื่อคณะกรรมการพิจารณารับผู้ใดผู้หนึ่งมีสิทธิเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการเป็นทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ หรือ ตำรวจแล้วแต่กรณี

(๒) การร้องขอเข้าเป็นทหารกองประจำการก่อนวันตรวจเลือก ให้ผู้ที่ถูกเรียกร้องขอต่อเจ้าหน้าที่กรมกองที่ผู้ยื่นประสงค์จะเข้าเป็นทหารกองประจำการ เมื่อเจ้าหน้าที่ดังกล่าวพิจารณารับผู้ใด ให้ผู้ยื่นขึ้นทะเบียนกองประจำการในปีที่ถูกเรียกให้เสร็จก่อนวันตรวจเลือก

(๓) การร้องขอเข้าเป็นทหารกองประจำการ โดยผู้ซึ่งยังไม่ถูกเรียกเข้าเป็นทหารกองประจำการ หรือผู้ซึ่งเคยถูกเรียกเข้าเป็นทหารกองประจำการแล้วแต่ไม่ถูกเข้ากองประจำการ ให้บุคคลดังกล่าว ร้องขอต่อเจ้าหน้าที่กรมกองฝ่ายทหาร หรือฝ่ายตำรวจที่บุคคลนั้นประสงค์จะเข้ารับราชการกองประจำการ เมื่อเจ้าหน้าที่ดังกล่าวพิจารณารับบุคคลใด ให้นำบุคคลนั้นขึ้นทะเบียนกองประจำการ การที่กรมกองฝ่ายทหาร หรือฝ่ายตำรวจ จะรับผู้ร้องขอเข้าในสังกัด หรือ เหล่าใด ให้เป็นไปตามที่ กระทรวงกลาโหมกำหนด

ข้อ ๔ การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ ตาม ข้อ ๓(๑) หรือ (๒) ให้กรมกองฝ่ายทหาร หรือ ฝ่ายตำรวจ รับผิดชอบผู้มีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่ที่มีการเรียกบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ ไม่เกินจำนวนเฉลี่ยของอำเภอท้องที่ที่ทำการตรวจเลือก เว้นแต่

(๑) การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการในกองทัพเรือ ให้รับคนที่มิมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่ กรุงเทพมหานครได้ด้วย

(๒) การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการตามข้อ ๓(๒) ในกรณีที่ผู้ซึ่งถูกเรียก เป็นผู้

สำเร็จการศึกษาชั้นอุดมศึกษาของประเทศไทยหรือต่างประเทศที่ กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งมีหน้าที่รับรองวิทยฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าชั้นอุดมศึกษาให้รับได้ไม่จำกัดภูมิถิ่นานาทหาร ทั้งนี้ ให้ผู้นั้นร้องขอต่อ กองทัพบก กองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ แล้วแต่กรณี ก่อนวันตรวจเลือกไม่น้อยกว่า ๗ วัน

ข้อ ๕ การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ ตาม ข้อ ๓(๓) และการรับบุคคลเข้าเป็นนักเรียนในโรงเรียนทหาร ให้รับได้โดยไม่จำกัดภูมิถิ่นานาทหาร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๖

จอมพล ถ. กิตติขจร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเอก ป. จารุเสถียร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ มีนาคม ๑๖ เล่ม ๕๐ ตอนที่ ๓๐(ฉบับพิเศษ) หน้า ๑

ข้อบังคับ กห. ว่าด้วยการรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการโดยวิธีร้องขอ พ.ศ.๒๕๓๐

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงข้อบังคับ กห. ว่าด้วยการรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ โดยวิธีร้องขอให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงออกข้อบังคับไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ฯลฯ

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกข้อบังคับ กห. ว่าด้วยการรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการโดยวิธีร้องขอ พ.ศ.๒๕๑๖

ข้อ ๓ ผู้ที่ยังไม่เคยถูกเรียกเข้ากองประจำการถ้าร้องขอเข้ากองประจำการก็ให้รับได้เฉพาะผู้ที่ จะเข้าเป็น

๓.๑ นักเรียนทหาร

๓.๒ เหล่าทหารดุริยางค์

๓.๓ เหล่าทหารที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการช่าง

๓.๔ นักเรียนนายร้อยตำรวจ

๓.๕ ผู้ที่เข้ารับการฝึกและอบรมในโรงเรียนตำรวจ

๓.๖ ผู้ที่เข้ารับการฝึกและอบรมเป็นพลอาสาพิเศษ

๓.๗ พลทหารกองประจำการ(อาสาสมัคร)

ข้อ ๔ ผู้ที่เคยถูกเรียกและเข้ารับการตรวจเลือกแล้วแต่ยังไม่ถูกเข้ากองประจำการ ถ้าร้องขอเข้ากองประจำการ ก็ให้รับเข้าได้ทุกเหล่าหรือทุกพรรค ตามอัตรากำลังและระเบียบของส่วนราชการนั้นๆ

ข้อ ๕ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

(ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ ส.ค. ๓๐)

๕. การรับราชการทหารกองประจำการ

๕.๑ ผู้ที่อยู่ในระหว่างที่จะต้องรับราชการทหารกองประจำการ

มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง

ทหารกองเกินซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ และยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์ เป็นผู้ที่อยู่ในระหว่างที่จะต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ฯลฯ

จาก มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง หมายความว่าอาจจะต้องเข้ากองประจำการหรืออาจจะไม่ต้องเข้ากองประจำการก็ได้ ถ้าไม่เข้ากองประจำการจนถึงอายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์แล้วก็ไม่ต้องเข้ากองประจำการเลย

ซึ่งในเรื่องอายุนี้นี้จะมีกรณีที่เป็นปัญหาเกิดขึ้นได้ ถ้าหากบุคคลที่ถูกกำหนดตัวให้เข้ากองประจำการนั้นมีอายุ ๒๕ ปีบริบูรณ์ เช่นถ้าถูกกำหนดตัวให้เข้ารับราชการทหารเรือผลัดที่ ๔ ทำให้อายุครบ ๓๐ ปีบริบูรณ์ในขณะที่จะต้องเข้ากองประจำการซึ่งไม่สามารถส่งเข้ากองประจำการได้ สำหรับเรื่องนี้ได้มีหนังสือ กสค.สม.(ต่อกรมสารบรรณทหารบก ที่ ๖๖๘๑/๐๑) ลง ๒๗ มี.ค. ๐๑ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

สบ.ทบ. เสนอข้อหารือของ สัสดี มทบ.๒ มาว่า ผู้ซึ่งอยู่ในกำหนดเรียกซึ่งมีอายุ ๒๕ ปีบริบูรณ์ ใน พ.ศ. ๒๕๐๑ ถูกเรียกเข้ารับการตรวจเลือกและถูกเข้ากองประจำการใน ๑๐ เม.ย.๐๑ ผลัดที่ ๖ (เข้ารับราชการ ๑ ก.พ.๐๒) เมื่อถึงกำหนดเข้ากองประจำการแล้วจะรับขึ้นทะเบียนกองประจำการได้หรือไม่ เพราะเป็นผู้ที่มีอายุครบ ๓๐ ปีบริบูรณ์ ซึ่ง สบ.ทบ.มีความเห็นว่าควรขอให้นายอำเภอกำหนดให้เข้ากองประจำการในวันตรวจเลือกหรือผลัดแรกนั้นทีเดียว ตาม พ.ร.บ. มาตรา ๓๔

กสค.สม. พิจารณาจาก พ.ร.บ.๑ มาตรา ๒๒ และ มาตรา ๔(๒) แล้ว เสนอว่า เพื่อให้หมดปัญหา เห็นควรให้นายอำเภอกำหนดให้เข้ากองประจำการในปี ๒๕๐๑ ตามความเห็นของ ทบ.นั้นเป็นการถูกต้องแล้ว

๕.๒ ระยะเวลาที่ต้องอยู่ในกองประจำการ

มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง

ฯลฯ และเมื่อต้องเข้ากองประจำการจะต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการมีกำหนดสองปี ส่วนผู้ซึ่งมีคุณวุฒิพิเศษหรือเมื่อมีกรณีพิเศษ จะให้รับราชการทหารกองประจำการน้อยกว่าสองปีตามที่กำหนดในกฎกระทรวงก็ได้ จากมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง

๑. ผู้ที่ถูกเข้ากองประจำการต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการมีกำหนด ๒ ปี

๒. ผู้ซึ่งมีคุณวุฒิพิเศษหรือเมื่อมีกรณีพิเศษจะให้รับราชการทหารกองประจำการน้อยกว่า ๒ ปี ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงก็ได้

ผู้ที่มีสิทธิอยู่ในกองประจำการน้อยกว่า ๒ ปี ตาม วรรคหนึ่ง คือ

๑. มีคุณวุฒิพิเศษ ตาม กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๔ ข้อ ๒

๒. เมื่อมีกรณีพิเศษ ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๒

ม.๕ ถูกยกเลิกและใช้ข้อความใหม่แทนโดยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๒๖ ลง ๑๕ ต.ค.๑๕

จาก วารสารสัสดี ฉบับที่ ๔๖๓-๔๖๕ ปีที่ ๓๗ พ.ค.- ก.ค. ๒๕๔๒ หน้า ๒

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ.๒๕๕๘)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๕๗

.....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๕๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงร่วมกันไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวงฉบับที่ ๒๑(พ.ศ.๒๕๐๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๕๗

ข้อ ๒ ผู้ซึ่งมีคุณสมบัติซึ่งสมควรให้อยู่ในกองประจำการน้อยกว่าสองปี ตามความใน มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง คือ

- (๑) ข้าราชการกลาโหมพลเรือนชั้นสัญญาบัตร
- (๒) ข้าราชการตุลาการ
- (๓) คาโต๊ะยุติธรรม
- (๔) ข้าราชการฝ่ายตุลาการซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการ และรับเงินเดือนประจำตั้งแต่ชั้นตรีหรือเทียบเท่าชั้นตรีขึ้นไป
- (๕) ข้าราชการอัยการ
- (๖) ข้าราชการพลเรือนซึ่งรับเงินเดือนประจำตั้งแต่ชั้นตรีหรือเทียบเท่าชั้นตรีขึ้นไป
- (๗) พนักงานเทศบาลซึ่งรับเงินเดือนประจำตั้งแต่ชั้นตรีหรือเทียบเท่าชั้นตรีขึ้นไป
- (๘) ผู้สำเร็จชั้นอุดมศึกษาหรือผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าชั้นอุดมศึกษา
- (๙) ผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหารจากต่างประเทศซึ่งกระทรวงกลาโหมรับรองวิทยฐานะเทียบเท่าผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหารตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร
- (๑๐) ผู้สำเร็จชั้นเตรียมอุดมศึกษาปีที่ ๒ หรือ ผู้ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าชั้นที่กล่าวนั้น
- (๑๑) ผู้สำเร็จวิชาซีพจากโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูงของกระทรวงศึกษาธิการ
- (๑๒) ผู้สำเร็จวิชาซีพที่มีหลักสูตรเวลาเรียนไม่น้อยกว่าสามปี จากโรงเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะ และรับผู้สำเร็จตั้งแต่ชั้นมัธยมปีที่ ๖ หรือผู้สำเร็จประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นที่ ๓ หรือผู้ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าชั้นที่กล่าวนั้น
- (๑๓) ผู้สำเร็จประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายตั้งแต่ ๒ ชั้นขึ้นไป หรือผู้ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าชั้นที่กล่าวนั้น

ถ้าเป็นบุคคลดังกล่าวใน (๑) ถึง (๘) ให้รับราชการกองประจำการหนึ่งปี แต่ถ้าเป็นผู้ที่ได้อำนาจ
เข้ารับราชการในกองประจำการ ก็ให้รับราชการทหารกองประจำการเพียงหกเดือน

บุคคลดังกล่าวใน (๙) นี้ให้รับราชการทหารดังนี้

ก. ถ้าเทียบเท่าผู้สำเร็จตามหลักสูตรการฝึกวิชาทหาร ชั้นปีที่ ๑ ให้รับราชการกองประจำการ
หนึ่งปีหกเดือน แต่ถ้าเป็นผู้ที่ได้อำนาจเข้ารับราชการในกองประจำการ ก็ให้รับราชการทหารกอง
ประจำการเพียงหนึ่งปี

ข. ถ้าเทียบเท่าผู้สำเร็จตามหลักสูตรการฝึกวิชาทหาร ชั้นปีที่ ๒ ให้รับราชการทหารกอง
ประจำการหนึ่งปี แต่ถ้าเป็นผู้ที่ได้อำนาจเข้ารับราชการในกองประจำการ ก็ให้รับราชการทหารกอง
ประจำการเพียงหกเดือน

ค. ถ้าเทียบเท่าผู้สำเร็จตามหลักสูตรการฝึกวิชาทหาร ชั้นปีที่ ๓ ให้รับราชการทหารกอง
ประจำการหกเดือน แต่ถ้าเป็นผู้ที่ได้อำนาจเข้ารับราชการในกองประจำการ ก็ให้รับราชการทหารกอง
ประจำการเพียงสามเดือน

ง. ถ้าเทียบเท่าผู้สำเร็จตามหลักสูตรการฝึกวิชาทหาร ชั้นปีที่ ๔ ให้รับราชการทหารกอง
ประจำการสี่เดือน แต่ถ้าเป็นผู้ที่ได้อำนาจเข้ารับราชการในกองประจำการ ก็ให้รับราชการทหารกอง
ประจำการเพียงสองเดือน

จ. ถ้าเทียบเท่าผู้สำเร็จตามหลักสูตรการฝึกวิชาทหาร ชั้นปีที่ ๕ ให้รับราชการทหารกอง
ประจำการสองเดือน แต่ถ้าเป็นผู้ที่ได้อำนาจเข้ารับราชการในกองประจำการ ก็ให้รับราชการทหารกอง
ประจำการเพียงหนึ่งเดือน

ถ้าเป็นบุคคลดังกล่าวใน (๑๐) ถึง (๑๓) และเป็นผู้ที่ได้อำนาจเข้ารับราชการในกองประจำการ
ก็ให้รับราชการทหารกองประจำการเพียงหนึ่งปี

ข้อ ๓ ทหารกองเกินซึ่งสำเร็จการฝึกวิชาทหารซึ่งสมควรให้อยู่ในกองประจำการน้อยกว่าสองปี
หรือมีต้องเข้ารับราชการในกองประจำการตามความในมาตรา ๕ วรรคสาม คือ

(๑) ผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหารตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร ตามหลักสูตร
การฝึกวิชาทหารชั้นปีที่ ๑ ให้รับราชการกองประจำการหนึ่งปี ๖ เดือน แต่ถ้าเป็นผู้ที่ได้อำนาจเข้ารับ
ราชการในกองประจำการ ก็ให้รับราชการทหารกองประจำการเพียง ๑ ปี

(๒) ผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหารตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร ตามหลักสูตร
การฝึกวิชาทหารชั้นปีที่ ๒ ให้รับราชการทหารกองประจำการ ๑ ปี แต่ถ้าเป็นผู้ที่ได้อำนาจเข้ารับราชการ
ในกองประจำการ ก็ให้รับราชการทหารกองประจำการเพียง ๖ เดือน

(๓) ผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหารตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร ตามหลักสูตร
การฝึกวิชาทหารตั้งแต่ชั้นปีที่ ๓ ขึ้นไปให้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเป็นทหารกองหนุนโดยมิ
ต้อง

เข้ารับราชการในกองประจำการ

(๔) ผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหารตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร ตามหลักสูตรการฝึกวิชาทหารสำหรับนักศึกษาและนิสิตในมหาวิทยาลัยซึ่งใช้ชื่อย่อก่อน พ.ศ. ๒๕๐๓ ตั้งแต่ ชั้นปีที่ ๑ ขึ้นไปให้ขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการแล้วปลดเป็นทหารกองหนุน โดยมีต้องเข้ารับราชการใน

กอง
ประจำการ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๐๘

จอมพล ถ. กิตติขจร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเอก ป. จารุเสถียร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๘๒ ตอนที่ ๓๔ หน้า ๒๖๒ ลง ๒๗ เม.ย. ๒๕๐๘

การยื่นหลักฐานคุณสมบัติพิเศษเพื่อขอลดเวลารับราชการในกองประจำการ

มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง

ฯลฯ แต่สำหรับผู้ซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษนั้นจะอ้างสิทธิ์ดังกล่าวได้ ต่อเมื่อได้แสดงหลักฐานต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก หรือต่อหน่วยทหารที่ตนร้องขอเข้ารับราชการในวันร้องขอจากมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง

๑. ผู้ซึ่งเข้ารับการตรวจเลือกถ้าจะใช้สิทธิคุณสมบัติพิเศษเพื่อลดเวลารับราชการในกองประจำการจะอ้างสิทธิ์ดังกล่าวได้ ต่อเมื่อได้แสดงหลักฐานต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก

๒. ผู้ที่เข้ารับราชการทหารกองประจำการโดยวิธีร้องขอ จะต้องแสดงหลักฐานต่อหน่วยทหารที่ตนร้องขอเข้ารับราชการในวันร้องขอ

ถ้าไม่นำหลักฐานมาแสดงตามที่กล่าวนี้ เป็นอันหมดสิทธิในการลดเวลารับราชการในกองประจำการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องเทียบความรู้

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาถึงความจำเป็นในการประกาศเทียบความรู้วุฒิต่างๆ ให้ทราบโดยทั่วกันเพื่อมิให้ต้องติดต่อเทียบความรู้เป็นรายบุคคล จึงประกาศเทียบคุณวุฒิตามรายละเอียดต่อไปนี้ เท่ามัธยมศึกษาตอนปลาย

๑. ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูงทุกแผนก

๒. ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา

๓. ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (พลานามัย)

๔. เปรียญธรรม ๖ ประโยค

๕. ประกาศนียบัตรพิเศษวิชาการศึกษา(พ.กศ.)และมีพื้นความรู้ ม.๖(เดิม)หรือ ม.ศ.๓ หรือ ม.๓

๖. ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษประถม (พป.) และมีพื้นความรู้ ม.๖(เดิม)หรือ มศ.๓
๗. ประกาศนียบัตรประโยคครูประถมศึกษา (ป.ป.ช.)
๘. ประกาศนียบัตรประโยควิชาชีพ(ปวช. ทุกแผนก (หลักสูตร ๓ ปี)
๙. ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นกลางปีที่ ๑
๑๐. ประกาศนียบัตรประโยคศิลปศึกษาชั้นกลางหรือชั้นปีที่ ๓ จากโรงเรียนช่างศิลป์กรมศิลปากร
๑๑. ประกาศนียบัตรโรงเรียนช่างฝีมือทหาร หลักสูตร ๓ ปี
๑๒. ประกาศนียบัตรโรงเรียนช่างการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค หลักสูตร ๓ ปี
๑๓. ประกาศนียบัตรโรงเรียนวิศวกรรมไฟฟ้า
๑๔. ประกาศนียบัตรโรงเรียนเตรียมทหาร หลักสูตร ๒ ปี
๑๕. ประกาศนียบัตรวิทยาลัยอาชีวศึกษาและอนามัย (หลักสูตร ๓,๔ ปี) จากกระทรวง
สาธารณสุข
๑๖. ประกาศนียบัตรวิทยาลัยอาชีวศึกษาและอนามัย(หลักสูตร ๓,๔ ปี) จากสถานศึกษาที่
กระทรวงสาธารณสุขรับรอง
๑๗. ประกาศนียบัตรวิทยาลัยอาชีวศึกษาหลักสูตร ๓ ปี(และมีพื้นความรู้ ม.๖ (เดิม) หรือ ม.ศ.๓) จาก
โรงเรียนพยาบาล กรมยุทธศึกษาทหารเรือ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
๑๘. ประกาศนียบัตรพนักงานห้องปฏิบัติการชันสูตรโรค (หลักสูตร ๓ ปี)
ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ มี.ค. ๒๗
หนังสือ ทบวงมหาวิทยาลัย ที่ ทม. ๐๒๐๔/๑๓๗๕๘ ลง ๓๐ ก.ย. ๒๐
อ้างถึงหนังสือ ที่ กท ๐๒๐๑/๒๐๖๐๕ ลง ๒๓ ก.ย. ๒๐
ตามหนังสือที่อ้างถึง กท.ต้องการทราบว่าผู้สำเร็จการศึกษาได้รับประกาศนียบัตรหรือปริญญา
บัตร สาขาวิชาใด จากสถาบันศึกษาใด จึงจะถือได้ว่าเป็นผู้สำเร็จชั้นอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า เพื่อ กท.
จะได้ดำเนินการให้สิทธิลดวันรับราชการเป็นทหารกองประจำการ ฯลฯ
ทบวงมหาวิทยาลัยใคร่ขอเรียนชี้แจงว่าการศึกษาชั้นอุดมศึกษาแบ่งเป็น ๓ ระดับ ด้วยกัน คือ
๑. ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ได้แก่ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และอนุปริญญา
๒. ระดับปริญญาตรี
๓. ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ได้แก่ ประกาศนียบัตรชั้นสูง ปริญญาโท และ ปริญญาเอก
ฯลฯ

หนังสือ กท ที่ ๐๒๐๑/๕๑๕๐ ลง ๒๗ มี.ค. ๑๗

เรื่อง นักศึกษาวิชาทหารพ้นจากการยกเว้นการรับราชการทหาร

ตามที่ กท. ได้ส่งบัญชีรายชื่อบุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหาร มาขอดำเนินการยกเว้น ฯลฯ ปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวนี้บางคนพ้นสภาพการเป็นนักศึกษาวิชาทหาร และพ้นจากฐานะยกเว้น ฯ แล้ว แต่ กท. ไม่ได้รับหลักฐานการจำหน่ายจากหน่วยที่ทำการฝึกวิชาทหาร จึงไม่มีหลักฐานที่จะแจ้งเพื่อจำหน่ายบัญชียกเว้นเป็นเหตุให้บุคคลเหล่านี้ได้รับการยกเว้นตลอดไป จนมีอายุพ้นจากกำหนดที่จะเรียกมาตรวจเลือกฯ ทั้งนี้ เพราะสิทธิในการฝึกวิชาทหารและสิทธิในการได้รับการยกเว้นของบุคคลเหล่านี้แต่เดิมมาได้มีกฎหมายกำหนดเวลาสิ้นสุดของสิทธิดังกล่าวไว้

เนื่องจากขณะนี้ ได้มีกฎกระทรวงฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๑๖) ออกตามความใน พ.ร.บ.ส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร พ.ศ.๒๕๐๓ ได้กำหนดคลักขณะ คุณสมบัติ ไว้ใน (๑) ว่า

“ ต้องเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา ซึ่งตามระเบียบของ รด. รับเข้าฝึกวิชาทหาร ”

และกำหนดเงื่อนไขไว้ใน (๓) ว่า

“ จะอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหารได้ ต้องมีอายุไม่เกิน ๒๖ ปีบริบูรณ์ ” ฯลฯ

กท. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อมิให้บุคคลดังกล่าวต้องพ้นจากการตรวจเลือกฯ ไปโดยไม่สมควร จึงเห็นควรดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. บุคคลที่ กท. ส่งบัญชีรายชื่อมาให้ดำเนินการยกเว้นฯ ถ้าคนใดมีอายุครบ ๒๖ ปีบริบูรณ์แล้ว ขอให้จังหวัดตรวจสอบจำหน่ายบัญชียกเว้นฯ ของจังหวัดไว้ทุกคน ถ้าคนใดยังอยู่ในกำหนดที่จะเรียกมาตรวจเลือกได้ก็ขอให้ส่งนายอำเภอท้องที่ออกหมายเรียกฯ ตามระเบียบ

๒. บุคคลที่ กท. ส่งบัญชีรายชื่อมาให้ดำเนินการยกเว้นฯ ถ้าคนใดมีอายุไม่เกิน ๒๖ ปีบริบูรณ์ และมีสิทธิจะได้รับการยกเว้นอยู่ เมื่อ กท. ได้รับหลักฐานการจำหน่ายแล้วจะได้แจ้งการจำหน่ายมาให้ทราบ หรือ ถ้าคนใดแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ตาม ม.๑๕ ฯ ว่าพ้นจากฐานะยกเว้น หรือจากกรณีอื่นใดก็ตาม เมื่อจังหวัดได้รับหลักฐานการจำหน่ายแล้วให้จำหน่ายบัญชียกเว้น และแจ้งให้ กท. ทราบ เพื่อจำหน่ายบัญชียกเว้นฯ ไว้ให้ตรงกัน ถ้าคนใดยังอยู่ในกำหนดที่จะเรียกที่จะเรียกมาตรวจเลือกได้ก็ขอให้ส่งนายอำเภอท้องที่ออกหมายเรียกฯ เช่นเดียวกัน

๓. ในเดือน พ.ค. ทุกปี ให้ทำการตรวจสอบบุคคลซึ่งมีรายชื่ออยู่ในบัญชียกเว้นฯ เพราะอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหาร เมื่อมีอายุครบ ๒๖ ปีบริบูรณ์แล้ว ให้จำหน่ายรายชื่อในบัญชียกเว้นฯ แล้วส่งนายอำเภอออกหมายเรียกฯ เช่นเดียวกัน

หนังสือ ธน. ที่ ๓๗๓๑/๒๓ ลง ๑๑ ก.ย. ๒๓

เรื่อง ขอสถิตลวันรับราชการทหารกองประจำการ
ฯลฯ

ธน. พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้มีคุณสมบัติพิเศษจะได้รับสิทธิลวันรับราชการทหารกอง
ประจำการน้อยกว่า ๒ ปี นั้น จะต้องแสดงหลักฐานคุณสมบัติพิเศษต่อคณะกรรมการตรวจเลือก ในวันตรวจ
เลือกครั้งที่ มาตรา ๕ ฯ บัญญัติไว้ ซึ่งตามบทบัญญัติดังกล่าวว่าจะมีเจตนารมณ์ในทางที่ว่า เพียงแต่ผู้มี
สิทธิฯ แสดงหลักฐานคุณสมบัติพิเศษต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก โดยยังมีได้ดำเนินการ
กรรมวิธีในทางปฏิบัติก็ย่อมได้รับสิทธิลวันรับราชการฯ แล้ว

กรณีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าในวันตรวจเลือกเจ้าหน้าที่ได้บันทึกในใบรับหมายนัดของนายอรุณ ฯ
ว่า"ความรู้ปริญญาตรีนิติศาสตร์ " และของ พลฯสมพงษ์ ฯ ว่า "ความรู้ปริญญาตรี" แสดงให้เห็นว่า นาย
อรุณ ฯ และ พลฯสมพงษ์ ฯ ได้แสดงหลักฐานคุณสมบัติพิเศษเพื่อให้มีสิทธิได้ลวันรับราชการฯ ต่อ
คณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือกแล้ว เพราะหากว่าบุคคลทั้ง ๒ มิได้แสดงหลักฐานดังกล่าว
เจ้าหน้าที่

คงไม่บันทึกไว้เช่นนั้น ดังนั้น ฯ จึงย่อมได้รับสิทธิลวันรับราชการในกองประจำการน้อยกว่า ๒ ปี
ตาม มาตรา ๕ ส่วนการที่บุคคลทั้งสองมิได้ยื่นคำร้องขอสถิตลวันรับราชการไว้ก็ทำให้สิทธิเสีย
ไปไม่ เพราะการยื่นคำร้อง เป็นเพียงกรรมวิธีในทางปฏิบัติเพื่อเป็นหลักฐานไว้เท่านั้น

หนังสือ สม. ที่ (ฉบับ กห. เลขรับ ๑๓๕๐๓/๓๒๒) ลง ๒๘ ส.ค. ๖๒

เรื่อง ทหารกองประจำการขอสถิตลวันรับราชการทหารกองประจำการ

๒.๓ กรณีทหารกองประจำการขอสถิตลวันรับราชการนี้ กพ.ท. เคยหารือ และ ธน.
ได้ร่วมพิจารณาแล้ว (ตามหนังสือ ฉบับ สม. เลขรับ ๑๖๔๗/๓๑) เห็นว่า ตาม พ.ร.บ.รับราชการ
ทหาร มาตรา ๕ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ว่า ทหารกองประจำการจะต้องรับราชการทหารกองประจำการมี
กำหนด ๒ ปี เว้นแต่ผู้มีคุณสมบัติที่กฎกระทรวงกำหนด จึงจะได้ลวันรับราชการทหารน้อยกว่า ๒ ปี
ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ก็ได้ เมื่อพิจารณาค่าว่า ก็ได้ แสดงถึงเจตนาของกฎหมายมิได้บังคับให้
ปฏิบัติ เพียงให้สิทธิแก่บุคคลดังกล่าวที่จะแสดงสิทธิของตนเองเพื่อให้ได้รับการยกเว้น ไม่ต้องรับ
ราชการทหาร ๒ ปี เมื่อสิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิเฉพาะตัว ซึ่งในชั้นแรกกฎหมายยังเปิดโอกาสให้ใช้สิทธิ
หรือไม่ก็ได้อยู่แล้ว เมื่อบุคคลดังกล่าวใช้สิทธิของตนแล้วจะสละสิทธิของตนก็กระทำได้
เช่นเดียวกันทั้งการสละสิทธิดัง

กล่าวไม่กระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ดังนั้นการขอสถิต
สิทธิของตนจึงสามารถกระทำได้ไม่เป็นการขัดต่อกฎหมาย เมื่อสละสิทธิแล้ว ก็ต้องรับราชการในกอง
ประจำการให้ครบ ๒ ปี ฯ เท่านั้น

จาก วารสารสถิติ ฉบับที่ ๔๖๓-๔๖๕ ปีที่ ๓๗ พ.ค.- ก.ค. ๒๕๔๒ หน้า ๕๘

จาก วารสารสถิติ ฉบับที่ ๔๖๓-๔๖๕ ปีที่ ๓๗ พ.ค.- ก.ค. ๒๕๔๒ หน้า ๕๙

หนังสือ กท. ที่ ๐๒๐๑/๓๖๗๓ ลง ๔ ก.พ. ๑๗

เรื่อง การผ่อนผันการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารแก่แพทย์ที่จบการศึกษาโดยได้รับทุนจากรัฐบาล

ฯลฯ

กท. ขอเรียนว่าการที่ กท. มีนโยบายผ่อนผันให้แก่แพทย์ซึ่งจบการศึกษาที่ได้รับทุนจากรัฐบาล เมื่อถูกคัดเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการแล้วจะให้ลาพักการปลด เพื่อให้ไปรับราชการชดใช้ทุนแก่ทางราชการตามส่วนราชการต้นสังกัด ตามที่ได้ทำสัญญาไว้กับทางราชการ ทั้งนี้ เนื่องจากได้พิจารณาเห็นว่า เป็นนโยบายของรัฐบาลและเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ดังนี้ แพทย์ซึ่งจบการศึกษาที่ได้รับทุนจากรัฐบาลโดยมีสัญญาผูกมัดว่า เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะต้องเข้ารับราชการชดใช้ทุนแก่ทางราชการ เป็นเวลา ๓ ปี ที่ถูกจัดสรรไปปฏิบัติงานในกระทรวง ทบวง กรม อื่นนอกจากกระทรวงสาธารณสุข เมื่อถูกคัดเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการแล้วก็อยู่ในลักษณะที่ได้รับการผ่อนผันให้ลาพักเพื่อรอการปลดเพื่อให้ไปรับราชการชดใช้ทุนแก่ทางราชการเช่นเดียวกัน แต่มีหลักการที่จะต้องปฏิบัติดังนี้

๑. ให้กระทรวง หรือทบวง กรม ต้นสังกัดที่แพทย์ผู้นั้นรับราชการอยู่จัดทำบัญชีรายชื่อ เฉพาะแพทย์ที่จบการศึกษาแล้ว และจะต้องรับราชการชดใช้ทุนแก่ทางราชการ ส่งต่อ กท. เป็นปีๆ ก่อนวันตรวจเลือกๆ ไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

๒. ถ้าคนใดถูกเรียกเข้ารับการตรวจเลือกแล้วถูกเข้ากอง ฯ ก็ให้กระทรวง หรือทบวง กรม ต้นสังกัดที่แพทย์ผู้นั้นรับราชการอยู่ จัดทำบัญชีรายชื่อ ให้ กท. ทราบ เมื่อเสร็จการตรวจเลือกของบุคคลที่กล่าวใน ๑ เพื่อจะได้ดำเนินการให้ดังนี้

๒.๑ ผู้ที่สำเร็จการฝึกวิชาทหารฯ ชั้นปีที่ ๑ และชั้นปีที่ ๒ เมื่อไปรายงานตัวตามหมายนัดของนายอำเภอและได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้ว กท. จะได้นำดำเนินการให้ลาพักการปลด เพื่อให้ไปรับราชการชดใช้ทุนแก่ทางราชการตามส่วนราชการต้นสังกัด จนกว่าจะครบกำหนดปลดเป็นทหารกองหนุน

๒.๒ ผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกฯ ต้องไปเข้ารับราชการกองประจำการตามหมายนัดฯ เมื่อเข้ารับราชการทหารกองประจำการ และหน่วยทหารต้นสังกัดทำการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรเบื้องต้น เป็นเวลา ๘ สัปดาห์แล้ว กท. จะได้นำดำเนินการให้ลาพักการปลด ฯลฯ

๓. บุคคลที่อ้างว่าสำเร็จการฝึกวิชาทหารซึ่งจะดำเนินการตาม ข้อ ๒.๑ นั้นกระทรวง หรือทบวง ต้นสังกัดที่แพทย์ผู้นั้นรับราชการอยู่ ต้องเรียก "หนังสือสำคัญประจำตัวแสดงวิทยฐานะ" ซึ่ง รด. ออกให้สำหรับบุคคลนั้นๆ แล้วสำเนาส่งไปเป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาด้วยทุกคน

หนังสือ สม. ที่ (ฉบับ กท เลขรับ ๘๔๗๐/๒๘) ลง ๒๕ ก.ค. ๒๘

เรื่อง การขอการปลดทหารกองประจำการที่มีคุณวุฒิพิเศษ

๑. ทอ.รายงานว่า พลฯ มาโนช ฯ, พลฯ นพคุณ ฯ และพลฯ วิรัช ฯ ร้องขอเข้ากองประจำการในวันตรวจเลือก และนำไปรับรองของโรงเรียนว่ากำลังเรียนชั้นปีที่ ๓(ปวช.๓) ไปแสดงต่อคณะกรรมการตรวจเลือก กรรมการตรวจเลือกจึงบันทึกวุฒิ ปวช. ไว้ในใบรับรองผลการตรวจเลือก ฯ ทั้งที่ยังไม่ทราบว่าจะสำเร็จการศึกษาหรือไม่ ครั้นมาเข้ากองประจำการเมื่อ ๑ พ.ค. ๒๗ แล้ว พลทหารทั้ง ๓ คนได้ไปขอระเบียบแสดงผลการเรียนจากโรงเรียนปรากฏว่าในระเบียบฯได้ระบุวันอนุมัติผลการสอบและวันออกจากสถานศึกษาภายหลังการตรวจเลือกทั้ง ๓ คน ซึ่ง ทอ.พิจารณาว่าตามหลักฐานการศึกษาฯ เป็นการสำเร็จการศึกษาภายหลังวันตรวจเลือก น่าจะไม่ได้รับสิทธิลดวันรับราชการฯ ฯลฯ

๒. บก.ทหารสูงสุด พิจารณาแล้วเห็นว่า ฯลฯ คณะกรรมการตรวจเลือกได้บันทึกหลักฐานในใบรับรองผลฯ ว่า“ร้องขอเข้ากองประจำการ ทอ.๑ วุฒิ ปวช. มีสิทธิลดวันรับราชการ” ประกอบกับในคำร้องขอสิทธิลดวันรับราชการ ฯ น้อยกว่า ๒ ปี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๒๔ ฯ คณะกรรมการตรวจเลือก ฯ ได้พร้อมกันพิจารณาคำร้องและหลักฐานแล้ว ลงมติให้รับราชการทหารกองประจำการน้อยกว่า ๒ ปี ตามหลักฐานในข้อนี้ ถือว่าคณะกรรมการตรวจเลือกลงมติให้ทหารกองประจำการทั้ง ๓ คน มีสิทธิลดวันรับราชการ ฯ แล้วและผลการศึกษา ฯ ที่นำมาแสดงก็สำเร็จการศึกษาในปี ๒๕๒๖ จริง แต่การอนุมัติผลการศึกษาล่าช้าออกไป จึงน่าจะพิจารณาให้สิทธิลดวันรับราชการ ฯ

๓. สม. เห็นว่าตามหลักฐานต่างๆ แม้จะเป็นใบรับรองของโรงเรียนซึ่งรับรองว่ากำลังเรียน ปวช. ปีที่ ๓ มาแสดงฯ พร้อมคำร้องฯ เมื่อคณะกรรมการตรวจเลือกฯ ตรวจสอบหลักฐานและพิจารณาคำร้องอย่างรอบคอบแล้วมีมติให้รับราชการ ฯ น้อยกว่า ๒ ปีก็น่าจะทำได้ ส่วนที่บันทึกไว้ในใบรับรองผลฯ เป็นการบันทึกตามมติของคณะกรรมการตรวจเลือกฯ เพื่อเป็นหลักฐาน หากหน่วยต้นสังกัดเห็นว่าหลักฐานไม่แน่ชัดและขอตรวจสอบไปยังสถานศึกษา ฯลฯ เมื่อได้รับแจ้งผลการตรวจสอบว่า เป็นผู้สำเร็จ ปวช.จริง น่าจะถือได้ว่า พลทหารทั้ง ๓ นาย มีคุณวุฒิพิเศษ ปวช. และมีสิทธิลดวันรับราชการ ฯ ส่วนการอนุมัติผลสอบในระเบียบแสดงผลการเรียนฯ นั้นหากพลทหารทั้ง ๓ คน ไม่จบการศึกษา ผลการสอบก็จะอนุมัติยังไม่ได้ ดังนั้น วันอนุมัติผลสอบน่าจะเป็นหลังจากวันจบการศึกษา และถือเป็นผู้สำเร็จการศึกษาหาได้ไม่ จึงเสนอ ธน. เพื่อพิจารณา

๔. ธน. พิจารณาแล้วเห็นว่า ตาม พ.ร.บ.รับราชการทหารฯ ม.๕ วรรคแรกฯลฯ หากผู้ที่มีคุณวุฒิพิเศษต้องการที่จะได้รับสิทธิในการลดวันรับราชการ ฯ จะต้องนำหลักฐานฯ มาแสดงต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือกหรือในวันที่ร้องขอเท่านั้นในกรณีของพลฯ ทั้ง ๓ นายในขณะที่ร้องขอฯ นั้น ไม่มีหลักฐานว่าเป็นผู้สำเร็จ ปวช. ไปแสดงต่อคณะกรรมการตรวจเลือก ลงมีแต่หลักฐานว่ากำลังเรียนชั้นที่ ๓ (ปวช.)เท่านั้น จึงไม่มีสิทธิได้รับการลดวันรับราชการฯ

๕. ตามที่ ฐน. ชี้แจงมานี้ พลทหารทั้ง ๓ นายจึงไม่มีสิทธิลดวันรับราชการ ฯลฯ

หนังสือ นสร. ที่ กท ๐๔๖๒/๖๐๑๕ ลง ๑๑ พ.ย. ๔๕

เรื่อง ขอสิทธิลดวันรับราชการทหารกองประจำการ

๑. ตามอ้างถึง หรือการขอสิทธิลดวันรับราชการของ พลฯ หัซราดล ฯลฯ โดยใช้หลักฐานการสำเร็จการศึกษาทหารชั้นปีที่ ๒ ฯลฯ แสดงขอสิทธิลดวันรับราชการเหลือ ๑ ปี แต่ในวันตรวจเลือกไม่ได้แสดงหลักฐานดังกล่าวต่อคณะกรรมการตรวจเลือก นั้น

๒. นสร. ได้หารือ สม. ให้พิจารณาฯ ตาม ข้อ ๑ แล้วสรุปได้ว่า ฯลฯ เมื่อถูกเรียกมาตรวจเลือก และได้แสดงหลักฐานต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือกย่อมมีสิทธิได้รับการลดวันรับราชการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ หากไม่ได้นำหลักฐานไปแสดงต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือกและจะนำหลักฐานไปแสดงต่อหน่วยทหารต้นสังกัดภายหลังเมื่อเป็นทหารกองประจำการแล้ว ย่อมหมดสิทธิลดวันรับราชการ ฯ

หนังสือ นสร. ที่ ๐๔๖๒/๖๔๘ ลง ๕ ก.พ. ๔๗

เรื่อง หรือกรณีคนหลักเลี้ยงขัดเงินที่ส่งเข้ากองประจำการขอสิทธิลดวันรับราชการ

๑. ตามอ้างถึง ๑ มทบ.๑๑ ขอหรือกรณี พลทหารพลั้งกรรม กล่อมทองสุข ที่เป็นคนหลักเลี้ยงขัดเงินที่ส่งเข้ากองประจำการตามมาตรา ๓๓ เมื่อ ๑ พ.ย. ๔๖ ได้ยื่นหลักฐานคุณสมบัติพิเศษ(ปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต)เพื่อขอสิทธิลดวันรับราชการน้อยกว่า ๒ ปี ต่อแผนกสถิติ กท. จะถือว่าเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติพิเศษและได้สิทธิลดวันรับราชการในกองประจำการหรือไม่อย่างไร

๒. ข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า นายพลั้งกรรม ฯ ฯลฯ ได้ขาดการตรวจเลือกเมื่อ ๗ เม.ย.๔๐ มีความผิด ตาม พ.ร.บ.รับราชการทหารฯ ตามมาตรา ๓๔,๔๕,๒๗ รอการกำหนดโทษ ๒ ปี ได้ถูกส่งเข้ากองประจำการตามมาตรา ๓๓ ฯลฯ โดยได้แสดงคุณสมบัติพิเศษและเขียนคำร้องขอสิทธิลดวันรับราชการต่อ สถิติ ก.ท.(แผนกสถิติ ก.ท.) ไว้เมื่อ ๑ พ.ย. ๔๖ แผนกสถิติ ก.ท.ได้ส่งตัวนายพลั้งกรรม ฯ เพื่อเข้ากองประจำการ ต่อ จทบ.ก.ท. แล้ว โดยปัจจุบันเป็นทหารกองประจำการ สังกัด พัน.ร.มทบ.๑๑

๓. นสร. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าพลพลั้งกรรมฯ เป็นคนที่ขาดการตรวจเลือกฯ เมื่อศาลพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นคนหลักเลี้ยงขัดเงินแล้ว ต้องดำเนินการส่งเข้ากองประจำการในโอกาสแรกทันที และ จทบ.ก.ท.ซึ่งเป็นฝ่ายต้องการคนมีอัตราว่าบรรจุก็ได้รับตัวแล้วเป็นการปฏิบัติตามแนวทางที่ สป. ชี้แจงไว้ตาม อ้างถึง ๒ ในกรณีดังกล่าวต่างก็เพียงแต่ที่ผ่านมาราวก่อนๆ คนหลักเลี้ยงขัดเงินได้มาแสดงตนและแสดงหลักฐานคุณสมบัติพิเศษต่อคณะกรรมการตรวจเลือกฯ ในวันตรวจเลือกเท่านั้นจึงต้องพิจารณาให้ต่อไปว่าหากได้แสดงหลักฐานคุณสมบัติพิเศษต่อหน่วยทหารที่ตนร้องขอเข้ารับราชการในวันที่ยื่นขอก็ย่อม

จะได้สิทธิลดวันรับราชการกองประจำการน้อยกว่า ๒ ปีเช่นเดียวกัน ซึ่งกรณีของ พลฯพลั้งธรรมดาฯ ถ้าได้แสดงคุณสมบัติพิเศษต่อหน่วยทหาร เช่น หน่วยสัตตืเขตลาดพร้าว(หน่วยที่นำขึ้นทะเบียนกองประจำการ),แผนกสัตตื ก.ท.(หน่วยที่ขึ้นทะเบียนกองประจำการ)และจทบ.ก.ท.(หน่วยที่ต้องการคนเข้ากองประจำการ) ดังนั้นพลฯพลั้งธรรมดาฯ จึงถือว่าได้แสดงหลักฐานต่อหน่วยทหารตาม มาตรา ๕ ๗๗ ในวันที่ขอเข้ารับราชการทหารกองประจำการ อยู่ในเงื่อนไขของการได้รับสิทธิลดวันรับราชการทหารในกองประจำการน้อยกว่า ๒ ปี ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๒๔(พ.ศ.๒๕๐๘)๗ ข้อ ๒(๘) โดยต้องรับราชการทหารในกองประจำการ ๑ ปีเสมือนเช่นเดียวกับ ทหารกองเกินที่จับสลากแดงแล้วยื่นคุณสมบัติพิเศษเพื่อขอสิทธิลดวันรับราชการทหารกองประจำการ

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๓๒(พ.ศ.๒๕๑๔)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๕๗

.....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และ มาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๕๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงร่วมกันไว้ดังนี้

เหตุการณ์พิเศษที่จะให้ทหารกองประจำการ รับราชการในกองประจำการน้อยกว่าสองปีตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ได้แก่กรณีที่มีการรบเกิดขึ้นในต่างประเทศ และรัฐบาลส่งกองทหารไปร่วมรบ ณ ประเทศนั้น เมื่อทหารกองประจำการที่ได้ไปกับกองทหารเพื่อร่วมรบดังกล่าวเดินทางกลับ ถึงประเทศไทยโดยได้ปฏิบัติราชการครบรอบในการผลัดเปลี่ยนกำลังพลแล้ว หรือเมื่อทหารกองประจำการที่ได้ไปกับกองทหารเพื่อร่วมรบดังกล่าวเดินทางกลับถึงประเทศไทยเนื่องจากรัฐบาลเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะร่วมรบต่อไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๑๔

จอมพล ถ. กิตติขจร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเอก ป. จารุเสถียร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๕๕ (ฉบับพิเศษ) หน้า ๑ ลงวันที่ ๑ ก.ย.๒๕๑๔

๕.๓ เวลาเริ่มรับราชการทหารกองประจำการ

มาตรา ๕ วรรค ๒

วันเริ่มเข้ารับราชการทหารกองประจำการให้นับแต่วันขึ้นทะเบียนกองประจำการ ในกรณีที่ทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการแล้ว แต่ยังไม่ขึ้นทะเบียนกองประจำการให้ไม่ได้ในวันที่ทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้น จะขึ้นทะเบียนกองประจำการภายหลังจากวันเข้ารับราชการทหารกองประจำการก็ได้และให้ถือว่าผู้นั้นได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการตั้งแต่วันที่เข้ารับราชการทหารกองประจำการเมื่ออยู่ในกองประจำการจนครบกำหนดแล้ว ให้ปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ดังนี้

กองหนุนชั้นที่ ๑	เจ็ดปี
กองหนุนชั้นที่ ๒	สิบปี
กองหนุนชั้นที่ ๓	หกปี

ตามลำดับชั้นไปจนปลดพ้นราชการทหารประเภทที่ ๑

จาก มาตรา ๕ วรรค ๒

อาจสรุปได้ว่า การนับเวลารับราชการในกองประจำการนั้น ให้นับตั้งแต่วันที่ขึ้นทะเบียนกองประจำการเป็นต้นไป แต่ถ้าเข้ารับราชการก่อนแล้วนำตัวขึ้นทะเบียนกองประจำการภายหลัง ให้ถือว่าผู้นั้นได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการตั้งแต่วันเข้ารับราชการ เป็นการขึ้นทะเบียนล่วงหน้ารับราชการ

การขึ้นทะเบียนกองประจำการล่วงหน้ารับราชการนี้ได้มีการบัญญัติรายละเอียดการปฏิบัติไว้ในคำสั่งกองทัพบก ที่ ๑๑๗๓/๒๕๒๘ เรื่อง ให้ใช้คำแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสัสดี พ.ศ.๒๕๒๘ ตอนที่ ๖ ข้อ ๕.๒.๑ ดังนี้

บุคคลซึ่งนำตัวขึ้นทะเบียนกองประจำการภายหลังจากวันบรรจุเข้ารับราชการให้ล่วงหน้ารับราชการถึงวันบรรจุครั้งแรก เช่น บรรจุเข้าเป็นนักเรียนนายสิบเมื่อ ๑ มีนาคม ๒๕๒๖ เพียงนำตัวขึ้นทะเบียนเมื่อ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๘ ให้ล่วงหน้าขึ้นทะเบียนเมื่อ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๘ ในบรรทัดเพราะให้ล่วงหน้าว่า " รื่องขอเข้ากองประจำการเป็นนักเรียนนายสิบทหารบก โดยเมื่อเข้ารับราชการวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๒๖ นั้นยังไม่ได้ขึ้นทะเบียน " และต่อเลขเครื่องหมายของ ปี ๒๕๒๖ ดังนี้เป็นต้น

เมื่ออยู่ในกองประจำการครบกำหนดให้ปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ดังนี้

กองหนุนชั้นที่ หนึ่ง ๗ ปี ชั้นที่สอง ๑๐ ปี ชั้นที่ สาม ๖ ปี ตามลำดับชั้นไปจนปลดพ้นราชการทหารประเภทที่ ๑ (มาตรา ๕ วรรค ๒)

๕.๔ บุคคลซึ่งสำเร็จการฝึกวิชาทหาร

มาตรา ๕ วรรค ๓

บุคคลซึ่งสำเร็จการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร และมีลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จะให้รับราชการทหารกอง

ประจำการน้อยกว่าสองปี หรือให้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ โดยมีต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการก็ได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่จะอ้างสิทธิดังกล่าวได้ต่อเมื่อได้แสดงหลักฐานต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก หรือต่อหน่วยทหารที่ตนร้องขอเข้ารับราชการในวันร้องขอหรือต่อหน่วยที่ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วแต่กรณี ส่วนที่จะให้อยู่ในกองหนุนชั้นใด และเป็นเวลาเท่าใดนั้นให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการปลดทหารกองเกินที่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามวรรคสอง

จาก มาตรา ๕ วรรค ๓

บุคคลซึ่งสำเร็จการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่ กท. กำหนดฯ จะให้รับราชการทหารกองประจำการน้อยกว่า ๒ ปี หรือให้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ โดยมีต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการก็ได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ได้แก่ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๔ ข้อ ๓

การแสดงผลฐานขอใช้สิทธิลดเวลารับราชการผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหาร

๑. ผู้ที่เข้ารับการตรวจเลือกจะอ้างสิทธิดังกล่าวได้ ต่อเมื่อได้แสดงหลักฐานต่อคณะกรรมการตรวจเลือก ในวันตรวจเลือก
๒. ผู้ที่ร้องขอเข้ากองประจำการต้องแสดงหลักฐานต่อหน่วยทหารที่ตนร้องขอเข้ารับราชการในวันร้องขอ
๓. ต่อหน่วยที่ขึ้นทะเบียนกองประจำการ แล้วแต่กรณี

๕.๕ การออกหนังสือสำคัญให้ผู้ที่ถูกปลดเป็นทหารกองหนุน

มาตรา ๕ วรรคท้าย

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและสัสดีจังหวัด ออกหนังสือสำคัญให้แก่ทหารที่ถูกปลดเป็นทหารกองหนุนไว้เป็นหลักฐาน หากหนังสือสำคัญชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับหนังสือสำคัญใหม่โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

๑๐. นักเรียนทหาร

มาตรา ๑๐

“นักเรียนทหารเมื่อมีอายุสิบแปดปีบริบูรณ์ให้ขึ้นทะเบียนกองประจำการถ้าต้องออกจากนักเรียนในขณะที่อยู่ในกองประจำการยังไม่ครบกำหนด ให้ส่งตัวไปรับราชการในกรมกองทหารจนกว่าจะครบกำหนด ”

จาก มาตรา ๑๐

นักเรียนทหาร คือนักเรียนในโรงเรียนทหาร ซึ่งเมื่อจบการศึกษาแล้วจะได้รับการแต่งตั้งยศ

โรงเรียนทหาร

ข้อบังคับ กห. ว่าด้วยโรงเรียนทหาร พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๓ ให้ยกเลิก ข้อ ๕ ฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๒ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

ข้อ ๕ โรงเรียนทหารตามข้อบังคับนี้ คือ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนแผนที่ของกรมแผนที่ทหาร วิทยาลัยแพทยศาสตร์ พระมงกุฎเกล้า โรงเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนประจำเหล่าชั้นนักเรียนนายสิบ โรงเรียนนายสิบทหารบก โรงเรียนจำ โรงเรียนจำอากาศ

นักเรียนทหารเมื่อขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้ว ถือว่ามีสภาพทหารกองประจำการและจะต้องอยู่ในกองประจำการจนครบกำหนด ตามมาตรา ๕ ฉะนั้นถ้าต้องออกจากนักเรียนโดยไม่จบการศึกษา ในขณะที่อยู่ในกองประจำการยังไม่ครบกำหนด ให้ส่งตัวเข้ารับราชการในกรมกองทหารจนครบกำหนด

หนังสือ สบ.ทบ. ที่ กห. ๐๔๒๑/๔๔๓๐ ลง ๓๐ พ.ค. ๓๔

เรื่อง ขอให้พิจารณาการเข้าเป็น นนส. ของนายสวัสดิ์ สิ้นจ้าง

๑. กพ.ทบ.เสนอ กชน.สบ.ทบ. เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับข้อหาหรือของ ยศ.ทบ.ว่านายสวัสดิ์ สิ้นจ้าง ได้สมัครสอบคัดเลือกเข้าเป็น นนส. ประจำปี ๓๔ แต่เนื่องจากเป็นบุคคลซึ่งไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นทหารกองประจำการ โดยได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๕ ฯลฯ จะสามารถบรรจุเข้ารับราชการและแต่งตั้งยศทหารได้หรือไม่

๒. กชน.สบ.ทบ. พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามระเบียบ ทบ. ว่าด้วย นนส. พ.ศ. ๒๕๓๓ ข้อ ๕ คุณสมบัติทั่วไปของผู้มีสิทธิสมัครสอบเข้าเป็น นนส. มิได้กำหนดข้อห้ามบุคคลตามมาตรา ๑๓(๓) ๑ มิให้มีสิทธิสมัครสอบคัดเลือกเข้าเป็น นนส. แต่อย่างใด ดังนั้นนายสวัสดิ์ ๑ จึงมีคุณสมบัติสมัครสอบคัดเลือกเป็น นนส. ตามระเบียบ ทบ.ดังกล่าวได้ ส่วนการขึ้นทะเบียนกองประจำการโดยวิธีร้องขอ เมื่อเป็น นนส. อายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์แล้วนั้นก็สามารถดำเนินการได้ ตามข้อบังคับ กห. ว่าด้วยการรับบุคคลเขาเป็นทหารกองประจำการโดยวิธีร้องขอ พ.ศ. ๒๕๓๐ ข้อ ๔.๑ ในฐานะที่เป็นนักเรียนทหาร และเมื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรแล้ว ก็สามารถบรรจุเข้ารับราชการและแต่งตั้งยศได้ เพราะสัญชาติของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครสอบคัดเลือกเป็น นนส. ตลอดจนสัญชาติของ บิดาและมารดา ๑ ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ กห. ว่าด้วยการกำหนดสัญชาติของผู้ที่จะบรรจุเข้ารับราชการทหาร เป็นนายทหารสัญญาบัตรประจำการ

นายทหารประทวนประจำการ หรือพลทหารประจำการ(พลทหารอาสาสมัคร) พ.ศ. ๒๕๐๖ แล้ว จึงไม่เป็นการต้องห้ามแต่อย่างใด

หนังสือ สม. ที่ (ต่อฉบับ กห. รับที่ ๑๗๘๕๘/๑๖) ลง ๒๒ ต.ค. ๑๖

เรื่อง เครื่องหมายทะเบียนกองประจำการ

๑. กสร.ทบ. เสนอว่า ร.ท.วรพงษ์ ศรีราช เกิด พ.ศ.๒๔๕๖ ภูมิลำเนาทหาร บ้านเลขที่ ๑๕๗ ตำบลทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี ได้สมัครเข้าเป็น นนส.เมื่อ ๒๑ พ.ค. ๑๒ ฯลฯ แต่งตั้งยศเป็น ส.ท. เมื่อ ๓๐ เม.ย.๑๔ สังกัด ผส.๓๑ ร.พัน.๒ มีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์เมื่อ ๑ ม.ค. ๑๔ แต่หน่วยต้นสังกัด ไม่ได้นำตัวขึ้นทะเบียนกองประจำการ ต่อมาได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการจนประสบอันตรายถึงเสียชีวิต เมื่อ ๑๕ ก.พ.๑๕ ทายาทได้ยื่นเรื่องขอรับเงินบำนาญพิเศษ และบำนาญตกทอด แต่เนื่องจากนายทหารผู้นี้ ไม่ได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการ กสร. จึงขออนุมัติ ไม่ต้องใช้เครื่องหมายทะเบียนกองประจำการ ในเรื่องขอรับบำนาญพิเศษ และบำนาญตกทอด และขอทราบทางปฏิบัติ สำหรับเรื่องทำนองเดียวกันนี้ ว่าจำเป็นต้องขออนุมัติ กห.ทุกรายหรือไม่

๒. บก.ทหารสูงสุดได้พิจารณาเห็นว่า การขออนุมัติไม่ต้องใช้เครื่องหมายทะเบียนกองประจำการ ของ ร.ท.วรพงษ์ ฯลฯ นี้ น่าจะขัดกับกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เพราะผู้ครองสิทธิในบำนาญพิเศษเป็นข้าราชการทหารหากไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังอาจไม่สั่งจ่ายบำนาญพิเศษให้ก็ได้ ทางที่ถูกต้องจะขออนุมัติ ร.มว.กท.ขึ้นทะเบียนกองประจำการ ร.ท.วรพงษ์ ฯ โดยไม่มีตัวในฐานะนักเรียนทหาร เมื่อมีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ เป็นการดำเนินการให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์แห่งกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารและกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการเสียก่อนซึ่งอยู่ในอำนาจของ ร.มว.กท.ที่จะพิจารณาสั่งการได้และในกรณีเช่นเดียวกันนี้ก็ควรรายงานขออนุมัติเป็นรายๆ ไป

๓. กง.กท.ได้พิจารณาแล้วชี้แจงว่า การขึ้นทะเบียนกองประจำการเป็นหลักฐานอันสำคัญยิ่งในการนับเวลาราชการเพื่อบำเหน็จบำนาญของข้าราชการสังกัด กท. โดยเฉพาะกรณีของ ร.ท.วรพงษ์ ฯ ซึ่งเป็น นนส.มาก่อน การนับเวลาราชการต้องนับตั้งแต่วันขึ้นทะเบียนกองประจำการ ซึ่งตาม พ.ร.บ.บำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๔๕๔ มาตรา ๒๓ วรรค ๔ บัญญัติว่า “ผู้ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการให้มีสิทธินับเวลาราชการได้ตั้งแต่วันขึ้นทะเบียนกองประจำการ ตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร” ดังนั้นการที่จะดำเนินการขออนุมัติไม่ต้องใช้เครื่องหมายทะเบียนกองประจำการ ซึ่งเป็นหลักฐานของการขึ้นทะเบียนกองประจำการในการยื่นเรื่องขอรับบำนาญพิเศษ และบำนาญตกทอดของ ร.ท.วรพงษ์ ฯ จึงขัดกับหลักการที่กฎหมายกำหนดไว้ ฯลฯ

๔. สม. ได้พิจารณาแล้ว ขอเรียนชี้แจงดังต่อไปนี้

๔.๑ พ.ร.บ.รับราชการทหาร ฯ ม.๑๐ ฯลฯ

๔.๒ คำสั่งเฉพาะของรัฐมนตรีฯ ฉบับที่ ๑๕๑๐๕/๘๖ ลง ๖ ส.ค.๘๖ เรื่อง ขึ้นทะเบียนกองประจำการ ได้กำหนดวิธีปฏิบัติไว้ ดังนี้ ฯลฯ

๑. ทหารกองประจำการที่เรียกเข้าฝึกวิชาทหารหรือการระดมพลโดยวิธีเรียกอย่างทหารใหม่ ถ้า

คนใดได้รับราชการกองประจำการติดต่อกันไปถึง ๑๒ เดือนแล้ว ให้จัดการนำขึ้นทะเบียนเป็นทหารกอง

ประจำการทั้งสิ้น นับวันรับราชการตั้งแต่วันที่ได้เข้ารับราชการและถือว่าเป็นทหารกองประจำการโดยสมบูรณ์เมื่อครบ ๒ ปี(๒๔ เดือน) แล้วก็จัดการปลดอย่างทหารกองประจำการ ส่วนผู้ที่มีสิทธิอยู่ในกองประจำการน้อยกว่า ๒ ปี ก็ปฏิบัติอนุโลม ตาม พ.ร.บ.รับราชการทหารทุกประการ

การนำขึ้นทะเบียนกองประจำการนี้ ถ้าคนใดมีเหตุสุดวิสัยไม่สามารถจะส่งตัวมาขึ้นทะเบียนกองประจำการได้เช่นปฏิบัติหน้าที่อยู่ห่างไกลหรือตายก็ให้ถือหลักฐานตามบัญชีทหารกองเกินเท่าที่มีอยู่ขึ้นทะเบียนกองประจำการไว้ด้วยไม่ต้องลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วแม่่มือของผู้ขึ้นทะเบียนบันทึกในบรรทัดลงลายมือชื่อไว้ว่า “ตัวไปราชการสนาม” และทั้งไม่ต้องลงชื่อผู้นำขึ้นทะเบียน ผู้นำขึ้นทะเบียนตามบัญชีทหารกองเกินนี้ให้ถือเสมือนเป็นผู้ที่ได้มาขึ้นทะเบียนเป็นทหารกองประจำการทุกประการ ฯลฯ

๔.๓ ฯลฯ ร.ท.วรพงษ์ ฯ หากมีความจำเป็นจะต้องขึ้นทะเบียนกองประจำการ เพื่อนำเครื่องหมายทะเบียนกองประจำการไปใช้ในการยื่นเรื่องราวขอรับบำนาญพิเศษ และบำนาญตกทอด ก็ย่อม กระทำได้ โดยถือปฏิบัติเช่นเดียวกับการขึ้นทะเบียนกองประจำการตามคำสั่งเฉพาะของรัฐมนตรีฯ ดังกล่าวใน ข้อ ๔.๒

ฉะนั้นจึงสมควรนำเรียน ร.มว.กท.เพื่อกรุณาอนุมัติให้ ทบ. ดำเนินการขึ้นทะเบียนกองประจำการ ร.ท.วรพงษ์ ฯ โดยไม่มีตัวในฐานะเป็นผู้ร้องขอเข้ากองประจำการเป็นนักเรียนนายสิบทหารบก ตั้งแต่วันที่มิถุนายน ๑๘ ปีบริบูรณ์ โดยใช้หลักฐานตามบัญชีทหารกองเกินเท่าที่มีอยู่ขึ้นทะเบียนกองประจำการให้ ส่วนทะเบียนกองประจำการ(แบบ สด.๓) ในบรรทัดลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วแม่่มือขวาของผู้ขึ้นทะเบียนไม่ต้องลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วแม่่มือขวาของผู้ขึ้นทะเบียนและให้บันทึกว่า “ตัวไปราชการจนเสียชีวิต” สำหรับบรรทัด ลงชื่อผู้นำขึ้นทะเบียน ไม่ต้องลงชื่อผู้นำขึ้นทะเบียน

บทที่ ๓

การยกเว้น

.....

การยกเว้นตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร หมวดที่ ๒ มีบัญญัติไว้ ๓ มาตรา คือ มาตรา ๑๓ การยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ มาตรา ๑๔ การยกเว้นไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ และ มาตรา ๑๕ การแจ้งพื้นฐานะยกเว้นหรือผ่อนผัน

๑. การยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

๑.๑ พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์หรือที่เป็นเปรียญ

มาตรา ๑๓

บุคคลดังต่อไปนี้ยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ คือ

(๑) พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์หรือที่เป็นเปรียญ และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีน หรือญวนที่มีสมณศักดิ์

จาก มาตรา ๑๓ (๑)

สมณศักดิ์ หมายถึง ยศ ของพระ เช่น พระครู ฯลฯ ส่วนตำแหน่งของพระไม่เข้าตามมาตรา นี้ เช่น เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เป็นตำแหน่งไม่ได้รับการยกเว้น

พระภิกษุที่เป็น เปรียญ หมายถึงการศึกษาของพระตั้งแต่ ๓ ประโยคถึง ๙ ประโยค (เปรียญ ๑ ประโยค และ ๒ ประโยคไม่นับเป็นเปรียญ) ส่วนนักธรรมตรี โท เอก ไม่อยู่ในความหมายตามมาตรา ๑๓ (๑)

การศึกษาพระปริยัติธรรม แบ่งเป็น ๒ แขนง

๑. แขนงนักธรรม

๒. แขนงบาลี

แต่ละแขนง มีแม่กองเป็นผู้ดำเนินการ

การศึกษาพระพุทธานามิทั้งภาษาไทยและภาษาบาลี

ภาคภาษาไทย เรียนได้ทั้งคฤหัสถ์ และ บรรพชิต

คฤหัสถ์ เรียกว่า ธรรมศึกษา ตรี โท เอก บรรพชิต เรียกว่า นักธรรม ตรี โท เอก

ภาคภาษาบาลี เรียนเฉพาะพระภิกษุและสามเณร เรียกว่า เปรียญ ๓ - ๙ ประโยค (ปัจจุบันสถาบันแม่ชีไทยเริ่มมีการเรียนภาษาบาลีบ้างแล้ว)

นอกจากการศึกษาทั้ง ๒ แขนงแล้ว ปัจจุบันยังมีมหาวิทยาลัยสงฆ์ อีก ๒ แห่งคือ

๑. สภาการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตั้งที่วัดบวรนิเวศ ผู้เรียนสำเร็จปริญญาตรี เรียกว่า “ ศาสนาศาสตรบัณฑิต “ (ศน.บ.)

๒. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยตั้งที่วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ผู้เรียนสำเร็จ
ปริญญาตรี เรียกว่า “ พุทธศาสตรบัณฑิต “ (พศ.บ.)

สมณศักดิ์

๑. พระฐานานุกรม เช่นพระปลัด,พระสมุห้,พระใบฎีกา ฯลฯ หรือพระครูปลัด

ได้แก่พระสงฆ์ที่ได้รับสมณศักดิ์เป็นฐานานุกรม ของพระครูสัญญาบัตรชั้นเจ้าคณะอำเภอ
ขึ้นไปถ้าเป็นฐานานุกรมของพระราชาคณะตั้งแต่ชั้นราช ขึ้นไปจะเป็น พระครู

พระครูสัญญาบัตร ได้แก่พระสงฆ์ที่ได้รับตราตั้งเป็น พระครู

๒. พระราชาคณะชั้นสามัญ ได้แก่พระสงฆ์ที่ได้รับตราตั้งเป็นเจ้าคุณ แบ่งเป็น ๔ ฝ่าย

๒.๑ ที่เป็นเปรียญ

๒.๒ ฝ่ายเทียบเปรียญ (มีความรู้แต่ไม่สอบเปรียญ)

๒.๓ ฝ่ายวิปัสณา

๒.๔ ฝ่ายยก (พระสังฆราชแต่งตั้ง)

๓. พระราชาคณะชั้นราช เลื่อนจากราชาคณะชั้นสามัญ

๔. พระราชาคณะชั้นเทพ เลื่อนจากราชาคณะชั้นราช

๕. พระราชาคณะชั้นธรรม เลื่อนจากราชาคณะชั้นเทพ

๖. พระราชาคณะชั้นเจ้าคณะรอง (ชั้นหิรัญบัฏ) เลื่อนจากพระราชาคณะชั้นธรรม

๗. สมเด็จพระราชาคณะเจ้าคณะใหญ่ (ชั้นสุพรรณบัฏ) เลื่อนจากพระราชาคณะชั้นเจ้าคณะรอง

๘. สมเด็จพระสังฆราช (สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราช(เจ้า) สกลมหาปริย
นายก) เลื่อนจากสมเด็จพระราชาคณะ

ขอให้พิจารณาหนังสือ กห ที่ ๑๗๒๐๕/๒๔๕๗ กับคำพิพากษาฎีกา ที่ ๑๗๐๓/๒๔๕๗ ดังนี้

หนังสือ กห ที่ ๑๗๒๐๕/๒๔๕๗ ลง ๑๕ ส.ค. ๕๗

พระภิกษุ หรือ สามเณร ที่เป็นนักธรรม หรือเปรียญ ลาสิกขาบทแล้วไปอุสมบทใหม่ ไม่ทำ
ให้

ขาดจากฐานะเดิม

คำพิพากษาฎีกา ที่ ๑๗๐๓/๒๔๕๗

สามเณรสอบนักธรรมได้ แล้วลาสิกขาบทไป ๔ - ๕ ปี กลับมาบวชเป็นพระภิกษุใหม่ ยัง
ไม่ได้รับการยกเว้นไม่เรียกเข้ากองประจำการ ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร มาตรา ๑๔

จากหนังสือ กห ที่ ๑๗๒๐๕/๒๔๕๗ และคำพิพากษาฎีกา ที่ ๑๗๐๓/๒๔๕๗ ขออธิบายดังนี้
การศึกษานักธรรม หรือเปรียญธรรม นั้น เมื่อสอบได้แล้วก็จะได้วุฒินั้นติดตัว แม้จะลาสิกขา
แล้วก็ตามก็ยังถือว่าเป็นผู้จบนักธรรมหรือเปรียญธรรมนั้นๆ แต่ในเรื่องการยกเว้นนั้นผู้ที่ขอยกเว้นไว้
แล้ว

เมื่อลาสิกขา ก็หมดสภาพการยกเว้น ต้องแจ้งการฟื้นสภาพตามมาตรา ๑๕ ถ้ากลับมาบวชใหม่ก็ต้องขอ

ยกเว้นใหม่ การขอยกเว้นใหม่ก็ต้องแสดงหลักฐานใหม่ ซึ่งกฎของมหาเถรสมาคมได้กำหนดไว้ว่าผู้ที่ลาสิกขาแล้ว ก็จะขาดจากสภาพพระภิกษุหรือสามเณรที่เป็นเปรียญ เมื่อกลับมาบวชใหม่ก็ต้องสอบใหม่ เช่น พระภิกษุ ก. เป็นพระเปรียญธรรม ๕ ประโยค ได้ลาสิกขาไป ๒ ปี แล้วกลับมาบวชใหม่ ถ้าอยากได้เป็นพระเปรียญธรรม ๕ ประโยคก็ต้องสอบใหม่ โดยจะสอบที่ เปรียญธรรม ๕ ประโยคเท่าเดิม หรือจะสอบเปรียญธรรม ๖ ประโยคเลยก็ได้ เพราะวุฒิทางการศึกษาเปรียญธรรม ๕ ประโยคนั้นยังได้อยู่ แต่การจะเป็นพระภิกษุที่เป็นเปรียญนั้น ต้องสอบใหม่

หนังสือ กท ที่ วธ. ๒๐๑๖๓/๒๔๕๘ ลง ๒๖ ก.ย. ๕๘

ขอให้กระทรวงวัฒนธรรม ได้แจ้งแก่สำนักสงฆ์ทราบว่า ถ้าสามเณรเปรียญรูปใดขอยกเว้นให้แจ้งในฐานะสามเณรนักธรรม พร้อมหลักฐาน ต่อนายอำเภอภูมิลำเนาทหาร

หนังสือ กสร.ทบ. ที่ กท ๐๔๒๖/๓๔๓๐ ลง ๑๕ ส.ค. ๕๓

ชี้แจงกรณีพระมหาไชยวัฒน์ คำเขียวร้องขอความเป็นธรรมกรณีเข้ารับการตรวจเลือก และถูกเข้ากองประจำการ โดยที่ได้บวชเรียนมาแล้ว ๑๔ พรรษา จนนักธรรมเอก เปรียญธรรม ๓ ประโยค โดยชี้แจงว่า

๑. พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์ ได้รับการยกเว้นไม่ต้องลงบัญชีทหารกองเกิน และไม่ต้องเข้ากองประจำการเมื่อได้ไปลงบัญชีทหารกองเกินและเข้ารับการตรวจเลือกโดยไม่แสดงหลักฐานฯ ต่อเจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่จึงไม่ทราบ ก็ต้องดำเนินตามขั้นตอนของกฎหมาย

๒. ถ้าท่านเห็นว่าคณะกรรมการตรวจเลือกตัดสินไม่ถูกต้องหรือไม่ยุติธรรม ก็สามารถร้องต่อคณะกรรมการชั้นสูงได้ แต่ระหว่างที่ยังไม่มีคำตัดสินก็ต้องไปรายงานตัวเข้ากองประจำการ

๑.๒ คนพิการทุพพลภาพหรือมีโรคซึ่งไม่สามารถเป็นทหารได้

จาก มาตรา ๑๓(๒)

บุคคลประเภทนี้ต้องปลดเป็นพันราชการทหารอยู่แล้วเพราะมีสภาพร่างกายที่ขัดต่อการรับราชการทหาร แต่ต้องลงบัญชีทหารกองเกิน รับหมายเรียกและเข้ารับการตรวจเลือกตามปกติ เพื่อให้คณะกรรมการตรวจเลือกปลดเป็นพันราชการทหาร

๑.๓ บุคคลซึ่งไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นทหารได้เฉพาะบางท้องที่

มาตรา ๑๓(๓)

บุคคลซึ่งไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นทหารได้เฉพาะบางท้องที่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

คำว่าไม่มีคุณสมบัติ ในที่นี้หมายถึงคุณลักษณะมากกว่า เพราะบุคคลพวกนี้อยู่ห่างไกลความเจริญภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี การรับประทานอาหาร ความเชื่อถือในเรื่องต่างๆ ไม่เหมือนกัน

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ ได้กำหนดผู้ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการตาม มาตรา ๑๓(๓) ก็คือผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่ ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวง พอดีสรุปสาระสำคัญได้ คือ

๑. ผู้ที่ได้รับการยกเว้น ต้องมีองค์ประกอบ ๒ ประการ คือ ต้องเป็นชนชาว และมีภูมิลำเนาอยู่ในบ้าน หมู่ที่ ตำบล อำเภอ และจังหวัดที่กำหนด

๒. จำนวนจังหวัดที่กำหนดไว้มีทั้งสิ้น ๒๖ จังหวัด ๖๘ อำเภอ

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ.๒๕๑๘)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗

.....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓(๑) และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงร่วมกันไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวงฉบับที่ ๖(พ.ศ.๒๔๙๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗

ข้อ ๒ ให้บุคคลซึ่งไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นทหารได้เฉพาะบางท้องที่ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่ ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๑๘

พลตรี ป. อติเรกสาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

บุญเท่ง ทองสวัสดิ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๙๒ ตอนที่ ๒๑๒ (ฉบับพิเศษ) หน้า ๑ ลง ๑๓ ก.ย. ๑๘

คำถาม

๑. นาย ก. เป็นชนชาวกะเหรี่ยง มีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านป่าเลา(ละอู) หมู่ที่ ๕ ตำบลหนองปลับ อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นบุคคลที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕

ต่อมาท้องที่บ้านป่าเลา(ละอู) มีความเจริญขึ้น และได้มีการกำหนดเขตการปกครองใหม่ ยกบ้านป่าเลา(ละอู) ขึ้นเป็นตำบล บ้านที่ นาย ก. อาศัยอยู่เปลี่ยนจากหมู่ที่ ๕ เป็น หมู่ที่ ๔

อยากทราบว่า นาย ก. จะยังได้รับการยกเว้นตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ อยู่หรือไม่?

จากคำถาม ขอยกเอาหนังสือของสำนักงานอัยการจังหวัดแม่ฮ่องสอนมาให้พิจารณา ดังนี้

ที่ อส(มส) ๐๐๓๑/๑๗๓๓

สำนักงานอัยการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ถนนขุนลุมประภาส มส ๕๘๐๐๐

๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๘

เรื่อง การยกเว้นบุคคลที่ไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นทหารได้เฉพาะบางท้องที่ที่กำหนดในกฎกระทรวง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

อ้างถึง ๑. หนังสือที่ มส ๐๐๐๒/๑๘๕๗๒ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๘

ตามที่ท่านได้มีหนังสืออ้างถึง สอบถามว่าบรรดาชายที่มีสัญชาติเป็นไทย ซึ่งเดิมได้รับการยกเว้นตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ.๒๕๑๘) แต่บัดนี้ได้รับการเปลี่ยนภูมิลำเนาใหม่แล้ว จะยังคงได้รับการยกเว้นอยู่หรือไม่ รายละเอียดดังแจ้งแล้วนั้น

พิจารณาแล้วเห็นว่าชาวมุเซอร์ กะเหรี่ยง และลีซอ ที่มีภูมิลำเนาตามบัญชีแนบท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ.๒๕๑๘) ออกตามใน พ.ร.บ. รับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๔๗ ซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้น เพราะทางราชการเห็นว่ายังไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นทหารได้ โดยมีเหตุผลและเงื่อนไขว่าบุคคลชนชาว มุเซอร์ กะเหรี่ยง และลีซอซึ่งมีภูมิลำเนาตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงดังกล่าวอยู่ห่างไกลความเจริญภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีไม่เหมือนกัน ถ้าบังคับให้เข้ารับราชการเป็นทหารประจำการจะทำให้เกิดความยุ่งยากซึ่งจะเห็นว่า ชนชาวต่างๆ ที่ยังไม่มีคุณสมบัติและได้รับการยกเว้น ไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้น ทางราชการได้พิจารณาจากภูมิลำเนาหรือพื้นที่ อยู่อาศัย ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นองค์ประกอบสำคัญ ต่อมาแม้ทางราชการจะแยกตำบลและหมู่บ้านเดิมซึ่งบุคคลชนชาว มุเซอร์ กะเหรี่ยง และลีซอ เคยอยู่อาศัยและมีภูมิลำเนาคือหมู่บ้านหมู่ที่ ๑, ๓, ๔, ๕, ๗ ตำบลบางมะฝ้า อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอนตั้งเป็นกิ่งอำเภอบางมะฝ้าขึ้นใหม่ ก็ไม่ทำให้ภูมิลำเนา ภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชนชาว มุเซอร์ กะเหรี่ยง และลีซอ ซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นบุคคลชนชาว มุเซอร์ กะเหรี่ยง และลีซอ ซึ่งเคยได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการอยู่ ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๕(พ.ศ.๒๕๑๘) จึงยังคงต้องได้รับการยกเว้นต่อไป แต่อย่างไรก็ตาม หากเหตุผลและเงื่อนไขในการนำมาใช้ประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับคุณสมบัติในการเข้ารับราชการทหาร ของบุคคลชนที่ได้รับการยกเว้นดังกล่าวข้างต้นเปลี่ยนแปลงไป และทางราชการพิจารณาเห็นว่า บุคคลชนดังกล่าวมีคุณสมบัติพร้อมจะเข้ารับราชการทหารกองประจำการได้แล้ว ทางราชการก็สามารถจะบังคับให้บุคคลชนที่ได้รับการยกเว้น ไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการดังกล่าวแล้วให้เข้ารับราชการทหารกองประจำการได้ โดยดำเนินการยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕(พ.ศ.๒๕๑๘)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

นายวิจิต คำภักดี อัยการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๒. การยกเว้นไม่เรียกมาตรฐานเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ

๒.๑ พระภิกษุ สามเณร และนักบวชฯ ซึ่งเป็นนักธรรม

มาตรา ๑๔ บุคคลดังต่อไปนี้ เมื่อลงบัญชีทหารกองเกินแล้วไม่เรียกมาตรฐานเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ คือ

(๑) พระภิกษุ สามเณร และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวน ซึ่งเป็นนักธรรมตามที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง

จาก มาตรา ๑๔(๑)

พระภิกษุที่เป็นนักธรรม เมื่อลงบัญชีทหารกองเกินแล้วไม่เรียกมาตรฐานเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ ส่วนพระภิกษุที่มีสมณศักดิ์หรือที่เป็นเปรียญได้เปรียญไว้ ในมาตรา ๑๓

สามเณรที่เป็นนักธรรม เมื่อลงบัญชีทหารกองเกินแล้วไม่เรียกมาตรฐานเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติส่วนสามเณรที่เป็นเปรียญไม่มีการยกเว้นไว้ในที่ใดจึงต้องขอยกเว้นตาม มาตรา ๑๔(๑) เพราะผู้ที่เป็นเปรียญจะต้องจบนักธรรม ดังที่กล่าวไว้ในมาตรา ๑๓

นักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวน ซึ่งเป็นนักธรรม ได้รับการยกเว้นตามมาตรา ๑๔(๑) ในมาตรา ๑๓ ยกเว้นให้กับนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวน ซึ่งมีสมณศักดิ์สำหรับนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวน ซึ่งเป็นเปรียญ คงเช่นเดียวกับสามเณร

๒.๒ นักบวชศาสนาอื่นซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนา

มาตรา ๑๔ บุคคลดังต่อไปนี้ เมื่อลงบัญชีทหารกองเกินแล้วไม่เรียกมาตรฐานเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ คือ ฯลฯ

(๒) นักบวชศาสนาอื่นซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนาตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้

ฯลฯ

การไม่เรียกมาตรฐานเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ และการออกใบสำคัญตาม (๒) และ (๕) เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

จากมาตรา ๑๔(๒) นักบวชศาสนาอื่นได้รับยกเว้นเป็นบางศาสนาและบางคน ตามที่กำหนดไว้ใน กฎกระทรวงฉบับที่ ๗ คือ

๒.๒.๑ ศาสนาอิสลาม

๑. โต๊ะอิหม่าม หนึ่งคน

๒. โต๊ะบิลา หนึ่งคน

๓. โต๊ะกาเตบ หนึ่งคน

ยกเว้นให้ทุกสุเหร่า แต่ใน ๑ สุเหร่ายกเว้นให้ ๓ คนปัจจุบันกฎหมายอิสลามเปลี่ยนไปแล้วโดย

กำหนดว่าผู้ที่จะเป็นบุคคลตามที่กล่าวในกฎกระทรวงฉบับที่ ๗ ได้ ต้องมีอายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์ การยกเว้นตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๗ (๑) จึงไม่มีผลในทางบังคับ

๒.๒.๒ ศาสนาคริสต์

ก. คริสต์ต้งหรือโรมันคาทอลิก

๑. เจ้าอธิการวัด หนึ่งคน

๒. ผู้ช่วยเจ้าอธิการวัด ๓ คน แล้วแต่เจ้าอธิการวัดจะเห็นสมควรออกไปสำคัญให้แก่ผู้ใด

ข. โปรเตสแตนท์

ผู้มีความรู้ความสามารถสอนศาสนาได้ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ หรือผู้ช่วยหัวหน้าในสำนักสอนศาสนาสำนักใหญ่ แห่งละ ๓ คน แล้วแต่ผู้เป็นหัวหน้าจะขอไปสำคัญให้ใคร

ให้ ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ออกไปสำคัญ ให้แก่นักบวชศาสนาอื่นได้รับยกเว้น เมื่อได้ออกไปสำคัญนักบวชให้แก่ผู้ใดแล้ว ต้องแจ้งให้นายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของผู้นั้นทราบด้วย

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๗ (พ.ศ.๒๕๕๘)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๕๗

.....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๕๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงร่วมกันไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ นักบวชศาสนาอื่นซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนา ซึ่งให้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้แต่ไม่เรียกเข้ากองประจำการในยามปกติตามมาตรา ๑๔(๒) คือ

ในสุเหร่าหนึ่ง อารามหนึ่ง หรือสำนักหนึ่ง

(๑) สำหรับศาสนาอิสลาม

๑. โต๊ะอิหม่าม หนึ่งคน
๒. โต๊ะบิลา หนึ่งคน
๓. โต๊ะกาเตบ หนึ่งคน

(๒) สำหรับศาสนาคริสต์หรือโรมันคาทอลิก

๑. เจ้าอธิการวัด หนึ่งคน
๒. ผู้ช่วยเจ้าอธิการวัด ๓ คน แล้วแต่เจ้าอธิการวัดจะเห็นสมควรออกไปสำคัญให้แก่ผู้ใด

(๓) สำหรับศาสนาโปรเตสแตนต์

ผู้มีความรู้ความสามารถสอนศาสนาได้ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ หรือผู้ช่วยหัวหน้าในสำนักสอนศาสนาสำนักใหญ่แห่งละ ๓ คน แล้วแต่ผู้เป็นหัวหน้าจะขอไปสำคัญให้ใคร

ข้อ ๒ ให้ ผจก.เป็นผู้ออกไปสำคัญ เมื่อได้ออกไปสำคัญนักบวชให้แก่ผู้ใดแล้ว ต้องแจ้งให้นายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของผู้นั้นทราบด้วย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๘

พลเอก ส. ธนะรัชต์

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ รักษาราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเรือโท สุนาวินวิวัต

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

๒.๓ บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหาร

มาตรา ๑๔ บุคคลดังต่อไปนี้ เมื่อลงบัญชีทหารกองเกินแล้วไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ คือ

๑)๑

(๓) บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร

กฎกระทรวงฉบับที่๓(พ.ศ.๒๕๑๖)ออกตามความ พ.ร.บ.ส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร พ.ศ.๒๕๑๓

บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหาร คือ

๑. ต้องกำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาซึ่งในระเบียบของกรมการรักษาดินแดนรับเข้าฝึกวิชาทหาร

๒. จะรับการฝึกวิชาทหารอยู่ได้เพียงอายุไม่เกิน ๒๖ ปีบริบูรณ์

ผู้ขอยกเว้นเพียงส่งหลักฐานแจ้งต่อกรมการรักษาดินแดน แล้วกรมการรักษาดินแดนจะดำเนินการขอยกเว้นให้ ซึ่งเป็นหน้าที่ของ กท. จะแจ้งไปยังจังหวัดภูมิลำเนาทหารของผู้นั้น แล้วผู้นั้นไม่ต้องไปเข้ารับการตรวจเลือก)

หนังสือ กท ที่ ๐๒๐๑/๒๒๕๓๘ ลง ๒๓ ศ.ก. ๒๕๑๖

นายบวร คอนจ้านงค์ เป็นผู้มิสิทธิได้รับการยกเว้นตาม มาตรา ๑๔(๓) การที่ต้องไปเข้ารับการตรวจเลือกและถูกเข้ากองประจำการ เป็นการเข้ารับการตรวจเลือกที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย เมื่อนายบวร คอนจ้านงค์ได้รับอนุมัติจาก รมว.กท. ให้ระงับการส่งตัวเข้ากองประจำการ และให้ได้รับการยกเว้นตาม มาตรา ๑๔(๓) เท่ากับว่าการตรวจเลือกครั้งนี้ถูกยกเลิกไปและไม่มีผลตามกฎหมาย เมื่อพ้นจากการยกเว้นแล้วก็ต้องเรียกเข้ารับการตรวจเลือก ตาม กฎกระทรวงฉบับที่ ๕ (๒)(ค)

ซึ่งในกรณีนี้มีรายละเอียดดังนี้

เดิม บก.ทหารสูงสุด ได้ส่งบัญชีรายชื่อ นายบวร ฯ และพวก (รวม ๒๔๘ นาย) มาขอยกเว้น ๑ ตามรายงาน ทบ.ที่ กท ๑๓๐๐-๐๓/๒๒๗๒ ลง ๑๒ เม.ย. ๑๖

สม. ได้จัดทำบัญชีรายชื่อแจ้งไปยัง ผวจ.ที่เป็นภูมิลำเนาทหารแล้ว ตามหนังสือ กท ๐๒๐๑/๐๐๓๒๖ ลง ๓๐ เม.ย. ๑๖

ต่อมา จังหวัด นม. มีหนังสือที่ นม. ๒๘/๐๑๑๕๗๕ ลง ๓๐ พ.ค. ๑๖ แจ้งว่า ตามที่ กทได้ส่งบัญชีรายชื่อ นายบวร ฯ ไปขอให้ดำเนินการยกเว้นฯ นั้น เป็นเวลาภายหลังที่นายบวร ฯ ได้ไปเข้ารับการตรวจเลือกฯ เมื่อวันที่ ๑๗ เม.ย. ๑๖ และจับสลากถูกเข้ากองประจำการ ทอ. ผลัดที่ ๒ แล้วจึงแจ้งมาเพื่อให้ กท ดำเนินการต่อไป สม. ได้พิจารณาเห็นว่าสาเหตุที่นายบวร ฯ ต้องไปเข้ารับการตรวจเลือก แล้วถูกเข้ากองประจำการนั้น เป็นเพราะความล่าช้าของ ทบ.(รด.)ที่ส่งบัญชีรายชื่อมาขอยกเว้นกระชั้นวันตรวจเลือกฯ ดย.สม. ได้รับเมื่อ ๑๗ เม.ย. ๑๖ ซึ่งเป็นวันเดียวกับที่นายบวร ได้ไปเข้ารับการตรวจเลือกฯ และถูกเข้ากองประจำการ ดังนั้นนายบวร ฯ จึงมิสิทธิได้รับการยกเว้นฯ ตาม พ.ร.บ.รับราชการทหาร มาตรา

๑๔(๓) เพราะการที่เจ้าหน้าที่มิได้ดำเนินการขอยกเว้นให้ก่อนที่จะถูกเข้ากองประจำการนั้นมิใช่ความผิดของเจ้าตัว รมว.กท. อนุมัติให้ระงับการส่งตัวนายบวร ฯ เข้ากองประจำการ และให้ได้รับการยกเว้น ตามมาตรา ๑๔(๓)

ตามที่ จังหวัด นม. เห็นว่าจะเรียกนายบวร ฯ มาเข้ารับการตรวจเลือก ฯ ไม่ได้ เพราะขัดกับกฎกระทรวงฉบับที่ ๕ ฯ (๒) (ก) นั้น เห็นว่าปัญหานี้มีข้อที่ควรยกขึ้นวินิจฉัย ๒ ทาง คือ

๑. ถ้าวินิจฉัยตามตัวอักษรก็เรียกนายบวร ฯ มาเข้ารับการตรวจเลือก ฯ ไม่ได้ เพราะเคยเข้ารับการตรวจเลือกมาแล้ว

๒. ถ้าวินิจฉัยตามข้อเท็จจริงจะเห็นได้ว่าการที่นายบวร ฯ ต้องไปเข้ารับการตรวจเลือก ฯ และถูกเข้ากองประจำการทั้งที่มีสิทธิได้รับการยกเว้นตามกฎหมายแล้ว เป็นการไปเข้ารับการตรวจเลือกที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายเพราะการที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานล่าช้า จนเป็นเหตุให้นายบวร ฯ ไม่ได้รับสิทธิยกเว้นมิใช่ความผิดของเจ้าตัว และได้ทำให้หมดสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้นเมื่อนายบวร ฯ ได้รับอนุมัติให้ระงับการส่งตัวเข้ากองประจำการ และให้ได้รับการยกเว้น ฯ จึงถือเสมือนว่านายบวรมีสภาพเช่นเดิม ถ้าหากนายบวร ฯ พ้นจากฐานะยกเว้น เมื่อใด ก็ต้องเรียกมาเข้ารับการตรวจเลือก ฯ ต่อไป ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๕ (๒) (ก) (ประกอบ หนังสือ กพ.ทบ. ต่อที่ กท ๐๓๑๕/๓๒๘๑ ลง ๑๔ ก.ย.๖๖)

๒.๔ นักเรียนโรงเรียนเตรียมทหารของกระทรวงกลาโหม

มาตรา ๑๔ บุคคลดังต่อไปนี้ เมื่อลงบัญชีทหารกองเกินแล้วไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ คือ

(๔) นักเรียนโรงเรียนเตรียมทหารของกระทรวงกลาโหม

ปัจจุบันโรงเรียนเตรียมทหารเป็นโรงเรียนทหาร นักเรียนเตรียมทหารเป็นนักเรียนทหาร จึงต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๐

๒.๕ ครู ซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่างๆ

มาตรา ๑๔ บุคคลดังต่อไปนี้ เมื่อลงบัญชีทหารกองเกินแล้วไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ คือ

ฯลฯ

(๕) ครู ซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่างๆที่อยู่ในความควบคุมของ กระทรวง ทบวง กรมหรือส่วนราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและ พวจ.ออกใบสำคัญให้ไว้

ฯลฯ

การไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติและการออกใบสำคัญตาม (๒) และ (๕) เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๔๒ (พ.ศ.๒๕๑๗)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๕๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๕๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๑ (พ.ศ. ๒๕๑๓) ฯ

ข้อ ๒ ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่าง ๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งให้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ แต่ยกเว้นไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ ได้แก่ครูในมหาวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา โรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัย โรงเรียนทหาร โรงเรียนช่างฝีมือทหาร โรงเรียนการชลประทานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โรงเรียนฝึกอาชีพและโรงเรียนประชาสงเคราะห์ ของกระทรวงมหาดไทย โรงเรียนเทศบาล โรงเรียนและสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กรมการฝึกหัดครู กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมพลศึกษา กรมศิลปากร กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน โรงเรียนเอกชนที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลขึ้นไปทั้งสายสามัญและสายอาชีพซึ่งใช้หลักสูตรที่มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าสองปี สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์ กรมอนามัย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมควบคุมโรคติดต่อและสถานศึกษาเคมีปฏิบัติของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน

ข้อ ๓ ครูซึ่งได้รับการยกเว้นตามข้อ ๒ ต้อง

(๑) เป็นครูประจำทำการสอนนักเรียน นิสิตหรือนักศึกษาไม่น้อยกว่าสิบห้าคนเป็นปกติ และในจำนวนนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษาไม่น้อยกว่าสิบห้าคนนี้ ยกเว้นครูได้คนเดียว หรือเป็นครูสอนประจำเฉพาะวิชาซึ่งทำการสอนนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษาไม่น้อยกว่าสิบห้าคนเป็นปกติ และในจำนวนนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษาไม่น้อยกว่าสิบห้าคนนี้ยกเว้นครูได้คนเดียวเช่นกัน

(๒) มีเวลาสอนสัปดาห์ละไม่น้อยกว่าสิบแปดชั่วโมง สำหรับครูซึ่งประจำทำการสอนในสถานศึกษาตั้งแต่มัธยมศึกษาลงมา หรือไม่น้อยกว่าสิบห้าชั่วโมง สำหรับครูซึ่งประจำทำการสอนในสถานศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา

ข้อ ๔ วิธีการยกเว้นครู

(๑) ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ส่งรายชื่อครูซึ่งจะได้รับการยกเว้น ไปยังผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งครูผู้นั้นทำการสอนอยู่ในท้องที่ก่อนเดือนเมษายนของปีที่ถูกเรียกไม่น้อยกว่าหกสิบวัน เว้นแต่กรณีการย้ายไปประจำทำการสอนในสถานศึกษาอื่นนอกจากที่กำหนด ไว้ในใบสำคัญยกเว้นครู ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องส่งรายชื่อครูที่ย้ายมาประจำทำการสอนซึ่งจะได้รับการยกเว้นไม่น้อยกว่าหกสิบวัน ได้ แต่ต้องก่อนการตรวจเลือกในจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาทหารของครูผู้นั้น

(๒) ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ออกใบสำคัญยกเว้นครูให้แก่ครู ซึ่งทำการสอนอยู่ในท้องที่แล้วแจ้งให้หัวหน้าเขตหรือนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของครูผู้นั้นทราบ ถ้าครูผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่นต้องแจ้งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของครูผู้นั้นทราบ แล้วให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับแจ้ง แจ้งให้หัวหน้าเขตหรือนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของครูผู้นั้นทราบอีกต่อหนึ่ง ทั้งนี้ให้แจ้งต่อกันภายในกำหนดสามสิบวัน

สำหรับครูซึ่งทำการสอนอยู่ในหน่วยฝึกอาชีพเคลื่อนที่ของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้ออกใบสำคัญยกเว้นครูให้ แล้วดำเนินการนัยเดียวกับที่กล่าวในวรรคหนึ่ง

ข้อ ๕ ใบสำคัญยกเว้นครู ให้เป็นไปตามแบบ สด. ๓๗ ทำยกกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ พ.ค. ๒๕๑๗

พลอากาศเอกทวี จุลละทรัพย์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

กมล วรรณประภา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หนังสือ มท ที่ ๑๐๔๐๔/๒๕๐๕ ลง ๒๖ มิ.ย. ๐๕

ครู เมื่อทำการย้ายการสอนจากโรงเรียนเดิม ก็หมดสิทธิที่จะได้รับการยกเว้นตามใบสำคัญที่จังหวัดออกให้ถือว่าเป็นการพ้นจากฐานะครูก็ต้องดำเนินการแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนอยู่หรือทำการประจำอยู่ตาม มาตรา ๑๕ หากประสงค์จะขอยกเว้นอีกครั้งก็ต้องจัดการขอยกเว้นใหม่

หนังสือ มท ที่ ๔๒๘๘/๒๕๐๒ ลง ๑๑ มี.ค. ๐๒

ผู้ซึ่งได้รับการบรรจุเป็นครู ถ้าไม่ได้ประจำทำการสอนตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงแล้ว

จะไม่ได้รับการยกเว้นแต่อย่างใด

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๕๑ ตอนที่ ๑๐๓ หน้า ๒๘๒ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๑๗

ความในข้อ ๒ ถูกยกเลิกและใช้ข้อความใหม่แทนแล้วโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๓(พ.ศ.๒๕๑๗)

ฉบับที่ ๕๔(พ.ศ.๒๕๒๐) ฉบับที่ ๖๑(พ.ศ.๒๕๒๓) ฉบับที่ ๖๗ (พ.ศ.๒๕๒๕) และฉบับที่ ๖๘

(พ.ศ.๒๕๒๖) ๑๐๐ ร.จ. ๘๓ ตอนที่ ๑๗๑ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๒๖)

หนังสือ มท. ที่ ๐๓๐๕/๓๖๖๐ ลง ๑๒ มี.ค. ๐๘

เรื่อง ครูอาสาสมัครหรือครูช่วยสอน ขอยกเว้นไม่เรียกเข้ากองประจำการในยามปกติ

ด้วยปรากฏว่ามีบางจังหวัดได้หารือไป มท.เรื่องครูอาสาสมัครหรือครูช่วยสอนขอยกเว้นไม่เรียกเข้ากองประจำการในยามปกติ ซึ่งบางจังหวัดได้สอบถามไปยังฝ่ายการสัตตติ มทบ. ที่สังกัดแล้วว่า ไม่มีสิทธิได้รับการยกเว้นเพราะไม่มีระบุไว้ในกฎกระทรวง และบางจังหวัดก็แจ้งว่าไม่มีระเบียบปฏิบัติกับเป็นปัญหาข้อกฎหมาย จึงขอทราบทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้

มท. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ครูที่จะขอยกเว้นไม่เรียกเข้ากองประจำการในยามปกติได้ ตามความในมาตรา ๑๔(๕) ๗ และกฎกระทรวงฉบับที่ ๘ ๗๗ ได้กำหนดครูซึ่งขอยกเว้นไว้ชัดเจนแล้ว แต่ครูอาสาสมัครหรือครูช่วยสอนไม่มีระบุไว้ในกฎกระทรวงย่อมจะดำเนินการได้ในขณะนี้ไม่ได้ แต่อย่างไรก็ดี มท. ได้ติดต่อกับ กท. และ ศธ. เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องนี้อยู่ หากได้ผลประการใด จะได้แจ้งมาในโอกาสต่อไป

หนังสือ สม. (กสศ.สม.๗) ที่ (ฉบับ กท เลขรับ ๕๕๕๘/๔๓)

ทบวงมหาวิทยาลัยมีหนังสือหารือว่า บุคคลที่มหาวิทยาลัย/สถาบันของรัฐจ้างมาเพื่อรับผิดชอบงานสอนในมหาวิทยาลัย/สถาบันของรัฐ โดยบุคคลนั้นมีสถานะเป็นลูกจ้าง ในลักษณะการจ้างพิเศษที่มีวาระการจ้างที่กำหนดเวลาชัดเจน จะถือว่าเป็นบุคคลที่ได้รับการยกเว้น ไม่เรียกมาตรวจเลือก ๗ ในยามปกติ ตาม มาตรา ๑๔(๕) ได้หรือไม่

ธน. พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่มหาวิทยาลัย/สถาบันของรัฐ จ้างบุคคลมาเพื่อรับผิดชอบงานสอนในมหาวิทยาลัย/สถาบันของรัฐนั้น หากบุคคลดังกล่าว ทางมหาวิทยาลัย/สถาบันของรัฐ จ้างไว้เพื่อทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่างๆ เป็นการประจำ หรือประจำเฉพาะวิชา ซึ่งมีจำนวนนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษา ไม่น้อยกว่า ๑๕ คน เป็นปกติและมีเวลาสอนสัปดาห์ละไม่น้อยกว่า ๑๘ ชั่วโมง สำหรับครูที่ประจำทำการสอนในสถานศึกษาดังแต่ระดับมัธยมศึกษาลงมา หรือไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมง สำหรับครูซึ่งประจำทำการสอนในสถานศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา ในช่วงระยะเวลาการจ้าง ก็ถือว่าเป็นครู ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๒ ๗

หนังสือ สป.(สม.) ที่ ต่อ ฉบับ กท. เลขรับ ๖๕๒๗/๔๑ ลง ๑๑ มี.ค. ๔๒

เรื่อง ทหารือกคนหลักเลียงซัดขึ้นขอกเวน ตาม มาตรา ๑๔(๕)

๒. ข้อเท็จจริงมีว่านายสรายุทธ์ จันทรสมบัติ ทหารกองเกินได้ขาดการตรวจเลือกเมื่อ เม.ย.๕๐ จึงถูกดำเนินคดี และศาลจังหวัดกาฬสินธุ์ได้พิพากษาว่าเป็นคนหลักเลียงซัดขึ้น เมื่อ ๒๓ ก.ย.๕๐ ให้ลงโทษจำคุก ๒ เดือนแต่รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี ภายหลังกนายสรายุทธ์ฯ ได้รับการบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด เมื่อ ๕ ม.ค.๕๑ และ พวจ.ร้อยเอ็ดได้ออกใบสำคัญยกเวน

กรู (แบบ สด.๓๗)ให้ไว้เมื่อ ๒๗ ก.พ.๕๑ ต่อมา นายสรายุทธ์ฯ ได้นำใบสำคัญยกเวนครุมาแสดงต่อคณะกรรมการตรวจเลือก เมื่อ เม.ย.๕๑ โดยขอสิทธิไม่เข้ารับการตรวจเลือก เนื่องจากเป็นครูประจำทำการสอนดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการตรวจเลือกได้ดำเนินการยกเวนให้

๓. สป. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ฯลฯ กรณีนี้เมื่อศาลพิพากษาแล้วทางจังหวัดกาฬสินธุ์จะต้องสอบถามไปยังเจ้าหน้าที่ฝ่ายที่ต้องการคน(จทบ.ข.ก.)ทันที ว่ามีอัตราว่างที่จะรับคนหลักเลียงซัดขึ้นเข้ากองประจำการในในปีนั้น(ปี ๕๐) ได้หรือไม่ ถ้าได้รับการยืนยันว่าไม่มีอัตราว่าง ทางจังหวัดกาฬสินธุ์จะต้องให้อำเภอภูมิลำเนาทหารออกหมายเรียกฯ ให้นายสรายุทธ์ฯ เข้ารับราชการทหารกองประจำการในปีถัดไป(เม.ย.๕๑)ในคราวรวมคนตรวจเลือก ถ้าไม่ขัดต่อการเป็นทหารกองประจำการก็ให้ส่งผู้นั้นเข้ารับราชการทหารกองประจำการโดยไม่ให้จับสลาก ตาม มาตรา ๓๓ ฯลฯ ถ้าเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ ๔๒(พ.ศ.๒๕๑๗) ฯ ย่อมถือว่าเป็นผู้มีสิทธิได้รับการยกเวนไม่ต้องส่งตัวเข้ากองประจำการ และไม่ถือว่าเป็นการอาศัยโอกาสระหว่างที่หลักเลียงซัดขึ้นไปก่อให้เกิดสิทธิแต่อย่างใด เพราะเป็นสิทธิของนายสรายุทธ์ฯ ที่จะประกอบอาชีพดังกล่าวได้ การที่จะถือว่างนายสรายุทธ์ฯ อาศัยโอกาสระหว่างที่หลักเลียงซัดขึ้นไปก่อให้เกิดสิทธิโดยมิชอบ จึงเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาจากเหตุที่ขอกเวนนั่นเอง ว่าเป็นไปโดยถูกต้องหรือไม่ ซึ่งในกรณีนี้ย่อมได้แก่การพิจารณาว่าการบรรจุเป็นข้าราชการครูนั้นถูกต้องหรือไม่ หรือการพิจารณาว่าเป็นครูตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๔ ฯ หรือไม่ ดังนั้น แม้นายสรายุทธ์ฯได้รับการบรรจุเป็นครู เมื่อ ๕ ม.ค. ๕๑ หลังจากศาลพิพากษาว่าเป็นคนหลักเลียงซัดขึ้นแล้วก็ตามก็ยังคงได้รับสิทธิไม่ต้องส่งตัวเข้ากองประจำการ เว้นแต่พื้นฐานการยกเวนครุเมื่อใดและอายุยังไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์ ก็ให้ส่งตัวเข้ากองประจำการต่อไป ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดกรณีเช่นนี้อีก ภายหลังกมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นคนหลักเลียงซัดขึ้นแล้ว จะต้องดำเนินการส่งตัวเข้ากองประจำการในโอกาสแรกทันทีเว้นแต่ทางฝ่ายต้องการคนไม่มีอัตราว่างบรรจุก็ให้ส่งฯในปีถัดไป

หนังสือ นสร. ที่ กท ๐๔๒๖/๒๐๒๕ ลง ๒๔ เม.ย. ๕๖

เรื่อง ตอบข้อหาหรือการขอยกเว้นครู

ตามที่ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ ขอหาหรือการจะขอยกเว้นครู ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๒ ฯ ของนายพิเชษฐ แซ่โซ้ว ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ๑ ซึ่งวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ฯ รับรองว่าได้มอบหมายให้เป็นอาจารย์ มีหน้าที่สอนนักศึกษาพยาบาล ฯ นั้น

นสร.พิจารณาแล้วเห็นว่าหากนายพิเชษฐ ฯ มีคุณสมบัติและการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูประจำทำการสอนจริง ตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๒ ฯ ก็ขอยกเว้นเรื่องขอยกเว้นครูไปยัง ผวจ. สุรินทร์ ออกใบสำคัญยกเว้นครูให้ไว้เป็นหลักฐานได้ ทั้งนี้ เป็นอำนาจของ ผวจ.สุรินทร์ ซึ่งทางวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ฯ ต้องเป็นผู้ส่งรายชื่อครูซึ่งจะได้รับการยกเว้น เสนอต่อ จังหวัดให้พิจารณา ก่อน เดือน เม.ย. ไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน

๒.๖ นักศึกษาของศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ

๒.๗ นักศึกษาของศูนย์ฝึกการบินพลเรือนของกระทรวงคมนาคม

บุคคลตาม ม.๑๔ (๖) และ(๗) เมื่อเข้าเป็นนักศึกษาของสำนักศึกษานั้นๆแล้วก็ขอยกเว้นได้ เป็นหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จะแจ้งจังหวัดภูมิตำนาทหาร

๒.๘ บุคคลที่ได้สัญชาติเป็นไทยโดยการแปลงสัญชาติ

เจ้าหน้าที่จะทราบตั้งแต่ไปลงบัญชี ฯ แล้ว และจัดการให้โดยเจ้าตัวไม่ต้องดำเนินการใดๆ

๒.๙ บุคคลซึ่งได้รับโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไปหรือเคยถูกศาลพิพากษาให้กักกัน

โทษจำคุก (รายละเอียดเกี่ยวกับโทษ จะบรรยายเมื่อถึงเรื่องบทกำหนดโทษ)

๑. ถือเอาคำพิพากษาของศาล โดยไม่คำนึงถึงวันรับโทษจริง

๒. คำพิพากษานั้น ต้องเป็นคำพิพากษาถึงที่สุด

คำพิพากษาของศาล

ถือเอาตามที่ศาลมีคำพิพากษาหลังจากที่มีการเพิ่มโทษหรือลดโทษแล้ว

คำพิพากษาถึงที่สุดเมื่อใด

๑) เมื่อศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาและคู่ความไม่ได้อุทธรณ์ หรือพ้นกำหนดเวลาอุทธรณ์แล้ว แต่ในคดีที่มี คำพิพากษาให้ประหารชีวิต คดีจะยังไม่ถึงที่สุดจนกว่าศาลอุทธรณ์จะมีคำพิพากษาขึ้นตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้น

๒) เมื่อมีคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ และคู่ความไม่ได้ฎีกา หรือพ้นกำหนดเวลาฎีกาแล้ว

๓) คำพิพากษาของศาลฎีกา ให้ถือเป็นที่สุด

การกักกัน

กักกันนี้ในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.๑๒๗ เป็นโทษ แต่ในประมวลกฎหมายอาญาได้เปลี่ยนมาเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย ไม่ใช่โทษ วิธีการเพื่อความปลอดภัย มี ๕ ประการคือ

มาตรา ๓๕ “วิธีการเพื่อความปลอดภัย มีดังนี้

๑. กักกัน
๒. ห้ามเข้าเขตกำหนด
๓. เรียกประกันทัณฑ์บน
๔. คุ่มตัวไว้ในสถานพยาบาล
๕. ห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง”

มาตรา ๔๐ “กักกัน คือการควบคุมผู้กระทำความผิดคดีนิสสัยไว้ในเขตกำหนด เพื่อป้องกันการกระทำความผิด เพื่อคัดนิสสัย และเพื่อฝึกหัดอาชีพ”

หลักเกณฑ์ที่จะกักกัน (มาตรา ๔๑ ประมวลกฎหมายอาญา)

๑. เป็นผู้กระทำความผิดคดีนิสสัย มี ๒ ประการคือ

๑.๑ เคยถูกกักกันมาแล้ว

๑.๒ เคยถูกจำคุกมาหลายครั้งแล้ว คือ เคยถูกศาลพิพากษาให้จำคุกไม่ต่ำกว่า ๖ เดือนมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ครั้ง ในความผิดที่ระบุไว้ใน มาตรา ๔๑ (๑) ถึง (๘)

๒. ภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันพ้นโทษหรือพ้นจากการกักกัน ได้กระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งตาม มาตรา ๔๑(๑) ถึง (๘) อีกจนศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกไม่น้อยกว่า ๖ เดือน ศาลอาจถือว่าผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดคดีนิสสัย และจะพิพากษาให้กักกันมีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปีและไม่เกิน ๑๐ ปีก็ได้

ความผิดที่ผู้กระทำได้กระทำในขณะที่อายุยังไม่เกิน ๑๗ ปีนั้นมิให้ถือว่าเป็นความผิดที่จะนำมาพิจารณากักกันตามมาตรา

ถ้ามีคำพิพากษาให้กักกันก็ยกเว้นได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงระยะเวลาที่ถูกกักกัน

๓. การแจ้งพื้นฐานะยกเว้นหรือผ่อนผัน

มาตรา ๑๕

“บุคคลซึ่งพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๑๓(๑) และ มาตรา ๑๔(๑)(๒)(๓)(๕)(๖) หรือ (๗) มาตรา ๒๗(๒) หรือ มาตรา ๒๘(๓) ให้แจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนเองอยู่หรือทำการประจำ ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่พ้นจากฐานะเช่นนั้นและให้นายอำเภอออกใบรับให้ ถ้าผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ที่อำเภออื่น ให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งแจ้งต่อไปยังนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของผู้นั้น”

มาตรา ๑๕ ถูกยกเลิกและใช้ข้อความใหม่แทนโดย พ.ร.บ.รับราชการทหาร ฉบับที่ ๔

บทที่ ๔

การลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ

.....
การลงบัญชีทหารกองเกิน ได้บัญญัติไว้ใน หมวดที่ ๓ ตั้งแต่มาตรา ๑๖ ถึง มาตรา ๒๑ ซึ่งมีหัวข้อที่จะศึกษาค้างนี้

๑. การลงบัญชีทหารกองเกินในกรณีปกติ
๒. การประกาศให้มาลงบัญชีทหารกองเกิน
๓. การลงบัญชีทหารกองเกินในกรณีตกค้าง
๔. การลงบัญชีทหารกองเกินใหม่
๕. ผู้ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องลงบัญชีทหารกองเกิน
๖. ผู้ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องไปแสดงตนที่อำเภอ

เกี่ยวกับการลงบัญชีทหารกองเกินนี้ มีกฎกระทรวงออกมา ๑ ฉบับ คือกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๐ และมีบันทึกข้อตกลงระหว่างกระทรวงกลาโหมกับกระทรวงมหาดไทย ฯ กำหนดการปฏิบัติไว้ด้วย คือ

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๔๐ (พ.ศ.๒๕๑๖)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๘๗

.....
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๘๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติรับราชการทหาร(ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๑๖ และมาตรา ๑๕ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๘๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงร่วมกันไว้ดังนี้

ข้อ ๑ การลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๕ ให้ผู้ขอลงบัญชียื่นใบแสดงตนเพื่อขอลงบัญชีทหารกองเกิน พร้อมด้วยสูติบัตร หรือบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ลงบัญชี ต่อนายอำเภอท้องที่ในกรณีที่มีผู้แจ้งแทนตามมาตรา ๑๖ วรรคสอง หรือมาตรา ๑๕ วรรคสาม ให้ผู้แจ้งแทนปฏิบัติเช่นเดียวกับผู้ขอลงบัญชี

การลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๕ ให้ผู้ขอลงบัญชี หรือผู้แจ้งแทน นำใบสำคัญหรือใบรับแล้วแต่กรณี ของผู้ขอลงบัญชีมามอบคืนให้นายอำเภอท้องที่เพื่อทำลายด้วย

ข้อ ๒ เมื่อนายอำเภอท้องที่ได้รับใบแสดงตนเพื่อขอลงบัญชีทหารกองเกิน และตรวจสอบเอกสารหลักฐานเห็นว่าถูกต้องแล้วให้รับลงบัญชีทหารกองเกินและออกใบสำคัญมอบให้ผู้ขอลงบัญชีรับไปในกรณีที่ไม้อาจออกใบสำคัญให้ทันที ให้ออกใบรับให้ไปพลางก่อน พร้อมกับนัดให้มารับใบสำคัญภายหลัง

ข้อ ๓ การลงบัญชีทหารกองเกินของสามเณรเปรียญตามมาตรา ๒๑(๑) ให้นายอำเภอ
ท้องที่ไปจัดทำที่วัดหรือสำนักสงฆ์ โดยให้สามเณรเปรียญ กรอกข้อความตามรายการในใบแสดงตนเพื่อ
ขอลงบัญชีทหารกองเกิน และออกใบสำคัญให้สามเณรเปรียญรับไป

ข้อ ๔ การลงบัญชีทหารกองเกินของผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างควบคุม หรือคุมขัง ของเจ้าพนักงาน
ตามมาตรา ๒๑(๒) ให้นายอำเภอท้องที่ ส่งใบแสดงตนเพื่อขอลงบัญชีทหารกองเกิน ไปให้เจ้าพนักงานผู้
ควบคุมหรือคุมขัง เพื่อให้ผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างควบคุมหรือคุมขัง กรอกข้อความตามรายการในใบแสดงตน
เพื่อขอลงบัญชีทหารกองเกิน

เมื่อนายอำเภอท้องที่ตรวจสอบเอกสารหลักฐานเห็นว่าถูกต้องแล้ว ให้รับลงบัญชีทหารกองเกิน
และออกใบสำคัญมอบให้ผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างควบคุมหรือคุมขังรับไป

ข้อ ๕ เมื่อบุคคลตามข้อ ๓ และ ข้อ ๔ กรอกข้อความตามรายการในใบแสดงตนเพื่อขอ
ลงบัญชีทหารกองเกินแล้ว ถ้าปรากฏว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ซึ่งจะต้องลงบัญชีทหารกองเกินในท้องที่อำเภอ
อื่น ให้นายอำเภอท้องที่ ส่งใบแสดงตนเพื่อขอลงบัญชีทหารกองเกินไปยังนายอำเภอท้องที่ที่บุคคลนั้น
จะต้องลงบัญชีทหารกองเกินเพื่อจัดการลงบัญชีทหารกองเกินและออกใบสำคัญให้ เมื่อนายอำเภอ
ท้องที่ดังกล่าว รับลงบัญชีทหารกองเกินและออกใบสำคัญให้แล้ว ให้ส่งบัญชีทหารกองเกิน และ
ใบสำคัญไปยังนายอำเภอท้องที่ที่เป็นผู้ส่งใบแสดงตนเพื่อขอลงบัญชีทหารกองเกินเพื่อให้บุคคลนั้นลง
ลายมือชื่อหรือลงลายพิมพ์นิ้วมือไว้ในบัญชีทหารกองเกิน แล้วมอบใบสำคัญให้บุคคลนั้นรับไป
สำหรับบัญชีทหารกองเกินนั้นให้ส่งคืนไปยังนายอำเภอท้องที่ที่เป็นผู้รับลงบัญชีทหารกองเกิน

ข้อ ๖ ใบแสดงตนเพื่อขอลงบัญชีทหารกองเกิน ใบสำคัญ ใบรับ และ บัญชีทหารกองเกินให้
เป็นไปตามแบบทำยกฎกระทรวงดังนี้

(๑) ใบแสดงตนเพื่อขอลงบัญชีทหารกองเกิน	แบบ สด.๔๔
(๒) ใบสำคัญ	แบบ สด.๕
(๓) ใบรับ	แบบ สด.๑๐
(๔) บัญชีทหารกองเกิน	แบบ สด.๑

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๑๖

พลอากาศเอกทวี จุลละทรัพย์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พ่วง สุวรรณรัฐ

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๕๐ หน้า ๖๔๔ ตอนที่ ๑๖๗ ลงวันที่ ๑๕ ธ.ค. ๒๕๑๖

บันทึกข้อตกลงฯ

ข้อ ๑ เมื่อมีบุคคลมาแสดงตนขอลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ ตามมาตรา ๑๖ หรือ มาตรา ๑๘ ให้นำนายอำเภอรับลงบัญชีทหารกองเกินตาม (แบบ สด.๑) และออกใบสำคัญ ตาม (แบบ สด.๕) ทำขึ้นบันทึกนี้ แต่ถ้าออกใบสำคัญให้ไม่ทัน ให้ออกใบรับตาม (แบบ สด.๑๐) ทำขึ้นบันทึกนี้เป็นหลักฐานแล้วจึงจัดการออกใบสำคัญให้ภายหลังโดยเร็วที่สุดส่วนในท้องที่ใดยังมีได้กำหนดให้เรียกคนให้เข้ารับราชการทหารกองประจำการ เมื่อรับลงบัญชีทหารกองเกินไว้แล้ว ให้ออกแต่ใบรับ (แบบ สด.๑๐) และให้ส่งบัญชีรายชื่อต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ตาม (แบบ สด.๒) ทำขึ้นบันทึกนี้

บุคคลที่รับลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ ให้ส่งบัญชีรายชื่อ ภายในเดือน มกราคมของปีถัดไป เว้นแต่ถ้าคนใดได้ย้ายภูมิลำเนาทหารไปต่างจังหวัด ก่อนกำหนดส่งบัญชี ให้นำนายอำเภอคัดรายชื่อผู้นั้นส่งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อจัดการโอนเป็นรายๆไป ส่วนบุคคลที่รับลงบัญชีตามมาตรา ๑๘ ให้ส่งรายชื่อภายในกำหนดสามสิบวันนับตั้งแต่วันรับลงบัญชีทหารกองเกิน สำหรับบุคคลที่รับลงบัญชีตามมาตรา ๑๕ ให้ส่งบัญชีรายชื่อภายใน สามสิบวัน นับแต่วันที่สุกลิ้นกำหนดวันประกาศของนายอำเภอ

ข้อ ๒ สามเณรเปรียญที่ไม่ต้องไปแสดงตนต่อนายอำเภอ ตามมาตรา ๒๑ (๑) นั้น ให้นำนายอำเภอส่งเจ้าพนักงานไปทำบัญชีรายชื่อที่อารามหรือสำนักสงฆ์ และออกใบรับ ตาม(แบบ สด.๑๐) ส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๑(๒) ให้เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมหรือคุมขังส่งบัญชีรายชื่อ ตาม (แบบ สด.๒) ให้นำ

อำเภอเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินและออกใบสำคัญหรือใบรับให้แล้วแต่กรณี

ทั้งนี้ ถ้าบุคคลใดมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่อำเภออื่น ให้นำนายอำเภอส่งบัญชีรายชื่อไปให้นายอำเภอตามภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

ข้อ ๓ เมื่อมีบุคคลมาแสดงตนเพื่อขอลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ ตามประกาศของนายอำเภอ ตามมาตรา ๑๕ ให้นำนายอำเภอรับลงบัญชีทหารกองเกินตาม (แบบ สด.๑) และปฏิบัติการอย่างอื่นตาม ข้อ ๑ และ ข้อ ๒ โดยอนุโลม ส่วนใบสำคัญหรือใบรับที่ได้ออกให้ไว้แต่เดิมนั้น ให้นำนายอำเภอประกาศยกเลิกเสีย เมื่อได้ออกใบสำคัญหรือใบรับให้แก่ผู้ใดใหม่แล้ว ให้เรียกใบสำคัญหรือใบรับฉบับเดิมคืนมาจัดการทำลายเสียอย่าให้ผู้ใดนำไปใช้ได้อีกต่อไป

๑. การลงบัญชีทหารกองเกินในกรณีปกติ

๑.๑ ผู้ที่มีหน้าที่ต้องไปลงบัญชีทหารกองเกินในกรณีปกติ

มาตรา ๑๖

บรรดาชายซึ่งมีสัญชาติไทย เมื่อมีอายุย่างเข้าสิบแปดปีในพุทธศักราชใด ให้ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินภายในพุทธศักราชนั้น

มาตรา ๑๗ ได้บัญญัติไว้ว่า ชายซึ่งมีสัญชาติเป็นไทย มีหน้าที่ที่จะต้องรับราชการทหาร ซึ่งเป็น

การบัญญัติไว้กว้างๆ จนถึงมาตรา ๑๖ นี้ จึงเป็นการเริ่มต้นปฏิบัติตามพระราชบัญญัติรับราชการทหารอย่างแท้จริง คือเมื่อลงบัญชีทหารกองเกินแล้วก็จะทำหน้าที่และสิทธิต่างๆตามมา ผู้ที่อยู่ในบังคับมาตรานี้คือชาย ที่มีสัญชาติไทย อายุ ย่าง ๑๘ ปี จะเห็นว่ากฎหมายบังคับเฉพาะเพศชายเท่านั้นผู้หญิงไม่เกี่ยวสัญชาตินั้นก็ถือเอาตาม พ.ร.บ.สัญชาติ วิธีนับอายุนับตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารที่เราได้ศึกษามาแล้ว

๑.๒ กำหนดเวลาที่ต้องไปลงบัญชีทหารกองเกินในกรณีปกติ

มาตรา ๑๖ วรรคหนึ่งกำหนดว่า เมื่อมีอายุย่างเข้าสิบแปดปีในพุทธศักราชใดให้ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินภายในพุทธศักราชนั้น หมายความว่า กฎหมายกำหนดให้ไปลงบัญชีทหารกองเกินในกรณีปกติ เมื่ออายุย่าง ๑๘ ปี และให้เวลาในการไปแสดงตนเป็นเวลา ๑ ปี คือเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ ม.ค. จนถึง วันที่ ๓๑ ธ.ค. ของ พ.ศ.ที่บุคคลนั้นมีอายุย่าง ๑๘ ปี

๑.๓. การลงบัญชีทหารกองเกินแทน

มาตรา ๑๖ วรรค ๒

ผู้ใดไม่สามารถไปลงบัญชีทหารกองเกินด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้ไปแจ้งแทน ให้นายอำเภอสอบสวน เมื่อเห็นว่าถูกต้องให้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ ถ้าไม่มีผู้มาแจ้งแทน ให้ถือว่าผู้นั้นหลีกเลี่ยง ชดจั้นไม่มาลงบัญชีทหารกองเกิน

โดยปกติต้องไปแสดงตนด้วยตนเอง เว้นแต่ไม่สามารถไปด้วยตนเองได้จริงๆมาตรา ๑๖ วรรคสอง บัญญัติให้สามารถแจ้งแทนได้โดยให้บุคคลที่บรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้ไปแจ้งแทน

ในกรณี แจ้งแทน ให้นายอำเภอสอบสวน ถ้าเห็นว่าถูกต้องให้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้

ถ้าไม่ไปลงบัญชีภายในกำหนด และไม่มีผู้ไปแจ้งแทน ถือว่าหลีกเลี่ยงชดจั้นไม่ไปลงบัญชี (วรรค ๒) ต้องระวางโทษ ตามมาตรา ๔๔

บุคคลที่บรรลุนิติภาวะ เป็นไปตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คือ

มาตรา ๑๕ บุคคลย่อมพ้นภาวะผู้เยาว์และบรรลุนิติภาวะเมื่ออายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์

มาตรา ๒๐ ผู้เยาว์ย่อมบรรลุนิติภาวะเมื่อทำการสมรส หากการสมรสนั้นได้ทำตามบทบัญญัติมาตรา ๑๔๔๘

มาตรา ๑๔๔๘ การสมรสจะทำได้เมื่อชายและหญิงอายุ ๑๗ ปีบริบูรณ์แล้ว แต่ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ศาลจะอนุญาตให้ทำการสมรสก่อนนั้นก็ได้

สรุป ผู้ที่บรรลุนิติภาวะ

๑. มีอายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ซึ่งต้องนับตาม ป.พ.พ. คือนับถึง วันที่ เดือน ที่เกิด หรือ

๒. ทำการสมรสโดยถูกต้องตามกฎหมาย คือ

๒.๑ ชายและหญิง อายุ ๑๗ ปีบริบูรณ์ ทำการสมรสกัน

๒.๒ ชายและหญิง อายุยังไม่ถึง ๑๗ ปีบริบูรณ์ ทำการสมรสโดยได้รับอนุญาตจากศาล

บุคคลที่เชื่อถือได้ ที่จะแจ้งแทนต้องพิจารณา บิดามารดาหรือญาติใกล้ชิด ซึ่งสามารถตอบคำถามของเจ้าหน้าที่ได้

การตั้งผู้แทนต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือหรือไม่ มาตรา ๑๖, กฎกระทรวงฉบับที่ ๔๐ และบันทึก

ข้อตกลงไม่มีกล่าวถึง โดยปกติวิธีนี้ไม่นิยมทำและไม่ควรทำเนื่องจากจะเกิดความยุ่งยากหลายประการ เช่น คำหนี การสอบสวนสัญญา ฯลฯ แต่ถ้าจำเป็นจริงๆ ก็ต้องพิจารณาเป็นรายๆ ไป

๑.๔ หลักฐานที่ได้จากการลงบัญชีทหารกองเกิน

มาตรา ๑๖ วรรค ๓

เมื่อได้รับการขอลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา นี้ ให้นายอำเภอออกไปสำคัญหรือไปรับให้ผู้ขอลงบัญชีทหารกองเกินไว้เป็นหลักฐานหากใบสำคัญชำรุดหรือสูญหายให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับใบสำคัญใหม่ โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

หลักฐานที่ได้รับจากการลงบัญชีทหารกองเกินคือใบสำคัญ(แบบ สด.๕) เมื่อได้รับไปแล้วหากใบสำคัญชำรุดหรือสูญหายให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับใบสำคัญใหม่โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท เว้นแต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

เหตุสุดวิสัย เป็นไปตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๘ คือ

คำว่า "เหตุสุดวิสัย" หมายความว่า เหตุใดๆอันจะเกิดขึ้นก็ดี จะให้ผลพิบัติก็ดีเป็นเหตุที่ไม่อาจป้องกันได้ แม้ทั้งบุคคลซึ่งต้องประสบหรือใกล้จะต้องประสบเหตุนั้น จะได้จัดการระมัดระวังตามสมควรอันพึงคาดหมายได้จากบุคคลในฐานะและภาวะเช่นนั้น"

ฉะนั้น กรณีเป็นเหตุสุดวิสัย จึงต้องมีการสอบสวน

การแจ้งขอรับใหม่ มาตรา ๔๒ กำหนดให้แจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนอยู่ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่สามารแจ้งได้ มิฉะนั้นจะมีความผิด ต้องระวางโทษ ปรับ ไม่เกิน ๑๒ บาท

๑.๕ กำหนดเวลาเป็นทหารกองเกินของผู้ที่ลงบัญชีทหารกองเกินในกรณีปกติ

มาตรา ๑๖ วรรค ๔

ผู้ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา นี้แล้วให้ถือว่าเป็นทหารกองเกินตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคมของพุทธศักราชถัดไป

เหตุที่ วรรค ๔ กำหนดให้เป็นทหารกองเกิน วันที่ ๑ ม.ค. ของปีถัดไป เนื่องจากปีที่ลงบัญชีอายุของผู้ที่มาลงบัญชียังไม่ครบ ๑๘ ปี บริบูรณ์ ขาดองค์ประกอบของทหารกองเกิน ตาม มาตรา ๔(๒) จึงต้องเป็นทหารกองเกินในวันที่อายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์

๑.๖ หลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบ ในการลงบัญชีทหารกองเกิน

มาตรา ๑๖ วรรคท้าย

การลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและแบบที่กำหนด

ในกฎกระทรวง

หลักเกณฑ์ วิธีการ และการปฏิบัติในการลงบัญชีทหารกองเกินเป็นไปตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๐ ซึ่งจะได้ศึกษารายละเอียดในการปฏิบัติจากวิชาการสถิติ และวิชาการทะเบียนพล

หนังสือ มท. ที่ ๖๗/๒๔๕๔ ลง ๕ มี.ค. ๕๔

กรณีบุคคลที่อยู่นอกประเทศ ให้คนที่อยู่ในประเทศมาลงบัญชีทหารกองเกิน โดยอ้างว่ามาขึ้นทะเบียนเองไม่ได้ ให้เจ้าหน้าที่สอบสวนสัญชาติโดยพิจารณาหลักฐานจาก สูติบัตร ทะเบียนบ้าน พยานบุคคล หลักฐานการแปลงสัญชาติหรือได้สัญชาติตาม พ.ร.บ.สัญชาติ เอกสารสมรส กรณีแวดล้อมอื่นๆ ที่ควรเรียกประกอบการพิจารณา พร้อมด้วยรูปถ่ายติดสำเนา แล้วให้นายอำเภอขึ้นรวบรวมเอกสารการสอบสวนเท่าที่สอบแล้ว เสนอ ผวจ. เพื่อพิจารณาเสนอกระทรวงมหาดไทย(ผ่านกรมตำรวจ) เพื่อส่งการต่อไป เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงรับลงบัญชีทหารกองเกินได้

บุคคลที่อยู่ในประเทศที่มาขอลงบัญชีทหารกองเกินด้วยตนเอง หรือผู้อื่นมาลงบัญชีฯ แทนหากว่ารูปร่างลักษณะหรือใช้คำพูดสำเนียงไม่ชัดเจนมีสำเนียงเป็นคนต่างด้าว ให้นายอำเภอสอบสวนก่อนว่าเป็นผู้อยู่ในระหว่างกองตรวจคนเข้าเมืองวินิจฉัยเรื่องเข้าเมืองอยู่หรือไม่ หากเป็นคนที่กองตรวจคนเข้าเมืองกำลังวินิจฉัยให้ระงับการลงบัญชีฯ ไว้ก่อน เมื่อไม่ปรากฏว่าเป็นบุคคลข้างต้นแต่มีกรณีอันควรสงสัย ให้นายอำเภอดำเนินการสอบสวนสัญชาติตามหลักเกณฑ์และเสนอกระทรวงมหาดไทย

บันทึก สบ.ทบ. ลง ๕ ก.ค.๐๓ ท้ายหนังสือฝ่ายการสถิติ จทบ.ลบ.ที่ ๔๗๕/๐๓ ลง ๑๘ มี.ค.๐๓

บุคคลที่มีมารดาบุญธรรม ต่อมามารดาบุญธรรมได้ทำการสมรสใช้ชื่อสกุลสามี บุคคลนั้นต้องใช้ชื่อสกุลเดิมของมารดาบุญธรรม ฯลฯ ส่วนบิดาลงชื่อบิดาโดยกำเนิดแต่ผู้เดียว ไม่ต้องลงชื่อสามีของมารดาบุญธรรม เพราะไม่ได้เป็นบิดาบุญธรรมด้วย

๒. การประกาศให้ผู้มีอายุถึงกำหนดมาลงบัญชี

๒.๑ การจัดทำประกาศ

มาตรา ๑๗ ในเดือนกันยายนทุกปี ให้นายอำเภอจัดการประกาศให้ผู้ที่มีอายุถึงเขตที่จะต้องลงบัญชีทหารกองเกินไปลงบัญชีทหารกองเกินตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๖

มาตรา ๑๗ บังคับให้นายอำเภอจัดทำประกาศให้ผู้ที่อยู่ในกำหนดที่จะต้องลงบัญชีฯ ไปขอลงบัญชีฯภายในกำหนดซึ่งบางคนอาจหลงลืม หรือบางคนอาจยังไม่ทราบว่าตนจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายเมื่อถึงเดือน ก.ย. ซึ่งใกล้จะหมดเวลาการขอลงบัญชีจึงให้นายอำเภอจัดทำประกาศ เพื่อเป็นการเตือน

๒.๒ การปิดประกาศ

มาตรา ๑๗ วรรค ๒

ประกาศเช่นว่านี้ ให้นายอำเภอปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและ ณ ที่เปิดเผยตามชุมชนนุชนในท้องที่นั้นกับให้นายอำเภอส่งประกาศให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อนำไปแจ้งให้ราษฎรในท้องที่ของตนทราบด้วย

- ถ้าไม่ดำเนินการตามมาตรานี้ จะเอาผิดกับผู้หลักเล็งขจัดขึ้นไม่ได้

๓. การลงบัญชีทหารกองเกินกรณีตกค้าง

๓.๑ ผู้ที่มีหน้าที่ไปลงบัญชีทหารกองเกินกรณีตกค้าง

๓.๒ กำหนดเวลาที่ต้องไปลงบัญชีทหารกองเกินในกรณีตกค้าง

มาตรา ๑๘

บุคคลซึ่งยังมีได้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอพร้อมกับคนชั้นปีเดียวกัน เพราะเหตุใด ๆ ก็ดี ถ้าอายุยังไม่ถึงสี่สิบหกปีบริบูรณ์ ให้ปฏิบัติทำนองเดียวกับมาตรา ๑๖ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ สามารถจะปฏิบัติได้ แต่จะให้ผู้อื่นแจ้งแทนไม่ได้ ถ้านายอำเภอจะเรียกตัวลงบัญชีทหารกองเกิน ก็ยอมทำได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว

ผู้ที่มีหน้าที่ไปลงบัญชีทหารกองเกินกรณีตกค้างได้แก่ผู้ที่มีอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์แล้ว และมีหน้าที่ จะต้องลงบัญชีแต่ยังไม่ได้ลงบัญชีทหารกองเกิน มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่งบัญญัติว่าถ้าอายุยังไม่ถึง ๔๖ ปีบริบูรณ์ หมายความว่า บังคับตั้งแต่อายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ถึง ๔๕ ปีบริบูรณ์ เพราะว่า อายุ ๑๗ ปีบริบูรณ์ต้องไปลงบัญชีตามมาตรา ๑๖ เมื่อไม่ได้ลงบัญชีตามมาตรา ๑๖ ก็คือ อายุเกิน ๑๗ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ถ้าอายุ ๔๖ ปีบริบูรณ์ ก็ไม่มีหน้าที่ที่จะต้องลงบัญชีทหารกองเกินตาม มาตรา ๑๘

กำหนดเวลาที่ต้องไปลงบัญชีทหารกองเกินในกรณีตกค้าง คือต้องไปลงบัญชีทหารกองเกิน ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ สามารถจะปฏิบัติได้ คือ

- ๑ ถ้าการที่ไม่ได้ลงบัญชีเป็นเพราะเหตุสุดวิสัย ระยะเวลา ๓๐ วันนับตั้งแต่วันที่เหตุนั้นหมดไป
  - ๒ ถ้าไม่มีเหตุสุดวิสัยเช่น หลงลืมหรือจงใจต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๑ ม.ค. ของปีที่อายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์
  - ๓ นายอำเภอมีอำนาจเรียกมาลงบัญชีได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงเวลา ๓๐ วันดังกล่าว
- การลงบัญชีกรณีตกค้างจะให้ผู้อื่นแจ้งแทนไม่ได้

๓.๓ หลักฐานที่ได้จากการลงบัญชีทหารกองเกิน กรณีตกค้าง

มาตรา ๑๘ วรรค ๒

เมื่อได้รับการลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้ ให้นายอำเภอออกใบสำคัญ หรือใบรับให้ไว้ เป็นหลักฐาน หากใบสำคัญชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ เพื่อขอรับใบสำคัญใหม่ โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้การชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

หลักฐานที่ได้จากการลงบัญชีทหารกองเกิน กรณีตกค้าง เช่นเดียวกับการลงบัญชีกรณีปกติ

๓.๔ กำหนดเวลาเป็นทหารกองเกินของผู้ที่ลงบัญชีทหารกองเกินในกรณีตกค้าง

มาตรา ๑๘ วรรค ๓

ผู้ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้แล้ว ให้ถือว่าเป็นทหารกองเกินตั้งแต่วันลงบัญชีทหารกองเกิน แต่ถ้มีอายุครบกำหนดปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ตามมาตรา ๓๕ เมื่อได้

มาตรา ๑๘ ถูกยกเลิกและใช้ข้อความใหม่แทน โดย พ.ร.บ.รับราชการทหาร ฉบับที่ ๔

ลงบัญชีทหารกองเกินแล้วให้ปลดเป็นกองหนุนประเภทที่ ๒ ทั้งนี้

ผู้ที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินตาม มาตรา ๑๘ เป็นทหารกองเกินตั้งแต่วันที่ลงบัญชี แต่ถ้ามาลงบัญชีเมื่ออายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์ต้องปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ส่วนรายละเอียดในการปลดจะได้ศึกษาในหมวด ๖

๓.๕ หลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบ ในการลงบัญชีทหารกองเกินกรณีดังกล่าว

มาตรา ๑๘ วรรคท้าย

การลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

หลักเกณฑ์ วิธีการ และการปฏิบัติในการลงบัญชีทหารกองเกิน มีบัญญัติไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๐ และบันทึกข้อตกลง ฯ ซึ่งจะได้ศึกษารายละเอียดในการปฏิบัติ จากวิชาการสถิติ และวิชาการทะเบียนพล

๔. การลงบัญชีทหารกองเกินใหม่

๔.๑ เหตุที่ต้องลงบัญชีทหารกองเกินใหม่

๔.๒ ผู้มีอำนาจประกาศ

๔.๓ กำหนดเวลาในการลงบัญชีทหารกองเกินใหม่

๔.๔ ผู้ที่มีหน้าที่ต้องมาลงบัญชีใหม่

มาตรา ๑๙

เมื่อจำเป็นนายอำเภอมีอำนาจประกาศเรียกบุคคลที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ที่อำเภอ ตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๘ แล้ว ไปแสดงตนเพื่อขอลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ได้ภายในกำหนด ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันประกาศ

เหตุที่ต้องลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ ตามมาตรา ๑๙ คือในกรณีมีเหตุจำเป็น เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม เกิดสงคราม ฯลฯ

ผู้ที่มีอำนาจประกาศเรียก คือ นายอำเภอ

กำหนดเวลาในลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ กฎหมายบัญญัติให้นายอำเภอกำหนดเวลาไว้ ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ประกาศ

ผู้ที่จะต้องไปลงบัญชีใหม่ คือ ผู้ที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ที่อำเภอแล้ว ทั้งผู้ที่ลงบัญชี ฯ ตามมาตรา ๑๖ และผู้ที่ลงบัญชีตาม มาตรา ๑๘ ซึ่งได้แก่

- บุคคลซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกิน ตามมาตรา ๑๖ แล้ว แต่ยังไม่เป็นทหารกองเกิน
- ทหารกองเกิน
- ทหารกองประจำการ
- ทหารกองหนุนทุกประเภท

๔.๕ การปิดประกาศ

มาตรา ๑๕ วรรค ๒

ประกาศเช่นว่านี้ให้นายอำเภอปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและ ณ ที่เปิดเผยตามชุมชนในท้องที่นั้นกับให้นายอำเภอส่งประกาศให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อนำไปแจ้งให้ราษฎรในท้องที่ของตนทราบด้วย

๔.๖ กรณีไม่สามารถไปลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ด้วยตนเองได้

มาตรา ๑๕ วรรค ๓

ผู้ใดไม่สามารถจะไปลงบัญชีทหารกองเกินด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและพอจะเชื่อถือได้ไปแจ้งแทน ถ้าไม่มีผู้แทน ให้ถือว่าผู้นั้นหลีกเลี่ยงชัดเจน

๔.๗ หลักฐานที่ได้รับจากการลงบัญชีทหารกองเกินใหม่

มาตรา ๑๕ วรรค ท้าย

เมื่อได้รับการขอลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา นี้ให้นายอำเภอออกไปสำคัญหรือไปรับ ให้ผู้ขอลงบัญชีทหารกองเกินไว้เป็นหลักฐานตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หากไปสำคัญชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ เพื่อขอรับใบสำคัญใหม่โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละ ๑ บาทแต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัย ก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

๕. บุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องลงบัญชีทหารกองเกิน

มาตรา ๒๐

“บุคคลตามมาตรา ๑๓(๑)และ ๑๓(๓) ให้ยกเว้นไม่ต้องลงบัญชีทหารกองเกิน”

จาก มาตรา ๒๐ บุคคล ๒ ประเภท ไม่ต้องลงบัญชีทหารกองเกิน คือ

๑. บุคคลตาม มาตรา ๑๓ (๑) ได้แก่พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์ หรือที่เป็นเปรียญ และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิทายจีนหรือญวน ที่มีสมณศักดิ์

๒. บุคคล ตาม มาตรา ๑๓ (๓) รายละเอียดตาม มาตรา ๑๓

๖. บุคคลที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องไปแสดงตนเพื่อขอลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ

มาตรา ๒๑

บุคคลดังต่อไปนี้ไม่ต้องไปแสดงตนต่อนายอำเภอตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ หรือ มาตรา ๑๕ คือ

(๑) สามเณรเปรียญ

(๒) ผู้ที่อยู่ในระหว่างควบคุมหรือคุมขังของเจ้าพนักงาน

จากมาตรา ๒๑

ยกเว้นบุคคลบางประเภทไม่ต้องไปแสดงตนเพื่อขอลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอแต่ให้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๐

มาตรา ๒๑ ถูกยกเลิกและใช้ข้อความใหม่แทน โดย พ.ร.บ.รับราชการทหาร ฉบับที่ ๔

บทที่ ๕

การเรียกคนเข้ากองประจำการ

ในบทที่ ๕ นี้จะเป็นการศึกษาบทบัญญัติหมวดที่ ๔ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร ซึ่งมีหัวข้อที่จะศึกษาดังนี้

๑. บุคคลที่อยู่ในกำหนดออกหมายเรียก
๒. จะเรียก เมื่อใด อายุใดบ้าง และกี่ครั้ง
๓. การออกหมายเรียก
๔. การรับหมายเรียก
๕. การประกาศให้ทหารกองเกินมารับหมายเรียก
๖. ผู้ที่รับหมายเรียกต้องเข้ารับการตรวจเลือกตามหมายเรียก

๑. บุคคลที่อยู่ในกำหนดออกหมายเรียก

มาตรา ๒๒ “บุคคลที่อยู่ในกำหนดออกหมายเรียกมาตรวจเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการ นั้น คือ ผู้ที่เป็นทหารกองเกิน”

จากมาตรา ๒๒

๑. มาตรานี้เป็นบทบัญญัติทั่วไปบอกให้ทราบว่า การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ โดยวิธีเรียกมาตรวจเลือกนั้น ต้องเริ่มต้นด้วยการออกหมายเรียก
๒. **หมายเรียก** คือหนังสือของนายอำเภอสั่งให้ผู้ที่มิมีหน้าที่ต้องเข้ารับการตรวจเลือกไป พร้อมกัน ณ สถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง ตามเวลาที่กำหนด เพื่อทำการตรวจเลือก
๓. ผู้ที่จะออกหมายเรียกได้ คือผู้ที่เป็นทหารกองเกินเท่านั้น ผู้ที่ยังไม่เป็นทหารกองเกิน หรือผู้ที่เป็นทหารกองหนุน หรือทหารกองประจำการ จะออกหมายเรียกไม่ได้

๒. จะเรียก เมื่อใด อายุใดบ้าง และกี่ครั้ง

มาตรา ๒๓

“การที่จะเรียกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการเมื่อใด อายุใดบ้าง และกี่ครั้งนั้น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

จากกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕

๑. จะเรียกปีละกี่ครั้ง จะเรียกเมื่อใด

ปีหนึ่งให้เรียกครั้งเดียวระหว่างเดือน เม.ย.กับ พ.ค.เว้นแต่ ร.ม.ว.ก.ห. จะสั่งเป็นอย่างอื่นโดยปกติกระทำในเดือน เม.ย. เพราะเป็นหน้าแล้งสะดวกในการเดินทาง ว่างเว้นจากการทำนาเป็นเวลาปิดภาคเรียนสะดวกที่นิสิต นักศึกษา จะเข้ารับการตรวจเลือก

๒. จะเรียกอายุใดบ้าง

๒.๑ อายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์ในปีที่จะเข้ากองประจำการ ถ้าไม่พอจึงเรียกคนอายุถัดจาก ๒๑ ปี

บริบูรณ์ขึ้นไปตามลำดับ ซึ่งได้แก่อายุ ๒๒,๒๓,๒๔ ฯ เรียกถึงอายุใดพอก็หยุดเท่านั้นและกระทำพร้อมกับการเรียกคนอายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์ ถ้าอายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์แล้วก็เรียกอีกไม่ได้เพราะไม่ใช่ทหารกองเกิน

กรณีเรียกคนอายุถัดจาก ๒๑ ปีบริบูรณ์ขึ้นไปนี้ ถ้าจะมีเกิดขึ้น น่าจะเป็นการที่มีเหตุการณ์พิเศษ ซึ่งต้องการคนมาก เป็นกรณีที่ทหารกองเกินทั่วประเทศ มิไม่พอกับจำนวนที่ทางทหารต้องการ เพราะกรณีคนไม่พอเราจะทราบได้ตั้งแต่ต้นแล้วตั้งแต่การแบ่งเฉลี่ย ซึ่งจะได้ศึกษาจากวิชาการเรียกและส่งผล

๒.๒. ทหารกองเกินที่มีอายุเกินกว่า ๒๑ ปีบริบูรณ์ในปีที่จะเข้ากองประจำการ ซึ่ง

(ก) ยังไม่เคยเข้ารับการตรวจเลือก เช่น

๑. ไม่รับหมายเรียก

๒. รับหมายเรียกแต่ไม่เข้ารับการตรวจเลือก (คนขาดการตรวจเลือกซึ่งยังไม่เป็นคนหลักเลียงชัดเจน)

๓. ลงบัญชีฯ เมื่ออายุเกิน ๒๑ ปี หรือ ๒๑ ปี แต่เข้าตรวจเลือกในปีนั้นไม่ทันซึ่งบุคคลประเภทนี้เมื่อเจ้าหน้าที่รับบัญชีแล้ว จะมอบหมายเรียกให้เข้ารับการตรวจเลือกในคราวถัดไปทันที

ผู้ที่อายุเกิน ๒๑ ปีบริบูรณ์ที่ยังไม่เคยเข้ารับการตรวจเลือกก็ต้องเข้ารับการตรวจเลือกเมื่ออายุ ๒๒ ปี หรือ ๒๓ ปี หรือจนกว่าจะเข้ารับการตรวจเลือก หรือจนกว่าจะอายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์

(ข) เป็นคนหลักเลียงชัดเจน ตาม มาตรา ๓๓ คือ เป็นผู้ที่ได้รับหมายเรียกแล้วแต่ไม่ไปเข้ารับการตรวจเลือกตามกำหนดในหมายเรียก เจ้าหน้าที่ยกเรื่องขึ้นพิจารณาความผิด และศาลพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษบุคคลประเภทนี้ต้องออกหมายเรียกให้มาเข้ารับการตรวจเลือกในปีถัดไป หรือส่งตัวเข้ากองประจำการในปีนั้น

(ค) พันจากรฐานะยกเว้น หรือผ่อนผัน

เมื่อพันจากรฐานะที่รับการยกเว้นหากอยู่ในกำหนดเรียกก็ต้องเข้ารับการตรวจเลือกต่อไป

(ง) คนที่จะได้รับการผ่อนผันตาม มาตรา ๒๕

คนที่จะได้รับการผ่อนผันตาม มาตรา ๒๕ ต้องเรียกเข้ารับการตรวจเลือก และต้องไปแสดงตนเข้ารับการตรวจเลือกทุกปี เว้นแต่จะสละสิทธิผ่อนผันเข้ารับการตรวจเลือกไปจึงไม่เรียก

(จ) เป็นบุคคลจำพวกที่ ๓

เป็นผลจากการตรวจเลือกครั้งก่อนซึ่งคณะกรรมการตรวจเลือกกำหนดให้เป็นคนจำพวกที่ ๓

หนังสือ สม. ที่ (ต่อฉบับ กห. รับที่ ๑๑๕๔/๑๖) ลง ๒๓ ม.ค. ๑๓

๒. สม. ได้พิจารณาแล้ว ขอเรียนชี้แจงดังต่อไปนี้

๒.๑ การตรวจสอบบัญชีตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการของ จังหวัด ข.ศ. ปรากฏว่ามีสิ่งบกพร่องของคณะกรรมการตรวจเลือก ฯ ดังนี้

๒.๑.๑ อำเภอคำเขื่อนแก้วมีหมายเหตุในท้ายบัญชีฯ ว่า “ช่องจำนวนคนที่ส่งเข้า

กองประจำการได้ในช่องคนจำพวกที่ ๑ และช่องรวม ได้หักคนที่ไม่ได้เรียกมาจับสลากออก ๔ คน” และมีสำเนารายงานของอำเภอคำเขื่อนแก้ว เรียงน พวจ.ย.ส.ฯ ว่า จำนวนคนที่มิได้เรียกมาจับสลาก ๔ คนนี้เป็นพระภิกษุ ความผิดพลาดนี้เกิดขึ้นจากคณะกรรมการตรวจเลือกใช้ใบรับรองผลการตรวจเลือกฯ เรียกชื่อเข้าจับสลาก เมื่อจับสลากเสร็จพระภิกษุทั้ง ๔ รูปได้เข้าพบกรรมการตรวจเลือกแล้ว คณะกรรมการตรวจเลือกจึงสั่งให้พระภิกษุทั้ง ๔ รูป มาเข้ารับการตรวจเลือกในปี ๑๗ อีกครั้งหนึ่ง

๒.๒ การพิจารณาข้อบกพร่อง

๒.๒.๑ เรื่องที่คณะกรรมการตรวจเลือกจังหวัด ย.ส. มิได้เรียกพระภิกษุทั้ง ๔ รูป มาจับสลากฯ นับว่าเป็นความบกพร่องของคณะกรรมการที่ไม่ตรวจนับยอดจำนวนคนที่จะต้องจับสลากในบัญชีเรียกฯ กับใบรับรองผลฯ ให้ถูกต้องตรงกันเสียก่อน การเรียกชื่อเข้าจับสลากโดยใช้ใบรับรองผลฯ นั้นย่อมจะเกิดการตกหล่นได้ง่าย เพราะใบรับรองผลฯ มีลักษณะเป็นแผ่นปลิ้ว การที่คณะกรรมการตรวจเลือกจะให้พระภิกษุทั้ง ๔ รูปมาเข้ารับการตรวจเลือกในปี ๑๗ อีกนั้น เห็นว่าจะเรียกมาตรวจเลือกอีกไม่ได้เพราะการที่จะเรียกทหารกองเกินมาตรวจเลือกฯ นั้นมีบัญญัติแห่ง พ.ร.บ.รับราชการทหาร และ กฎกระทรวงฯ ดังนี้

มาตรา ๒๒ .....

มาตรา ๒๓ .....

กฎกระทรวงฉบับที่ ๕ .....

๒.๒.๒ ตามข้อกำหนดใน (๑)และ(๒) ของกฎกระทรวงฉบับที่ ๕ นี้มีความมุ่งหมายว่า การที่จะเรียกทหารกองเกินมาตรวจเลือกตามมาตรา ๒๓ นั้น ให้เรียกผู้ที่มีอายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์ในปีที่จะเข้ากองประจำการ กับให้เรียกทหารกองเกินซึ่งมีอายุ เกินกว่า ๒๑ ปีที่อยู่ในกำหนดเรียกได้ตามที่ระบุไว้ใน (๒) ตั้งแต่ (ก) ถึง (จ) ด้วย ส่วนข้อกำหนดในตอนท้ายของ (๑) ที่ว่า ถ้าไม่พอจึงให้เรียกทหารกองเกินซึ่งมีอายุถัดจากอายุยี่สิบเอ็ดปีบริบูรณ์ขึ้นไปตามลำดับ นั้น มีความมุ่งหมายว่า ถ้าปีใดจำนวนทหารกองเกินที่มีอายุ ๒๑ปีบริบูรณ์ และอายุอื่นที่กล่าวไว้ใน (๒) มีไม่พอ จึงให้เรียกทหารกองเกินที่มีอายุถัดจาก ๒๑ ปีบริบูรณ์ ขึ้นไป(อายุ ๒๒,๒๓ ฯลฯ) ตามลำดับที่ตรวจเลือกมาแล้วมาตรวจเลือกอีก

๒.๒.๓ สำหรับการเรียกฯ ของจังหวัด ย.ส.นี้ได้กำหนดเรียกคนเพียงอายุเดียว(อายุ ๒๑ ปี) กับคนอายุอื่นๆซึ่งอยู่ในกำหนดที่จะเรียกตาม (๒) ของกฎกระทรวงฉบับที่ ๕ ฯ เท่านั้น ฉะนั้น พระภิกษุทั้ง ๔ รูป ซึ่งได้เข้ารับการตรวจเลือกแล้ว แต่คณะกรรมการตรวจเลือกบกพร่องมิได้เรียกมาจับสลาก เพื่อส่งเข้ากองประจำการเมื่อปี ๑๖ นั้น จึงถือได้ว่าได้รับการตรวจเลือกแล้ว จะออกหมายเรียกมาตรวจเลือกอีกไม่ได้ฯลฯ

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๕๘)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๕๗

.....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๕๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงร่วมกันไว้ ดังนี้

ทหารกองเกินซึ่งจะเรียกเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ตามมาตรา ๒๓ คือ

(๑) ทหารกองเกินซึ่งมีอายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์ในปีที่จะเข้ากองประจำการ ถ้าไม่พอจึงให้เรียกทหารกองเกินซึ่งมีอายุถัดจาก ๒๑ ปีบริบูรณ์ขึ้นไปตามลำดับ

(๒) ทหารกองเกินที่มีอายุเกินกว่า ๒๑ ปีบริบูรณ์ ในปีที่จะเข้ากองประจำการ ซึ่ง

- (ก) ยังไม่เคยเข้ารับการตรวจเลือก
- (ข) เป็นคนหลีกเลียงจัดขึ้น ตาม มาตรา ๓๗
- (ค) พ้นจากฐานะยกเว้น หรือผ่อนผัน
- (ง) จะได้รับการผ่อนผันตาม มาตรา ๒๕ หรือ
- (จ) เป็นบุคคลจำพวกที่ ๓

การเรียกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการนี้ ปีหนึ่งให้เรียกครั้งเดียว ระหว่างเดือน เมษายน กับเดือน พฤษภาคม เว้นแต่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จะสั่งเป็นอย่างอื่น

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๘

พลเอก ศ. ธนะรัชต์

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเรือโท สุนาวินวิวัต

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๗๒ ตอนที่ ๔๔ หน้า ๘๔๒ ลงวันที่ ๑๔ มิ.ย. ๒๕๕๘

คำสั่ง ทบ. ที่ ๒๕/๒๕ ผู้ซึ่งมีอายุย่าง ๒๑ ปี และยังไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์ ในปีที่จะต้องเข้า
กองประจำการ แต่ยังมีได้ลงบัญชีฯ ถ้าได้ตัวมาลงบัญชีทหารกองเกิน ให้จัดทำหมายเรียกมอบให้รับไป
ในวันที่ผู้นั้นมาลงบัญชีทหารกองเกิน

ผู้ซึ่งมีอายุเกินกว่า ๒๑ ปีบริบูรณ์ และยังไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์ในปีที่จะต้องเข้ากองประจำการ ซึ่ง
อยู่ในกำหนดเรียกฯ ตามความใน(๒) แห่งกฎกระทรวงฉบับที่ ๕ ให้สัสดีอำเภอหรือสัสดีกิ่งอำเภอจัดทำ
หมายเรียกตามรายชื่อใน สด.๑๖ ที่ได้ทำการตรวจเลือกครั้งสุดท้ายของอำเภอนั้น แล้วส่งมอบหรือมอบ
ให้แก่ผู้รับแล้วแต่กรณี

ถ้าท้องที่ใดทหารกองเกินที่มีอายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์ฯ มิไม่พอ ซึ่งต้องเรียกอายุถัดจากอายุ ๒๑ ปี
บริบูรณ์ขึ้นไปด้วยก็ให้ดำเนินการจัดทำหมายเรียกเช่นเดียวกับ ผู้ที่มีอายุย่าง ๒๑ ปี และส่งมอบแก่ผู้รับ

หนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ ๑๓๗/๒๕๐๖ ลง ๑๓ ก.ย. ๐๖

นช.คำ กิ่งแก้ว ได้รับอนุมัติพักการลงโทษฯลฯ ขณะนี้ได้ไปตรวจเลือกเข้าประจำการเป็น
ทหารบก

เรื่องนี้ กรมราชทัณฑ์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่านักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการพิจารณาพักการลงโทษ
ยังมีสภาพเป็นนักโทษอยู่ การได้รับพิจารณาพักการลงโทษไปอยู่นอกเรือนจำนั้น เป็นการทดสอบจิตใจ
ตามหลักทัณฑวิทยาว่าเมื่อพ้นโทษแล้วจะประพฤติตนเป็นคนดีเข้ากับสังคมได้หรือไม่ ฉะนั้นผู้ได้รับการ
พักการลงโทษจะไปก่อพันธุะใดๆกับผู้ใดไม่ได้ไม่ว่าจะเป็นทางราชการหรือส่วนตัว เพราะเป็นผู้ไม่
อิสระ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขต่างๆ เกี่ยวกับการพักการลงโทษอีกหลายประการ ฯลฯ การที่ผู้ได้รับการ
พักการลงโทษเข้ารับราชการทหารจึงเป็นการปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยหลักการพักการลงโทษ ฉะนั้นเพื่อ
ป้องกันมิให้ผู้ถูกคุมประพฤตินระหว่างพักการลงโทษเข้ารับราชการทหาร จึงขอให้ท่านได้โปรดสั่งเจ้า
พนักงานเรือนจำ ปฏิบัติต่อนักโทษเด็ดขาดที่มีอายุอยู่ในระหว่างการเกณฑ์ทหารหรือผู้ที่ยังไม่เคยถูก
เกณฑ์ทหารดังนี้

๑. นักโทษเด็ดขาด ที่ได้รับการพักการลงโทษคนใดมีอายุอยู่ในระหว่างการเกณฑ์ทหาร หรือยัง
ไม่เคยเกณฑ์ทหาร ก่อนปล่อยตัวให้ทางเรือนจำแจ้งให้ทราบว่าหากได้รับหมายเรียกเข้ารับราชการทหาร
ให้ไปชี้แจงต่อนายอำเภอท้องที่หรือสัสดีท้องที่ ทราบว่าตนยังไม่พ้นโทษ เพราะจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข
การพักการลงโทษอยู่ จึงขอผ่อนผันการคัดเลือกเข้ารับราชการทหารไปพรางก่อนจนกว่าจะพ้นจากการ
พักการลงโทษ และห้ามมิให้สมัครเข้ารับราชการทหารโดยเด็ดขาด

๒. ให้ทางเรือนจำแจ้งไปยังอำเภอท้องที่ผู้ได้รับพักการลงโทษมีภูมิลำเนาอยู่ให้ทราบว่านักโทษ
เด็ดขาด ผู้ได้รับพักการลงโทษ กำลังอยู่ในระหว่างการทดสอบความประพฤติ ยังมีสภาพเป็นนักโทษอยู่
จะรับการคัดเลือกเข้ารับราชการทหารไม่ได้ จนกว่าจะพ้นโทษ ฯลฯ ทั้งนี้ เฉพาะผู้ที่มีอายุอยู่ในระหว่าง
การเกณฑ์ทหาร หรือผู้ที่ยังไม่เคยถูกเกณฑ์ทหารเท่านั้น

หนังสือ มท. ที่ ๐๓๐๕/๓๒๖๕ ลง ๒๕ พ.ค. ๐๗

ด้วยปรากฏว่านักโทษเด็ดขาดผู้หนึ่งในระหว่างได้รับการพักการลงโทษฯ ได้เข้ารับการตรวจ

เลือกตามหมายเรียกของนายอำเภอ ผลการตรวจเลือกถูกเข้ากองประจำการ ฯลฯ ปรากฏตามสำเนาหนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ส่งมาพร้อมกันนี้แล้ว

กระทรวงมหาดไทยได้ตรวจพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามระเบียบ มท. ฉบับลงวันที่ ๒๐ ม.ค.๕๖ เรื่องการพักการลงโทษ นักโทษผู้ได้รับการพักการลงโทษ ยังเป็นผู้อยู่ในระหว่างคุมขังตามคำพิพากษาของศาล หากแต่ปรากฏเป็นผู้มีความประพฤติดี มีความอดสาหะก้าวหน้าในการศึกษาอบรม และการทำงานเป็นผลดี หรือทำความดีความชอบแก่ทางราชการเป็นกรณีพิเศษ จึงได้รับการผ่อนผันจากทางราชการ ไม่ต้องถูกขังอยู่ในเรือนจำ ให้กลับไปอยู่ภูมิลำเนาของตน มีโอกาสประกอบอาชีพเช่นอิสระชน อันเป็นการทดสอบจิตใจตามหลักทัณฑ์วิทิตา หากไปประพฤติผิดเงื่อนไขที่ทางราชการกำหนดไว้ หรือมีพฤติการณ์แสดงว่าอาจก่อกรรมอันมิชอบขึ้น เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจอาจจับกุมตัวส่งกลับคืนให้เรือนจำคุมขังต่อไปตามเดิมได้ ฯลฯ โดยนัยนี้ ตามหลักกฎหมาย ผู้รับการพักการลงโทษยังคงสภาพเป็นผู้ต้องโทษอยู่

ปัญหาเกี่ยวกับทหารกองเกินซึ่งอยู่ระหว่างต้องโทษ หรือได้รับการพักการลงโทษ ไม่ต้องเข้ารับการตรวจเลือกฯนี้ พ.ร.บ.รับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๘๗ ไม่มีบัญญัติไว้ชัดแจ้งมีตามหมวด ๔ มาตรา ๒๗ กล่าวถึงบุคคลที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมาให้คณะกรรมการตรวจเลือกเฉพาะคราวอยู่ ๗ ประเภท ฯลฯ

เมื่อพิจารณาถึงเหตุผลว่า ผู้อยู่ในระหว่างต้องโทษซึ่งมีอายุอยู่ในระหว่างเกณฑ์ทหาร อาศัยบทกฎหมายใดที่ไม่ต้องเข้ารับการตรวจเลือก ฯ เฉพาะกรณีทหารกองเกินต้องโทษเป็นการทำให้ขาดความอิสระเช่นสามัญชน ความจำเป็นในทางกฎหมายบังคับให้ตนไม่สามารถไปเข้ารับการตรวจเลือกได้ กรณีจึงเป็นว่าเพราะความจำเป็นอันเนื่องมาจากกฎหมายบังคับ จึงก่อให้เกิดเหตุสุดวิสัยที่ทหารกองเกินผู้นั้นไม่สามารถรับการตรวจเลือกฯได้ ฯลฯ ดังนั้นทหารกองเกินที่อยู่ในระหว่างต้องโทษ ฯลฯ จึงเป็นผู้อยู่ในข่ายได้รับการยกเว้นไม่ต้องรับราชการทหารไม่ว่าจะโดยเข้ารับการตรวจเลือกหรือสมัคร ฯ

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๓๖(พ.ศ.๒๕๖๖)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๕๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๕ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๕๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงร่วมกันไว้ดังนี้

ข้อ ๑ การเรียกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้น

(๑) สำหรับทหารกองเกินซึ่งมีอายุย่างเข้ายี่สิบเอ็ดปีในพุทธศักราชใด ตามที่ปรากฏรายชื่อในบัญชีทหารกองเกิน ให้นายอำเภอออกหมายเรียกเข้ารับราชการทหารตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม เป็นต้นไป

(๒) สำหรับทหารกองเกินที่อายุเกินกว่า ๒๑ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่อยู่ในกำหนดเรียกมาตรวจเลือก ตาม (๒) ของ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๕๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๕๗ ตามที่ปรากฏรายชื่อในบัญชีทหารกองเกิน และ บัญชีเรียกทหารกองเกินเข้ากองประจำการที่ได้ทำการตรวจเลือกครั้งสุดท้ายเมื่อเสร็จการตรวจเลือกแล้ว ให้นายอำเภอออกหมายเรียกเข้ารับราชการทหารโดยจะส่งหมายเรียกให้หรือจะเรียกให้มารับที่อำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของผู้นั้นก็

ข้อ ๒ ในกรณีที่ทหารกองเกินไปขอรับหมายเรียกเข้ารับราชการทหารด้วยตนเองที่อำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหาร ก่อนมอบหมายเรียกให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสารให้ถูกต้อง และให้ทหารกองเกินนั้นลงลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือไว้ในใบรับ

ทหารกองเกินซึ่งอยู่ในกำหนดที่จะต้องไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกที่อำเภอท้องที่ ที่เป็นภูมิลำเนาทหาร หากไม่สามารถไปรับหมายเรียกด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและพอเชื่อถือได้ไปรับแทน ให้เจ้าหน้าที่สอบสวนและให้บุคคลดังกล่าวให้คำรับรองในการสอบสวนว่าจะมอบหมายเรียกให้แก่ทหารกองเกินผู้นั้นได้

ข้อ ๓ ในกรณีที่ทหารกองเกินซึ่งได้รับหมายเรียกเข้ารับราชการทหารแล้ว ย้ายภูมิลำเนาทหาร ให้นายอำเภอท้องที่ใหม่ เรียกหมายเรียกคืนจากทหารกองเกินผู้นั้น และออกหมายเรียกให้ใหม่ พร้อมกับออกใบรับ แจ้งการย้ายภูมิลำเนาทหาร

ข้อ ๔ หมายเรียกเข้ารับราชการทหารและบัญชีเรียกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ ให้เป็นไปตาม แบบ สด.๑๕ และ สด.๑๖ ท้ายกฎกระทรวง นี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๖

จอมพล ถ. กิตติขจร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเอก ป. จารุเสถียร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๙๐ ตอนที่ ๓๐ หน้า ๕ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๖

๔. การรับหมายเรียก

๔.๑ ผู้ที่มีหน้าที่ต้องไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกที่อำเภอ

๔.๒ กำหนดเวลาในการรับหมายเรียก

มาตรา ๒๕

“ทหารกองเกิน เมื่อมีอายุย่างเข้า ๒๑ ปีใน พุทธศักราชใด ต้องไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกที่อำเภอภูมิลำเนาทหารของตน ภายใน พุทธศักราช นั้น

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๖

ข้อ ๒ ในกรณีที่ทหารกองเกิน ไปรับหมายเรียกเข้ารับราชการทหารด้วยตนเอง ที่อำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหาร ก่อนมอบหมายเรียกให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสารให้ถูกต้อง และให้ทหารกองเกินนั้นลงลายมือชื่อ หรือลายพิมพ์นิ้วมือไว้ในใบรับ

ทหารกองเกินอายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ต้องไปรับหมายเรียกด้วยตนเอง ณ อำเภอภูมิลำเนาทหาร ตั้งแต่ ม.ค.ถึงสิ้น ธ.ค. ของปีที่อายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ตามมาตรา ๒๕ วรรคแรก และ ก่อนมอบหมายเรียกให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสารให้ถูกต้อง และให้ทหารกองเกินนั้นลงลายมือชื่อ หรือลายพิมพ์นิ้วมือไว้ในใบรับ ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๓๖ ข้อ ๒ วรรคแรก

๔.๓ การรับหมายเรียกของผู้ที่พ้นจากฐานะยกเว้นหรือผ่อนผัน

มาตรา ๒๕ วรรค ๒

ทหารกองเกินที่พ้นจากฐานะยกเว้น ตาม มาตรา ๑๔(๓) หรือ การผ่อนผันตาม มาตรา ๒๗(๒) และมาตรา ๒๘(๓) ในพุทธศักราชใดต้องไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกหรือเพื่อจำหน่ายบัญชีเรียกทหารกองเกินตามแต่กรณี ที่อำเภอท้องที่ซึ่งเป็นภูมิลำเนาทหารของตน ภายใน พุทธศักราชนั้น

บุคคลตาม มาตรา ๒๕ วรรค ๒ เมื่อพ้นฐานะยกเว้นหรือผ่อนผันมีหน้าที่ต้องไปแจ้งการพ้นฐานะภายใน ๓๐ วันนับแต่วันพ้นฐานะเช่นนั้นตามมาตรา ๑๕ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ไปแจ้งที่อำเภอท้องที่ที่ตนอยู่ แต่การไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกตาม มาตรา ๒๕ วรรค ๒ บังคับให้ตัวต้องไปรับเองที่อำเภอภูมิลำเนาทหาร เพื่อจำหน่ายบัญชีเรียกทหารกองเกินตามแต่กรณีเริ่มรับได้ตั้งแต่ ม.ค.ถึงสิ้น ธ.ค.ของปีที่พ้นจากฐานะเช่นนั้น

แก้ไขโดย ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๐๐ ลง ๑๓ ธ.ค. ๑๕ ข้อ ๑ ใช้ข้อความใหม่แทนแล้ว

การรับหมายเรียกของทหารกองเกินที่มี อายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์ ยกเว้น มาตรา ๒๕ วรรค ๒ เป็นหน้าที่ของทางราชการจัดส่งให้ถึงที่อยู่หรือจะเรียกให้มารับที่อำเภอก็ได้ ถ้าทาง ราชการไม่ส่งหรือส่งไม่ได้ด้วยเหตุใดๆก็ดี ผู้นั้นไม่มีโทษเพราะไม่มีกฎหมายกำหนดโทษไว้

จาก กฎกระทรวงฉบับที่ ๓๖

ข้อ ๑ (๒) "...ให้นายอำเภอออกหมายเรียกเข้ารับราชการทหาร โดยจะส่งหมายเรียกให้ หรือจะ เรียกให้มารับที่อำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของผู้นั้นก็ได้"

จาก บันทึกข้อตกลง ฯ

ข้อ ๕ "นายอำเภอจะจัดการส่งหมายเรียกไปมอบให้แก่ผู้ถูกเรียก หรือจะเรียกผู้ถูกเรียกมารับ หมายเรียกที่อำเภอท้องที่ซึ่งเป็นภูมิลำเนาทหารของผู้นั้นก็ให้นายอำเภอกระทำได้ตามความเหมาะสม"

๔.๔ การรับหมายเรียกแทน

มาตรา ๒๕ วรรค ๓

ผู้ใดไม่สามารถจะไปรับหมายเรียกด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและพอจะเชื่อถือ ได้ไปรับหมายเรียกแทน ถ้าไม่มีผู้แทนให้ถือว่าผู้นั้นหลีกเลี่ยงชัดเจน"

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๖ ข้อ ๒ วรรค ๒

ทหารกองเกิน ซึ่งอยู่ในกำหนดที่จะต้องไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียก ที่อำเภอที่เป็นภูมิลำเนา ทหารหากไม่สามารถไปรับหมายเรียกด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและพอเชื่อถือได้ไป รับแทน ให้เจ้าหน้าที่สอบสวนและให้บุคคลดังกล่าวให้คำรับรองในการสอบสวนว่าจะมอบหมายเรียก ให้แก่ทหารกองเกินผู้นั้นได้"

๔.๕ กรณีรับหมายเรียกแล้วย้ายภูมิลำเนาทหาร

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๖ ข้อ ๓

ข้อ ๓ ในกรณีที่ทหารกองเกินซึ่งได้รับหมายเรียกเข้ารับราชการทหารแล้วย้ายภูมิลำเนาทหาร ให้นายอำเภอท้องที่ใหม่เรียกหมายเรียกคืนจากทหารกองเกินนั้น และออกหมายเรียกให้ใหม่พร้อมกับ ออกใบรับแจ้งการย้ายภูมิลำเนาทหาร

หนังสือ มท. ที่ ๐๓๑๓/ว.๓๗๑ ลง ๒๔ ส.ค. ๑๕

ด้วยได้มีการประชุมพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับการส่งหมายเรียกเข้ารับราชการทหารร่วมกัน ระหว่าง ผู้แทนของ กท.และมท. ที่ประชุมได้ตกลงรับหลักการและมีมติให้ดำเนินการ โดยกำหนดวิธีปฏิบัติ เกี่ยวกับการส่งหมายเรียกเข้ารับราชการทหาร ขึ้นไว้เป็นหลักปฏิบัติ ซึ่งมีรายละเอียดปรากฏในเอกสารที่ ส่งมาด้วยแล้ว

นอกจากนี้ กท. ยังได้เสนอแนะข้อปฏิบัติซึ่งจะต้องขอความร่วมมือ จาก มท.ดังต่อไปนี้

๑. การตรวจสอบทะเบียนราษฎรเพื่อค้นหาที่อยู่ของผู้ถูกเรียกที่ยังส่งหมายไม่ได้ เมื่อมีการขอ ตรวจสอบทะเบียนบ้าน ตามที่กำหนดในวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งหมายเรียกฯ ขอให้เจ้าหน้าที่ทะเบียน

ราษฎรเป็นผู้ตรวจสอบ แล้วแจ้งให้สัสดีอำเภอทราบ เพื่อดำเนินการติดตามส่งหมายให้ต่อไป

๒. ในกรณีที่ทหารกองเกินเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือ ตาย ซึ่งต้องมีการบันทึกหรือจำหน่าย ทะเบียนบ้านกรณีเดียวกันนี้ทางบัญชีทหารก็ต้องบันทึกหรือจำหน่ายด้วยเช่นเดียวกัน จึงขอให้ นายอำเภอสั่งการให้เจ้าหน้าที่ทั้ง ๒ ฝ่าย ได้ประสานงานกัน เพื่อดำเนินการบันทึกหรือจำหน่ายให้ ถูกต้องตรงกันด้วย

๓. การส่งหมายเรียกเข้ารับราชการทหารนี้เป็นหน้าที่และอยู่ในความรับผิดชอบของ ทาง มท. และในวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งหมายเรียกฯ นี้ มีแบบพิมพ์ซึ่งจะต้องใช้ในกรณี ๒ แบบ คือ แบบหนังสือของนายอำเภอเรียกตัวผู้ถูกเรียกให้มารับหมายเรียก ที่กำหนดไว้ในวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการ ส่งหมายเรียกฯ ข้อ ๑ และแบบบัตรเรียกตัวเพื่อให้มารับหมายเรียกฯ ตามข้อ ๑.๕ ดังนั้น แบบ พิมพ์ทั้ง ๒ แบบนี้จึงขอให้เจ้าหน้าที่ ของ มท. เป็นผู้จัดพิมพ์ขึ้น

๔. การเรียกเจ้าบ้านตามที่กำหนดไว้ในวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งหมายเรียกฯ ข้อ ๑.๕ นั้น หากจะ ขอให้ทางอำเภอเรียกเจ้าบ้านโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖ แห่ง พ.ร.บ.ทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๔๕๕ เพื่อมา ชี้แจงความถูกต้องของตัวบุคคลในทะเบียนบ้านนั้นประการหนึ่ง และได้ประโยชน์ในการค้นหาตัวผู้ถูก เรียกอีกประการหนึ่งด้วย ดังนั้นในกรณีนี้ จึงขอให้อยู่ในดุลยพินิจของนายอำเภอที่จะพิจารณาดำเนินการ ตามที่เห็นสมควร ฯลฯ

๕. การประกาศให้ทหารกองเกินมารับหมายเรียก

มาตรา ๒๖

“ ในเดือนตุลาคมทุกปีให้นายอำเภอจัดประกาศให้ทหารกองเกินที่มีอายุอย่างเข้า ๒๑ ปี ใน พุทธศักราชนั้น ไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกที่อำเภอ ตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๒๕

ประกาศเช่นว่านี้ให้นายอำเภอปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและ ณ ที่เปิดเผยตามชุมชนนุชนในท้องที่ นั้น กับให้นายอำเภอส่งประกาศให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อนำไปแจ้งราษฎรในท้องที่ของตนทราบด้วย

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๑๘/๒๕๐๑

พ.ร.บ.รับราชการทหาร ม.๒๖ บัญญัติให้ประกาศให้ทหารกองเกินไปแสดงตนเพื่อรับ หมายเรียกที่อำเภอ ตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๒๕ เป็นข้อกำหนดเพื่อให้การเป็นไปตาม มาตรา ๒๕ จึง ต้องได้ประกาศตามนี้เสียก่อน จึงจะมีการจัดขึ้นอันเป็นความผิด ตาม มาตรา ๔๔ ได้ ถ้าฟ้องโจทก์ บรรยายแต่ว่าจำเลยไม่ไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียก แต่ไม่ได้บรรยายว่า ได้ประกาศตามมาตรา ๒๖ แล้ว ก็ไม่เป็นฟ้องที่สมบูรณ์ แม้จำเลยรับสารภาพก็ลงโทษไม่ได้ ฯลฯ

ผู้รับหมายเรียกต้องเข้ารับการตรวจเลือกตามหมายเรียก

มาตรา ๒๖

“ทหารกองเกินซึ่งถูกเรียก ต้องมาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกตามกำหนด นั้น โดยนำใบสำคัญทหารกองเกินบัตรประจำตัวประชาชน ประกาศนียบัตรหรือหลักฐานการศึกษามาแสดง ด้วย ถ้าไม่มา หรือมาแต่ไม่เข้ารับการตรวจเลือกหรือไม่อยู่นกว่าการตรวจเลือกจะแล้วเสร็จ ให้ถือว่าทหารกองเกินนั้นหลีกเลี่ยงขัดขืน ไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือก เว้นแต่ ฯลฯ

จาก มาตรา ๒๖

มาตรานี้เป็นบทบังคับให้ผู้รับหมายเรียกต้องเข้ารับการตรวจเลือกตามกำหนดในหมายเรียกถ้าไม่ไปมีความผิด ต้องระวางโทษ ตาม มาตรา ๔๕ ส่วนการยื่นหลักฐาน แม้ไม่เอาไปก็ไม่ต้องรับโทษ แต่จะถูกตัดสิทธิในการลดวันรับราชการในกองประจำการ

ผู้ที่ได้รับการผ่อนผัน ไม่ต้องเข้ารับการตรวจเลือกตามหมายเรียก

มาตรา ๒๖ (๑)

ข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยปัจจุบันทันด่วน ให้ไปราชการอันสำคัญยิ่ง หรือไปราชการต่างประเทศโดยคำสั่งของเจ้ากระทรวง

มาตรา ๒๖ วรรคท้าย

“กรณีตาม(๑) ฯลฯ ต้องได้รับการผ่อนผันเฉพาะคราวจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือผู้ซึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย”

- ข้าราชการที่ได้รับคำสั่งของผู้บังคับบัญชา โดยปัจจุบันทันด่วน ให้ไปราชการอันสำคัญยิ่ง หมายถึงราชการภายในประเทศซึ่งมีความสำคัญมาก

- ข้าราชการซึ่งต้องไปราชการต่างประเทศโดยคำสั่งเจ้ากระทรวง บุคคลประเภทนี้ต้องได้รับการผ่อนผันจากกระทรวงมหาดไทยเฉพาะคราว

กรณี ซึ่งต้องได้รับการผ่อนผันเฉพาะคราว จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือผู้ซึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย ได้มีพระราชกฤษฎีกามอบอำนาจให้ ผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจทำการแทนในนามรัฐมนตรีได้ด้วย คือ พระราชกฤษฎีกามอบอำนาจในการผ่อนผันตาม มาตรา ๒๖ ฯ ให้ ผู้ว่าราชการจังหวัด ทำการแทน พ.ศ.๒๕๐๕

มาตรา ๔ “อำนาจในการผ่อนผันตามมาตรา ๒๖ แห่ง พ.ร.บ.รับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๕๗ ให้ ผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจทำการแทนในนามรัฐมนตรีได้ด้วย “

มาตรา ๒๖ (๒) นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

วรรคท้าย “กรณี ตาม(๑)(๒)(๓)หรือ(๔) ต้องได้รับการผ่อนผันเฉพาะคราวจากรัฐมนตรี

ว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือผู้ซึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย”

กฎกระทรวงซึ่งออกตามความใน มาตรา ๒๗(๒) ได้แก่ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐(พ.ศ.
๒๔๕๘)

มี ๒ กรณี คือ

กรณีที่ ๑ อยู่ในความปกครองทั้งฝ่ายวิชาการและความประพฤติของผู้ดูแลนักเรียนไทยของ
รัฐบาลไทยในประเทศนั้นๆ

กรณีที่ ๒ นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ โดยได้รับอนุญาตจาก
กระทรวงมหาดไทย

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๔๕๘)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๕๗

.....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๕๗
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงร่วมกันไว้
ดังนี้

นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ และไม่ต้องมาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการ
ตรวจเลือกตามกำหนดหมายเรียก ตาม มาตรา ๒๗(๒) คือ

(๑) นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศโดยอยู่ในความปกครองทั้งฝ่ายวิชาการ และ
ความประพฤติของผู้ดูแลนักเรียนไทยของรัฐบาลไทยสำหรับประเทศนั้นๆ

(๒) นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ โดยได้รับอนุญาตจากกระทรวงมหาดไทย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ เม.ย. ๕๘

พลเอก ส. ธารณะ

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พลเรือโท สุนาวินวิวัต

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๒ หน้า ๘๗๖ ตอนที่ ๔๔ ลง ๑๔ มิ.ย. ๕๘

มาตรา ๒๗ (๓)

ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานที่ราชการหรือโรงงานอื่นใดในระหว่างที่มีการรบ หรือการสงคราม อันเป็นอุปสรรคในการรบหรือการสงคราม และอยู่ในความควบคุมของกระทรวงกลาโหม

มาตรา ๒๗ วรรคท้าย

“กรณีตาม (๑) (๒) (๓) หรือ(๔) ต้องได้รับการผ่อนผันเฉพาะคราวจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือผู้ซึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย”

คำว่าอยู่ในความควบคุมของกระทรวงกลาโหมไม่จำเป็นต้องเป็นหน่วยงานของ กท. อาจเป็นของเอกชน ถ้าเกิดสงคราม กท.อาจเข้าควบคุมให้ผลิตให้ทางราชการทหาร

มาตรา ๒๗(๔)

“บุคคลซึ่งกำลังปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยทหารในราชการสนาม”

มาตรา ๒๗ วรรคท้าย

“กรณี ตาม(๑)(๒)(๓)หรือ(๔) ต้องได้รับการผ่อนผันเฉพาะคราวจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือผู้ซึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย”

การขอผ่อนผัน กท. แจ้ง มท. มท.แจ้ง ผวจ.

มาตรา ๒๗(๕)

“เกิดเหตุสุดวิสัย”

การที่จะทราบว่าเป็นเหตุสุดวิสัยต้องทำการสอบสวนข้อเท็จจริง จึงไม่มีการผ่อนผันล่วงหน้าสำหรับกรณีเหตุสุดวิสัย

มาตรา ๒๗(๖)

“ไปเข้าตรวจเลือกที่อื่น”

การไปเข้าตรวจเลือกที่อื่นตามมาตรา ๒๗(๖) นี้ ข้าพเจ้ามีความเห็นว่าเป็นกรณีตามมาตรา ๓๒ แต่มีผู้ให้ความเห็นแย้งว่าการไปเข้าตรวจเลือกที่อื่นตามมาตรา ๒๗(๖) ไม่น่าจะเป็นกรณีตามมาตรา ๓๒ เพราะจะเป็นการบัญญัติซ้ำซ้อน โดยท่านผู้นั้นมีความเห็นว่าการไปเข้ารับการตรวจเลือกที่อื่นตามมาตรา ๒๗(๖) เป็นกรณีที่ทหารกองเกินซึ่งได้รับหมายเรียกไปแล้ว แต่เมื่อถึงวันตรวจเลือกตามหมายเรียกเกิดเหตุจำเป็นอย่างมากไม่สามารถไปเข้ารับการตรวจเลือกที่อำเภอภูมิลำเนาทหารได้ จึงไปเข้ารับการตรวจเลือกที่อำเภอที่ตนเองกำลังอยู่ในท้องที่ แต่ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยเพราะการจะไปเข้ารับการตรวจเลือกที่อื่นนอกจากที่กำหนดในหมายเรียกจะต้องเป็นกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติไว้ชัดเจนเกี่ยวกับ หลักเกณฑ์ และรายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติ ซึ่งก็มี กรณีเดียวคือตามมาตรา ๓๒ ประกอบกับบันทึกข้อตกลง ฯ ข้อ ๑๓(๓) ซึ่งกำหนดการปฏิบัติของคณะกรรมการตรวจเลือก ในกรณีบุคคลซึ่งได้รับการผ่อนผันตามมาตรา ๒๗(๖) ว่าเป็นกรณีตามมาตรา ๓๒

มาตรา ๓๒

“ถ้าปรากฏว่าทหารกองเกินซึ่งมีอายุเกิน ๒๑ ปีบริบูรณ์และยังไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์ ในปีที่จะเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ไปทำมาหาเลี้ยงชีพในท้องที่อำเภออื่น และนายอำเภอท้องที่เป็นผู้มีอำนาจได้ส่งหมายเรียกไปยังนายอำเภอท้องที่ที่ผู้นั้นไปอยู่มอบแทนให้ เมื่อได้รับหมายเรียกแล้วแต่ไม่สามารถจะไปตามหมายนั้นได้เพราะไม่มีค่าพาหนะ หรือจะไปไม่ทันผู้นั้นต้องรีบชี้แจงต่อนายอำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ เมื่อนายอำเภอท้องที่นั้นสอบสวนได้ความจริง ก็ให้เข้ารับการตรวจเลือกพร้อมกับคนในอำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ แต่ถ้าไม่สามารถส่งเข้ารับการตรวจเลือกในอำเภอท้องที่นั้นได้ ก็ให้นายอำเภอรีบจัดส่งผู้นั้นไปรับการตรวจเลือกยังอำเภอท้องที่ใกล้เคียงตามที่เห็นสมควร”

จาก มาตรา ๓๒

๑. ทหารกองเกินซึ่งอายุเกิน ๒๑ ปีบริบูรณ์และยังไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์ ในปีที่จะเข้ารับราชการทหารกองประจำการไปทำมาหาเลี้ยงชีพในท้องที่อำเภออื่น (วรรคแรก)

๒. นายอำเภอท้องที่ผู้มีอำนาจได้ส่งหมายเรียกไปยังนายอำเภอท้องที่ที่ผู้นั้นไปอยู่มอบแทนให้ เมื่อได้รับหมายเรียกแล้วแต่ไม่สามารถจะไปตามหมายนั้นได้เพราะไม่มีค่าพาหนะหรือจะไปไม่ทัน (วรรคแรก)

ในกรณีที่รับหมายเรียกที่อำเภอภูมิลำเนาทหาร แล้วไปทำมาหาเลี้ยงชีพในท้องที่อำเภออื่นไม่เข้ามาตรานี้ เพราะทหารกองเกินทราบกำหนด วัน เวลา และสถานที่ตรวจเลือกดีแล้วเป็นหน้าที่ที่จะต้องเข้ารับการตรวจเลือกตามหมายเรียก แต่กรณี ตามมาตรา ๓๒ เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการส่งหมายโดยมอบให้นายอำเภอท้องที่ที่ทหารกองเกินไปอยู่มอบแทน ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้ไปไม่ทันได้

๓. ผู้นั้นต้องรีบชี้แจงต่อนายอำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ (วรรคแรก)

๔. เมื่อนายอำเภอท้องที่นั้นสอบสวนได้ความจริง ก็ให้เข้ารับการตรวจเลือกพร้อมกับคนในอำเภอที่ไปอยู่ แต่ถ้าไม่สามารถส่งเข้ารับการตรวจเลือกในอำเภอนั้นได้ ก็ให้นายอำเภอรีบจัดส่งผู้นั้นไปรับการตรวจเลือก ยังอำเภอท้องที่ใกล้เคียงตามที่เห็นสมควร (วรรคแรก)

๕. ให้นายอำเภอท้องที่ที่รับเข้าตรวจเลือกแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่ออกหมายเรียก (วรรคท้าย)

มาตรา ๒๗(๓)

“ป่วยไม่สามารถจะมาได้ โดยให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้ มาแจ้งต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก”

เมื่อเสร็จการตรวจเลือกแล้วนายอำเภอจะทำการสอบสวน ถ้าเป็นความจริงก็ไม่ใช่เป็นการหลีกเลี่ยงจัดขึ้น การเจ็บป่วยนั้น ถ้าผู้ป่วยไม่รู้สึกรู้สึกตัวไม่ได้จัดคนไปแจ้งต่อคณะกรรมการตรวจเลือกหรือหากคน

ไปแจ้งแทนไม่ได้ อาจเข้าเหตุสุจริตได้

มาตรา ๓๒ ถูกยกเลิกและใช้ข้อความใหม่แทนโดย พ.ร.บ.รับราชการทหาร(ฉบับที่ ๔) พ.ศ.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๒๕/๒๕๐๗

จำเลยเป็นทหารกองเกินได้รับหมายเรียกให้ไปให้คณะกรรมการตรวจเลือก คัดเลือกเข้ารับราชการทหาร ถึงวันคัดเลือกจำเลยป่วยจึงให้บิดาไปแจ้งต่อคณะกรรมการแทน ด้วยความเข้าใจผิดของบิดาได้ไปแจ้งต่อสัสดีอำเภอ โดยเชื่อว่าเป็นบุคคลที่ควรรับแจ้ง แม้ความจริงจะปรากฏว่าสัสดีอำเภอมิใช่กรรมการคัดเลือกก็ตาม ก็ไม่ใช่ความผิดของจำเลย จึงเอาผิดแก่จำเลยฐานหลีกเลี่ยงการเกณฑ์ทหารไม่ได้ ฯลฯ

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่าจำเลยจงใจหลีกเลี่ยงไม่มาให้คณะกรรมการทำการคัดเลือกจริง ข้อแก้ตัวของจำเลยที่ว่าป่วยนั้นฟังไม่ได้ พิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตาม พ.ร.บ.รับราชการทหาร มาตรา ๒๗ มาตรา ๔๕ ให้จำคุกจำเลย ๖ เดือน

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้วฟังว่า จำเลยป่วยไม่สามารถมาให้คณะกรรมการคัดเลือกและได้ให้บิดาแจ้งต่อคณะกรรมการแล้วแต่บิดาจำเลยไม่ได้แจ้งต่อคณะกรรมการ จะปรับเป็นความผิดของจำเลยยังไม่ถนัด จึงถือว่าหลีกเลี่ยงชัดเจนไม่ได้ พิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้น ให้ยกฟ้องโจทก์

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ได้ความจำเลยขึ้นทะเบียนเป็นทหารกองเกิน และได้ทราบกำหนดตามความหมายเรียกให้ไปตรวจคัดเลือกเข้ารับราชการทหารฯ แต่จำเลยไปไม่ได้ เจ้าหน้าที่จึงแทงว่าขาด และเชื่อว่าลวงหนี จึงแจ้งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีแก่จำเลย โดยจำเลยนำสืบว่าจำเลยไม่ได้ไปให้คณะกรรมการตรวจเลือกตามกำหนดก็เพราะจำเลยเป็นไข้หวัดใหญ่ ได้แจ้งให้บิดาทราบเพื่อไปแจ้งแก่คณะกรรมการแล้ว ไม่ได้เจตนาหลีกเลี่ยงการเกณฑ์

ได้พิเคราะห์แล้วนอกจากจำเลยสาบานตัวบิกความว่าป่วย ไม่สามารถไปให้คณะกรรมการคัดเลือกได้แล้วยังมีหลักฐานการตรวจรับรองของแพทย์มาแสดงว่าจำเลยป่วยเป็นไข้หวัดจริง โดยมี พ.อ.พนม บุญนิยม นายแพทย์ปริญญาผู้ตรวจร่างกายจำเลย และออกใบรับรองมาบิกความประกอบอีกไม่มีเหตุให้สงสัยว่านายแพทย์พนม จะบิกความช่วยเหลือจำเลยแต่อย่างใดฯฯ และความปรากฏต่อไปว่าก่อนวันคัดเลือก ๒ วัน นายนุช บิดาจำเลยได้นำใบตรวจรับรองของแพทย์ไปแจ้งให้ จ.ส.อ.กพงษ์ มณีอินทร์ สัสดีอำเภอบางเลน ทราบ ว่าจำเลยป่วย เกรงว่าจะมาคัดเลือกไม่ได้ จ.ส.อ.พงษ์ฯ พยานโจทก์ ก็บิกความรับรองว่านายนุชได้มาแจ้งเช่นนี้จริง และความปรากฏตามคำบิกความของนายเลอเดช เจษฎาฉัตร นายอำเภอบางเลนว่า ตามความเข้าใจของประชาชนทั่วไปว่า เจ้าหน้าที่การเกณฑ์ทหารได้แก่นายอำเภอและสัสดีอำเภอ และยังมีความเห็นต่อไปว่าเมื่อบุตรป่วยเจ็บมาให้คณะกรรมการตรวจเลือกไม่ได้ ได้แจ้งต่อสัสดีอำเภอไว้ก็เป็นการสมควรแต่สำหรับรายนี้บิดาจำเลยเป็นผู้ใหญ่บ้าน ควรจะได้แจ้งต่อนายอำเภอในทำนองว่าควรจะต้องรู้ว่าใครเป็นกรรมการคัดเลือกเท่านั้น ได้พิเคราะห์แล้วเห็นว่าการ

ที่ใครจะเป็นกรรมการตรวจเลือก ปรากฏว่า ผวจ.มีคำสั่งแต่งตั้งเป็นปีๆ ของแต่ละปี จะพึงหวังให้ผู้ใหญ่ บ้านรู้ว่าใครเป็นกรรมการคัดเลือกของปีนั้นบ้างเป็นเรื่องยากสักหน่อย แต่อย่างไรก็ดีความปรากฏว่า จำเลยได้แจ้งการเจ็บป่วยให้นายนุช บิดาทราบ เพื่อให้แจ้งคณะกรรมการคัดเลือก ตามพ.ร.บ.ฯ มาตรา ๒๗(๗) แล้ว และนายนุช ก็ได้แจ้งให้ จ.ส.อ.พงษ์ ฯ สัตติอำเภอ ตามความเข้าใจของตนว่าเป็นบุคคลที่ควรรับแจ้งได้ ตามความรู้สึกของคนทั่วไปแล้วเช่นนี้แม้ความจริงปรากฏว่าจ.ส.อ.พงษ์ ไม่ใช่คณะกรรมการคัดเลือกก็ตามก็ไม่ใช่ความผิดของจำเลย จึงเอาผิดแก่จำเลยในฐานะหลีกเลี่ยงการเกณฑ์ทหาร ไม่ได้ ฎีกาใจทักฟังไม่ขึ้น

บันทึกข้อตกลง ฯ

ข้อ ๑๓ บุคคลที่ไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือก ตามมาตรา ๒๗ นั้น ให้คณะกรรมการตรวจเลือกปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับบุคคลที่ไม่มาตามมาตรา ๒๗ (๑) (๒) (๓) และ (๔) นั้น ให้บันทึกไว้ในบัญชีช่งหมายเหตุแล้วแต่กรณี

(๒) สำหรับบุคคลที่มาไม่ได้ ตามมาตรา ๒๗ (๕) นี้ ให้จำหน่ายบัญชีว่าขาดไว้ก่อนแล้วมอบให้นายอำเภอจัดการสอบสวนตามทางการ

(๓) สำหรับบุคคลที่ปรากฏว่าไปเข้าตรวจเลือกที่อำเภออื่น ตามมาตรา ๓๒ นั้น ให้บันทึกไว้ในบัญชีช่งหมายเหตุ

(๔) สำหรับบุคคลที่ป่วยไม่สามารถมาได้นั้นให้สอบสวนปากคำผู้แทนไว้ให้ชัดแจ้ง และให้บันทึกไว้ในบัญชีช่งหมายเหตุว่าเป็นคนจำพวกที่ ๓ ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๓๗ (พ.ศ.๒๕๑๖) ไปพลางก่อน แล้วมอบให้นายอำเภอจัดการสอบสวนตามทางการ เมื่อสอบสวนได้ความจริงจึงให้ปฏิบัติ เช่นคนจำพวกที่ ๓ แต่ไม่นับครั้งให้

คำพิพากษา

(อัยการจังหวัดสุราษฎร์ธานี โจทก์

นายพานิช เพชร จำเลย)

๑๗๑

ในการตรวจเลือก ฯ มีการโวยวายขึ้นว่าจะไม่ได้รับความเป็นธรรมเนื่องจากมีผู้เสียเงินให้แก่คณะกรรมการตรวจเลือก แล้วจะถูกกันออกไปไม่ต้องร่วมจับสลากด้วย จึงมีการขอให้เลื่อนการจับสลากออกไป และในจำนวนผู้ที่ต้องเข้าจับสลากทั้งหมด ๔๘ คน ซึ่งมีจำนวนรวมอยู่ด้วยนั้นคงมีเพียง ๒ คนซึ่งเป็นพระภิกษุที่ยอมเข้าจับสลาก

คดีนี้ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด ตาม พ.ร.บ.ฯ มาตรา ๔๕ จำคุก ๓ เดือน

จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็น จำคุก ๒ เดือน จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า

คดีมีปัญหาข้อกฎหมายตามฎีกาของจำเลยว่า ความผิดตาม พ.ร.บ.รับราชการทหาร ฯ มาตรา ๒๗ ประกอบ มาตรา ๔๕ มีองค์ประกอบความผิดที่ต้องกระทำโดยมีเจตนาพิเศษเพื่อจะไม่ให้เข้ารับราชการทหารกองประจำการตาม พ.ร.บ. ดังกล่าวด้วย การกระทำของจำเลยจึงไม่ครบองค์ประกอบความผิดหรือไม่ พิเคราะห์แล้วเห็นว่า มาตรา ๒๗ แห่ง พ.ร.บ.รับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๕๗ เป็นบทบังคับให้ทหารกองเกินมา และให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ตามหมายเรียกของนายอำเภอจนเสร็จสิ้นกระบวนการในการตรวจเลือกนั้น กรณีจึงมีบทบัญญัติซึ่งเป็นข้อสันนิษฐานของกฎหมายให้ถือว่าผู้ที่มาแต่ไม่เข้ารับการตรวจเลือก อันรวมถึงการไม่เข้ารับการตรวจเลือกให้ครบกระบวนการในการตรวจเลือก เช่น ไม่ยอมจับสลาก อันเป็นวิธีการขั้นตอนสุดท้ายในการตรวจเลือกตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ ๓๗(พ.ศ.๒๕๑๗)๑๗๑ ข้อ ๖ ดังจำเลยในคดีนี้ เป็นผู้หลีกเลี่ยงขัดขืนไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกด้วย ทั้งนี้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้นั้นจะมีเจตนาหลีกเลี่ยงขัดขืนหรือมีเจตนาพิเศษเพื่อจะไม่ให้เข้ารับราชการทหารกองประจำการด้วยหรือไม่

ด้วยเหตุนี้มาตรา ๔๕ ซึ่งจัดได้ว่าเป็นบทกำหนดโทษของมาตรา ๒๗ และมาตราอื่นอีกบางมาตราจึงได้มีบทบัญญัติที่อาจแยกพิจารณาต่างหากจากกันได้เป็น ๒ ตอน คือบทบัญญัติตอนแรกมีข้อความเช่นเดียวกับข้อความในมาตรา ๒๗ ที่ไม่ถือเจตนาหลีกเลี่ยงขัดขืน หรือเจตนาพิเศษอื่นใดเป็นองค์ประกอบของความผิดซึ่งประสงค์จะลงโทษ และบทบัญญัติตอนหลังสำหรับกรณีการหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนด้วยประการใดๆ นอกจากกรณีตามมาตรา ๒๗ ที่ต้องมีเจตนาพิเศษเพื่อจะไม่ให้เข้ารับราชการทหารกองประจำการเป็นองค์ประกอบของความผิดซึ่งประสงค์จะลงโทษด้วย ฉะนั้น จึงถือไม่ได้ว่าเจตนาพิเศษเพื่อจะไม่ให้เข้ารับราชการทหารกองประจำการเป็นองค์ประกอบความผิด ตาม พ.ร.บ.รับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๕๗ มาตรา ๒๗ ประกอบ มาตรา ๔๕ ฎีกาจำเลยฟังไม่ขึ้น

อย่างไรก็ตามที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลย ๓ เดือน และศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้

โทษ ลงเหลือจำคุก ๒ เดือน แต่ไม่รอกการลงโทษตามที่จำเลยอุทธรณ์ แม้จะมีผลทำให้คดีต้องห้ามฎีกา ในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๘ และจำเลยจึงมิได้ฎีกา ขอให้รอกการลงโทษด้วยนั้น ศาลฎีกาก็ยังคงมีอำนาจที่จะพิพากษาลงโทษจำเลยให้เหมาะสมแก่ความผิดได้ ซึ่งศาลฎีกาเห็นว่า พฤติการณ์แห่งคดีถือได้ว่ามีเหตุอันควรปรานีแก่จำเลยตาม ปอ. มาตรา ๕๖ จึงสมควรรอกการลงโทษให้แก่จำเลย

มาตรา ๕๖ ประมวลกฎหมายอาญา

ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกและในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อน แต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ เมื่อศาลได้คำนึงถึง อายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญาการศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิดหรือเหตุ

อันอันควรปรานีแล้วเห็นเป็นการสมควร ศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่รอกการกำหนดโทษไว้ หรือกำหนดโทษแต่รอกการลงโทษไว้แล้วปล่อยตัวไปเพื่อให้โอกาสผู้นั้นกลับตัว ภายในระยะเวลาที่ศาลจะได้อำนาจ แต่ต้องไม่เกิน ๕ ปี นับแต่วันที่ศาลพิพากษา โดยจะกำหนดเงื่อนไข เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของผู้นั้นด้วยหรือไม่ก็ได้

ขอให้ท่านพิจารณาคำพิพากษาที่กล่าวแล้วเปรียบเทียบกับ คดี เกาะยาว ดังนี้

คดีทั้ง ๒๓ จำนวน ศาลพิจารณาคำพิพากษารวมกัน เพื่อความสะดวกในการพิจารณา

คดีทั้ง ๒๓ จำนวน โจทก์ ฟ้องในทำนองเดียวกันว่า เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๒ จำเลยได้มา ให้คณะกรรมการทำการตรวจเลือกแล้ว และเมื่อคณะกรรมการตรวจเลือกได้เรียกชื่อจำเลยทั้ง ๒๓ คน เพื่อจับสลาก จำเลยทั้ง ๒๓ คนได้บังอาจหลีกเลี่ยงขัดขืนไม่ทำการจับสลาก เหตุเกิดที่ตำบล ฯลฯ

จำเลยทั้ง ๒๓ คน ให้การปฏิเสธ

ทางพิจารณาได้ความว่า ในวันดังกล่าว ทหารกองเกินซึ่งต้องรอจับสลากมีประมาณ ๘๐ คน และทางราชการต้องการทหารกองประจำการ ๑๗ คน

ในวันเกิดเหตุเมื่อทางคณะกรรมการตรวจเลือกเรียกชื่อทั้งหมดประมาณ ๘๐ คนแล้วก็มีเสียงโห่ร้อง ไม่มีการขานรับ คณะกรรมการตรวจเลือกจึงเรียกชื่อซ้ำอีกครั้ง แต่ก็ไม่มีมีการขานรับเช่นเดิมประธานกรรมการตรวจเลือกพยายามชี้แจงว่าการกระทำดังกล่าวผิดกฎหมาย ก็ไม่เชื่อฟัง แต่ได้ส่งตัวแทนมาขึ้นข้อเสนอให้คณะกรรมการตรวจเลือกตามตัวทหารกองเกินที่ขาดไม่มามีรายชื่มาให้มารับการตรวจเลือกพร้อมกันด้วย ให้การตรวจเลือกวันดังกล่าวเป็นโมฆะและให้สอบสวนคณะกรรมการตรวจเลือก โดยอ้างว่าคณะกรรมการตรวจเลือกกระทำการทุจริต

ประธานคณะกรรมการตรวจเลือก ได้ชี้แจงว่าการไปตามตัวทหารกองเกินที่ขาดไม่มามีรายชื่มาให้รับหน้าที
ของคณะกรรมการตรวจเลือกการที่จะให้การตรวจเลือกวันดังกล่าวเป็นโมฆะก็ทำไม่ได้เพราะผิด

กฎหมาย ส่วนเรื่องการสอบสวนคณะกรรมการตรวจเลือกก็เป็นเรื่องของผู้บังคับบัญชาที่จะพิจารณาตั้ง การ ทหารกองเกินที่ไม่ยอมฟังคณะกรรมการตรวจเลือกจึงได้เรียกชื่ออีก ๑ ครั้งก็ไม่มาเข้าจับสลากอีกแต่ กลับขอตรวจสอบรายชื่อทหารกองเกินที่ต้องเข้ารับการตรวจเลือกประจำปี ๒๕๓๒ โดยอ้างว่ามีบางคน ไม่มารายงานตัวเข้ารับการตรวจเลือก เมื่อตรวจสอบแล้วก็ไม่ปรากฏว่ามีรายชื่อของบุคคลที่กล่าวอ้าง ทหารกองเกินที่ต้องจับสลากเกิดความไม่พอใจ ฯลฯ

จำเลยนำสืบว่า ในวันเกิดเหตุทหารกองเกินมารายงานตัว ๑๑๗ คน แต่ผ่านการตรวจร่างกายรอ จับสลาก จำนวน ๖๔ คน ซึ่งมีจำเลย ๒๓ คนรวมอยู่ด้วย และทางราชการต้องการเพียง ๑๗ คนแต่ตาม ประกาศของทางราชการมีรายชื่อทหารกองเกินที่ต้องเข้ารับการตรวจเลือกในวันเกิดเหตุ ๑๔๒ คน และ ทหารกองเกินบางคนซึ่งรับหมายเรียกแล้วไม่มารายงานตัว และคณะกรรมการตรวจเลือกก็ไม่ได้เรียกชื่อ แต่อย่างไรโดยได้มีการจ่ายเงินให้คณะกรรมการตรวจเลือก การที่จะให้จำเลยกับพวกจับสลากไปก่อนจะ ทำให้จำเลยกับพวกได้รับความเสียหายเพราะโอกาสที่จะเข้ากองประจำการมีมากขึ้น ต่อมาเวลา ประมาณ ๑๖ นาฬิกา เสธ. ทภ.๔ ได้เดินทางมายังสถานที่ตรวจเลือก และได้ตรวจบัญชีรายชื่อผู้เข้ารับ การตรวจเลือก ซึ่งปรากฏว่ามี ๑๔๒ คนจริง แต่ไม่มารายงานตัว ๑๕ คน จำเลยกับพวกได้เรียกร้องให้นำ ทหารกองเกินที่ไม่มารายงานตัวให้มารับการตรวจเลือกพร้อมกันด้วย แล้วจำเลยกับพวกจะยอมจับสลาก แต่โดยดี แต่ เสธ.ทภ. ๔ ออกคำสั่งให้จำเลยกับพวกจับสลากไปก่อนแล้วจะนำผู้ที่ไม่มารายงานตัวมา ทำการตรวจเลือกภายหลัง แต่จำเลยกับพวกไม่ยอมเพราะในการตรวจเลือก ปี ๒๕๓๑ ก็เกิดเหตุการณ์ ทำนองเดียวกันนี้มาแล้ว แต่เมื่อทหารกองเกินจับสลากไปก่อนทางคณะกรรมการตรวจเลือกก็ไม่ได้นำ ทหารกองเกินที่ไม่มารายงานตัว มาทำการตรวจเลือกแต่อย่างไร เมื่อตกลงกันไม่ได้ เสธ.ทภ.๔ และ คณะกรรมการตรวจเลือกก็เดินทางกลับส่วนจำเลยกับพวก ยังคงรวมตัวอยู่ที่สถานที่ตรวจเลือกจนถึง วันที่ ๑๑ เม.ย. ๓๒ จึงเดินทางกลับภูมิลำเนา จำเลยกับพวกไม่มีเจตนาหลีกเลี่ยงการรับราชการทหาร แต่เหตุที่ ไม่จับสลากเพราะเห็นว่ามี การทุจริต คำสั่งของคณะกรรมการตรวจเลือกที่ให้จำเลยจับสลากนั้นเป็นคำสั่ง ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

พิเคราะห์ พยานหลักฐาน โจทก์ จำเลยแล้ว ฯลฯ

การตอบคำถามค้านของพยานว่าก่อนหน้าที่จะมีการตรวจเลือกสถิติจังหวัดและสถิติอำเภอจะมี หมายเรียกถึงทหารกองเกินที่ต้องเข้ารับการตรวจเลือก โดยหมายเลขในหมายเรียกจะถือเป็นความลับ คณะกรรมการตรวจเลือกจะไม่ทราบเลขหมายเรียกมาก่อน เมื่อทหารกองเกินมารายงานตัวคณะกรรมการ ตรวจเลือกจะตรวจสอบหมายเรียก และบัตรประจำตัวประชาชนว่าเป็นบุคคลตรงกับที่ได้ประกาศ หรือไม่ และกรรมการตรวจเลือกจะบันทึกเลขหมายเรียก หรือเลขบัตรประจำตัวประชาชนในกรณี ไม่ได้ นำหมายเรียกมา ลงในสค.๑๖ และ สค.๔๓ และให้ผู้นั้นลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือไว้ ต่อมา เมื่อตรวจร่างกายและวัดขนาดแล้วคณะกรรมการจะลงรายการ ในสค.๑๖ และ สค.๔๓ ให้ถูกต้องตรงกัน ให้

คณะกรรมการและประธานกรรมการลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วยแต่ตามแบบ สด.๔๓ เอกสารหมายเลข ๗ (ศาลจังหวัดนครราชสีมา) ซึ่งเป็นรายละเอียดของทหารกองเกินรายนาม นิพนธ์ กุลบัล สปรากฏว่าไม่มีการระบุ เลขที่หมายเรียก และเลขที่บัตรประชาชนของนายนิพนธ์ไว้ ทั้งช่องลายพิมพ์นิ้วมือก็ปรากฏคล้ายกับลอย หมึกป้ายไว้เฉยๆ ทั้งยังมีการแก้ไขส่วนสูง จาก ๑๕๘ ซม. เป็น ๑๖๐ ซม. โดยพยานไม่ได้ลงลายมือชื่อ กำกับไว้ ทั้งพยานก็ไม่แน่ใจว่าได้มีการแก้ไขในวันตรวจเลือกหรือไม่ เนื่องจากพยานในฐานะ ประธานกรรมการตรวจเลือกไม่ได้ลงลายมือชื่อกำกับไว้ จึงมีเหตุที่น่าเชื่อว่า มีทหารกองเกินบางคนไม่มา รายงานตัว

แต่มีการบันทึกรายการในเอกสารว่ามารายงานตัวแต่การวัดรอบอกและส่วนสูง ไม่ได้ขนาดที่ทางราชการ จะเรียกเข้ากองประจำการ หรือลงรายการว่าเป็นโรคต้องห้ามที่ทางราชการจะไม่เรียกเข้ากองประจำการ อันส่อไปในทางให้ความช่วยเหลือทหารกองเกินบางคนไม่ให้ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ จึง เจื่อสมกับข้อต่อสู้ของจำเลยว่ามีทหารกองเกินบางคนไม่มารายงานตัวในวันตรวจเลือกจำเลยจึงไม่ยอม จับสลาก โดยนายนิพนธ์ กุลบัล พยานจำเลยก็เบิกความยืนยันว่าได้รับหมายเรียก แต่ไม่ได้ไปรายงานตัว ในวันตรวจเลือก ลอยเป็นหมึกในช่องลายพิมพ์นิ้วมือใน สด.๔๓ ก็ไม่ใช่ลายพิมพ์นิ้วมือของพยาน สด.๑๖ ซึ่งมีรายชื่อพยานปรากฏอยู่มีการบันทึกรายการในช่องเรียกชื่อว่า “มา” ในช่องตรวจโรค ว่า “ดี” และในช่องคณะกรรมการตรวจเลือกกำหนดว่า “หลบหนีไปก่อนจับสลาก” ล้วนแต่ไม่เป็นความจริง รูปคดีจึงน่าจะเชื่อว่าในวันตรวจเลือกมีทหารกองเกินบางรายไม่มารายงานตัวเข้ารับการตรวจเลือกดังนั้นการ ที่จำเลยทั้ง ๒๓ คนต้องจับสลากเพื่อเข้ารับราชการทหารกองประจำการ จึงเป็นการเลือกปฏิบัติขัดต่อหลัก ความเสมอภาคทางกฎหมายที่คนในชาติทุกคนต้องได้รับการปฏิบัติทางกฎหมายเท่าเทียมกัน การที่ จำเลยทั้ง ๒๓ คนต้องจับสลาก โดยทหารกองเกินบางคนไม่ต้องจับสลากทำให้โอกาสไม่เท่าเทียมกัน จำเลยทั้ง ๒๓ คนจึงมีสิทธิที่จะปฏิเสธการเลือกปฏิบัติดังกล่าวได้ ทั้งข้อเท็จจริงยังฟังได้ว่า จำเลยทั้ง ๒๓ คน ไม่ได้คือแพ่งโดยไม่มีเหตุผล แต่ยังสามารถตั้งตัวแทนเข้าเจรจาต่อประธานกรรมการตรวจเลือก ยื่น ข้อเสนอให้นำทหารกองเกินที่ไม่มารายงานตัวให้มาจับสลากพร้อมกัน การปฏิเสธไม่ยอมจับสลากจึง เป็นเพียงการปกป้องรักษาสิทธิอันชอบธรรมของคนเช่นวิญญูชนพึงกระทำเท่านั้นจึงฟังไม่ได้ว่ามีเจตนา กระทำผิดตามฟ้อง พิพากษายกฟ้อง

หลังจากศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว ทางคณะกรรมการตรวจเลือกทหารในปี ๒๕๓๖ ได้มี หมายเรียกผู้ได้รับการปล่อยตัวทั้ง ๒๓ คนไปรายงานตัวเพื่อตรวจคัดเลือกทหาร ๒๒ คนไม่รับหมายเรียก แต่อีก ๑ คนรับไปเพราะได้รับคำขู่จากกำนันผู้ใหญ่บ้าน ฯ จากกรณีดังกล่าว เป็นปัญหาว่าบุคคลทั้ง ๒๓ คนมีหน้าที่ต้องไปรายงานตัวเพื่อเข้ารับการคัดเลือก ฯ หรือไม่ ซึ่งในปัญหานี้ ทางสำนักงานช่วยเหลือ ประชาชนทางกฎหมายของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และคณะทนาย ซึ่งได้ให้ความ ช่วยเหลือแก่บุคคลในกรณีดังกล่าว ใคร่ขอเสนอความเห็น ว่า บุคคล ทั้ง ๒๓ คน ได้ปฏิบัติตามหมายเรียก ฯ ครบถ้วนในปี ๒๕๓๒ โดยได้ไปรายงานตัวและตรวจเช็กร่างกายทุกประการ ส่วนการที่ได้แย้งทาง ราชการ

เพื่อจะไม่จับสลากนั้น ศาลจังหวัดพังงาได้วินิจฉัย ว่าเป็นสิทธิที่สามารถกระทำได้ ไม่มีเจตนาหลีกเลี่ยง
จัดขึ้นแต่ประการใด

กรณีนี้ไม่เข้ามาตรา ๓๓ เพราะศาลจังหวัดพังงาพิพากษาว่า ไม่มีความคิดถึงที่สุดแล้ว
นอกจากนี้กรณีดังกล่าว ก็มีใช้กรณีผ่อนผันไม่ต้องเรียกหรือไม่ต้องเข้ารับราชการทหาร ซึ่งผู้ได้รับการ
ผ่อนผัน

จะต้องมารับการคัดเลือกเมื่อเหตุแห่งการผ่อนผันได้หมดไป และเมื่อตรวจสอบบทบัญญัติของกฎหมาย
ตาม พ.ร.บ.รับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๕๓ ก็ปรากฏว่าไม่มีบทบัญญัติมาตราใดที่ให้อำนาจแก่ทาง
ราชการที่จะออกหมายเรียก บุคคลดังเช่นกรณี ๒๓ คนนี้ เข้ารับราชการทหารกองประจำการได้อีก ฯลฯ

บทที่ ๖

การตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ

.....

ในบทที่ ๖ นี้จะเป็นการศึกษาบทบัญญัติหมวดที่ ๕ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร ซึ่งมีหัวข้อที่จะศึกษาดังนี้

๑. การกำหนดผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเลือก
๒. คณะกรรมการตรวจเลือก
๓. หน้าที่ของกรรมการตรวจเลือกและวิธีการตรวจเลือก
๔. คณะกรรมการชั้นสูง
๕. หน้าที่ของนายอำเภอท้องที่ที่มีการตรวจเลือก
๖. การผ่อนผันไม่ส่งเข้ากองประจำการในคราวที่มีคนพอ
๗. การปฏิบัติเกี่ยวกับการขอยกเว้นหรือผ่อนผันในวันตรวจเลือก
๘. การส่งคนหลีกเลี่ยงขัดขืนเข้ากองประจำการ
๙. การเข้ารับราชการของทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการ

๑. การกำหนดผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเลือก

มาตรา ๒๘

“ให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กำหนดผู้ดำรงตำแหน่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่า ผู้บัญชาการกองพล เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเลือกและคณะกรรมการชั้นสูง”

จากมาตรา ๒๘ กำหนดให้ ร.ม.ว.ก.ห.กำหนดผู้ดำรงตำแหน่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่า ผบ.พล. เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเลือกและคณะกรรมการชั้นสูง

ตามคำสั่ง กห ที่ ๙๔๘/๑๕ ลง ๓๐ พ.ย.๑๕ มอบอำนาจให้แม่ทัพภาค เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเลือกและคณะกรรมการชั้นสูงในท้องที่แต่ละจังหวัด ภายในเขตท้องที่ของตน

ในกรณีที่ทำเป็น หรือ มีเหตุการณ์พิเศษ ให้ ผบ.ทบ.มีอำนาจสั่งให้แม่ทัพภาค เปลี่ยนแปลงกรรมการตรวจเลือกในบางท้องที่ก็ได้ ตามที่เห็นสมควร

คำสั่ง กห ที่ ๙๔๘/๑๕ มีการแก้ไขเพิ่มเติม ตามคำสั่ง กห ที่ ๙๘๒/๓๖ ลง ๑๕ ต.ค.๓๖ แก้ไขเพิ่มเติมรายชื่อจังหวัดที่มีการเปลี่ยนแปลง ใน ข้อ ๑ และ ข้อ ๒ ของคำสั่ง กห ที่ ๙๔๘/๑๕

๒. คณะกรรมการตรวจเลือก

มาตรา ๒๘ ทวิ

“ ให้ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดตาม มาตรา ๒๘ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจ

แก้ไขโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลง ๑๕ ต.ค.๑๕ ข้อ ๓

เพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลง ๑๕ ต.ค. ๑๕ ข้อ ๒

เลือกขึ้นในท้องที่แต่ละจังหวัด เพื่อทำการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ โดยให้ประกอบด้วยนายทหารสัญญาบัตรซึ่งมียศไม่ต่ำกว่าพันโทหนึ่งคน เป็นประธานกรรมการ นายทหารสัญญาบัตรซึ่งมียศหรือเทียบเท่าไม่สูงกว่าประธานกรรมการไม่เกินสองคน สัสดีจังหวัดหรือผู้แทนหนึ่งคน ซึ่งมีได้ประจำอยู่ในท้องที่จังหวัดที่ตรวจเลือกนั้น และนายทหารสัญญาบัตร ซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้น ๑ สาขาเวชกรรม หนึ่งคนหรือหลายคนเป็นกรรมการ ถ้าไม่อาจแต่งตั้งนายทหารสัญญาบัตรซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะดังกล่าวเป็นกรรมการได้ ก็ให้แต่งตั้งผู้อื่นซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้น ๑ สาขาเวชกรรมแทน

จากมาตรา ๒๘ ทวิ

๑. ผู้ที่ รมว.กท.กำหนด ตาม มาตรา ๒๘ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเลือกขึ้นในท้องที่แต่ละจังหวัด

๒. คณะกรรมการตรวจเลือกประกอบด้วย

๒.๑ นายทหารสัญญาบัตรซึ่งมียศไม่ต่ำกว่าพันโทหนึ่งคน เป็นประธานกรรมการ

๒.๒ นายทหารสัญญาบัตรซึ่งมียศหรือเทียบเท่าไม่สูงกว่าประธานกรรมการไม่เกิน ๒ คน

๒.๓ สัสดีจังหวัดหรือผู้แทนหนึ่งคน ซึ่งมีได้ประจำอยู่ในท้องที่จังหวัดที่ตรวจเลือกนั้น

๒.๔ นายทหารสัญญาบัตรซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้น ๑ สาขาเวชกรรมหนึ่งหรือหลายคนเป็นกรรมการ ถ้าไม่อาจแต่งตั้งนายทหารสัญญาบัตรซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ ดังกล่าวเป็นกรรมการได้ ก็ให้แต่งตั้งผู้อื่นซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบัน ชั้น ๑ สาขาเวชกรรมแทน

๓. หน้าที่ของกรรมการตรวจเลือกและวิธีการตรวจเลือก

มาตรา ๒๘ ทวิ วรรค ๒

หน้าที่ของกรรมการตรวจเลือกและวิธีการตรวจเลือก ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๓๗ (พ.ศ.๒๕๖๖)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๕๗

.....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๘ ทวิ วรรค ๒ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๐๐ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงร่วมกันไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๕๗

(๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๗ (พ.ศ.๒๕๖๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๕๗

ข้อ ๒ ให้คณะกรรมการตรวจเลือก มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการตรวจเลือกโดยแยกหน้าที่กันกระทำได้ดังต่อไปนี้

(๑) ประธานกรรมการตรวจเลือก มีหน้าที่อำนวยความสะดวกและควบคุมการตรวจเลือก ให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และออกเสียงชี้ขาดในกรณีที่เป็นปัญหาในทางปฏิบัติเมื่อคณะกรรมการตรวจเลือกไม่อาจตกลงกันได้ โดยเสียงข้างมากได้ กับให้มีหน้าที่ตรวจสอบการปล่อยทหารกองเกิน พร้อมกับมอบใบรับรองผลการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการตาม (แบบ สด.๔๓) ท้ายกฎกระทรวงนี้ ให้ทหารกองเกินรับไปเป็นหลักฐาน

(๒) กรรมการนายทหารสัญญาบัตร มีหน้าที่

(ก) เรียกชื่อทหารกองเกินซึ่งถูกเรียกมาตรวจเลือก จัดดูแลทหารกองเกินซึ่งตรวจเลือกแล้วให้รวมอยู่เป็นจำพวกป้องกันมิให้ทหารกองเกินซึ่งตรวจเลือกแล้วปะปนกับทหารกองเกินซึ่งยังไม่ได้ตรวจเลือก และรับทหารกองเกินซึ่งคณะกรรมการตรวจเลือกกำหนดให้เข้ากองประจำการ เพื่อนำขึ้นทะเบียนหรือนำตัวส่งนายอำเภอเพื่อออกหมายนัด

(ข) วัดขนาด เก็บยอดเป็นจำพวก ตรวจสอบจำนวนสลาก ควบคุมการทำสลากและอ่านสลากในระหว่างการจับสลาก

(๓) กรรมการสี่สดีจังหวัด มีหน้าที่บันทึกผลการตรวจเลือกในบัญชีเรียก รับเรื่องราวร้องขอในเหตุต่าง ๆ ซึ่งนายอำเภอได้สอบสวนแล้ว เตรียมทำสลากบันทึกผลการจับสลาก และรวบรวมสลากที่จับแล้วไว้เป็นหลักฐานตรวจสอบขึ้นทะเบียน และทำบัญชีคนที่ส่งเข้ากองประจำการ

(๕) กรรมการซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้น ๑ สาขาเวชกรรมมีหน้าที่ตรวจร่างกาย ผู้ที่ถูกเรียกมาตรวจเลือกและออกใบสำคัญให้แก่คนจำพวกที่ ๑ และคนจำพวกที่ ๔ รวมทั้งควบคุมการจับสลาก

“ข้อ ๓ ในการตรวจร่างกาย ให้คณะกรรมการแบ่งคนที่ได้ตรวจเลือกออกเป็น ๔ จำพวก จำพวกที่ ๑ ได้แก่ คนซึ่งมีร่างกายสมบูรณ์ดีไม่มีโรคภัยไข้เจ็บหรือผิดปกติแต่อย่างใด จำพวกที่ ๒ ได้แก่ คนซึ่งมีร่างกายที่เห็นได้ชัดว่าไม่สมบูรณ์ดีเหมือนคนจำพวกที่ ๑ แต่ไม่ถึงทุพพลภาพ คือ

(๑) ตาหรือหนังตาผิดปกติจนปรากฏชัดอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ แม้เพียงข้างเดียว

(ก) ตาเหล่ (Squint)

(ข) ลูกตาสั่น (Nystagmus)

(ค) แก้วตาขุ่น (Cataract)

(ง) กระจกตาขุ่น (Opacity of Cornea)

(จ) หนังตาดก (Ptosis)

(ฉ) หนังตาม้วนเข้า (Entropion)

(ช) หนังตาม้วนออก (Ectropion)

(ซ) ช่องหนังตา (Palpebral Fissure) ทั้งสองข้างกว้างไม่เท่ากันจนดูน่าเกลียด

(๒) หูผิดปกติอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้แม้เพียงข้างเดียว

(ก) ใบหูผิดปกติหรือผิดขนาดปรากฏชัดเจนจนดูน่าเกลียด เช่น ลีบ หรือ เล็ก หรือใหญ่

หรือปี

(ข) ช่องหูมีหนองเรื้อรังและทิ้งแก้วหูทะลุ

(๓) จมูกผิดปกติจนดูน่าเกลียด เช่น ปี หรือแห้ว

(๔) ปากผิดปกติจนดูน่าเกลียด เช่น แห้วหรือผิดปกติจนพูดไม่ชัด

(๕) ช่องปากผิดปกติหรือผิดปกติจนพูดไม่ชัด

(๖) หน้าผิดปกติจนดูน่าเกลียดอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(ก) อัมพาต (Facial Paralysis)

(ข) เนื้อกระตุก (Tics)

(ค) แผลเป็นหรือปานที่หน้า มีเนื้อที่ตั้งแต่ ๑/๔ ของหน้าขึ้นไป หรือยาวมาก

(ง) เนื้องอก (Benign Tumour)

(๗) คอพอก (Simple Goitre)

(๘) ซอกคอหรือซอกรักแร้ติดกัศ

(ธ) อวัยวะเคลื่อนไหวผิดปกติอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ แม้เพียงข้างเดียว

(ก) ข้อติด (Ankylosis) หรือหลวมหลุดง่ายหรือเคลื่อนไหวไม่สะดวกจนทำงานไม่ถนัด

(ข) นิ้วมือหรือนิ้วเท้ามีจำนวนหรือขนาดของนิ้วผิดปกติจนดูน่าเกลียดหรือนิ้วบิดงอจนดูน่าเกลียดหรือจนทำงานไม่ถนัด หรือช่องนิ้วติดกันหรือนิ้วมือด้วนถึงโคนเล็บ

(ค) มือหรือแขนลีบหรือบิดเก

(ง) เท้าหรือขาลีบหรือบิดเก

(๑๐) กระดูกชิ้นใหญ่ผิดปกติจนทำให้อวัยวะนั้นทำงานไม่สะดวกหรือจนดูน่าเกลียด

(๑๑) ไล่เลื่อนลงถุง

จำพวกที่ ๓ ได้แก่ คนซึ่งมีร่างกายยังไม่แข็งแรงพอที่จะรับราชการทหารในขณะนั้นได้ เพราะป่วยซึ่งจะบำบัดให้หายภายในกำหนด ๓๐ วันไม่ได้

จำพวกที่ ๔ ได้แก่ คนพิการทุพพลภาพ หรือมีโรคที่ไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๔๑

การวินิจฉัยลักษณะพิการและโรคต่าง ๆ นั้น ถ้าผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผู้ตรวจยังมีความสงสัย ก็ให้คณะกรรมการตรวจเลือกจัดเข้าไว้ในคนจำพวกที่ ๑ ก่อน

ใบสำคัญที่จะออกให้แก่คนจำพวกที่ ๓ และคนจำพวกที่ ๔ ให้เป็นไปตาม แบบ สด.๔ และแบบ สด. ๕ ทำกฎกระทรวงนี้ เมื่อคณะกรรมการตรวจเลือกลงชื่อแล้วมอบให้กรรมการสถิติจังหวัดไว้เป็นหลักฐาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบต่อไป

บุคคลซึ่ง คณะกรรมการซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมเห็นว่าเข้าอยู่ใน คนจำพวกที่ ๒ จำพวกที่ ๓ หรือจำพวกที่ ๔ ถ้ากรรมการซึ่งมิใช่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมมีความเห็นแย้งร่วมกันสองคน ให้ส่งตัวบุคคลนั้นเข้าตรวจเลือก ร่วมกับคนในจำพวกเดียวกัน ตามความเห็นแย้งของกรรมการซึ่งมิใช่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ถ้าบุคคลนั้นต้องเข้ากองประจำการ ก็ให้กรรมการ ซึ่งมีความเห็นแย้งกันนั้นต่างฝ่ายต่าง ทำคำชี้แจงยื่นต่อกรรมการชั้นสูง ภายในเจ็ดวัน นับแต่วันเสร็จการตรวจเลือกในจังหวัดนั้น

ข้อ ๔ บุคคลซึ่งจะเข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้น ต้องมีขนาดรอบตัวตั้งแต่เจ็ดสิบหก เซนติเมตร ขึ้นไปในเวลาหายใจออกและสูงตั้งแต่หนึ่งเมตรสี่สิบหกเซนติเมตรขึ้นไป

วิธีวัดขนาดนั้น ให้กระทำดังนี้ คือ ให้ยืนตั้งตัวตรงสันเท้าชิดกัน ขนาดสูงให้วัดตั้งแต่ สันเท้าจนสุดศีรษะขนาดรอบตัวให้คล้องแถบเมตรรอบตัวให้ริมล่างของแถบได้ระดับราวนมโดยรอบ วัดเมื่อหายใจออกเต็มที่หนึ่งครั้งและหายใจเข้าเต็มที่หนึ่งครั้ง

ข้อ ๕ วิธีคัดเลือคนั้น ให้เลือกคนจำพวกที่ ๑ ซึ่งมีขนาดสูงตั้งแต่หนึ่งเมตรหกสิบเซนติเมตรขึ้นไปก่อน ถ้ามีจำนวนมากกว่าจำนวนที่ต้องการก็ให้จับสลาก

ถ้าคนจำพวกที่ ๑ ซึ่งมีขนาดสูงตั้งแต่หนึ่งเมตรหกสิบเซนติเมตรขึ้นไปมีไม่เพียงพอกับ จำนวนที่

ต้องการให้เลือกขนาดสูงถึงตรงลงมา ตามลำดับจนพอกับความต้องการ ถ้าเลือกถึงขนาดใดเกินจำนวน
ต้องการ ให้จับสลากเฉพาะขนาดนั้น

ถ้าคนจำพวกที่ ๑ มีไม่พอกับจำนวนที่ต้องการ ให้เลือกจากคนจำพวกที่ ๒ ถ้ายังไม่พอก็ให้
เลือกจากคนที่จะได้รับการผ่อนผัน โดยวิธีเดียวกับที่กล่าวในวรรคหนึ่งและวรรคสอง

คนจำพวกที่ ๓ ให้เรียกมาตรวจเลือกในคราวถัดไป เมื่อคณะกรรมการตรวจเลือก ได้ตรวจ
เลือกแล้วยังคงเป็นคนจำพวกที่ ๓ อยู่รวม ๓ ครั้ง ในหนึ่งครั้ง

ข้อ ๖ การตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการกองประจำการนั้น ถ้ามีจำนวนมากกว่า
จำนวนที่ต้องการก็ให้จับสลาก ผู้ใดจับได้สลากเป็นแผนกทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ หรือ ดำรง
ให้ส่งเข้ากองประจำการแผนกนั้น สลากนั้นให้มีเท่าจำนวนทหารกองเกินที่จะต้องจับสลาก แบ่งเป็น
เครื่องหมายสีแดงอย่างหนึ่งสีดำอย่างหนึ่ง สีแดงให้มีเท่ากับจำนวนที่ต้องการรับเข้ากองประจำการ
นอกนั้นเป็นสีดำ ถ้าในแห่งเดียวกันนั้นจะต้องส่งทหารกองเกินเข้ากองประจำการหลายแผนก ให้เขียน
นามแผนกนั้น ๆ ในสลากเครื่องหมายสีแดงตามจำนวนที่ต้องการ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ ม.ค. ๒๕๑๖

จอมพล ถ. กิตติขจร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม.

พลเอก ป. จารุเสถียร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

บันทึกข้อตกลง ฯ

ข้อ ๑๔ พระภิกษุที่ถูกเข้ากองประจำการ ถ้ารูปใดขอผ่อนผันยังไม่ลาสิกขาในวันตรวจเลือกให้
คณะกรรมการการตรวจเลือกผ่อนผันให้ไปลาสิกขาได้ไม่เกิน ๑๐ วันนับจากวันตรวจเลือกวันสุดท้ายของ
จังหวัดนั้น โดยให้นายอำเภอเป็นผู้ออกหมายนัดเช่นบุคคลตามมาตรา ๓๔

ส่วนผู้ที่ต้องส่งเข้ากองประจำการในวันตรวจเลือกให้สัตติจังหวัด ทำบัญชีรายชื่อตาม (แบบ สด.
๑๘) ทำยบันทึกร่วมกับตัวคนมอบให้ฝ่ายทหารหรือตำรวจรับไปทันที กับให้ชี้แจงไว้ในทำบัญชี
ให้ทราบด้วยว่า ยังมีพระภิกษุที่ผ่อนผันให้ไปลาสิกขาอีกที่รูปเมื่อลาสิกขามาขึ้นทะเบียนกองประจำการ
แล้ว ให้สัตติจังหวัดส่งบัญชีรายชื่อและมอบตัวให้ฝ่ายรับคน

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๕๐ หน้าที่ ๕ ตอนที่ ๓๐(ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ ๒๕ มี.ค.

๑๖ ความในข้อ ๓ นี้ ถูกยกเลิกและใช้ความใหม่แทนแล้วโดย กฎกระทรวงฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ.๒๕๑๘)

ตาม ๕๒ ร.จ. ๘ ตอนที่ ๒๓๗ (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๘

๔. คณะกรรมการชั้นสูง

๔.๑ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการชั้นสูง

๔.๒ คุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นคณะกรรมการชั้นสูง

มาตรา ๒๘ ตริ

“ให้ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดตามมาตรา ๒๘ แต่งตั้งคณะกรรมการชั้นสูงขึ้นในท้องที่แต่ละจังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้แทนหนึ่งคนเป็นประธานกรรมการเจ้าหน้าที่สัสดี ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าสัสดีจังหวัดหนึ่งคน และข้าราชการอื่นซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้าแผนกหรือเทียบเท่าอีกหนึ่งคน เป็นกรรมการ

กรรมการชั้นสูงต้องไม่เป็นบุคคลคนเดียวกับกรรมการตรวจเลือก ๑๑๗

๔.๓ อำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการชั้นสูง

มาตรา ๒๘ ตริ วรรค ๓

คณะกรรมการชั้นสูงมีอำนาจพิจารณาตัดสินกรณีที่มีคำร้อง ตามมาตรา ๓๑ หรือ กรณีที่มีข้อขัดแย้งระหว่างกรรมการตรวจเลือกซึ่งทำคำชี้แจงเสนอขึ้นมา

คำตัดสินของคณะกรรมการชั้นสูงให้เป็นที่สุด”

จากมาตรา ๒๘ ตริ คณะกรรมการชั้นสูงมีอำนาจ คือ

๑. พิจารณาตัดสินกรณีที่มีคำร้อง ตามมาตรา ๓๑

๒. พิจารณาตัดสินกรณีที่มีข้อขัดแย้งระหว่างกรรมการตรวจเลือกซึ่งทำคำชี้แจงเสนอขึ้นมา

การพิจารณาตัดสินคดีที่มีคำร้อง ตาม มาตรา ๓๑

มาตรา ๓๑

“ในคราวตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการนั้น ถ้าผู้ที่ต้องเข้ากองประจำการเห็นว่าคณะกรรมการตรวจเลือกตัดสินไม่ถูกต้องหรือไม่ยุติธรรม ก็ให้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการชั้นสูงได้ แต่ให้ส่งผู้นั้นเข้ากองประจำการก่อน จนกว่าจะได้รับคำตัดสินของคณะกรรมการชั้นสูง”

บันทึกข้อตกลง ข้อ ๑๕

ผู้ที่ต้องเข้ากองประจำการที่ประสงค์จะยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการชั้นสูงตามมาตรา ๓๑ ให้ยื่นตรงต่อคณะกรรมการชั้นสูงทีเดียว ไม่ต้องผ่านผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น

เมื่อได้รับคำร้อง ฯ หรือรายงาน ฯ ให้พร้อมกันพิจารณาตัดสิน

แต่ถ้าเป็นปัญหาเกี่ยวกับโรค หรือความพิการ ต้องให้แพทย์แผนปัจจุบันชั้น ๑ ไม่น้อยกว่า ๓ นายที่มีใช้คณะกรรมการตรวจเลือกซึ่งได้ตรวจผู้นั้นมาแล้ว ตรวจก่อนเสนอความเห็น

กรณีมีข้อขัดแย้งระหว่างกรรมการตรวจเลือก ซึ่งทำคำชี้แจงเสนอขึ้นมา

เป็นไปตาม กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๗ คือ

เพิ่ม โดย ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลง ๑๕ ต.ค. ๑๕ ข้อ ๘

บุคคลซึ่งคณะกรรมการซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมเห็นว่า อยู่ในคนจำพวกที่ ๒ จำพวกที่ ๓ หรือจำพวกที่ ๔ ถ้ากรรมการซึ่งมิใช่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม มีความเห็นแย้งร่วมกันสอง คน ให้ส่งคํานุคคลนั้นเข้าตรวจเลือกร่วมกับคนในจำพวกเดียวกัน ตามความเห็นแย้งของกรรมการซึ่ง มิใช่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ถ้าบุคคลนั้นต้องเข้ากองประจำการ ก็ให้กรรมการที่มีความเห็นแย้ง กันนั้น ต่างฝ่าย ต่างทำคำชี้แจงยื่นต่อกรรมการชั้นสูง ภายใน ๗ วัน นับแต่เสร็จการตรวจเลือกในจังหวัดนั้น

๕. หน้าที่ของนายอำเภอท้องที่ที่มีการตรวจเลือก

มาตรา ๒๘ จัตวา

“ให้นายอำเภอท้องที่ที่มีการตรวจเลือกมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดสถานที่ทำการตรวจเลือก

(๒) จัดเจ้าหน้าที่และเอกสารเกี่ยวกับการตรวจเลือก เพื่อให้คณะกรรมการตรวจเลือก ตรวจสอบได้ในวันตรวจเลือก

(๓) จัดคนซึ่งมาตรวจเลือกให้รวมอยู่เป็นตำบลเพื่อฟังเรียกชื่อ

(๔) สอบสวนบุคคลซึ่งร้องขอในเหตุต่าง ๆ แล้วมอบเรื่องให้คณะกรรมการตรวจเลือกพิจารณา

(๕) ตรวจทานและบันทึกบัญชีเรียกของอำเภอตามผลการตรวจเลือก

(๖) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

จากมาตรา ๒๘ จัตวา

(๑) จัดสถานที่ทำการตรวจเลือก

คำสั่ง ทบ. ที่ ๒๕/๒๕๑๗ ข้อ ๑๔ และ คำแนะนำ กล่าวไว้ทำนองเดียวกัน คือ

การจัดสถานที่ทำการตรวจเลือกอันเป็นหน้าที่ของนายอำเภอ โดยสัสดีอำเภอเป็นเจ้าหน้าที่ ดำเนินการให้มีสถานที่กว้างขวางเพียงพอกับทหารกองเกินที่จะเรียกเข้ามาตรวจเลือก และสะดวกแก่ ปฏิบัติการตรวจเลือก ภายในสถานที่ทำการตรวจเลือกให้ดำเนินการจัดให้มีสิ่งของดังต่อไปนี้ ฯลฯ

(๒) จัดเจ้าหน้าที่และเอกสารเกี่ยวกับการตรวจเลือกเพื่อให้คณะกรรมการตรวจเลือกตรวจสอบ ได้ในวันตรวจเลือก

คำสั่ง ทบ. ที่ ๒๕/๒๕๑๗ ข้อ ๑๔ และ คำแนะนำฯ กล่าวไว้ทำนองเดียวกัน

สัสดีอำเภอรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการตรวจเลือก ดังนี้

- สด.๑๖, สด.๑, สด.๒๐, สด.๓๕, สด.๔๐

- หลักฐานการเพิ่มและจำหน่ายต่างๆ เช่น เรื่องยกเว้นหรือผ่อนผัน คนตกค้างการลงบัญชี ฯ

- เครื่องเขียนแบบพิมพ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

เพิ่ม โดย ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลง ๑๕ ต.ค. ๑๕

คำสั่ง ทบ.ที่ ๑๑๗๓/๒๕ มีสาระเพิ่มเติม คือ

จัดเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน เช่น สอบสวนบุคคลซึ่งร้องขอในเหตุต่างๆ บันทึกบัญชีเรียกของอำเภอมอบหมายเรียกและออกหมายนัดเป็นต้นให้ออกเป็นคำสั่งของนายอำเภอเป็นหลักฐานว่าคนใดทำหน้าที่ใด และประชุมชี้แจงซักซ้อมการลงรายการในเอกสาร และงานในหน้าที่ต่างๆ ที่ต้องปฏิบัติในวันตรวจเลือกให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือทราบโดยละเอียด เพื่อมิให้เกิดการบกพร่องและผิดพลาด

สำเนาคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่นี้ ให้มอบให้ประธานกรรมการตรวจเลือกด้วย

๓. จัดคนซึ่งมาตรวจเลือกให้รวมอยู่เป็นตำบลเพื่อฟังเรียกชื่อ

๔. สอบสวนบุคคลซึ่งร้องขอในเหตุต่างๆ แล้วมอบเรื่องให้คณะกรรมการตรวจเลือกพิจารณา

๕. ตรวจทานและบันทึกบัญชีเรียกของอำเภอตามผลการตรวจเลือก

๖. ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๖. การผ่อนผันไม่ส่งเข้ากองประจำการในคราวที่มีคนพอ

มาตรา ๒๕

“ เมื่อได้คัดคนที่ยกเว้นด้วยเหตุต่าง ๆ ออกแล้ว ถ้ามีจำนวนทหารกองเกินที่จะรับราชการเป็นทหารกองประจำการได้มากกว่า จำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการ ให้ผ่อนผันแก่ประเภทบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลที่จำเป็นต่อหาเลี้ยงบิดาหรือมารดา ซึ่งไร้ความสามารถ หรือพิการทุพพลภาพหรือชรา จนหาเลี้ยงชีพไม่ได้และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู แต่ถ้ามีบุตรหลายคนจะต้องเข้ากองประจำการพร้อมกันคนผ่อนผันให้คนเดียวตามแต่บิดาหรือมารดาจะเลือก ถ้าบิดาหรือมารดาไม่สามารถจะเลือกได้ ก็ให้คณะกรรมการตรวจเลือกพิจารณาผ่อนผันให้หนึ่งคน

(๒) บุคคลที่จำเป็นต่อหาเลี้ยงบุตรซึ่งมารดาตาย หรือไร้ความสามารถ หรือพิการทุพพลภาพ และบุคคลที่จำเป็นต่อหาเลี้ยงพี่หรือน้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่บิดาหรือมารดาซึ่งบิดามารดาตาย ทั้งนี้เมื่อบุตรหรือพี่หรือน้องนั้นหาเลี้ยงชีพไม่ได้ และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู

(๓) บุคคลที่อยู่ในระหว่างการศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้อ้างสิทธิตาม (๑) หรือ (๒) แห่งมาตรานี้ ต้องร้องขอผ่อนผันต่อนายอำเภอท้องที่ก่อนวันตรวจเลือกเข้ากองประจำการ ไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เว้นแต่ในกรณีพิเศษซึ่งไม่ใช่ความผิดของผู้ร้อง และผู้ร้องต้องร้องต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก ตามมาตรา ๓๐ อีกครั้งหนึ่ง นายอำเภอต้องสอบสวนหลักฐานไว้เสียก่อนวันตรวจเลือก เพื่อคณะกรรมการตรวจเลือกจะได้ตัดสินได้ทันที การขอผ่อนผันตาม (๓) ให้ปฏิบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ถ้าไม่สามารถจะผ่อนผันพร้อมกันทั้งสามประเภทได้เพราะจะทำให้คนไม่พอจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการให้ผ่อนผันคนประเภทที่ ๑ และประเภทที่ ๒ รวมกันก่อน ถ้าคนยังเหลือจึงผ่อนผันคนประเภทที่ ๓ ถ้าจำนวนคนในประเภทใดจะผ่อนผันไม่ได้ทั้งหมดต้องให้คนประเภทนั้นจับสลาก

การผ่อนผันตามมาตรานี้เป็นการผ่อนผันในขั้นสุดท้าย ด้วยทบทวนคดีว่า เมื่อได้คัดคนที่ยกเว้นด้วยเหตุต่างๆ ออกแล้วยังมีจำนวนคนที่ส่งเข้ากองประจำการพอ จึงจะผ่อนผันให้บุคคลตามมาตรานี้

สิทธิได้รับการผ่อนผันของบุคคลตาม มาตรา ๒๕ (๑) (๒) และ (๓) นี้มีไม่เท่ากัน กล่าวคือถ้าคนจำพวกที่ ๑ รวมกับคนจำพวกที่ ๒ มีไม่พอกับจำนวนที่ต้องส่งเข้ากองประจำการ ให้เลือกจากคนที่ได้รับการผ่อนผันตามมาตรา ๒๕ ส่งเข้ากองประจำการด้วย ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๓๗ (พ.ศ. ๒๕๑๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๗ ข้อ ๕ วรรค ๓

สำหรับการส่งคนที่ได้รับการผ่อนผันเข้ากองประจำการนั้น ต้องส่งคนที่ได้รับการผ่อนผันตามมาตรา ๒๕ (๓)เข้ากองประจำการก่อน ถ้าไม่พอจึงจะส่งคนที่ได้รับการผ่อนผันตามมาตรา ๒๕ (๑) และ(๒)รวมกัน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๒๕ วรรคท้าย ถ้าจำนวนคนในประเภทใดจะผ่อนผันไม่ได้ทั้งหมด ให้คนประเภทนั้นจับสลาก

บุคคลที่จะได้รับการผ่อนผันตามมาตรา ๒๕ มี ๓ ประเภท ดังนี้

มาตรา ๒๕(๑)

บุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงบิดาหรือมารดา หรือทั้งบิดาและมารดา เมื่อ

๑.๑ บิดาหรือมารดาหรือ ทั้งบิดาและมารดาเป็นคนไร้ความสามารถ ซึ่งคนไร้ความสามารถตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คือ เป็นคนวิกลจริตที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ แต่อย่างไรก็ดี ถ้าเป็นคนวิกลจริตซึ่งศาลยังไม่ได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถและบุตรต้องเลี้ยงดูแล้ว เข้าใจว่าน่าจะอนุโลมเข้าข้อนี้ได้ เพราะความมุ่งหมายของมาตรานี้ คือต้องการให้บุตรได้เลี้ยงดูบิดามารดาไม่ให้หืออดตาย

๑.๒ บิดา หรือ มารดา หรือทั้งบิดาและมารดา พิการทุพพลภาพ

๑.๓ บิดาหรือมารดาหรือทั้งบิดาและมารดา ชราจนหาเลี้ยงชีพไม่ได้ ซึ่งกฎหมายไม่ได้กำหนดเกณฑ์ชราไว้ว่ามีอายุเท่าใดเพราะสุขภาพคนเราไม่เหมือนกัน จึงกำหนดใช้คำกลางๆว่าชราจนหาเลี้ยงชีพไม่ได้เป็นเกณฑ์พิจารณา

หลักเกณฑ์ในการพิจารณา ประกอบด้วย

๑. ต้องเป็นคนหาเลี้ยง และต้องพิจารณาถึงความจำเป็นว่าจำเป็นต้องหาเลี้ยงหรือไม่
๒. ไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดูแทน สำหรับผู้เลี้ยงดูแทน ก็ไม่เจาะจงว่าจะต้องเป็นญาติ จะเป็นใครก็ได้ถ้าสามารถเลี้ยงดูแทนได้ก็ขอผ่อนผันไม่ได้
๓. กรณีมีบุตรหลายคนจะต้องเข้ากองประจำการพร้อมกันผ่อนผันให้คนเดียว แล้วแต่บิดาหรือมารดาจะเลือก ถ้าไม่สามารถเลือกได้ด้วยเหตุใดๆ คณะกรรมการตรวจเลือกจะเป็นผู้พิจารณา

ต้องร้องขอผ่อนผันต่อนายอำเภอท้องที่ก่อนวันตรวจเลือกเข้ากองประจำการไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน เว้นแต่ในกรณีพิเศษซึ่งไม่ใช่ความผิดของผู้ร้อง และผู้ร้องต้องร้องต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวัน ตรวจเลือกตาม ม.๓๐ อีกครั้งหนึ่ง นายอำเภอต้องสอบสวนหลักฐานไว้เสียก่อนวันตรวจเลือก เพื่อ คณะกรรมการตรวจเลือกจะได้ตัดสินได้ทันที

มาตรา ๒๕ วรรคท้าย

ถ้าไม่สามารถจะผ่อนผันพร้อมกันทั้ง ๓ ประเภทได้ เพราะจะทำให้คนไม่พอจำนวนตามที่ฝ่าย ทหารต้องการ ให้ผ่อนผันคนประเภทที่ ๑ และประเภทที่ ๒ รวมกันก่อน ถ้าคนยังเหลือจึงผ่อนผันให้ คนประเภทที่ ๓ ถ้าจำนวนคนในประเภทใดจะผ่อนผันไม่ได้ทั้งหมด ต้องให้คนประเภทนั้นจับสลาก

มาตรา ๒๕ (๒)

เป็นบุคคลซึ่งจำต้องหาเลี้ยง

ก. เป็นบุตรซึ่งมารดาตาย หรือ มารดาไร้ความสามารถ หรือมารดาพิการทุพพลภาพ(มารดาใน ที่นี้คือภริยาของผู้ขอผ่อนผัน) หรือ

ข. พี่หรือน้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมแต่บิดาหรือร่วมแต่มารดาซึ่งบิดาหรือมารดาตาย หลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้การผ่อนผันประกอบด้วย

(๑) บุตร หรือพี่ หรือน้องนั้นหาเลี้ยงชีพด้วยตนเองไม่ได้ ซึ่งอาจเป็นด้วยอายุยังน้อย หรือไร้ ความสามารถ หรือพิการทุพพลภาพอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้

(๒) ไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดูแทน โดยมีความหมายเช่นเดียวกับข้อ ๑ ทุกประการ

การขอผ่อนผันตามข้อ ๒ นี้ ต้องดำเนินการและปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ ๑ ทุกประการ

มาตรา ๒๕(๓) บุคคลที่อยู่ในระหว่างการศึกษตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

กฎกระทรวง

การผ่อนผันเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ

แก่บุคคลซึ่งอยู่ระหว่างการศึกษหรือเรียนรู้

พ.ศ.๒๕๔๕

.....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๕(๓) และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๔๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออก กฎกระทรวงไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗๓ (พ.ศ.๒๕๓๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับ ราชการทหาร พ.ศ.๒๕๔๗

ข้อ ๒ บุคคลซึ่งจะได้รับการผ่อนผันตามมาตรา ๒๕ (๓) คือ

(ก) นิสิตหรือนักศึกษาในสถานศึกษาของรัฐ ที่อยู่ในความควบคุม หรือกำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐ ให้ผ่อนผันเฉพาะผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างการศึกษารับปริญญา สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นระบบเปิดแบบตลาดวิชาหรือไม่ต้องเข้าชั้นเรียน จะต้องมีผลการศึกษาสอบไล่ได้ภาค

ละไม่น้อยกว่าเก้าหน่วยกิตทุกภาคการศึกษาติดต่อกัน เว้นแต่ภาคการศึกษาใดขาดสอบเพราะเหตุสุดวิสัย ซึ่งสถานศึกษาให้การรับรอง

(ข) นิสิต นักศึกษา หรือนักเรียน ในสถานศึกษาเอกชน ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนหรือกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน แล้วแต่กรณี ให้ผ่อนผันเฉพาะผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา หรือระดับปริญญา

(ค) นักเรียนหรือนักศึกษาในสถานศึกษาสาขาอาชีพ หรือสายเฉพาะทางอื่นๆ ที่อยู่ในสังกัดหรือ อยู่ในความควบคุมหรือกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหน่วยงานของรัฐ ให้ผ่อนผันเฉพาะผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาหรือระดับปริญญา

(ง) นักเรียนในสถานศึกษาสายสามัญระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่อยู่ในสังกัดหรืออยู่ในความควบคุมหรือกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหน่วยงานของรัฐ ให้ผ่อนผันจนสำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

กรณีตาม (อ) (ก) ถึง (ค) ให้ผ่อนผันจนบุคคลนั้นมีอายุครบยี่สิบหกปีบริบูรณ์ เว้นแต่นิสิตหรือนักศึกษาวิชาแพทยศาสตร์ ให้ผ่อนผันในระหว่างที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลหรือสถาบันทางแพทย์เพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาเวชกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรมอีกหนึ่งปี ในกรณีตาม (อ) (ง) ให้ผ่อนผันจนบุคคลนั้นมีอายุครบ ยี่สิบสองปีบริบูรณ์

(๒) กรณีการศึกษานอกระบบตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

ผู้เรียนหรือศึกษานอกระบบการศึกษารัฐ ให้ผ่อนผันเฉพาะผู้ซึ่งอยู่ระหว่างการเรียนรัฐหรือศึกษานอกระบบดังนี้

(ก) การศึกษาที่อาจเทียบได้ ในระดับต่ำกว่าปริญญา ให้ได้รับการผ่อนผันจนบุคคลนั้นมีอายุครบ ยี่สิบสองปีบริบูรณ์

(ข) การศึกษาที่อาจเทียบได้ในระดับปริญญา ให้ได้รับการผ่อนผันจนบุคคลนั้นมีอายุครบยี่สิบหกปีบริบูรณ์

(๓) กรณีการศึกษิตตามอัธยาศัยตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

ผู้เรียนรัฐหรือศึกษาตามอัธยาศัย ให้ผ่อนผันเฉพาะผู้ซึ่งอยู่ระหว่างการเรียนรัฐ หรือศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้

(ก) การศึกษาที่อาจเทียบได้ ในระดับต่ำกว่าปริญญา ให้ได้รับการผ่อนผันจนบุคคลนั้นมี

(ข) การศึกษาที่อาจเทียบได้ในระดับปริญญา ให้ได้รับการผ่อนผันจนบุคคลนั้นมีอายุครบ ยี่สิบหกปีบริบูรณ์

(๔) การศึกษาเฉพาะทางตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

ผู้ศึกษาตามการศึกษาเฉพาะทาง ให้ผ่อนผันเฉพาะผู้ซึ่งอยู่ระหว่างการศึกษาดังนี้

(ก) การศึกษาที่อาจเทียบได้ในระดับต่ำกว่าปริญญา ให้ได้รับการผ่อนผันจนบุคคลนั้นมีอายุครบ ยี่สิบสองปีบริบูรณ์

(ข) การศึกษาที่อาจเทียบได้ในระดับปริญญา ให้ได้รับการผ่อนผันจนบุคคลนั้นมีอายุครบ ยี่สิบหกปีบริบูรณ์

ข้อ ๓ การผ่อนผันให้แก่ นิสิต นักศึกษา นักเรียน หรือผู้ศึกษาที่เป็นการศึกษาในระบบ ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐ ให้เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาของรัฐ ส่วนราชการที่เป็นกรมหรือเทียบเท่า หรือรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ตรวจสอบคุณสมบัติผู้ขอผ่อนผัน แล้วส่งรายชื่อบุคคลที่จะได้รับการผ่อนผันตาม ข้อ ๒ (๑) (ก) (ข) และ (ง) ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ ในเดือนกุมภาพันธ์ของปีที่จะต้องตรวจเลือกเข้ากองประจำการ

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่สถาบันทางการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นตามความตกลง หรือสนธิสัญญา หรือกฎบัตรระหว่างประเทศซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีหรือสมาชิก เช่น สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ด้วย

(๒) ในกรณีที่เป็นการศึกษาในสถานศึกษาของเอกชน ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน หรือตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน แล้วแต่กรณี ให้เป็นหน้าที่ของอธิการบดี หรืออธิการ โดยความเห็นชอบของสถาบันศึกษาเอกชน หรือเป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการหรือผู้บริหาร

โรงเรียนเอกชนแล้วแต่กรณี ตรวจสอบคุณสมบัติแล้วส่งรายชื่อบุคคลที่จะได้รับการผ่อนผันตามข้อ ๒(๑) (ข) ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ ในเดือนกุมภาพันธ์ ของปีที่จะต้องตรวจเลือกเข้ากองประจำการ

ข้อ ๔ การขอผ่อนผันให้แก่ นิสิต นักศึกษา นักเรียน หรือผู้ศึกษาที่เป็นการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาเฉพาะทาง ให้เป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตการศึกษา หรือ หน่วยงานของรัฐที่จัดการศึกษาเฉพาะทางแล้วแต่กรณี ซึ่งบุคคลที่จะได้รับการผ่อนผันอยู่ระหว่างศึกษาหรือเรียนรู้อยู่ในจังหวัดนั้น ตรวจสอบคุณสมบัติแล้วส่งรายชื่อบุคคลที่จะได้รับการผ่อนผัน ตาม ข้อ ๒ (๒) (๑) และ (๔) ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ ของปีที่จะต้องตรวจเลือกเข้ากองประจำการ

พลเอก ชรรณรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
พลอากาศเอกคงศักดิ์ วันทนา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คนผ่อนผันติดสอบในวันตรวจเลือก

หนังสือ กพ.ทบ.(กองการเตรียมพล ที่ กท. ๐๔๐๑/๒๕๔๒ ลง ๑๗ ก.ย. ๔๒

เรื่อง ขออนุมัติดำเนินการตามผลการประชุมการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ
ฯลฯ

๒. กพ.ทบ. พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเสนอแนะตามสรุปผลการประชุมฯ มีความเหมาะสมที่จะ
ใช้แก้ไขปัญหาการตรวจเลือกฯ และจะช่วยลดขั้นตอนการตรวจเลือกฯ ในปี ๒๕๔๕ และปีต่อไป ให้มี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงเห็นควรอนุมัติให้ดำเนินการตามผลประชุมที่ กสร.ทบ.เสนอ

พล.ต.ไพโรจน์ วัฒนโยธิน ลงนาม จก.กพ.ทบ.

พล.อ.พัฒนา พุทธานนท์ รอง ผบ.ทบ. อนุมัติ

ปัญหา

ข้อ ๖.๒ ทหารกองเกินที่ผ่อนผันหลายคนไม่สามารถมาทำการตรวจเลือกฯได้ เนื่องจากตรงกับ
การสอบประจำปี ทำให้มีความผิดตาม พ.ร.บ.รับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๔๗

มติที่ประชุม

ผู้มีหลักฐานชัดเจน ก่อนยกเรื่องพิจารณาความผิด ให้ถือเป็นเหตุสุดวิสัย หลังจากยกเรื่องขึ้น
พิจารณาความผิด ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน

หนังสือ มท. ที่ ๐๓๐๕/๘๗๔๖ ลง ๒๕ มิ.ย. ๐๗

ด้วยปรากฏว่า ฯลฯ มีนักศึกษาบางคนที่ได้รับการผ่อนผันฯ จากกระทรวงมหาดไทย ตาม
ความใน ม.๒๕(๓) แห่ง พ.ร.บ. รับราชการทหารพ.ศ.๒๕๔๗ ไม่ไปแสดงตนเพื่อรับการตรวจเลือก
ฯลฯ

โดยอ้างว่าติดการสอบ ทางอำเภอมีความเห็นว่าในการตรวจเลือกทหารครั้งนี้มีจำนวนเข้าเกณฑ์พอที่จะ
ส่งเข้ารับราชการทหารกองประจำการได้มากกว่าจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการ จึงไม่ควรกล่าวโทษ
ดำเนินคดีแก่นักศึกษาผู้นั้นฐานหลีกเลี่ยงขัดขืนการตรวจเลือกฯ แต่จังหวัดมีความเห็นที่ต้องถือเป็นผู้
หลีกเลี่ยงขัดขืนเพราะไม่มีเหตุยกเว้นผ่อนผัน ดังกรณีผู้ได้รับการผ่อนผันตามมาตรา ๒๗ ๑ ซึ่งกำหนด
ผ่อนผันให้ไม่ต้องมาแสดงตนเพื่อเข้ารับการตรวจเลือกฯ จึงสั่งการไปอำเภอให้ดำเนินคดีฐานหลีกเลี่ยง
ขัดขืน และหารือไป มท. ว่า ตามที่จังหวัดสั่งการไปนี้จะเป็นการชอบด้วยวิธีปฏิบัติหรือไม่

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๓ ตอน ๔๖ ก. วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕

จาก วารสารสถิติ ฉบับ ๔๘๒ ปีที่ ๔๐ เดือน พ.ย.- ธ.ค. ๔๔

มท. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าฯลฯ ดังนั้นการผ่อนผันผู้อยู่ในระหว่างการศึกษาก็เป็นการผ่อนผัน ภายใต้ง่อนไขว่เมื่อมีทหารกองเกินที่จะรับราชการเป็นทหารกองประจำการมากกว่าจำนวนที่ฝ่ายทหาร ต้องการ ผู้ได้รับการผ่อนผันตามความใน มาตรา ๒๕ ยังไม่อยู่ในฐานะพ้นจากการผ่อนผันฯ จนกว่าจะได้ มีการตรวจเลือกบุคคลเป็นทหารกองประจำการพอจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการเสียก่อนหากจำนวนทหาร กองประจำการได้ไม่พอตามจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการ การบุคคลที่ได้รับการผ่อนผันจะต้องเข้ารับการตรวจ เลือกเช่นทหารกองเกินทั่วไปด้วย การที่อ้างว่าติดสอบไล่ไม่เป็นข้อยกเว้นที่มีบัญญัติไว้ตามกฎหมายว่า ด้วยการรับราชการทหารแต่อย่างใด การที่จังหวัดสั่งดำเนินคดีจึงเป็นการชอบแล้ว แต่การปฏิบัติสำหรับ คนหลักเลียงจัดขึ้นผ่อนผันนี้ มท. เคยสั่งการเป็นทางปฏิบัติไว้ว่าไม่ต้องส่งคนเข้ากองประจำการอย่างคน ที่ไม่มีสิทธิผ่อนผัน ตาม นัย มาตรา ๓๓ ฯ คงให้ผ่อนผันในปีต่อไปจนกว่าจะหมดภาวะยกเว้นหรือผ่อน ผัน ตาม หนังสือ มท. ที่ ๖๕๘๗/๒๕๐๑ ลง ๒๔ เม.ย. ๒๕๐๑

๖. การปฏิบัติเกี่ยวกับการขอยกเว้นหรือผ่อนผันในวันตรวจเลือก

มาตรา ๓๐

“ถ้าผู้ที่ถูกเรียกมาตรวจเลือกเห็นว่าตนควรจะได้รับยกเว้นหรือผ่อนผัน ต้องนำหลักฐานมา แสดง ต่อคณะกรรมการตรวจเลือก ก่อนจับสลาก หรือก่อนกำหนดให้เข้ากองประจำการในกรณีไม่มีการ จับสลาก มิฉะนั้นให้ถือว่าหมดสิทธิที่จะได้รับการยกเว้นหรือผ่อนผัน”

๗. การส่งคนหลักเลียงจัดขึ้นเข้ากองประจำการ

มาตรา ๓๓

“ทหารกองเกินที่หลักเลียงจัดขึ้น ตาม ม.๒๗ ถ้าไม่ขัดต่อการเป็นทหารกองประจำการ ก็ให้ส่ง ผู้นั้นเข้ารับราชการทหารกองประจำการในปีนั้น หรือในปีถัดไป โดยไม่ให้ จับสลาก”

การส่งคนหลักเลียงจัดขึ้นเข้ากองประจำการ กระทำได้ ๒ วิธี

๑. ส่งเมื่อพ้นโทษตาม มาตรา ๔๕ โดยให้แพทย์ตรวจร่างกายและวัดขนาดก่อน ปัจจุบันไม่ นิยมทำเพราะยุ่งยากในการปฏิบัติ

๒. เมื่อพ้นโทษแล้วออกหมายเรียกให้เข้ารับการตรวจเลือกในครั้งถัดไป เมื่อร่างกายไม่ขัดต่อ การเป็นทหารกองประจำการ ก็ส่งเข้ากองประจำการโดยไม่ให้จับสลาก

หนังสือ กท ที่ ๖๓๕๗/๒๕๐๑ ลง ๒๕ มี.ก. ๐๑

เรื่อง คนหลักเลียงจัดขึ้นขอยกเว้นหรือผ่อนผันการเข้ารับราชการทหาร

ฯลฯ

กท.จึงชี้แจงว่าทหารกองเกินที่ที่ถือว่าหลักเลียงจัดขึ้นไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการ

จาก วารสารสถิติ ฉบับที่ ๔๖๓ - ๔๖๕ ปีที่ ๓๗ เดือน พ.ค. - ก.ค. ๔๒ หน้า ๔๐

มาตรา ๓๓ ถูกยกเลิกและใช้ข้อความใหม่แทน โดย พ.ร.บ.รับราชการทหาร ฉบับที่ ๔

ตรวจเลือกนั้น ถ้าเป็นผู้มีสิทธิได้รับการยกเว้นหรือผ่อนผัน ก็ไม่ต้องส่งตัวเข้ากองประจำการตามมาตรา ๓๓ ฯ เว้นแต่ผู้นั้นอาศัยโอกาสระหว่างที่หลีกเลี่ยงขัดขืน ไปก่อให้เกิดสิทธิดังกล่าวแล้ว โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงต้องส่งตัวเข้ากองประจำการตามมาตรา ๓๓

อนึ่ง สำหรับผู้หลีกเลี่ยงขัดขืนแต่มีเหตุได้รับการยกเว้น หรือผ่อนผัน ซึ่งไม่ต้องส่งตัวเข้ากองประจำการตามมาตรา ๓๓ ดังกล่าวข้างต้น ถ้าหมดภาวะที่ได้รับการยกเว้นหรือผ่อนผันเมื่อใด และมีอายุยังไม่ครบ ๓๐ ปีบริบูรณ์ ก็ให้ส่งตัวเข้ากองประจำการตามมาตรา ๓๓ ฯ

หนังสือ มท. ที่ ๔๕๔๒/๒๕๐๖ ลง ๑๘ มี.ค. ๐๖

นายอานวย อภิบุลสุวรรณ ฯลฯ ขอผ่อนผันการตรวจเลือกในระหว่างไปศึกษาวิชาการพาณิชย์ ณ ประเทศฟิลิปปินส์ แต่ปรากฏว่านายอานวยฯ ได้ฝ่าฝืนไม่มาแสดงตนรับหมายเรียกฯ ในปี ๒๕๐๒ ๒๕๐๓ และ ๒๕๐๔ ฯลฯ เพิ่งส่งหมายเรียกฯ ได้เมื่อ ๒๕ ม.ค.๒๕๐๕ แต่นายอานวย ฯ คงขัดขืนไม่มาเข้ารับการตรวจเลือกฯใน เม.ย. ๒๕๐๕ อีก จึงอยู่ในระหว่างการตามจับกุมตัวของเจ้าพนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินคดีอาญาว่าหลีกเลี่ยงขัดขืนการตรวจเลือก ฯลฯ จึงหาหรือว่าจะปฏิบัติประการใด

มท.ได้พิจารณาและ กท.เห็นพ้องด้วยแล้วว่ากรณีนายอานวย ฯ นี้ เพียงแต่ต้องการหากระทำการความผิดฐานหลีกเลี่ยงขัดขืนการตรวจเลือกฯ ยังไม่เป็นผู้ที่ถูกศาลพิพากษาลงโทษฯลฯ เมื่อมีหลักฐานปรากฏว่าขณะนี้นายอานวย ฯ กำลังศึกษาอยู่ ณ ต่างประเทศ โดยสถานเอกอัครราชทูตรับรองเป็นที่เชื่อถือได้ ก็ย่อมจะพึงได้รับสิทธิผ่อนผันการตรวจเลือกฯ ตามความในมาตรา๒๗(๒) ฯ และกฎกระทรวงฉบับที่ ๑๐ ฯ การที่มีคดีต้องหาดังกล่าว ห้ามข้อห้ามหรือมีบทกฎหมายใดให้ระงับ หรือไม่พิจารณาผ่อนผันการตรวจเลือกฯ แต่ประการใดไม่ ส่วนเกี่ยวกับความผิดฐานหลีกเลี่ยงขัดขืนการตรวจเลือก พนักงานสอบสวนก็ย่อมมีอำนาจดำเนินการไปได้ต่างหากตามอำนาจหน้าที่ เพราะการผ่อนผันตรวจเลือกทหารของ มท. ฯ เป็นการเฉพาะคราวตราบเท่าที่ตัวกำลังศึกษาอยู่ ณ ต่างประเทศเท่านั้น ไม่มีผลก่อให้เกิดสิทธิได้รับการผ่อนผันคุ้มครองย้อนไปถึงระยะเวลาที่มีการกระทำการผิดก่อนการผ่อนผันนั้นแต่อย่างใด ฯลฯ

๕. การเข้ารับราชการของทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการ

มาตรา ๓๔

“ทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการผู้ใด จักต้องเริ่มเข้ารับราชการทหารกองประจำการเมื่อใด ให้นายอำเภอท้องที่ที่รับเข้าตรวจเลือกเป็นผู้กำหนด และให้นายอำเภอออกหมายนัด เพื่อให้ทหารกองเกินผู้นั้นมา ณ ที่อำเภอท้องที่ตามที่ได้กำหนดไว้แล้ว เพื่อเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ถ้าทหารกองเกินผู้นั้นไม่มาตามนัด ให้ถือว่าหลีกเลี่ยงขัดขืน “

จาก วารสารสถิติ ฉบับที่ ๔๖๓-๔๖๕ ปีที่ ๓๗ พ.ค.- ก.ค. ๒๕๔๒ หน้า ๒๒ และ รายงานการประชุม เรื่อง คนหลีกเลี่ยงขัดขืนขอยกเว้นหรือผ่อนผันการรับราชการทหาร ณ ห้องประชุมสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม หน้า ๒๕

จาก วารสารสถิติ ฉบับที่ ๔๖๓-๔๖๕ ปีที่ ๓๗ พ.ค.- ก.ค. ๒๕๔๒ หน้า ๓๓)

จากมาตรา ๓๔

๑. ทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการผู้ใด จักต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการเมื่อใด ให้นายอำเภอท้องที่ที่รับเข้าตรวจเลือกเป็นผู้กำหนด

๒. ให้นายอำเภอออกหมายนัด เพื่อให้ทหารกองเกินผู้นั้นมา ณ ที่อำเภอท้องที่ตามที่กำหนดไว้ นั้น เพื่อเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

๓. ถ้าทหารกองเกินผู้นั้นไม่มาตามนัด ให้ถือว่าหลีกเลี่ยงชัดเจน

หนังสือ กสค.สม. (ต่อกรมสารบรรณทหารบก ที่ ๖๖๘๑/๐๑) ลง ๒๗ มี.ค. ๐๑

สบ.ทบ. เสนอข้อหารือของ สัสดี มทบ.๒ มาว่า ผู้ซึ่งอยู่ในกำหนดเรียกซึ่งมีอายุ ๒๕ ปีบริบูรณ์ ใน พ.ศ. ๒๕๐๑ ถูกเรียกเข้ารับการตรวจเลือกและถูกเข้ากองประจำการใน ๑๐ เม.ย.๐๑ ผลัดที่ ๖ (เข้ารับราชการ ๑ ก.พ. ๐๒) เมื่อถึงกำหนดเข้ากองประจำการแล้ว จะรับขึ้นทะเบียนกองประจำการได้หรือไม่ เพราะเป็นผู้ที่มีอายุครบ ๓๐ ปีบริบูรณ์ ซึ่ง สบ.ทบ.มีความเห็นว่าควรขอให้นายอำเภอกำหนดให้เข้ากองประจำการในวันตรวจเลือกหรือผลัดแรกนั้นทีเดียว ตาม พ.ร.บ. มาตรา ๓๔

กสค.สม. พิจารณาจาก พ.ร.บ.๑ มาตรา ๒๒ และ มาตรา ๔(๒) แล้ว เสนอว่า เพื่อให้หมดปัญหา เห็นควรให้นายอำเภอกำหนดให้เข้ากองประจำการในปี ๒๕๐๑ ตามความเห็นของ ทบ.นั้นเป็นการถูกต้องแล้ว

หนังสือ กสร.ทบ. ที่ กห ๐๔๒๖/๕๐๐๓ ลง ๒๘ ก.ย. ๕๓

เรื่อง ทหารกองเกินขอให้ระงับการดำเนินคดีและเลื่อนกำหนดส่งตัวเข้ากองประจำการ

กรณีนี้ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี มีหนังสือ ลง ๓๐ มี.ค.๕๓ ถึง ผวจ. สระแก้วขอผ่อนผันการตรวจเลือกฯ ปี ๒๕๕๓ ให้นายเกรียงศักดิ์ฯ เนื่องจากกำลังศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ ๓ (หลักสูตร ๔ ปี) และจังหวัดสระแก้วมีหนังสือ ลง ๔ เม.ย.๕๓ แจ้งไม่สามารถดำเนินการผ่อนผันให้ได้เนื่องจากการขอผ่อนผันเกินเวลาที่กำหนดในข้อ ๓ ของกฎกระทรวงฉบับที่ ๗๓(พ.ศ.๒๕๓๖)

นายปาน บ้านแสน บิดาของนายเกรียงศักดิ์ฯ ได้ยื่นคำร้องต่อนายอำเภอคลองหาด ขอให้

๑. ระงับการดำเนินคดีแก่นายเกรียงศักดิ์ฯ โดยให้เหตุผลว่า นายเกรียงศักดิ์ฯ เป็นนักศึกษาฯ โดยใช้ทุนของรัฐบาล ได้ยื่นหลักฐานขอผ่อนผันแล้วแต่ไม่ได้รับอนุมัติเนื่องจากวิทยาลัยปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบ จึงได้ยื่นขอผ่อนผันต่อประธานกรรมการตรวจเลือก แต่ก็ไม่ได้รับการอนุมัติ การที่นายเกรียงศักดิ์ฯ ขาดหมายนัดของนายอำเภอ ก็มีได้มีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงการรับราชการทหาร แต่เพราะเกรงว่าหากไปเข้ารับราชการในกองประจำการจะต้องพ้นสภาพเป็นนักศึกษาและจะต้องชดเชยค่าเสียหายให้แก่รัฐบาล

๒. ขออนุมัติเลื่อนกำหนดส่งตัว นายเกรียงศักดิ์ฯ เข้ากองประจำการออกไปเป็น วันที่ ๑๖

มี.ค. ๔๔ เนื่องจากจะสำเร็จการศึกษาใน ๑๕ มี.ค. ๔๔

ฯลฯ

นายเกรียงศักดิ์ บ้านแสน เข้ารับการตรวจเลือกฯ และถูกกำหนดตัวเข้ากองประจำการนายอำเภอออกหมายนัด โดยจะส่งตัวเข้ากองประจำการ ใน ๑ พ.ค. ๔๓ แต่นายเกรียงศักดิ์ ฯ ไม่มารายงานตัว ฯ นายอำเภอคลองหาดได้ยกเรื่องดำเนินคดีแล้ว การขอระงับการดำเนินคดีและขอเลื่อนกำหนดส่งตัวเข้ากองประจำการจึงไม่อาจกระทำได้

หากนายเกรียงศักดิ์ ฯ ไปรายงานเข้ากองประจำการตามกำหนด และอยู่ในหลักเกณฑ์ของทหารกองประจำการที่จะขอลาศึกษาต่อก็ย่อมจะได้รับอนุมัติ จาก รมว.กท. ให้ลาศึกษาต่อ โดยไม่เสียการเรียนแต่อย่างใด

หนังสือ สม.(กสค.สม.) ที่(ฉบับ กท. เลขรับ ๑๖๑๑๖/๓๒ ลง ๒๒ ก.ย. ๓๒

เรื่อง เลื่อนวันเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

๑. บก.ทหารสูงสุด เสนอตามรายงานของ ทบ.ว่า นายวีระศักดิ์ กล้าณรงค์ ภูมิลำเนาทหารอยู่ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ ฯ ได้ไปเข้ารับการตรวจเลือกถูกกำหนดตัวให้เข้ากองประจำการ ทบ.ผลัดที่ ๑ และจะต้องเข้ารับราชการฯ ใน ๔ พ.ย. ๓๒ แต่นายวีระศักดิ์ ฯ ไม่สามารถจะเข้ารับราชการฯ ตามกำหนดฯ ได้เนื่องจาก ทบ. โดยสำนักงานโครงการพัฒนาส่งเสริมการเกษตรกร(สง.คพส.) ได้ส่งตัวไปฝึกอบรมตามโครงการส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่ยุทธศาสตร์พัฒนา ณ ประเทศอิสราเอล เป็นเวลา ๑ ปี ตั้งแต่ พ.ค.๓๒ ถึง พ.ค.๓๓ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุน โครงการดังกล่าว กับเพื่อมิให้ นายวีระศักดิ์ ฯ ต้องมีความผิดฐานหลีกเลี่ยงจัดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร จึงขอผ่อนผันหรือเลื่อนการเข้ารับราชการทหารฯ ให้แก่นายวีระศักดิ์ ฯ เป็นกรณีพิเศษ จาก ๔ พ.ย.๓๒ เป็น ๑ มิ.ย.๓๓ โดยขอให้ กท. ประสานกับกระทรวงมหาดไทย สั่งให้นายอำเภอภูมิลำเนาทหารเรียกหมายนัดฉบับเดิมพร้อมออกหมายนัดฉบับใหม่ และมีเงื่อนไขว่า ถ้านายวีระศักดิ์ ฯ สำเร็จการฝึกอบรมหรือกลับถึงประเทศไทยก่อนกำหนด จะต้องรับรายงานตัวต่อนายอำเภอภูมิลำเนาทหาร เพื่อเข้ารับราชการทหารกองประจำการทันที

๒. สม.ตรวจสอบและพิจารณาแล้ว ขอเรียนชี้แจงว่า

๒.๑ (พ.ร.บ.ฯ มาตรา ๓๔)

๒.๒ (บันทึกข้อตกลงฯ ข้อ ๓)

๒.๓ ในการกำหนดให้ทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการ เริ่มเข้ารับราชการทหารกองประจำการเมื่อใด กฎหมายฯ ดังกล่าวใน ๒.๑ ได้มอบให้อยู่ในอำนาจของนายอำเภอ ดังนั้นเมื่อทหารกองเกินผู้ใดที่นายอำเภอได้ออกหมายนัดให้เข้ากองประจำการเมื่อใดแล้วหากมีความจำเป็นต้องเลื่อนหรือเปลี่ยนแปลง วัน เวลาและสถานที่ที่จะต้องเข้ารับราชการฯ ใหม่ นายอำเภอย่อมมีอำนาจที่จะกระทำได้

๒.๔ ตามที่ ทบ. ขอผ่อนผันหรือเลื่อนวันเข้ารับราชการฯ ให้แก่นายวิระศักดิ์ฯ มานี้เห็นว่า ฯลฯ แต่เนื่องจาก ทบ. มีความจำเป็นตามรายงานดังกล่าวใน ๑ จะขอเลื่อนวันเข้ารับราชการฯ จาก ๔ พ.ย. ๓๒ เป็น ๑ มิ.ย.๓๓ ก็ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายต้องการคนของทบ(ผบ.จทบ.ส.ร.) ทำความตกลงไปยัง ผวจ.บ.ร. เพื่อให้นายอำเภอเมื่อบุรีรัมย์ดำเนินการออกหมายนัดให้ใหม่ ไม่จำเป็นต้องให้ กท. ประสานกับ มท.อีก เพราะได้กำหนดหน้าที่การเรียกทหารกองเกินเข้ากองประจำการไว้ตามบันทึกข้อตกลงฯ ดังกล่าวใน ๒.๒ แล้ว

หนังสือ กสค.สม ที่ ๑๖๕๖๔/๒๕๐๐ ลง ๑ ก.ย. ๒๕๐๐

เรื่อง เลื่อนวันเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

๒. ฎทบ.๒ รายงาน ทบ.ว่า นายเทียร วิจิตร นักเรียนเกษตรกรรมศรีสะเกษ ชั้นมัธยม อาชีวศึกษาตอนปลายปีที่ ๓ ประเภทในบำรุง จะจบหลักสูตรใน ม.ค. ๒๕๐๑ ได้ไปเข้ารับการศึกษาเมื่อเม.ย.๒๕๐๐ ถูกเข้ากองประจำการ ทบ. ผลัดที่ ๔ ใน ๑ ต.ค. ๒๕๐๐ ครูใหญ่ รร.เกษตรกรรมศรีสะเกษ และนายเทียรฯ ได้ร้องเรียนต่อสัสดีจังหวัดและกรรมการชั้นสูงขอให้นายเทียรฯ เลื่อนวันเข้ากองประจำการไปเป็นผลัดที่ ๖ ใน ๑ ก.พ.๒๕๐๑ แทน นายวันดี ธรรมนิม ซึ่งถูกเข้ากองประจำการผลัดที่ ๖ และให้นายวันดีฯ เลื่อนมาเข้ากองประจำการผลัดที่ ๔ แทนนายเทียรฯ โดยนายวันดีฯ ยินยอมตกลงด้วยแล้ว ฯลฯ

มทบ.๖ พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เป็นการขัดต่อกฎหมายแต่อย่างใด เพราะ ม.๓๔ฯ ให้นายอำเภอเป็นผู้กำหนดว่าผู้ใดควรจะได้รับราชการทหารผลัดใด และในกรณีนี้ ก็สมควรได้รับความกรุณา เพราะไม่ทำให้ทางราชการเสียหายแต่อย่างใด จึงแจ้งให้ ผวจ.ศรีสะเกษ ดำเนินการให้นายอำเภออุทุมพรพิสัย แก้อัดให้นายเทียรฯ เป็นผลัดที่ ๖ และให้นายวันดีฯ เป็นผลัด ๔ กับแก้บัญชีเรียกฯ ทั้งของจังหวัดและอำเภอให้ตรงกัน แล้วหรือว่าตามที่ มทบ.๖ ดำเนินการไปแล้วนั้น จะชอบด้วยทางปฏิบัติหรือไม่

๓. สบ.ทบ.มีความเห็นว่ามทบ.๖ มีหน้าที่ตามบันทึกข้อตกลงฯ ข้อ ๓ แจ้งจำนวนคนที่ต้องการเข้ากองประจำการประจำปี ต่อ ผวจ. และคอยรับคน ณ ตำบล เวลา ที่ ผวจ. จะแจ้งให้ทราบเท่านั้น ส่วนส่วนอำนาจการสั่งการไม่ได้กำหนดไว้ ตามความเห็นของ มทบ.๖ ที่ว่าให้เปลี่ยนผลัดกันได้เพราะไม่ทำให้ทางราชการเสียหายแต่อย่างใดนั้น สบ.ทบ.เห็นพ้องด้วย ฯลฯ

มาตรา ๓๕

“ทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการ เมื่อเริ่มเข้ารับราชการทหารกองประจำการ เมื่อใด ให้รับขึ้นทะเบียนของประจำการโดยไม่ชักช้า

ทหารกองประจำการ ต้องรับราชการประจำอยู่ในหน่วยทหาร ตามที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารจะกำหนดให้ “

จาก วารสารสัสดี ฉบับที่ ๔๖๓-๔๖๕ ปีที่ ๓๗ พ.ค.- ก.ค. ๒๕๔๒ หน้า ๘๘

จาก วารสารสัสดี ฉบับที่ ๔๖๓-๔๖๕ ปีที่ ๓๗ พ.ค.- ก.ค. ๒๕๔๒ หน้า ๑๘๗

จากมาตรา ๓๕

๑. ทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการ เมื่อเริ่มเข้ารับราชการทหารกองประจำการเมื่อใด ให้รับขึ้นทะเบียนกองประจำการโดยไม่ชักช้า

๒. ทหารกองประจำการ ต้องรับราชการประจำอยู่ในหน่วยทหารตามที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารจะ
ได้กำหนด

บทที่ ๗

การเรียกพลและระดมพล

.....

ในบทที่ ๗ นี้จะกล่าวถึง มาตรา ๓๖ และ ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร ซึ่งมีหัวข้อสำคัญดังนี้

๑. ผู้ที่มีหน้าที่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพล
  ๒. ผู้ที่มีอำนาจกำหนดให้ทำการเรียกพล
  ๓. การผ่อนผันไม่ต้องเรียกหรือไม่ต้องเข้ารับราชการในการเรียกพล
๑. ผู้ที่มีหน้าที่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพล

มาตรา ๓๖

“ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนมีหน้าที่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพล เพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อม และในการระดมพล

จากมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง

๑. ทหารกองเกิน หรือทหารกองหนุน มีหน้าที่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อ
  - ๑.๑ ตรวจสอบ
  - ๑.๒ เพื่อฝึกวิชาทหาร
  - ๑.๓ เพื่อทดลองความพร้อม
  - ๑.๔ ในการระดมพล

๒. ผู้ที่มีอำนาจกำหนดให้ทำการเรียกพล

มาตรา ๓๖ วรรค ๒ และ วรรค ๓

กระทรวงกลาโหมมีอำนาจกำหนดให้ทำการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อม ตามที่เห็นสมควร ส่วนการระดมพลให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

การเรียกเข้ารับราชการทหารตามวรรคหนึ่ง ให้กระทรวงกลาโหมเป็นผู้จัดเตรียมและอำนวยความสะดวก และให้กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ดำเนินการเรียกและส่งทหารเข้ารับราชการตามความประสงค์ของกระทรวงกลาโหม

๓. การผ่อนผันไม่ต้องเรียกหรือไม่ต้องเข้ารับราชการในการเรียกพล

มาตรา ๓๖ วรรค ท้าย

การผ่อนผันไม่ต้องเรียกหรือไม่ต้องเข้ารับราชการทหารตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง “

มาตรา ๓๖ ถูกยกเลิกและใช้ข้อความใหม่แทน โดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖

ลง ๑๕ ต.ค. ๑๕

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๓๕ (พ.ศ.๒๕๖๖)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๕๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๕๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวงฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๔๕๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๕๗

(๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ.๒๔๕๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๕๗

ข้อ ๒ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุน ซึ่งได้รับการผ่อนผันไม่ต้องเรียกเข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อมพร้อม คือ

(๑) พระภิกษุ สามเณร

(๒) นักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวน

(๓) นักบวชศาสนาอื่น ซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนา และไม่เรียกเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ในยามปกติตามกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๔ (๒)

(๔) สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ

(๕) บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหม กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร

(๖) นักเรียนโรงเรียนเตรียมทหารของกระทรวงกลาโหม

(๗) นักศึกษาของศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ

(๘) นักศึกษาของศูนย์ฝึกการบินพลเรือนของกระทรวงคมนาคม

(๙) นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศและได้รับการผ่อนผันตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๒๗ (๒)

(๑๐) ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่าง ๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือราชการส่วนท้องถิ่น และซึ่งไม่เรียกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติตามกฎหมายว่าด้วยการออกตามมาตรา ๑๔ (๕)

(๑๑) พนักงานวิฑูของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การของรัฐบาล

(๑๒) ข้าราชการกลาโหมพลเรือน ลูกจ้าง หรือคนงานในสังกัดกระทรวงกลาโหม ทั้งนี้เฉพาะผู้ซึ่งทำงานโดยใช้วิชาหรือฝีมือ

(๑๓) ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ข้าราชการการเมือง ข้าราชการกลาโหมพลเรือน ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งรับเงินเดือนประจำและเป็นข้าราชการหรือพนักงานตั้งแต่ระดับ ๕ หรือเทียบเท่าขึ้นไป แล้วแต่กรณี”

(๑๔) ข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งของผู้บังคับบัญชา โดยปัจจุบันทันด่วนให้ไปราชการอันสำคัญยิ่ง หรือไปราชการต่างประเทศโดยคำสั่งของเจ้ากระทรวง

(๑๕) หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอหรือกิ่งอำเภอ

(๑๖) ปลัดอำเภอ

(๑๗) ตำรวจประจำการ

(๑๘) กำนัน

(๑๙) ผู้ใหญ่บ้าน

(๒๐) สารวัตรกำนัน

(๒๑) แพทย์ประจำตำบลซึ่งมิใช่ทหารกองหนุน

(๒๒) นายกเทศมนตรีหรือเทศมนตรี

(๒๓) ผู้ซึ่งทำงานประจำในตำแหน่งหน้าที่สำคัญในราชการ เทศบาล องค์การของ รัฐบาลหรือในกิจการเกี่ยวกับการอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม การขนส่ง การธนาคาร หากขาดไปจะทำให้กิจการเสียหายและจะหาผู้อื่นแทนไม่ได้ ตามที่กระทรวงกลาโหมกับกระทรวง ทบวง กรม เจ้าหน้าที่จะได้ตกลงกัน

(๒๔) บุคคลที่อยู่ในระหว่างการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๒๕ (๓)

(๒๕) บุคคลซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเห็นสมควรผ่อนผันเป็นพิเศษ

ข้อ ๓ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนซึ่งถูกเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อม แต่ได้รับการผ่อนผันไม่ต้องเข้ารับการตรวจสอบ การฝึกวิชาทหารหรือการทดลองความพร้อม คือ

(๑) บุคคลซึ่งจำเป็นต้องหาเลี้ยงบิดาหรือมารดา ซึ่งไร้ความสามารถหรือพิการทุพพลภาพ หรือชรา จนหาเลี้ยงชีพไม่ได้และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู แต่ถ้ามีบุตรหลายคนจะต้องเข้ารับราชการทหารในการเรียกพลพร้อมกัน คงผ่อนผันให้คนเดียว ตามแต่บิดาหรือมารดาจะเลือก

(๒) บุคคลซึ่งจำเป็นต้องหาเลี้ยงบุตรซึ่งมารดาตาย ไร้ความสามารถ หรือพิการทุพพลภาพและบุคคลซึ่งจำเป็นต้องหาเลี้ยงพี่หรือน้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่บิดาหรือมารดาซึ่งบิดามารดาตาย ทั้ง

นี้เมื่อบุตรหรือพี่หรือน้องนั้นหาเลี้ยงชีพไม่ได้และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู

ข้อ ๔ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดไปทำมาหาเลี้ยงชีพในท้องที่อำเภออื่นชั่วคราว ถ้าได้ทราบประกาศเรียกพล หรือได้รับหมายเรียกพลเพื่อตรวจสอบของอำเภอที่เป็นภูมิลำเนาทหาร ณ อำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ชั่วคราว และไม่สามารถจะไปเข้ารับการเรียกพล เพื่อตรวจสอบตามที่ถูกเรียกได้ให้ไปชี้แจงด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ชั่วคราวนั้นก่อนถึงกำหนดวันเรียกพล เมื่อนายอำเภอสอบสวนเห็นเป็นการสมควรกึ่งอนุญาตให้ผู้นั้นได้รับการผ่อนผันได้ แล้วแจ้งไปยังนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ข้อ ๕ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใด ไปทำมาหาเลี้ยงชีพอยู่ในท้องที่อำเภออื่น ชั่วคราว ถ้าได้ทราบประกาศเรียกพลหรือได้รับหมายเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหารหรือเพื่อทดลองความพร้อมของอำเภอที่เป็นภูมิลำเนาทหาร ณ อำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ชั่วคราว และไม่สามารถจะไปเข้ารับการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหารหรือไม่สามารถจะไปเข้ารับการเรียกพลเพื่อทดลองความพร้อมตามที่ถูกเรียกได้ เพราะไม่มีค่าพาหนะหรือจะไปไม่ทัน ให้ผู้นั้นไปชี้แจงด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ชั่วคราวนั้นทันที เมื่อนายอำเภอสอบสวนได้ความจริง ก็ให้ส่งผู้นั้นไปเข้ารับการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเข้ารับการเรียกพลเพื่อทดลองความพร้อมยังท้องที่อำเภอที่เรียกนั้น ถ้าจะส่งไปไม่ทันหรือไม่สามารถจะส่งไปยังท้องที่อำเภอที่เรียกได้ ก็ให้ส่งผู้นั้นไปเข้ารับการเรียกพล เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเข้ารับการเรียกพลเพื่อทดลองความพร้อมในท้องที่อำเภอที่มีการเรียกพล ตามที่เห็นสมควร แล้วแจ้งไปยังนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

“ข้อ ๖ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนซึ่งได้รับการผ่อนผันไม่ต้องเรียกเข้ารับราชการทหาร ในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบเพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อม ตามข้อ ๒ ให้ปฏิบัติดังนี้คือ

(๑) ให้บุคคลตาม (๑) และ (๒) ของข้อ ๒ แจ้งต่อเจ้าอาวาสวัดซึ่งบุคคลนั้นมีที่อยู่ หรือพำนักอาศัยอยู่และให้เจ้าอาวาสที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตาม แบบ สด.๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่วัดนั้นตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า แต่ถ้าบุคคลนั้นมีภูมิลำเนา

ทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับบัญชีรายชื่อส่งบัญชีชื่อนั้นต่อไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๒) ให้บุคคลตาม (๓) ของข้อ ๒ นำหลักฐานไปแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอแห่งท้องที่ ที่บุคคลนั้นมีหน้าที่ประจำในกิจการของศาสนาอยู่ และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด แห่งท้องที่ที่อำเภอนั้นตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า แต่ถ้าบุคคลนั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับบัญชีรายชื่อส่งบัญชีชื่อนั้น ต่อไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๓) ให้บุคคลตาม (๔) ของข้อ ๒ แจ้งต่อเลขาธิการรัฐสภา และให้เลขาธิการรัฐสภาจัดทำ

บัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ทำยกกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังกระทรวงกลาโหมโดยไม่ชักช้า ให้กระทรวงกลาโหมส่งบัญชีรายชื่อนี้ต่อไปยังกองบัญชาการทหารสูงสุดและผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๔) ให้บุคคลตาม (๕) ของข้อ ๒ แจ้งหลักฐานไปยังนายอำเภอแห่งท้องที่ที่เป็น ภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ทำยกกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่อำเภอที่ตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า

(๕) ให้บุคคลตาม (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๒๔) ของข้อ ๒ แจ้งต่อสถานศึกษาที่บุคคลนั้นศึกษาอยู่ และให้สถานศึกษาที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตาม แบบ สด.๔๕ ทำยกกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังกระทรวงกลาโหมโดยไม่ชักช้า ให้กระทรวงกลาโหมส่งบัญชีรายชื่อนี้ต่อไปยังกองบัญชาการทหารสูงสุดและผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๖) ให้บุคคลตาม (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๒๒) และ (๒๓) ของข้อ ๒ แจ้งต่อ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยาหรือเทศบาลซึ่งบุคคลนั้นสังกัดอยู่ แล้วแต่กรณี และให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้ององค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยาหรือเทศบาลที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ทำยกกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยัง กระทรวงกลาโหมโดยไม่ชักช้าให้กระทรวงกลาโหมส่งบัญชีรายชื่อนี้ต่อไปยังกองบัญชาการทหารสูงสุด และผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๗) ให้บุคคลตาม (๑๐) (๑๕) (๑๖) (๑๗) (๑๘) (๑๙) (๒๐) และ (๒๑) ของข้อ ๒ นำหลักฐานไปแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอแห่งท้องที่ที่บุคคลนั้นประจำหรือสังกัดอยู่ แล้วแต่กรณี และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ทำยกกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่อำเภอที่ตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า แต่ถ้าบุคคลนั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับบัญชีรายชื่อส่งบัญชีรายชื่อนี้ ต่อไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

การผ่อนผันไม่ต้องเรียกเข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบเพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อมพร้อมของทหารกองเกินหรือทหารกองหนุน ซึ่งมีฐานะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒ ให้มีผลนับแต่วันที่เจ้าอาวาส เลขานุการรัฐสภา สถานศึกษา ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยา เทศบาล หรือนายอำเภอส่งบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่วัดหรืออำเภอที่ตั้งอยู่ หรือไปยังกระทรวงกลาโหมแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๑๕) (๑๖) (๑๗) (๑๘) (๑๙) (๒๐) (๒๑) (๒๒) (๒๓) และ (๒๔) ให้เจ้าอาวาส เลขานุการรัฐสภา สถานศึกษา ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การของรัฐบาล

รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยา เทศบาล หรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี จัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๖ ทำยกฎกระทรวงนี้ แล้วดำเนินการต่อไปตามขั้นตอนและวิธีการตามที่กำหนดไว้ใน (๑)(๓) (๕) (๖) และ (๗) โดยไม่ชักช้า ส่วนในกรณีที่ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒ (๓) และ (๕) ให้บุคคลนั้นแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้นโดยไม่ชักช้า และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๖ ทำยกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่อำเภอที่ตั้งอยู่โดยเร็ว

การพ้นจากฐานะ ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒ ให้มีผลทันทีนับแต่วันที่บุคคลนั้นพ้นจากฐานะดังกล่าว

ข้อ ๓ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุน ซึ่งได้รับการผ่อนผันไม่ต้องเข้ารับการตรวจสอบการฝึกวิชาทหารหรือการทดลองความพร้อมตาม (๑) และ (๒) ของข้อ ๓ ให้ร้องต่อนายอำเภอท้องที่ก่อนถึงกำหนดวันเข้ารับราชการทหารในการเรียกพลไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เว้นแต่ในกรณีซึ่งไม่ใช่ความผิดของผู้ร้อง ให้นายอำเภอจัดการสอบสวนหลักฐาน แล้วส่ง ให้คณะเจ้าหน้าที่ซึ่งผู้บังคับการจังหวัดทหารบกแต่งตั้งขึ้นพิจารณา ถ้าเห็นสมควรก็ผ่อนผันให้

ข้อ ๔ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนซึ่งได้รับการผ่อนผันไม่ต้องเข้ารับการระดมพล คือ

(๑) พระภิกษุ สามเณร และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวนซึ่งเป็น นักธรรมตามที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง

(๒) นักบวชศาสนาอื่น ซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนา และไม่เรียกเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ในยามปกติตามกฎหมายที่ออกตามมาตรา ๑๔(๒)

(๓) สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ

(๔) บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร

(๕) นักเรียนโรงเรียนเตรียมทหารของกระทรวงกลาโหม

(๖) นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ และได้รับการผ่อนผันตามกฎหมายที่ออกตามมาตรา ๒๗ (๒)

(๗) ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่างๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือ ราชการส่วนท้องถิ่น และ ซึ่งไม่เรียกเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ในยามปกติตามกฎหมายที่ออกตามมาตรา ๑๔ (๕)

(๘) พนักงานวิทยุของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การของรัฐบาล

(๙) ข้าราชการกลาโหมพลเรือน ลูกจ้าง และคนงานในสังกัดกระทรวงกลาโหม ทั้งนี้เฉพาะผู้ซึ่งทำงานโดยใช้วิชาหรือฝีมือ

(๑๐) ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ข้าราชการการเมือง ข้าราชการกลาโหม พลเรือน ข้าราชการอัยการ ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จ บำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งรับเงินเดือนประจำ และเป็นข้าราชการหรือพนักงานตั้งแต่ระดับ ๕ หรือ เทียบเท่าขึ้นไปแล้วแต่กรณี

(๑๑) ข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยปัจจุบันทันด่วนให้ไปราชการ อันสำคัญยิ่ง หรือไปราชการต่างประเทศโดยคำสั่งของเจ้ากระทรวง

(๑๒) หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอหรือกิ่งอำเภอ

(๑๓) ปลัดอำเภอ

(๑๔) ตำรวจประจำการ

(๑๕) กำนัน

(๑๖) ผู้ใหญ่บ้าน

(๑๗) สารวัตรกำนัน

(๑๘) แพทย์ประจำตำบลซึ่งมิใช่ทหารกองหนุน

(๑๙) นายกเทศมนตรี หรือเทศมนตรี

(๒๐) ผู้ซึ่งทำงานประจำในตำแหน่งหน้าที่สำคัญในราชการ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรของรัฐบาล หรือในกิจการเกี่ยวกับการอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม การขนส่ง การ ธนาคาร หากขาดไปจะทำให้กิจการเสียหายและจะหาผู้อื่นแทนไม่ได้ ทั้งนี้ ตามที่กระทรวงกลาโหมกับ กระทรวง ทบวง กรม เจ้าหน้าที่จะได้ตกลงกัน

(๒๑) บุคคลซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเห็นสมควรผ่อนผันเป็นพิเศษ

ข้อ ๕ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนซึ่งได้รับการผ่อนผันไม่ต้องเข้ารับการระดมพลให้ ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ให้บุคคลตาม (๑) ของข้อ ๘ แจ้งต่อเจ้าอาวาสวัดซึ่งบุคคลนั้นมีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่และ ให้เจ้าอาวาสที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ท้าย กฎกระทรวงนี้ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่วัดนั้นตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า แต่ถ้าบุคคลนั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่ จังหวัดอื่น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับบัญชีรายชื่อ ส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่ง ท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๒) ให้บุคคลตาม (๒) ของข้อ ๘ นำหลักฐานไปแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอแห่งท้องที่ที่บุคคล นั้นมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนาอยู่ และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด. ๔๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่อำเภอที่ตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า แต่ถ้าบุคคลนั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับบัญชีรายชื่อ

ชื่อส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๓) ให้บุคคลตาม (๓) ของข้อ ๘ แจ้งต่อเลขาธิการรัฐสภาและให้เลขาธิการรัฐสภา จัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ทำยกกฎกระทรวงนี้ส่งไปยังกระทรวงกลาโหมโดยไม่ชักช้า ให้กระทรวงกลาโหมส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังกองบัญชาการทหารสูงสุด และผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๔) ให้บุคคลตาม (๔) และ (๕) ของ ข้อ ๘ แจ้งต่อสถานศึกษาที่บุคคลนั้นศึกษาอยู่และให้สถานศึกษาที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าว ตามแบบ สด.๔๕ ทำยกกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังกระทรวงกลาโหมโดยไม่ชักช้า ให้กระทรวงกลาโหมส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังกองบัญชาการทหารสูงสุดและผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๕) ให้บุคคลตาม (๖) ของข้อ ๘ แจ้งหลักฐานไปยังนายอำเภอแห่งท้องที่ที่เป็น ภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๕ ทำยกกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่อำเภอที่ตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า

(๖) ให้บุคคลตาม (๘)(๙) (๑๐) (๑๑) (๑๕) และ (๒๐) ของข้อ ๘ แจ้งต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยา หรือเทศบาลซึ่งบุคคลนั้นสังกัดอยู่ แล้วแต่กรณีและให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยา หรือเทศบาลที่ได้รับแจ้ง จัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด. ๔๕ ทำยกกฎกระทรวงนี้ ส่งไปยังกระทรวงกลาโหม โดยไม่ชักช้า ให้กระทรวงกลาโหมส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังกองบัญชาการทหารสูงสุดและผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

(๗) ให้บุคคลตาม (๗) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๑๕) (๑๖) (๑๗) และ (๑๘) ของข้อ ๘ นำ หลักฐานไปแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอแห่งท้องที่ที่บุคคลนั้นประจำ หรือสังกัดอยู่ แล้วแต่กรณี และให้ นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด. ๔๕ ทำยกกฎกระทรวงนี้ ส่ง ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่อำเภอที่ตั้งอยู่โดยไม่ชักช้า แต่ถ้าบุคคลนั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่จังหวัดอื่นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับบัญชีรายชื่อส่งบัญชีรายชื่อนั้นต่อไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด แห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้น

การผ่อนผันไม่ต้องเข้ารับการระดมพลของทหารกองเกินหรือทหารกองหนุน ซึ่งมีฐานะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ ให้มีผลนับแต่วันที่เจ้าอาวาส เลขาธิการรัฐสภา สถานศึกษา ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยา เทศบาล หรือนายอำเภอส่งบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่วัดหรืออำเภอที่ตั้งอยู่ หรือ ไปยังกระทรวงกลาโหม แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ (๑)(๓)(๔)(๕) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๑๕) (๑๖) (๑๗) (๑๘) (๑๙) และ (๒๐) ให้เจ้าอาวาสเลขาธิการ

รัฐสภา สถานศึกษา ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เมืองพัทยา เทศบาล หรือ นายอำเภอ แล้วแต่กรณี จัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตามแบบ สด.๔๖ ท้าย กฎกระทรวงนี้แล้ว ดำเนินการต่อไปตามขั้นตอนและวิธีการตามที่กำหนดไว้ใน (๑) (๓) (๔) (๖) และ (๗) โดยไม่ชักช้าส่วน ในกรณีที่ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๘(๒) และ (๖) ให้ บุคคล นั้นแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอแห่งท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้นโดยไม่ชักช้า และให้ นายอำเภอที่ได้รับแจ้งจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลดังกล่าวตาม แบบ สด.๔๖ ท้ายกฎกระทรวงนี้ ส่งไป ยังผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่อำเภอที่ตั้งอยู่โดยเร็ว

การพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ ให้มีผลทันทีนับแต่วันที่บุคคลนั้นพ้นจากฐานะดังกล่าว

ข้อ ๑๐ ในกรณีจำเป็นเพื่อการป้องกันประเทศ โดยตรงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะตั้ง เพิกถอนการผ่อนผันตามข้อ ๒ หรือ ๘ แก่ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนบางคนหรือบางประเภท ในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อมพร้อม หรือ ในการระดมพล คราว ใดก็ตามที่เห็นสมควรก็ได้”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๖

จอมพล ถ. กิตติขจร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พอ.เอก ป. จารุเสถียร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๓๗

ทหารกองเกินและทหารกองหนุนที่ถูกเรียกเข้ารับราชการตาม มาตรา ๓๖ และทหารประจำการ ต้องอยู่ในวินัยทหารเหมือนทหารกองประจำการ

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๕๐ ตอนที่ ๓๐ (ฉบับพิเศษ) หน้า ๒๗ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๑๖

ความใน (๑๓) ของข้อ ๒ ถูกยกเลิกและใช้ความใหม่แทนแล้ว โดย ข้อ ๑ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๒ (พ.ศ.๒๕๒๐)ฯ^๑ และ (๑๐) ของข้อ ๘ ถูกยกเลิกและใช้ความใหม่แทนแล้วโดย ข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๒ (พ.ศ.๒๕๒๐)

ความใน ข้อ ๖, ข้อ ๕ และข้อ ๑๐ ถูกยกเลิก และใช้ความใหม่แทนแล้ว โดยข้อ ๑ ข้อ ๒ และ ข้อ ๓ ของกฎกระทรวงฉบับที่ ๗๒ เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๒๒๗ หน้า ๑๓๐๐๘ ร.จ. ๒๔ ธ.ค. ๓๔)

บทที่ ๘ การปลด

.....
ในบทที่ ๘ จะศึกษาในหมวดที่ ๖ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร ตั้งแต่ มาตรา ๓๘ ถึง
มาตรา ๔๑ ซึ่งมีหัวข้อสำคัญดังนี้

๑. การเลื่อนเวลาปลดทหารกองประจำการเป็นทหารกองหนุนชั้นปีที่ ๑
  ๒. การปลดทหารกองเกินเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒
  ๓. การปลดทหารกองประจำการ เป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒
  ๔. การปลด ทหารกองประจำการ ทหารกองเกิน หรือ ทหารกองหนุนเป็นพันราชการทหาร
๑. การเลื่อนเวลาปลดทหารกองประจำการเป็นทหารกองหนุนชั้นปีที่ ๑

มาตรา ๓๘

“การปลดทหารกองประจำการเป็นทหารกองหนุนชั้นปีที่ ๑ นั้น ถ้า กท. เห็นว่ามีเหตุจำเป็นจะ
เลื่อนกำหนดเวลาปลดไป ก็ให้สั่งเลื่อนไปได้ตามความจำเป็น”

บันทึกข้อตกลงฯ เรื่อง การปลดและจำหน่าย

ข้อ ๑๗ การปลดทหารหรือตำรวจกองประจำการเป็นกองหนุนชั้นที่ ๑ ให้ถือวันเข้ารับราชการ
ก่อนขึ้นทะเบียนกองประจำการ หรือตามวันที่ได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการ แล้วแต่กรณี แล้วนับตั้งแต่
เดือนที่เข้ารับราชการเป็นต้นไปเป็นรายเดือนจนครบกำหนด จึงให้นำปลดในวันที่ ๑ ของเดือนถัดไป เช่น
ผู้ที่ต้องเข้ารับราชการมีกำหนดยศสิบสี่เดือน และขึ้นทะเบียนกองประจำการในเดือนเมษายน ๒๔๕๗ จะ
เป็นวันที่เท่าใดก็ตามต้องปลดในวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๕๕ ส่วนผู้ที่กำหนดให้รับราชการประจำการน้อย
กว่าที่กล่าวนี้ ก็ให้นับวันรับราชการสำหรับการปลดโดยอนุโลมทำนองที่กล่าวแล้ว

ข้อ ๑๘ การคำนวณวันรับราชการกองประจำการนั้น ให้นับวันป่วย วันลา ตามข้อบังคับทหาร
ว่าด้วยการลา วันถูกควบคุมหรือต้องโทษเข้าร่วมด้วย ส่วนผู้รับราชการยังไม่ครบกำหนดเพราะเหตุอื่น
นอกจากที่กล่าวแล้ว ต้องให้รับราชการจนครบกำหนดแล้วจึงปลดในวันที่ ๑ ของเดือนถัดไป

ข้อ ๑๙ ผู้ที่ครบกำหนดปลดในระหว่างที่ถูกควบคุม หรือต้องโทษอยู่ ให้นำปลดทีเดียวไม่ต้อง
รอนพ้นโทษ ต่อเมื่อพ้นโทษแล้วจึงปล่อยตัวไป

ข้อ ๒๐ การปลดทหาร หรือตำรวจกองประจำการ สัสดีจังหวัด ต้องถือหลักฐานวันรับราชการ
ตามทางว่านำปลดประกอบกับวันรับราชการตามทะเบียนกองประจำการ ฯลฯ

ข้อ ๒๑ การปลดทหารกองหนุนให้กระทำด้วยวิธีต่อไปนี้

(๑) ประเภทที่ ๑ ปลดเป็นกองหนุนในเดือนใด ให้นับครบกำหนดปลดชั้นต่อไปในวันที่
๑ ของเดือนที่ครบกำหนดปลดนั้น ไม่ต้องคิดรายวัน

(๒) ประเภทที่ ๒ แม้จะลงบัญชีทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนในวันเดือนปีใดก็ตาม

ถ้าอายุครบกำหนดในปีใดให้ปลดในวันที่ ๑ ของปีที่อายุครบไม่ต้องคิดรายวันรับราชการ เช่น บุคคล อายุสี่สิบแปดปีบริบูรณ์ลงบัญชีทหารกองเกินเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๔๕๗ คิดครบกำหนดเป็นกองหนุน ชั้นที่ ๒ วันที่ ๑ มกราคม ๒๔๕๕

(๓) ในการเรียกระดมพล การเรียกเข้าฝึกวิชาทหาร หรือในการทดลองความพร้อมพร้อม คราวใด ถ้าปรากฏว่าทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดพิการทุพพลภาพ หรือมีโรคตามกฎกระทรวง ซึ่งจะต้องปลดเป็นพ้นราชการทหารตามมาตรา ๔๑ ให้ออกไปสำคัญ (แบบ สด.๖) แต่ให้แพทย์ที่ตรวจ ร่างกาย ๑ นายทหารผู้ช่วยการ ๑ และนายทหารสัญญาบัตรซึ่งแทนหน่วยทหารในการนั้น ๑ เป็นผู้ลง ชื่อในใบสำคัญ

หนังสือ สม. ที่ (ต่อฉบับ กท. รับที่ ๘๕๕/๑๕ ลง ๒๗ ม.ค. ๑๕

บก.ทหารสูงสุดได้รับรายงานจาก ทบ. ว่า พลฯ ทูย จันทรโพธิ์งาม ฯ เข้ารับราชการทหารกอง ประจำการเมื่อ ๑ พ.ย.๑๓ นั้นบิดาได้ถึงแก่กรรมแล้ว ต่อมาเมื่อ ๑ เม.ย.๑๔ มารดาได้ถึงแก่กรรม คงเหลือแต่น้องชายซึ่งเยาว์วัยอีก ๓ คน เป็นเหตุให้ครอบครัวได้รับความเดือดร้อน ฯ พลฯ ทูย ฯ จึง ร้องขอผ่อนผันการรับราชการทหารต่อผู้บังคับบัญชาหน่วยต้นสังกัด

ทบ. ได้พิจารณาแล้วเพื่อผลในด้านปกครองและมนุษยธรรม เห็นควรให้ พลฯ ทูย ฯ ได้ลาพักรอ การปลด(ตามคำสั่ง กท.ที่ ๑๑๓๖๕/๕๕ ลง ๓๐ มิ.ย. ๕๕) เรื่อง การปล่อยทหารกองประจำการลาพักรอ การปลด เพื่อไปอุปการะดูแลน้องๆ

บก.ทหารสูงสุด พิจารณาแล้วเห็นพ้องด้วย จึงเสนอ สป.เพื่อดำเนินการต่อไป

ตามคำสั่ง รมว.กท.ที่ ๑๑๓๖๕/๕๕ ลง ๓๐ มิ.ย. ๕๕ เรื่อง การปล่อยทหารกองประจำการลาพัก รอการปลด ความว่า

๑. เมื่อกองทัพบกมีความจำเป็น และได้พิจารณาเห็นว่าเห็นควรจะปล่อยทหารกองประจำการ ให้ลาพักรอการปลดเมื่อใด มีกำหนดเท่าใด ให้รายงานชี้แจงแสดงเหตุผล เพื่อขอรับอนุมัติจากรัฐมนตรี ก่อน เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงดำเนินการต่อไป

๒. ทหารกองประจำการผู้ใด ที่มีเหตุจำเป็นอันแท้จริง ซึ่งผู้บังคับบัญชาได้สอบสวนพิจารณา แล้ว เห็นสมควรจะให้ลาพักรอการปลด ก็ให้ปฏิบัติตามที่กล่าวใน ๑ โดยอนุโลม

สม. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า พลฯ ทูย ฯ ครบกำหนดปลดเป็นทหารกองหนุนใน ๑ พ.ย. ๑๕ จึงเห็นควรให้ พลฯ ทูย ฯ ลาพักรอการปลดจนกว่าจะครบกำหนดปลด ฯ

คำสั่ง กห ที่ ๘๕๑/๒๕๔๔ ลง ๑๕ พ.ย. ๔๔

เรื่อง การเลื่อนเวลาปลดทหารกองประจำการที่สมัครใจรับราชการในกองประจำการต่อ เพื่อ
ทดแทนการเรียกเกณฑ์

เพื่อให้การเลื่อนกำหนดเวลาปลดทหารกองประจำการ ที่สมัครใจรับราชการในกองประจำการ
ต่อ เพื่อทดแทนการเรียกเกณฑ์ อันเป็นการพัฒนาระบบการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการเป็น
ทหารกองประจำการไปสู่ระบบทหารอาสาสมัครทดแทนการเรียกเกณฑ์อย่างเต็มรูปแบบ และเป็นรูป
ธรรม ตามนโยบายที่ได้แถลงต่อสภาสภาโหม ครั้งที่ ๒๑๒๕๔๔ เมื่อ ๘ มี.ค.๔๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๘ แห่ง พ.ร.บ.รับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๕๓ และความใน
วรรค ๕ ของมาตรา ๖ แห่ง พ.ร.บ.จัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๐๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
โดย พ.ร.บ.จัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๒๘และ(ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๔๓
จึงกำหนดการปฏิบัติในการเลื่อนกำหนดเวลาปลดทหารกองประจำการ ที่สมัครใจรับราชการในกอง
ประจำการต่อเพื่อทดแทนการเรียกเกณฑ์ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ดังนี้

๑. ให้เลื่อนกำหนดเวลาปลดทหารกองประจำการต่อเพื่อทดแทนการเรียกเกณฑ์ คราวละ ๑ ปี
๒. ให้ทหารกองประจำการที่มีอายุไม่เกิน ๒๕ ปี บริบูรณ์ สมัครขอรับราชการในกอง
ประจำการต่อเพื่อทดแทนการเรียกเกณฑ์ได้
๓. ให้ทหารกองประจำการที่รับราชการในกองประจำการต่อเพื่อทดแทนการเรียกเกณฑ์ มีสิทธิ
ได้รับเบี้ยเลี้ยงเงินเดือนตามอัตราหรือระดับและชั้นเช่นเดียวกับทหารกองประจำการปีที่ ๒ สำหรับทหาร
กองประจำการที่ได้รับแต่งตั้งยศเป็น ส.ต.,จ.ต.กองประจำการ หรือทำหน้าที่ครูทหารใหม่ หรือทำหน้าที่
ผู้คุมในเรือนจำทหาร ให้ได้รับเงินเดือนตามระดับและชั้นนั้นต่อไป
๔. ให้ทหารกองประจำการที่รับราชการในกองประจำการต่อเพื่อทดแทนการเรียกเกณฑ์ มีสิทธิ
ได้รับเครื่องแต่งกาย และมีสิทธิได้รับพิจารณาคัดเลือกเข้ารับการศึกษาในโรงเรียนทหาร ตลอดจนมีสิทธิ
ได้รับสวัสดิการอื่นๆ ตามหลักเกณฑ์ ที่ทางราชการกำหนด
๕. มอบอำนาจให้ ผบ.ทหารสูงสุด,ผบ.ทบ.,ผบ.ทร.,และผบ.ทอ. สั่งการและทำการแทนในนาม
รมว.กห. ในเรื่องการเลื่อนกำหนดเวลาปลดทหารกองประจำการที่สมัครใจรับราชการในกองประจำการ
ต่อเพื่อทดแทนการเรียกเกณฑ์
๖. ให้ส่วนราชการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติในรายละเอียดได้ ตามความเหมาะสม
เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบและคำสั่ง กห.

๒. การปลดทหารกองเกินเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒

มาตรา ๓๕

“ทหารกองเกิน เมื่อมีอายุครบกำหนดปลดแล้ว ให้ปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ตามลำดับ คือ

อายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์ เป็น ทหารกองหนุนชั้นที่ ๒

อายุ ๔๐ ปีบริบูรณ์ เป็น ทหารกองหนุนชั้นที่ ๓

อายุ ๔๖ ปีบริบูรณ์ เป็น พันราชการทหารประเภทที่ ๒ “

ทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ซึ่งปลดจากทหารกองเกินตามมาตรา ๓๕ จะอยู่ในชั้นกองหนุนทั้งสิ้น ๒ ชั้น คือ ชั้นที่ ๒ เป็นเวลา ๑๐ ปี และชั้นที่ ๓ เป็นเวลา ๖ ปี

จากบันทึกข้อตกลง ข้อ ๒๒ การปลดทหารกองหนุนให้กระทำด้วยวิธีต่อไปนี้

(๒) ประเภทที่ ๒ แม้จะลงบัญชีทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนใน วัน เดือน ปี ใดก็ตาม ถ้าอายุครบกำหนดในปีใด ให้ปลดในวันที่ ๑ ของปีที่มีอายุ ไม่ต้องคิดรายวันรับราชการ เช่น

บุคคลอายุ ๒๘ ปีบริบูรณ์ลงบัญชีทหารกองเกินเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๗ คิดครบกำหนดเป็นกองหนุน ชั้นที่ ๒ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๘

๓. การปลดทหารกองประจำการ เป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒

มาตรา ๔๐

“ทหารกองประจำการ ถ้าต้องจำขังหรือจำคุกครั้งเดียวหรือหลายครั้ง เมื่อมีกำหนดวันที่จะต้องทัณฑ์หรือต้องโทษรวมได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งปีก็ตี หรือทหารกองประจำการผู้ใดซึ่งกระทรวงกลาโหมเห็นว่า จะกระทำให้เสื่อมเสียแก่ราชการทหารด้วยประการใดๆ ก็ตีจะปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ก็ได้

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมด้วยสัสดีจังหวัดออกใบสำคัญให้แก่ทหารที่ถูกปลดนี้ไว้เป็นหลักฐาน

ใบสำคัญนี้หากชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อรับใหม่โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม”

จากมาตรา ๔๐

๑. ทหารกองประจำการ จะปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ ก็ได้ ถ้า

๑.๑ ต้องทัณฑ์จำขัง หรือต้องโทษจำคุก ครั้งเดียว หรือหลายครั้ง เมื่อมีกำหนดวันที่จะต้องทัณฑ์หรือต้องโทษรวมได้ไม่น้อยกว่า ๑ ปี

๑.๒ กระทรวงกลาโหมเห็นว่า จะทำให้เสื่อมเสียแก่ราชการทหาร ด้วยประการใดๆ ก็ตี

๒. ผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมด้วยสัสดีจังหวัดออกใบสำคัญให้แก่ทหารที่ถูกปลดไว้เป็นหลักฐาน

๓. ใบสำคัญนี้หากชำรุดหรือสูญหายให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับใหม่ โดยเสียค่า

ธรรมเนียมฉบับละ ๑ บาท แต่ถ้าการชำระหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัย ก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

บันทึกข้อตกลง ฯ

ข้อ ๒๑ การปลดทหารกองประจำการตาม ม.๔๐ นั้นถ้าอายุยังไม่ครบ ๓๐ ปีบริบูรณ์ ให้ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๑ ประเภทที่ ๒ จนกว่าอายุจะครบ ๓๐ ปีบริบูรณ์ ถ้าอายุครบ ๓๐ ปีบริบูรณ์แล้วให้ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่เหมาะสมกับอายุ เช่นเดียวกับการปลดทหารกองเกิน

ข้อ ๒๓ ผู้มีหน้าที่ออกหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญคือ

(๒) ใบสำคัญซึ่งออกให้ตาม มาตรา ๔๐ นั้น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด พร้อมด้วยสัสดีจังหวัดออกตาม(แบบ สด.๕) ท้ายบันทึกนี้ แต่ต้องแก้ตำแหน่งนายอำเภอ เป็น ผู้ว่าราชการจังหวัด และเติมตำแหน่งสัสดีจังหวัดลงด้วย แล้วลงชื่อประทับตราประจำตำแหน่งเป็นสำคัญ

หนังสือ กพ.ทบ. ลง ๕ ก.พ. ๐๑

เรื่อง ทหารหรือวันรับราชการกองประจำการ

สส.รายงานหาหรือว่าพลทหารกองประจำการได้หนีราชการฯ แล้วถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมในข้อหาอันธพาล จึงถูกส่งไปควบคุมไว้ยังสถานฝึกอบรมอาชีพ ตำบลลาดยาว อำเภอบางเขนโดยไม่ทราบว่าเป็นทหารกองประจำการ ต่อมาเจ้าหน้าที่ทราบว่าเป็นทหารกองประจำการหนีราชการ ไปจึงแจ้งมายังหน่วยต้นสังกัดให้ไปปรับตัวไปดำเนินคดีเรื่องหนีราชการก่อน แล้วจึงส่งตัวไปยังสถานฝึกอบรมฯ ภายหลัง สส. เข้าใจว่าในกรณีนี้การนับวันรับราชการควรจะนับต่อจากวันที่รับตัวมาจากสถานฝึกอบรมฯ เพื่อดำเนินคดีฐานหนีราชการ ด้วยเหตุผล ๒ ประการคือ

๑. ถูกควบคุมตัวอยู่สถานฝึกอบรมฯ เป็นกรณีของอันธพาล ที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจะต้องดำเนินการ อันเป็นการตัดสินคนผู้ที่มีพฤติกรรมเป็นอันธพาลโดยเฉพาะ

๒. การถูกควบคุมตัว ณ สถานฝึกอบรมฯ มิใช่การควบคุมตัวในอำนาจผู้บังคับบัญชา

จึงไม่ควรนับวันรับราชการในระหว่างที่ต้องควบคุมอยู่ ณ สถานฝึกอบรมฯ ให้ด้วย แต่บันทึกข้อตกลง ฯ ข้อ ๑๘ ว่า “การคำนวณวันรับราชการให้นับวันป่วย วันลา ตามข้อบังคับว่าด้วยการลา วันถูกควบคุมหรือต้องโทษรวมด้วย” จึงหาหรือว่าการควบคุมหรือต้องโทษตาม ข้อ ๑๘ นี้ หมายถึงการควบคุมหรือต้องโทษ เฉพาะในอำนาจของผู้บังคับบัญชาหรือรวมทั้งกรณีที่ถูกรับควบคุม ณ สถานฝึกอบรมฯ ด้วย

กพ.ทบ. และ สบ.ทบ.(กรชน.) ได้พิจารณาร่วมกันแล้ว เห็นว่า ถูกควบคุมตัวหรือต้องโทษตาม ข้อ ๑๘ ฯ นั้นหมายรวมทั้งกรณีที่ถูกรับควบคุม ณ สถานฝึกอบรมฯ ด้วย โดยมีเหตุผลดังนี้ คือ

“วันถูกควบคุม” ตาม ข้อ ๑๘ ฯ ย่อมหมายถึงการควบคุมตัวตามกฎหมาย โดยมีต้องคำนึงว่าเป็นการควบคุมของผู้บังคับบัญชาทหาร หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและในเรื่องการส่งตัวบุคคลอันธพาลไปอยู่ในสถานฝึกอบรมฯ และอาชีพ ได้มีประกาศคณะปฏิวัติที่ ๔๓ ว่า “..ข้อ ๓ ให้ถือว่าบุคคลที่ผู้บัญชา

การตำรวจนครบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ส่งตัวไปอยู่ในสถานฝึกอบรมและฝึกอาชีพ เป็นผู้อยู่ในระหว่างคุมขังตามอำนาจเจ้าพนักงานสอบสวน ตามความหมายของประมวลกฎหมายอาญา...”

**๔. การปลด ทหารกองประจำการ ทหารกองเกิน หรือ ทหารกองหนุน
เป็นพันราชการทหาร**

มาตรา ๔๑

“ทหารกองประจำการทหารกองเกิน หรือ ทหารกองหนุน ซึ่งยังไม่ครบกำหนดปลดพันราชการทหารถ้าพิการทุพพลภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถรับราชการทหารได้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ก็ให้ปลดพันราชการทหารประเภทที่ ๑ หรือที่ ๒ แล้วแต่กรณี

ถ้าเป็นนายทหารสัญญาบัตรถูกถอดหรือออกจากยศก็ให้ปลดเป็นพันราชการทหารประเภทที่ ๒ ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมด้วยสัสดีจังหวัด ออกหนังสือสำคัญ หรือใบสำคัญ ให้แก่ทหารตามประเภทที่ถูกปลดไว้เป็นหลักฐาน ”

จากมาตรา ๔๑

พันราชการทหารตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ มี ๒ ประเภท คือ พันราชการทหารประเภทที่ ๑ และพันราชการทหารประเภทที่ ๒ ผู้ที่จะปลดเป็นพันราชการทหารประเภทที่ ๑ ได้แก่ทหารกองประจำการและทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ ส่วนทหารกองเกิน และทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ รวมทั้งนายทหารสัญญาบัตรถูกถอดหรือออกจากยศ ให้ปลดเป็นพันราชการทหารประเภทที่ ๒

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๓๔ (พ.ศ.๒๕๕๐)

ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร

พ.ศ.๒๕๕๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๑ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๕๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๖ (พ.ศ.๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๕๓

(๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๕ (พ.ศ.๒๕๒๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๒ โรคหรือสภาพร่างกาย หรือสภาพจิตใจ ซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ตามมาตรา ๔๑ คือ

(๑) โรคหรือความผิดปกติของตา

(ก) ตาข้างหนึ่งข้างใดบอด คือ เมื่อรักษา และแก้สายตาด้วยแว่นแล้ว การมองเห็นยังอยู่ในระดับต่ำกว่า ๗/๖๐ หรือลานสายตาโดยเฉลี่ยแคบกว่า ๑๐ องศา

(ข) สายตาไม่ปกติ คือ เมื่อรักษา และแก้สายตาด้วยแว่นแล้ว การมองเห็นยังอยู่ในระดับ ๖/๒๔ หรือ ต่ำกว่าทั้งสองข้าง

(ค) สายตาสั้นมากกว่า ๘ ไดออปเตอร์ หรือสายตายาวมากกว่า ๕ ไดออปเตอร์ ทั้งสองข้าง

(ง) ต้อแก้วตาทั้งสองข้าง (Bilateral Cataract)

(จ.) ต้อหิน (Glaucoma)

(ฉ) โรคขั้วประสาทตาเสื่อมทั้ง ๒ ข้าง (Optic Atrophy)

(ช) กระจกตาอักเสบเรื้อรังหรือขุ่นทั้งสองข้าง

(๒) โรคหรือความผิดปกติของหู

(ก) หูหนวกทั้งสองข้าง คือต้องใช้เสียงในช่วงคลื่นความถี่ ๕๐๐ - ๒,๐๐๐ รอบต่อวินาที หรือเกินกว่า ๕๕ เดซิเบล จึงจะได้ยินทั้งสองข้าง

(ข) หูชั้นกลางอักเสบเรื้อรังทั้งสองข้าง

(ค) เยื่อแก้วหูทะลุทั้งสองข้าง

(๓) โรคของหัวใจและหลอดเลือด

- (ก) หัวใจหรือหลอดเลือดพิการอย่างถาวร จนอาจเกิดอันตรายร้ายแรง
- (ข) ลิ้นหัวใจพิการ
- (ค) การเต้นของหัวใจผิดปกติอย่างถาวร จนอาจเกิดอันตรายร้ายแรง
- (ง) โรคของกล้ามเนื้อหัวใจ ชนิดที่ไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ และอาจเป็นอันตราย
- (จ) หลอดเลือดแดงใหญ่โป่งพอง
- (ฉ) หลอดเลือดภายในกระโหลกศีรษะ โป่งพองหรือผิดปกติชนิดที่อาจเป็นอันตราย

(๔) โรคเลือดและอวัยวะสร้างเลือด

- (ก) โรคเลือดหรืออวัยวะสร้างเลือดผิดปกติอย่างถาวรและอาจเป็นอันตราย
- (ข) ภาวะม้ามโต (Hypersplenism) ที่รักษาไม่หายและอาจเป็นอันตราย

(๕) โรคของระบบหายใจ

- (ก) โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง (Chronic Obstructive Pulmonary Diseases)
- (ข) โรคหลอดลมพอง (Bronchiectasis)
- (ค) โรคหืด (Asthma)
- (ง) โรคของระบบหายใจที่ทำให้สมรรถภาพปอดลดลงอย่างถาวรจน Forced Expiratory

Volume in One Second ต่ำกว่า ๒ ลิตร หรือ Forced Vital Capacity ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ ของค่าปกติ

(๖) โรคของระบบปัสสาวะ

- (ก) ไตอักเสบเรื้อรัง
- (ข) กลุ่มอาการไตพิการ (Nephrotic Syndrome)
- (ค) ไตวายเรื้อรัง
- (ง) ไตพองเป็นถุงน้ำแต่กำเนิด (Polycystic Kidney)

(๗) โรคหรือความผิดปกติของกระดูก ข้อ และกล้ามเนื้อ

- (ก) ข้ออักเสบเรื้อรังจนกระดูกเปลี่ยนรูป
- (ข) แขน ขา มือ เท้า นิ้ว อย่างใดอย่างหนึ่งผิดปกติ ดังต่อไปนี้

(๑) แขน ขา มือ หรือเท้า คับ หรือพิการ ถึงแม้ว่าจะรักษาด้วยวิธีใหม่ที่สุดแล้วก็ยังใช้

การไม่ได้

(๒) นิ้วหัวแม่มือคับจนถึงข้อปลายนิ้วหรือพิการถึงขั้นใช้การไม่ได้

(๓) นิ้วชี้ของมือคับตั้งแต่ข้อปลายนิ้ว

(๔) นิ้วมือในมือข้างเดียวกันตั้งแต่สองนิ้วขึ้นไปคับจนถึงข้อปลายนิ้ว หรือพิการถึงขั้น

ใช้การไม่ได้

- (๕) นิ้วหัวแม่มือทำด้วนจนถึงข้อปลายนิ้วหรือพิการถึงขั้นใช้การไม่ได้
- (๖) นิ้วเท้าในเท้าข้างเดียวกัน ตั้งแต่สองนิ้วขึ้นไปด้วนจนถึงข้อปลายนิ้ว หรือพิการถึงขั้นใช้การไม่ได้
- (๗) นิ้วเท้าในเท้าแต่ละข้างตั้งแต่หนึ่งนิ้วขึ้นไปด้วนจนถึงข้อปลายนิ้ว หรือพิการถึงขั้นใช้การไม่ได้
- (๘) นิ้วเท้าในเท้าข้างใดข้างหนึ่ง ตั้งแต่หนึ่งนิ้วขึ้นไปด้วนจนถึงข้อโคนนิ้ว หรือพิการจนถึงขั้นใช้การไม่ได้
- (ค) คอเอียงหรือแข็งทื่อชนิดถาวร
- (ง) กระดูกสันหลังโค้งหรือคดหรือแอ่นจนเห็นได้ชัด หรือแข็งทื่อชนิดถาวร
- (จ) กล้ามเนื้อเหยี่ยวลีบหรือหดสั้น (Atrophy or Contracture) จนเป็นผลให้อวัยวะส่วนหนึ่งส่วนใดใช้การไม่ได้
- (๘) โรคของต่อมไร้ท่อและภาวะผิดปกติของเมตะบอลิซึม
- (ก) ภาวะต่อมธัยรอยด์ทำงานน้อยไปอย่างถาวร
- (ข) ภาวะต่อมพาราธัยรอยด์ทำงานน้อยไปอย่างถาวร
- (ค) ภาวะต่อมใต้สมองผิดปกติอย่างถาวร
- (ง) เบาหวาน
- (จ) ภาวะอ้วน (Obesity) ซึ่งมีดัชนีความหนาของร่างกาย (Body Mass Index) ตั้งแต่ ๓๕ กิโลกรัมต่อตารางเมตรขึ้นไป
- (ฉ) โรคหรือความผิดปกติเกี่ยวกับเมตะบอลิซึมของแร่ธาตุ สารอาหารคลุย์สารน้ำ อิเล็กโทรไลต์และกรดต่าง ตลอดจนเมตะบอลิซึมอื่น ๆ ชนิดถาวร และอาจเป็นอันตราย
- (๙) โรคติดเชื้อ
- (ก) โรคเรื้อน
- (ข) โรคเท้าช้าง
- (ค) โรคติดเชื้อเรื้อรังระยะแสดงอาการรุนแรงซึ่งไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้
- (๑๐) โรคทางประสาทวิทยา
- (ก) จิตเจริญต่ำกว่า (Mental Retardation) ที่มีระดับเซาวิปัญญา ๖๘ หรือต่ำกว่านั้น
- (ข) ใบ้ (Mutism) หรือพูดไม่เป็นภาษา หรือฟังภาษาไม่รู้เรื่อง (Aphasia) ชนิดถาวร
- (ค) ลมชัก (Epilepsy) หรือโรคที่ทำให้มีอาการชัก (Seizures) อย่างถาวร
- (ง) อัมพาต (Paralysis) ของ แขน ขา มือ หรือเท้าชนิดถาวร
- (จ) สมองเสื่อม (Dementia)

(ฉ) โรคหรือความผิดปกติของสมองหรือไขสันหลังที่ทำให้เกิดความผิดปกติอย่างมากในการเคลื่อนไหวของแขนหรือขาอย่างถาวร

(ช) กล้ามเนื้อหมดกำลังอย่างหนัก (Myasthenia Gravis)

(๑๑) โรคทางจิตเวช

(ก) โรคจิตหรือโรคที่ทำให้จิตผิดปกติอย่างรุนแรงและถาวร

(๑๒) โรคอื่น ๆ

(ก) ภาวะทแยง (Hermaphroditism)

(ข) มะเร็ง (Malignant Neoplasm)

(ค) โรคตับอักเสบเรื้อรังชนิดร้ายแรง (Chronic Active Hepatitis)

(ง) ตับแข็ง (Cirrhosis of liver)

(จ) คนเผือก (Albino)

(ฉ) โรคภูมิคุ้มกันโรคตัวเองทำลายทั่วร่างกาย (Systemic Lupus Erythematosus)

(ช) ภาวะแข็งทั่วร่างกาย (Systemic Sclerosis)

(ซ) รูปวิปริตต่าง ๆ ได้แก่

๑. จมูกโหว่

๒. เพดานโหว่หรือสูงหรือลิ้นไก่สั้นพูดไม่ชัด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

(ลงชื่อ) พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

(ลงชื่อ) เสนาะ เทียนทอง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้ เนื่องด้วยกฎกระทรวงฉบับที่ ๕๖(พ.ศ.๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.๒๔๕๗ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน การกำหนดความพิการทุพพลภาพหรือโรคซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ จึงยังไม่สอดคล้องกับสภาพของความพิการทุพพลภาพหรือโรคที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ดังนั้นเพื่อให้การกำหนดความพิการทุพพลภาพ หรือโรคเป็นไปอย่างถูกต้องและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงการกำหนดความพิการทุพพลภาพหรือโรค ซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้เสียใหม่ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๔ ตอนที่ ๑๘ ก ลง ๓ มิ.ย.๕๐ หน้า ๑๑

บันทึกข้อตกลง ฯ

ข้อ ๒๐ วรรค ๒

ทหารที่อยู่ในกองประจำการ ถ้าปรากฏว่าพิการทุพพลภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถรับราชการทหารได้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ต้องให้แพทย์แผนปัจจุบันชั้น ๑ เป็นกรรมการอย่างน้อย ๓ นาย ในจำนวนนี้ต้องเป็นแพทย์ในหน่วยทหารอย่างน้อย ๑ นายจัดการตรวจ ถ้าเป็นจริงให้ออกใบสำคัญตาม (แบบ สด.๖) และนำปลดเป็นพื้นราชการทหาร

ข้อ ๒๑ วรรค ๓

ในการเรียกตรวจผล การเรียกเข้าฝึกวิชาทหารหรือในการทดลองความพร้อมคราวใด ถ้าปรากฏว่าทหารกองเกิน หรือทหารกองหนุน ผู้ใด พิการทุพพลภาพ หรือมีโรคตามกฎกระทรวง ซึ่งจะต้องปลดพื้นราชการทหาร ตาม มาตรา ๔๑ ให้ออกใบสำคัญ(แบบ สด.๖) แต่ให้แพทย์ที่ตรวจร่างกาย ๑ นายทหารผู้อำนวยความสะดวก ๑ และนายทหารสัญญาบัตรซึ่งแทนหน่วยทหารในการนั้น ๑ เป็นผู้ลงชื่อในใบสำคัญ

ข้อ ๒๒ ผู้มีหน้าที่ออกหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญคือ

(๑) ในกรณีที่ปลดพื้นราชการทหารตาม มาตรา ๔๑ นั้น จะต้องพิจารณาว่าการปลดนั้น ปลดพื้นราชการทหารประเภทที่ ๑ หรือประเภทที่ ๒ ถ้าเป็นการปลดพื้นราชการทหารประเภทที่ ๑ ให้ออกหนังสือสำคัญตาม (๑) ถ้าปลดพื้นราชการทหารประเภทที่ ๒ ให้ออกใบสำคัญตาม (๒)

บทที่ ๕

บทกำหนดโทษ

ในบทที่ ๕ นี้จะได้ศึกษาเกี่ยวกับโทษทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา และบทกำหนดโทษซึ่งมีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร ตั้งแต่มาตรา ๔๒ ถึง มาตรา ๔๕ ซึ่งมีหัวข้อที่จะได้ศึกษาดังนี้

๑. โทษทางอาญา
๒. หนังสือซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ให้ไว้ชำรุดหรือสูญหายผู้ถือไม่แจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ เพื่อรับใหม่
๓. ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๑๒, มาตรา ๑๒ ทวิ และมาตรา ๑๕
๔. บุคคลซึ่งฝ่าฝืน มาตรา ๑๖, ๑๘, ๑๙, ๒๑ และ มาตรา ๒๕
๕. การหลีกเลี่ยงขัดขืนการตรวจเลือกหรือการเข้ากองประจำการ
๖. ทหารกองเกิน หรือทหารกองหนุน ฝ่าฝืน มาตรา ๓๖
๗. ทำร้ายร่างกายตนเอง หรือให้ผู้อื่นทำเพื่อจะหนีพ้นจากการรับราชการทหาร
๘. ใช้อุบายหลอกลวงให้เจ้าหน้าที่หลงเชื่อเพื่อหลีกเลี่ยงการเข้ารับราชการทหาร

๑. โทษทางอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒.

"บุคคลจักต้องรับโทษทางอาญา ต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นต้องเป็นโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมาย" จาก มาตรา ๑๘ ของประมวลกฎหมายอาญา โทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดมีดังนี้

๑. ประหารชีวิต

เดิม กำหนดให้เอาไปยิงเสียให้ตาย ปัจจุบันวิธีการประหารชีวิตได้เปลี่ยนเป็นฉีดยาพิษ

๒. จำคุก

คือ โทษที่ผู้พิพากษาให้จำคุกจำเลย โดยส่งตัวไปคุมขังที่เรือนจำซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

๒.๑ โทษจำคุกตลอดชีวิต

๒.๒ โทษจำคุกมีกำหนดระยะเวลา

มาตรา ๒๐ "บรรดาความผิดที่กฎหมายกำหนดให้ลงโทษ ทั้งจำคุก และปรับ ด้วยนั้น ถ้าศาลเห็นสมควรจะลงแต่โทษจำคุกก็ได้"

การคำนวณระยะเวลาจำคุก

มาตรา ๒๑ "ในการคำนวณระยะเวลาจำคุก ให้นับวันเริ่มจำคุกรวมคำนวณเข้าด้วยและให้นับเป็น ๑ วันเต็ม โดยไม่คำนึงถึงจำนวนชั่วโมง

ถ้าระยะเวลาที่คำนวณนั้นกำหนดเป็นเดือนให้นับ ๓๐ วันเป็น ๑ เดือน ถ้ากำหนดเป็นปี ให้คำนวณตามปีปฏิทินในราชการ

เมื่อผู้ต้องคำพิพากษาถูกจำคุกครบกำหนดแล้ว ให้ปล่อยตัวในวันถัดจากวันที่ครบกำหนด"

การนับโทษจำคุก

มาตรา ๒๒ "โทษจำคุก ให้เริ่มแต่วันมีคำพิพากษา แต่ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษาให้หักจำนวนวันที่ถูกคุมขังออกจากระยะเวลาจำคุกตามคำพิพากษา เว้นแต่คำพิพากษานั้นจะกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่คำพิพากษากล่าวไว้เป็นอย่างอื่น โทษจำคุกตามคำพิพากษาเมื่อรวมกับจำนวนวันที่ถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษาในคดีนั้นเข้าด้วยแล้วต้องไม่เกินอัตราโทษขั้นสูงของกฎหมายที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่ได้กระทำลงนั้น ทั้งนี้ไม่เป็นการกระทบกระเทือน บทบัญญัติ มาตรา ๕๑"

การเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขัง

มาตรา ๒๓ "ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุก และในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือ ปรากฏว่าได้รับโทษจำคุกมาก่อน แต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือ ความผิดลหุโทษ ศาลจะพิพากษาให้ลงโทษกักขังไม่เกิน ๓ เดือน แทนโทษจำคุกนั้นก็ได้"

การยกเว้นโทษ

มาตรา ๕๕ "ถ้าโทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับมีกำหนดเวลาเพียง ๓ เดือน หรือน้อยกว่า ศาลจะกำหนดโทษให้น้อยลงอีกก็ได้ หรือถ้าโทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับ มีกำหนดเวลาเพียง ๓ เดือน หรือน้อยกว่าและมีโทษปรับ ด้วยศาลจะกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลงหรือยกโทษจำคุกเสียลงให้ปรับแต่อย่างเดียวกก็ได้"

๓. กักขัง

จะใช้แก่ผู้กระทำความผิดกรณีต่อไปนี้

๓.๑ เปลี่ยนมาจากโทษจำคุก (มาตรา ๒๓)

๓.๒ เปลี่ยนมาจากโทษปรับ กรณีไม่ยอมเสียค่าปรับภายใน ๓๐ วัน หรือศาลสงสัยว่าจะหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับ (มาตรา ๒๕)

๓.๓ ขัดขึ้นคำพิพากษา ไม่ส่งทรัพย์สินที่ศาลริบ ภายในกำหนด (มาตรา ๓๗)

๓.๔ ไม่ยอมทำทัณฑ์บน หรือยอมทำแต่หาประกันไม่ได้ (มาตรา ๔๖)

๓.๕ ไม่ชำระเงินตามศาลตั้งเมื่อกระทำความผิดทัณฑ์บน (มาตรา ๔๗)

มาตรา ๒๔ "ผู้ใดต้องโทษกักขังให้กักตัวไว้ในสถานที่กักขังซึ่งกำหนดไว้อันมิใช่เรือนจำ

ถ้าศาลเห็นเป็นการสมควร จะสั่งในคำพิพากษาให้กักขังผู้กระทำความผิดไว้ในที่อาศัยของผู้นั้นเอง หรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับไว้ หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ เพื่อให้เหมาะสมกับประเภทหรือสภาพของผู้ถูกกักขังก็ได้"

มาตรา ๒๓ “ ถ้าในระหว่างที่ผู้ต้องโทษกักขังได้รับโทษกักขังอยู่ ความปรากฏแก่ศาลเอง หรือปรากฏแก่ศาลตามคำแถลงของพนักงานอัยการ หรือผู้ควบคุมดูแลสถานที่กักขังว่า

๑. ผู้ต้องโทษกักขังฝ่าฝืนระเบียบ ข้อบังคับ หรือวินัยของสถานที่กักขัง
๒. ผู้ต้องโทษกักขังไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด หรือ
๓. ผู้ต้องโทษกักขัง ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก

ศาลอาจเปลี่ยนโทษกักขัง เป็นโทษจำคุก มีกำหนดเวลาตามที่ศาลเห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินกำหนดเวลาของโทษกักขัง ที่ผู้ต้องโทษกักขังจะได้รับต่อไป”

๔. ปรับ

มาตรา ๒๔ “ผู้ใดต้องโทษปรับ ผู้นั้นจะต้องชำระเงินตามจำนวนที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาต่อศาล”

มาตรา ๒๕ “ผู้ใดต้องโทษปรับและไม่ชำระค่าปรับภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาผู้นั้นต้องถูกยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ หรือมิฉะนั้นจะต้องถูกกักขังแทนค่าปรับ แต่ถ้าศาลเห็นเหตุอันควรสงสัยว่าผู้นั้นจะหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับ ศาลจะสั่งเรียกประกันหรือจะสั่งให้กักขังผู้นั้นแทนค่าปรับไปพรากก่อนก็ได้...”

มาตรา ๓๐ “ในการกักขังแทนค่าปรับให้ถืออัตรา ๒๐๐ บาทต่อ ๑ วัน และไม่ว่าในกรณีความผิดกระหนงเดียวหรือหลายกระหนง ห้ามกักขังเกินกำหนด ๑ ปีเว้นแต่ในกรณีที่ ศาลพิพากษาให้ปรับตั้งแต่ ๔๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป ศาลจะสั่งให้กักขังแทนค่าปรับเป็นระยะเวลาเกินกว่า ๑ ปี แต่ไม่เกิน ๒ ปีก็ได้

ในการคำนวณระยะเวลานั้น ให้นับวันเริ่มกักขังแทนค่าปรับรวมเข้าด้วย และให้นับเป็น ๑ วันเต็มโดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมง

ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษา ให้หักจำนวนวันที่ถูกคุมขังนั้นออกจากจำนวนเงินค่าปรับ โดยถืออัตรา ๒๐๐ บาทต่อ ๑ วัน เว้นแต่ผู้นั้นต้องคำพิพากษาให้ ทั้งจำคุกและปรับ ในกรณีเช่นนี้ถ้าจะต้องหักจำนวนวันที่ถูกคุมขังออกจากเวลาจำคุกตามมาตรา ๒๒ ก็ให้หักออกเสียก่อน เหลือเท่าใดจึงให้หักออกจากเงินค่าปรับเมื่อผู้ต้องโทษปรับถูกกักขังแทนค่าปรับครบกำหนดแล้วให้ปล่อยตัวในวันถัดจากวันที่ครบกำหนด ถ้านำเงินค่าปรับมาชำระครบแล้วให้ปล่อยตัวไปทันที”

๕. ทรัพย์สิน

อายุความฟ้องคดีอาญา

มาตรา ๕๕ “ ในคดีอาญาถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนดดังต่อไปนี้ นับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ

๑. ยี่สิบ ปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุก ๒๐ ปี
๒. สิบห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษ จำคุก กว่า ๗ ปี แต่ยังไม่ถึง ๒๐ ปี

๓. สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษ จำคุก กว่า ๑ ปี ถึง ๗ ปี
๔. ห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษ จำคุก กว่า ๑ เดือน ถึง ๑ ปี
๕. หนึ่งปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ เดือนลงมา หรือต้องระวางโทษ

อย่างอื่น

ถ้าได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมาขังศาลแล้วผู้กระทำความผิดหลบหนี หรือวิกลจริต และศาลสั่งงดการพิจารณาไว้จนเกินกำหนดดังกล่าวแล้วนับแต่วันที่หลบหนี หรือวันที่ศาลสั่งงดพิจารณา ก็ให้ถือว่าเป็นอันขาดอายุความเช่นเดียวกัน “

มาตรา ๕๖ “ภายในบังคับ มาตรา ๕๕ ในกรณีความผิดอันยอมความกันได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายใน ๓ เดือน นับแต่วันรู้เรื่องความผิด และรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ”

จาก มาตรา ๕๖ ถ้าร้องทุกข์ภายใน ๓ เดือน แม้นำคดีมาฟ้องภายหลัง ๓ เดือน ก็ยังไม่ขาดอายุความ แต่ต้องฟ้องภายในอายุความ ตาม มาตรา ๕๕

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๒๑๒/๒๕๑๕

การร้องทุกข์ภายใน ๓ เดือน เป็นบทบัญญัติสำหรับกรณีที่ผู้เสียหายจะร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน ฯลฯ แต่ถ้าผู้เสียหายไม่ร้องทุกข์เสียก่อน จะนำคดีมาฟ้องต่อศาลด้วยตนเองก็ย่อมกระทำได้แต่ต้องภายใน ๓ เดือนนับแต่วันรู้เรื่องความผิด และรู้ตัวผู้กระทำความผิด

รอกำหนดโทษ,รอกำหนดโทษ

มาตรา ๕๖ ประมวลกฎหมายอาญา

“ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกและในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ เมื่อศาลได้คำนึงถึง อายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหาการศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือเหตุอื่นอันควรปรานีแล้วเห็นเป็นการสมควร ศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่รอกำหนดโทษไว้ หรือกำหนดโทษแต่รอกำหนดโทษไว้แล้วปล่อยตัวไปเพื่อให้โอกาสผู้นั้นกลับตัว ภายในระยะเวลาที่ศาลจะได้กำหนด แต่ต้องไม่เกิน ๕ ปี นับแต่วันที่ศาลพิพากษา โดยจะกำหนดเงื่อนไข เพื่อคุ้มครองความประพฤติของผู้นั้นด้วยหรือไปไม่ได้”

๒. หนังสือซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ให้ไว้ชำระหรือสูญหาย

ผู้ถือไม่แจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ เพื่อรับใหม่

มาตรา ๔๒

“หนังสือซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ให้ไว้แก่บุคคลใด ถ้าชำระหรือสูญหายแล้ว บุคคลนั้นไม่แจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ เพื่อรับใหม่ตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ หรือมาตรา

๔๐ ภายในกำหนดสามสิบวัน นับตั้งแต่วันที่สามารรถแจ้งได้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสิบสองบาท “

จากมาตรา ๔๒

๑. ผู้ที่จะมีความผิดตามมาตรา นี้ ได้แก่ผู้ที่ได้รับหนังสือซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ให้ไว้เมื่อหนังสือดังกล่าวชำรุด หรือ สูญหาย ไม่แจ้งเพื่อขอรับใหม่ภายในกำหนด คือ

๑.๑ ใบสำคัญซึ่งออกตาม มาตรา ๑๖ วรรค ๓,มาตรา ๑๘ วรรค ๒,มาตรา ๑๙ วรรคท้าย ซึ่งได้รับไว้เป็นหลักฐานเมื่อไปลงบัญชีทหารกองเกิน เจ้าหน้าที่ คือ นายอำเภอ

๑.๒ ใบสำคัญซึ่งออกตาม มาตรา ๔๐ วรรค ๒ ซึ่งได้รับไว้เป็นหลักฐานเมื่อถูกปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๒ เจ้าหน้าที่ คือ ผวจ.และสัสดีจังหวัด

๑.๓ หนังสือสำคัญซึ่งออกตาม มาตรา ๕ วรรค ๓

ให้แก่ หนังสือสำคัญซึ่งได้รับไว้เป็นหลักฐานเมื่อปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ ๑ เจ้าหน้าที่ คือ ผวจ.และสัสดีจังหวัด

๒. การแจ้ง ต้องแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนอยู่ขณะนั้น

๓. ระยะเวลา ต้องแจ้งภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่สามารรถแจ้งได้

๔. ผู้ที่ฝ่าฝืนมีความผิด ต้องระวางโทษ ปรับ ไม่เกิน ๑๒ บาท

อายุความฟ้องคดี สำหรับมาตรา นี้ คือ ๑ ปี

๓. ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุน

ไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๑๒,มาตรา ๑๒ ทวิ หรือ มาตรา ๑๕

มาตรา ๔๓

“ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๒ ทวิหรือ มาตรา ๑๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บุคคลใดได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ แล้ว แต่ยังไม่เป็นทหารกองเกิน ไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๑๒ หรือ มาตรา ๑๒ ทวิ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ “

ตาม วรรค ๑

๑. ผู้ที่จะมีความผิดคือ ทหารกองเกินหรือ ทหารกองหนุน ซึ่งไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๒ ทวิ, มาตรา ๑๕

๒. โทษที่จะได้รับ คือ จำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ ตาม วรรค ๒

๑. ผู้ที่จะมีความผิด คือ บุคคลซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกิน ตาม มาตรา ๑๖ แต่ยังไม่เป็นทหาร

กองเกิน ซึ่งไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๑๒, มาตรา ๑๒ ทวิ

๒. โทษที่จะได้รับ คือ จำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
ความผิดตาม มาตรา ๔๓ มีอายุความฟ้องคดี ๑ ปี

๔. บุคคลซึ่งฝ่าฝืน มาตรา ๑๖, ๑๘, ๑๙, ๒๑ และ มาตรา ๒๕

มาตรา ๔๔

“ บุคคลใดไม่มาลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๘ หรือไม่มาลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ตามมาตรา ๑๙ หรือไม่ยอมลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๒๑ หรือไม่มารับหมายเรียกที่อำเภอตามมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าก่อนที่เจ้าหน้าที่ยกเรื่องขึ้นพิจารณาความผิด บุคคลนั้นได้มาขอลงบัญชีทหารกองเกินหรือขอลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ หรือมาขอรับหมายเรียกที่อำเภอด้วยตนเอง หรือให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้มาแทนตนแล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ “

วรรค ๑ แบ่งได้ ๓ กรณี คือ

๑. บุคคลที่ไม่มาลงบัญชีทหารกองเกิน ตาม มาตรา ๑๖, มาตรา ๑๘, มาตรา ๑๙

๒. บุคคลที่ไม่ยอมลงบัญชีทหารกองเกินตาม มาตรา ๒๑ (เจ้าหน้าที่ไปแล้วแต่ไม่ยอมลงบัญชี)

๓. ไม่มารับหมายเรียกที่อำเภอ ตาม ม.๒๕

ตาม วรรค ๑ นี้ เป็นกรณีที่ เจ้าหน้าที่ได้ยกเรื่องดำเนินคดี

โทษที่จะได้รับ คือ จำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๓๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

วรรค ๒ ถ้าผู้ฝ่าฝืนดังกล่าวมาดำเนินการให้เสร็จสิ้นก่อนที่เจ้าหน้าที่จะยกเรื่องดำเนินคดี

คำว่า "หรือให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้มาแจ้งแทน" น่าจะต้องเป็นกรณีที่แจ้งแทนได้ตาม มาตรา ๑๖ และ มาตรา ๑๙ ส่วน กรณี มาตรา ๑๘ ต้องแจ้งด้วยตนเอง

โทษที่จะได้รับ จำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับ ไม่เกิน ๑๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การนับอายุความ ตาม มาตรา ๔๔ จะนับอย่างไร

การที่จะต้องรับโทษ ตาม มาตรา ๔๔ วรรคแรก

โทษที่จะได้รับ คือ จำคุกไม่เกิน ๓ เดือนหรือปรับไม่เกิน ๓๐๐ บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งมีอายุความ ๕ ปี

ส่วนผู้ที่จะต้องรับโทษ ตาม มาตรา ๔๔ วรรค ๒ ได้แก่บุคคลซึ่งได้กระทำความผิดตามวรรคแรก แต่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของกฎหมาย ทำให้ได้รับโทษน้อยลง ความผิดมาตรา ๔๔ วรรคแรก กับวรรค ๒ เป็นการกระทำผิดของบุคคลเพียงคนเดียว และเป็นฐานความผิดเดียว แต่ระวางโทษต่างกัน

เพราะกฎหมายลกระวางโทษให้ การได้รับโทษน้อยลงเช่นนี้ ไม่เป็นเหตุแต่ไม่ทำให้ให้อายุความน้อยลง ด้วยลง อายุความคงต้องนับตามฐานความผิดนั้นตามวรรคแรก

สรุป มาตรา ๔๔ ทั้งมาตรา มีอายุความฟ้องคดี ๕ ปี

๕. การหลีกเลี่ยงขัดขืนการตรวจเลือก

หรือการเข้ากองประจำการ

มาตรา ๔๕

“บุคคลใดหลีกเลี่ยง หรือขัดขืน ไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามหมายเรียกของนายอำเภอ หรือ มาแต่ไม่เข้ารับการตรวจเลือก หรือไม่อยู่จนกว่าการตรวจแล้วเสร็จ หรือหลีกเลี่ยง หรือขัดขืนด้วยประการใด ๆ เพื่อจะไม่ให้เข้ารับราชการทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือบุคคลใดเข้ารับราชการทหารกองประจำการแทนผู้อื่น หรือเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น โดยสัญญาว่าจะช่วยเหลือผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี “

๑. ผู้ที่มีความผิดตามมาตรา ๔๕

๑.๑ ผู้ที่หลีกเลี่ยงขัดขืน ไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกฯ ตามหมายนัดของนายอำเภอ หรือ มาแต่ไม่เข้ารับการตรวจเลือก หรือ ไม่อยู่จนกว่าการตรวจแล้วเสร็จ

๑.๒ หลีกเลี่ยงขัดขืนด้วยประการใดๆเพื่อจะไม่เข้ารับราชการทหารกองประจำการตามพ.ร.บ.

๑.๓ เข้ารับราชการทหารกองประจำการแทนผู้อื่น

๑.๔ เรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่น โดยสัญญาว่าจะช่วยเหลือผู้หนึ่งผู้ใด มิให้ต้องรับราชการทหารกองประจำการ

ความผิดตาม มาตรา ๔๕ นี้ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน ๓ ปี ไม่มีโทษปรับ

ความผิดตาม มาตรา ๔๕ มีอายุความฟ้องคดี ๑๐ ปี

๖. ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุน ฝ่าฝืน มาตรา ๓๖

มาตรา ๔๖

“ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใด

หรือในการระดมพลตามมาตรา ๓๖ ต้องระวาง

โทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสี่ปี “

๑. ผู้ที่จะมีความผิดตามมาตรา ๔๖ นี้ คือ ทหารกองเกิน หรือทหารกองหนุน

๒. การกระทำที่จะเป็นความผิดคือหลีกเลี่ยงขัดขืนไม่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพล ตาม

มาตรา ๔๕ ถูกยกเลิกและใช้ข้อความใหม่แทน โดย พ.ร.บ.รับราชการทหาร ฉบับที่ ๔

มาตรา ๔๖ ถูกยกเลิกและใช้ข้อความใหม่แทน โดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๖

มาตรา ๓๖ เพื่อฝึกวิชาทหาร เพื่อทดลองความพรั่งพร้อม การระดมพล

๓. โทษที่จะได้รับ จำคุกตั้งแต่ ๓ เดือนถึง ๔ ปี ไม่มีโทษปรับ

มาตรา ๔๖ มีอายุความฟ้องคดี ๑๐ ปี

มาตรา ๔๗

“ ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใด หลีกเลียงหรือขัดขืนไม่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบตามมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ “

๑. ผู้ที่จะมีความผิดตามมาตรานี้ คือ ทหารกองเกิน หรือ ทหารกองหนุน

๒. การกระทำที่จะเป็นความผิด คือ หลีกเลียงขัดขืนไม่เข้ารับราชการทหาร ในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ ตาม ม.๓๖

๓. โทษที่จะได้รับ จำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับ ไม่เกิน ๓๐๐ บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๗ มีอายุความฟ้องคดี ๕ ปี

๗. ทำร้ายร่างกายตนเอง หรือให้ผู้อื่นทำ

เพื่อจะให้พ้นจากการรับราชการทหาร

มาตรา ๔๘

“บุคคลใดทำร้ายร่างกายตนเอง หรือให้ผู้อื่นทำเพื่อจะให้พ้นจากการรับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไปจนถึงแปดปี

ผู้สมรู้เป็นใจในการทำร้ายร่างกายเพื่อความมุ่งหมายดังกล่าวนี้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปจนถึงสี่ปี “

วรรค ๑

๑. ผู้ที่จะมีความผิด คือ ผู้ที่ทำร้ายตนเองหรือให้ผู้อื่นกระทำ เพื่อจะให้พ้นจากการรับราชการทหาร ตาม พ.ร.บ.นี้ เมื่อได้ทำร้ายร่างกายไปแล้ว แม้จะไม่พ้นจากการรับราชการทหารก็ตาม

๒. ต้องระวางโทษ จำคุก ตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๘ ปี

มาตรา ๔๘ วรรคแรก มีอายุความฟ้องคดี ๑๕ ปี

วรรค ๒

ผู้สมรู้เป็นใจในการทำร้ายร่างกายเพื่อความมุ่งหมายตามวรรคแรก

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๖ เดือนถึง ๔ ปี

อายุความฟ้องคดีตาม วรรค ๒ คือ ๑๐ ปี

ตาม มาตรา ๔๘ นี้ วรรคแรก กับวรรค ๒ อายุความแยกออกจากกัน เพราะเป็นการกระทำผิดของต่างบุคคลกัน เป็นคนละฐานความผิด ซึ่งต่างจาก มาตรา ๔๔ เพราะ มาตรา ๔๔ วรรคแรก กับ

วรรค ๒ เป็นการกระทำผิดของบุคคลเพียงคนเดียว และเป็นความผิดเดียว แต่ระวางโทษต่างกันเพราะกฎหมายลกระวางโทษให้

๘. ใช้อุบายหลอกลวงให้เจ้าหน้าที่หลงเชื่อ
เพื่อหลีกเลี่ยงการเข้ารับราชการทหาร

มาตรา ๔๕

“บุคคลใด ใช้อุบายหลอกลวงให้เจ้าหน้าที่หลงเชื่อ โดยเจตนาหลีกเลี่ยงให้พ้นจากการเข้ารับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้ จนเป็นผลสำเร็จ หรือยุยงเสี้ยมสอนจนเกิดความผิดตามมาตรา นี้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี “

๑. ผู้ที่จะต้องรับโทษ

๑.๑ ผู้ใช้อุบายหลอกลวงจนเจ้าหน้าที่หลงเชื่อ ทำให้พ้นจากการรับราชการทหาร ฯ

๑.๒ ผู้ยุยงเสี้ยมสอน บุคคลตาม วรรคแรก

๒. ผู้กระทำผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี

๓. อายุความฟ้องคดีสำหรับ มาตรา ๔๕ คือ ๑๐ ปี

บทที่ ๑๐

บทเฉพาะกาลและการรักษาพระราชบัญญัติ

๑. บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๐

“ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้

- ก. การลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ เป็นอันใช้ได้
- ข. หมายถึงคนเข้ารับราชการในกองประจำการซึ่งได้ออกไว้ก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นอันใช้ได้ เว้นแต่บุคคลซึ่งได้รับการยกเว้น ตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ต้องปฏิบัติตามหมายเรียกนั้น
- ค. ผู้ที่ยังอยู่ในกองประจำการตามพระราชบัญญัติเดิม ต้องรับราชการทหารต่อไปจนกว่าจะครบกำหนดปลด
- ง. ผู้ที่อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๑ ชั้นที่ ๒ หรือชั้นที่ ๓ ตามพระราชบัญญัติเดิม ต้องอยู่ในกองหนุนชั้นนั้นๆ ต่อไปจนกว่าจะครบกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้
- จ. ผู้ที่ถูกปลดพ้นราชการทหารตามพระราชบัญญัติเดิม ให้เป็นอันพ้นตลอดไป
- ฉ. ผู้ที่เป็นทหารกองเกินอยู่ตามพระราชบัญญัติเดิม ให้เป็นทหารกองเกินตามพระราชบัญญัตินี้

๒. การรักษาพระราชบัญญัติ

มาตรา ๕๑

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงร่วมกันเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

บรรณานุกรม

ฝ่ายวิชาการสุตรไพศาล. พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๕๗ กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์สุตรไพศาล, ๒๕๓๗

เสถียร วิชัยลักษณ์, สืบวงศ์ วิชัยลักษณ์ พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๕๗ กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์นิติเวช, ๒๕๓๗

ธีระพล อรุณกสิกร ปฏิพันธ์ สันติเมธีดล สถาพร ลิ้มมณี
ไพฑูรย์ นาคฉำ สุรียกานต์ ชัยเนตร ชาติวัฒน์ ชาติกรกุล
พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๓๕
สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด กรกฎาคม ๒๕๔๓

การสัตสดี, กอง กรมการกำลังสำรองทหารบก กรุงเทพฯ:
วารสารสัตสดี ปีที่ ๓๗ ฉบับที่ ๔๖๓ - ๔๖๕ พ.ค. - ก.ค. ๔๒

การสัตสดี, กอง กรมการกำลังสำรองทหารบก กรุงเทพฯ:
วารสารสัตสดี ปีที่ ๔๓ ฉบับที่ ๔๕๕ ก.ย. - ต.ค. ๔๗

วิชาการสัตสดี, กอง โรงเรียนการกำลังสำรอง กรมการกำลังสำรองทหารบก :
เอกสารประกอบการอบรมวิชากฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร
สำหรับข้าราชการสายงานสัตสดี
